Richert von Koch

Några sommarmånader på en svensk herregård

Norstedt. Stockholm. 1869.

– Läs mer om verket här

Det avbildade exemplaret tillhör Uppsala universitetsbibliotek.

Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga restriktioner. Vid användning ber vi att du hänvisar till Uppsala universitetsbibliotek och Litteraturbanken.se.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:
https://lb.se/författare/KochR/titlar/NågraSommarmånader/faksimil?om-boken

Permanent länk (URN):
https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb1585148-faksimil

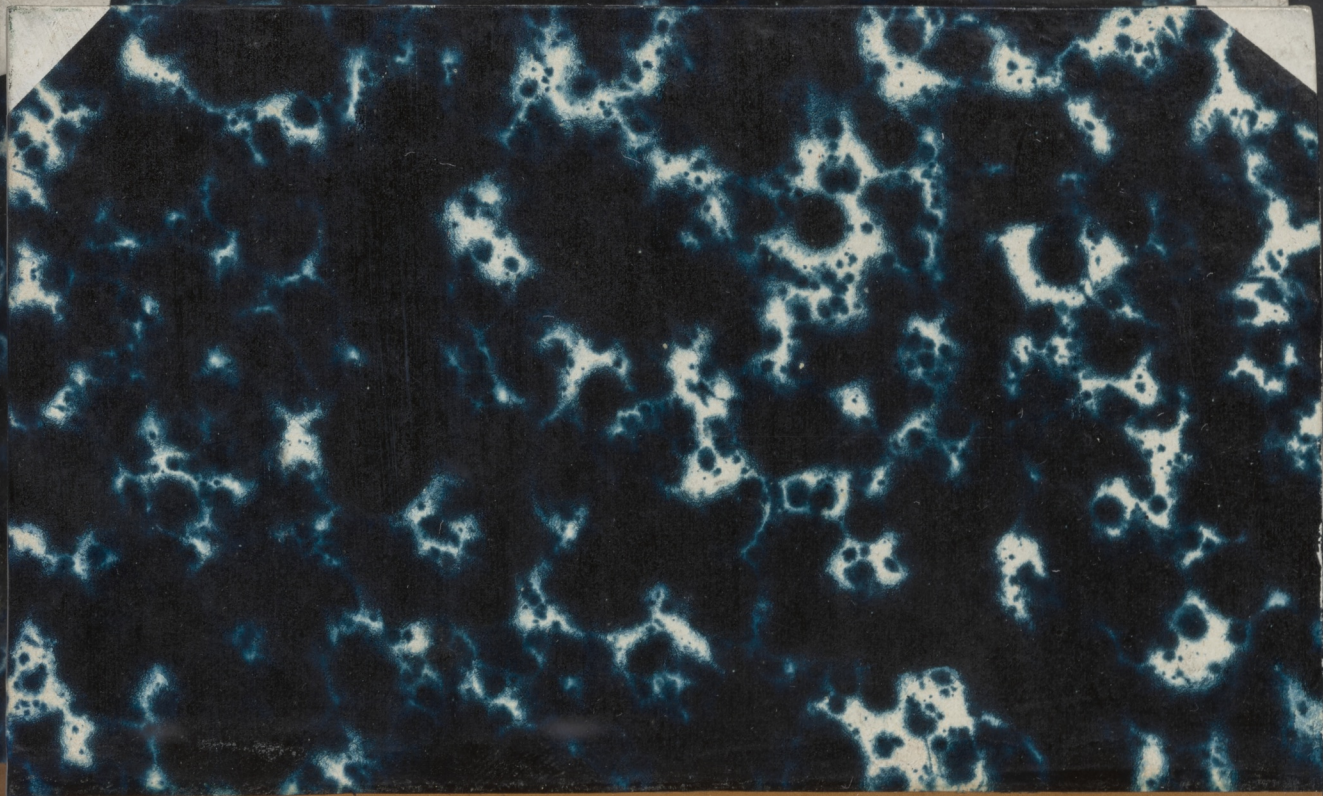

Uppsala Universitets Bibliotek
Sv. avd.
Sv. lit.
Rom.

Inst. R. von Kock

NÅGRA SOMMARMÅNADER

PÅ

EN SVENSK HERREGÅRD.

STOCKHOLM, 1866.
P. A. NORSTEDT & SÖNER
KONGL. BOKTRYCKARE.

Inledning.

Jag måste börja med att omtala huru jag kom att skrifva denna berättelse.

Det var en sommar eller kanske rättare sagdt en vår; ty om jag minnes rätt hade Maj månad nyss ingått. Uttröttad af vinterns trägna arbeten, reste jag ned till min mor, som bebodde en henne tillhörig mindre egendom på landet, der jag beslöt att riktigt hvila mig och återhemta mina krafter.

Jag hade varit hemma omkring en vecka, då en dag min mor berättade, att hon hade fått ett bref, som innehöll en bjudning till middagen för henne och mig.

— Kan jag ej få slippa? — frågade jag, utan att ens veta hvarifrån bjudningen kommit.

Men sedan jag hört det, fick jag mera lust att antaga den.

Som gosse hade jag varit mycket god vän med sonen till en af våra grannar, grefvinnan N. Detta fruntimmer bodde på en stor egendom omkring två mil hemifrån och var, liksom min mor, enka. Under

de sista åren hade jag å min sida icke varit mycket hemma och grefvinnan med sin son hade vistats länge utomlands, så att jag icke träffat min ungdomsvän sedan vi begge vuxit upp.

Det var ifrån grefvinnan som bjudningen kom. Min mor visade mig brefvet.

— Vi ha' hört — skref grefvinnan till min mor — att din son Claes kommit hem. Skulle ni icke vilja komma hit och äta middag, i dag, i morgon, hvilken dag som passar er bäst? Jag längtar att få träffa dig och Nils är ytterst otålig att återse sin gamla vän Claes och få göra honom bekant med sin hustru —

Jag afbröt läsningen.

— Är Nils gift? — frågade jag förvånad.

— Ja det är han visst, kära du. Har jag glömt att berätta det? Det är nu ett par år sedan. Jag trodde du hade hört det.

— Det skulle vara roligt att se hurudan hustru Nils har skaffat sig — sade jag. — Har mamma lust att fara?

— Jag har alltid lust att fara dit — svarade min mor. — Grefvinnan är det älskligaste fruntimmer jag känner. Jag gör som alla andra här i trakten, jag tillber henne. Hvilken dag vill du helst fara, Claes?

— Hvarföre inte i dag mamma?

Min mor begärde intet bättre och vi foro.

— — — — — — — — — — — — — — —

Efter middagen hade Nils och jag dragit oss tillbaka uti ett af hans rum för att röka och prata. Vi hade återknutit vår gamla förtrolighet och talade med hvarandra om allt hvad som händt under de många år vi varit skiljda. Jag gjorde på hans begäran reda för mitt lif i Stockholm, mina arbeten, mina små framgångar och motgångar som författare, mina förhoppningar och planer för framtiden.

Han åhörde mig med mycket deltagande, och när jag slutat, sutto vi begge en stund och rökte under tystnad. Slutligen sade han:

— Du borde gifta dig, Claes.

— Gifta mig? — genmälde jag förvånad.

— Ja, och det så snart som möjligt. Det ges folk, som äro halfva menniskor, så länge de ej funnit en maka; man ser på dem, att de hafva en sida af sin karakter, som skulle passa fullkomligt noga in med en annan menniskas, liksom den ena hälften i en dubbel-mandel. Deremot ser man andra, som äro runda, på sätt och vis helgjutna om man så vill, skapade för ungkarlslifvet, och som, då de gifta sig, ej blifva innerli-

gare förenade än om man försöker binda ihop tvenne hasselnötter; de tangera hvarandra, icke mera. Du är af det första slaget, min kära Claes. Du får lof att gifta dig.

— Mycket gerna — svarade jag skrattande — men eftersom jag är ena halfvan i en dubbel-mandel, så måste jag väl dröja till dess jag finnner den andra halfvan. Jag lofvar dig att säga "Philippin" så fort jag får se henne.

— Allvarsamt sagdt — fortfor jag — så är det den gamla visan. Hvem tror du vill ha' mig, en fattig magister och litteratör? Det går nog an när man har det ställdt för sig som du med alla dina fideikommisser.

Jag ångrade mig i detsamma som jag sade de sista orden. Jag hade icke tänkt på att de kunde möjligen tyckas innebära någonting emot hans hustru.

Nils satt ett ögonblick tyst. Sedan sade han:
— Vet du, jag tror inte att det gör så mycket skillnad med svenska fruntimmer om man är rik eller fattig.

Jag ville icke säga hvad som låg mycket nära till hands, nämligen att han svårligen kunde döma derom. Jag teg derföre och han fortfor med ett småleende, som om han gissade mina tankar:

— Jag har nästan lust att berätta dig min egen historia i den vägen, annars tror du mig väl inte. Men den är lång. Står du ut, tror du?

Då jag försäkrade honom att ingenting kunde göra mig ett större nöje sade han:

— Jag skall gå och ställa till så att vi få vara ostörda ända till thédags. Jag kommer strax tillbaka.

Han kom också strax tillbaka, sade att min mor lofvat blifva qvar till aftonen, och att fruntimmerna voro underrättade om att vi hade mycket att prata om och således icke ämnade visa oss i förmaket innan qvällsvarden.

— Och nu — sade han — skall du få höra mitt lifs roman. Sätt dig beqvämt, blanda ett glas af det som du tycker mest om och försök om möjligt att inte tända ny cigarr då jag håller på med någon synnerligen intressant bit.

— Så der ja, nu börjar jag. — — — — —

Det var på detta sätt jag erhöll grundidén till min roman. Då jag en tid sednare med mycken tvekan frågade honom, om jag fick använda den uti mitt handtverk, svarade han efter några ögonblicks betänkande:

— Åhja, hvarför inte? Baka in den uti annat bara, så att ingen känner igen oss. För mig sjelf gör det ingenting. Men du förstår att min mor och min hustru kanske inte tycka om att blifva porträtterade för allmänheten.

— Jag skall så baka in din berättelse — svarade jag med en författares vanliga säkerhet — att till och med du skall kunna läsa den utan att känna igen hvarken dig sjelf eller någon af de andra verkliga personerna, om jag inte sätter upplysande noter i det exemplar af boken, som jag skall hafva äran öfversända, då den blir färdigtryckt. —

Fullt ut så mycket har jag kanske icke förställt mina ansigten. Dock vill jag hoppas, att ingen skall kunna utforska hvad som varit meningen att fördölja.

Första Kapitlet.

Fideikommissariens födelsedag.

Det var på en herregård uti södra Sverige.

Vid ett af fönstren stod en ung man och såg ut öfver åkrar och ängar, skog och park. Allt var hans, hans så långt ögat kunde nå. Men han tänkte ej derpå, det syntes straxt. Ett drag af allvar låg öfver ansigtet, det unga ansigtet af en man om ett och tjugu år. Lifvet visade sig för honom uti taflor, ljusare än de flesta ha' att fröjda sig åt; men han var en af dem, hvilka icke taga lifvet som en lek, och i det ögonblick vi se honom för första gången, hade han fattat ett beslut, som han trodde vara af stor vigt för sitt framtida lif.

— Moder, — sade han och vände sig inåt rummet, — jag har beslutat mig.

Hon tycktes veta hvad det var han menade; ty hon svarade intet under några ögonblick, utan satt tyst och stilla invid den stora spiseln der hon suttit förut; sedan lyfte hon sitt hufvud något och sade sakta:

— Om du har beslutat dig, så vill jag inte försöka att afråda dig något mera. Kom till mig, Nils!

Han gick hastigt bort till henne och kommen dit lade han sig ned på knä bredvid den låga stolen i hvilken hon satt, lindade sina armar om hennes lif och lutade sitt hufvud emot hennes bröst. Så voro de tysta en stund. Ingendera hade mera att säga, men begge hade mycket att tänka på.

Hon hade blifvit gift vid 16 år. Efter tvenne års förlopp var hon enka med en son att uppfostra och en af de största förmögenheter i Sverige att sköta, för denne son. Hon uppfostrade sin son och förvaltade hans gods. Huru hon fullgjort den ena pligten skulle hans framtida lif utvisa. Egendomen var väl skött. Just i dag hade hon lemnat sin 21-årige son hans eget, och svaret var den första sorg han gjort henne i sitt lif.

— Jag kan ej taga emot det, moder!

— Inte taga emot! Hvad menar du?

— Åtminstone intet ännu. Mamma, förlåt mig, att jag ej kunnat förmå mig att säga dig det förut, att förbereda dig derpå. Det är först i dag som jag fattat mitt beslut. Jag är ej mogen till detta värf. De hundradetals menniskor som bero af mig, hafva mer eller mindre sitt lifs lycka hängande på min nyck, min vilja, mitt oerfarna förstånd. Nej! Jag kan ej styra, ej sköta mig sjelf ännu, långt mindre ett stort gods. Jag minnes så väl när du en gång sade om kungar: huru är det möjligt för dem, att styra sina länder ifrån toppen på ett berg så högt som Mont-Blanc; ty så högt som Mont-Blanc's spets står öfver slätten, ja! mycket högre,

står thronen öfver folket. Du talte sannt min mor, men du glömde till hvem du sade det. Äfven jag är en kung. Om mig skall ej sägas, att jag sköter mitt folk från höjden af en bergsspets, derifrån jag ej kan urskilja deras känslor, deras små fröjder, sorger och angelägenheter. Innan jag blir en rik godsegare, förrän jag stiger upp på min thron, vill jag vandra ibland mina medmenniskor och lära känna dem. Sedan skall jag göra mina underhafvande lyckliga. Förstår du moder, säg att du förstår mig! gör du det ej, så gör ingen annan menniska i verlden det.

Hon smålog sorgset.

— Jo, jag tror att jag förstår dig, — sade hon. — Men har du tänkt på allt, som kan sägas om din plan? Tror du, att Gud ej ställt oss hvar och en der han är ämnad att verka? Är du säker, att det är rätt att lemna din egen plats och söka en annan, dit du ej är kallad?

— Jag skall återvända till den plats jag fått, och vara, jag hoppas det, värdigare den då, än jag är nu. Moder, skulle jag vara qvar nu, så blefve jag ej hvad jag ville blifva, ej hvad din son borde vara. Mitt häftiga lynne och min stolta natur göra mig alltför fallen för att bli en sjelfsvåldig tyrann, en liten nyckfull småfurste här ibland mina underlydande. Mamma, det vill du väl ej att jag skall blifva? Och en sak till. Jag har ett stort ansvar; noggrann räkenskap måste jag lemna en dag för hvad som blifvit mig anförtrodt. O! jag vill ej

bli' en stackare, en svag, njutningslysten nolla, som lefver mitt lif igenom utan att hjelpa min samtid framåt en tum på dess väg mot fullkomligheten. Slägte efter slägte dör bort. Alltjemt står vårt hopp till det som skall komma efter. »Ille faciet» är det ord, som låter det närvarande slägtet fälla sina vapen i förhoppning på det tillkommandes segrar. Jag, jag sjelf vill verka, vill strida mot mörker och andligt slafveri. Men jag är ej mogen, ej vuxen i kampen. Vore det den gamla tiden så ginge jag ut som en irrande riddare för att besegra andra. Nu —

— Nå, nu?

— Nu skall jag gå ut i verlden och söka besegra mig sjelf; lära mig lyda andra och bero af mina medmenniskor.

— Min stackars Nils! Det behöfver man ej gå långt för att göra; men likagodt. Huru länge ämnar du vara borta?

— Jag vet det ej ännu. Kanske blott ett år, kanske tre. — Ger du ditt samtycke min älskade mor?

— Mitt samtycke behöfver väl ej min stora långa myndiga son. Men vi vilja tänka en stund på hvad vi talat om; och du kan säga mig sedan huru du ämnar göra.

Han lydde henne, gick till fönstret, och stod der, tänkande. Modren satt vid spiseln och besegrade sig sjelf. Det var ett hårdt slag detta; och det fordrades kraft att emottaga det som hon gjorde.

Hon hade uppfostrat honom, egnat sitt lif åt honom och nu hörde hon, att ännu en uppoffring kunde hon göra för honom, en, som hon ej beredt sig på, åtminstone ej ännu. Allt hvad hennes ständiga vakande och vård kunde göra hade blifvit gjordt. Att ej vaka öfver honom, att låta honom vaka öfver sig sjelf, var hvad som nu begärdes af henne. Hon började förstå, att äfven det borde hon göra för sin son; men hon kände att det var ibland de svåraste prof på kärlek som kunde fordras af henne. Den korta stund, som förgick medan han stod der vid fönstret, var en svår stund.

Det var i detta ögonblick vi först sågo dem.

Någon tid derefter underrättade han sin mor, att han genom sin fordna informator lyckats erhålla plats som lärare på en förnäm herregård i mellersta Sverige. Han hade ofta hört sägas, att informatorer och guvernanter hade mycket att utstå, och hoppades derföre, att denna befattning skulle gifva honom hvad han ansåg fattas i sin karakter: ödmjukhet och tanke på andra. Genom att hafva tagit denna plats under det namn som hans slägt bar innan den blef adlad trodde han sig skola komma i delaktighet af alla de olägenheter och förödmjukelser, som han föreställde sig vanligen tillföllo en informator uti en förnäm familj.

Den unga fideikommissariens öden, under utförandet af denna enligt de flestas åsigt något öfverspända och romantiska plan, utgöra hufvudtråden uti följande berättelse.

Andra Kapitlet.

Frukostbordet på Hafsnäs Herregård.

Det var ett trefligt ljust rum, frukostrummet på Hafsnäs. Det låg uti ena hörnet af den något gammalmodiga, i slottstil uppförda hufvudbyggningen, och upptog ensamt hela tornets vidd en tr. upp. I stället för de fordna skottgluggarna voro nu stora prydliga fönster uthuggna igenom de ofantligt tjocka murarna på tre särskilda sidor, och hvarje fönstersmyg utgjorde sålunda likasom ett litet trefligt rum för sig. Ifrån det ena fönstret hade man utsigt öfver Östersjön, öppna hafvet så långt ögat nådde. Genom det andra såg man trädgården, samt öfver en vik af sjön, den på andra sidan liggande parken och de till Hafsnäs hörande stora vackra skogarna. Det tredje fönstret slutligen vette inåt landsidan och gården; till och med en del af den långa lindallén, som förde upp till stora ingången på Hafsnäs slott, syntes derifrån.

Klockan var ungefär ½10 en vacker Juni morgon år 18—, då herrskapet på Hafsnäs var sysselsatt vid frukostbordet i detta rum. Några tomma platser visade dock, att sällskapet ännu icke var fulltaligt, men det var ingenting ovanligt på Hafsnäs, der man frukosterade när och hvar man behagade.

En ung flicka, fröken Signe Lilienrooth, skötte kaffe- och thé-kannan vid öfre ändan af bordet,

och småpratade på samma gång med sin bror, en tio års gosse, som satt närmast henne och redogjorde för innehållet af en stor spilkum mjölk och bröd. På andra sidan om denne satt en gammal herre med högrest gestalt, örn-näsa och grått hår. Denne var visserligen äfven sysselsatt med sin frukost, men uppförde sig dervid stundom så besynnerligt, att en främmande troligen skulle ansett honom vara mindre klok. Under det han nemligen med tankspridd min förtärde sitt kaffe och sin smörgås, upphörde plötsligt de dertill hörande rörelserna, hvilkas machinlika regelmässighet förut gifvit godt hopp om frukostens riktiga intagande; handen förblef lyftad, munnen öppen, samt smörgåsen halfvägs emellan den och bordet. Ögonens uttryckslösa stirrande visade tydligt, att mannen ej längre var närvarande: kroppen satt qvar vid frukostbordet, men tanken, den var långt borta. De som kände till magister Bogarius hade dock meränd els en aning om dess sannolika vistelseort.

Magistern var vid sådana tillfällen oftast i Grekland, stundom äfven vid Tiberns stränder eller framför Trojas murar. Han trodde sig kunna sköta tvenne saker på en gång, äta frukost och fortsätta den classiska tankegång som frukostbudet kommit och störd. Ibland lyckades detta, ibland icke. Förekom en oklarhet i hans tankes bild, slog sig en knut på den härfva hans hjerna var sysselsatt att utreda, så afstannade allt yttre arbete, till dess det dunkla blef förklaradt, knuten löst, och det

inre machineriet lyftadt ur det hak, hvari det fastnat.

Det var dock icke alltid som magistern afskiljde sig från deltagande i det som föregick omkring honom. Han tycktes göra lämpliga uppehåll i sina arbeten deruppe i hjernan och derunder var han ganska tillgänglig för frågor af en mera praktisk natur, som vi snart skola finna. Men man måste passa på dessa tillfällen; ty fann han vid sin ankomst ingenting som roade honom, så afgick han åter omärkligt och då var han förlorad för sin samtid till nästa gång.

Magister Bogarius hade varit informator åt förra grefven på Hafsnäs och var numera ett slags inventarium på stället. Några år hade han äfven varit skollärare, men återvände till lugnet hos sin fordne lärjunge, då åren och den tilltagande tankspriddheten gjorde honom denna befattning något svårskött. Han var innerligt tillgifven familjen på Hafsnäs och intresserad af allt som rörde densamma.

Midt emot magistern satt en ung man, Henrik Lilienrooth, ungefär tjugu år gammal, med vackra drag och ljust hår.

— Signe, — sade denne, — har Carlos berättat dig någonting om hvad han gjorde i Stockholm?

— Nej, just ingenting. Han har varit så ifrig med sitt landtbruk, att han bara haft tid att tala med inspektoren och dejan, tror jag, sedan han kom hem. — Hon smålog, och tillade straxt derpå. — Här kommer han sjelf, om du vill fråga honom.

Hon måste hafva igenkänt stegen, ty dörren var ännu icke öppen och hon satt dessutom med ryggen emot den.

Nu öppnades den och en ung man, 24 år gammal, inträdde. Det var grefve Carlos Falkenheim, egare, jemte sin syster Beatrice, till Hafsnäs säteri med underlydande, ett af de större godsen i länet.

Vid första ögonkastet såg man att han var mycket mörklagd.

Vid det andra att han var liten till vexten.

Vid det tredje kom man till den slutsatsen, att han var en af de vackraste karlar man kunde se.

— God morgon, — sade han, i det han satte sig och började äta. En obetydlig brytning förrådde hans långa vistande utomlands, — god morgon, mitt herrskap! Det är minsann ett rart nöje för mig att få äta frukost tillsammans med er. Jag undrar just hur' det kommer sig till? Mitt fel är det då inte, det vet jag. Ha' ni ingen bestämd frukosttimma? jag har omöjligt kunnat få reda på den, det vet jag.

Hans svarta ögon glänste af munterhet och han såg utmanande omkring bordet. Signe var den, som svarade honom i samma ton.

— Nej, kära Carlos, ditt fel är det inte, det veta vi nog, och i nödfall kunde Athanase intyga det. Fröken von Claaken berättade mig, att när du först kom hem, så ville hon försöka att rätta sig efter dina vanor och frågade din schweiziska betjent, huru dags du brukade äta frukost.

— Nå, hvad svarade Athanase? Om han inte intygade, att jag är den ordentligaste karl i Europa, så kör jag bort honom i morgon. Du har hans öde i dina händer Signe!

— Athanase svarade: Monsieur le comte dejeunerar vid hvarje timma, ifrån 5 timmar af morgonen till 2 af eftermiddagen, men aldrig vid samma timma två dagar i följd. Fröken von Claaken trodde, att det var Athanase som öfverdref, och bad sin jungfru väcka sig tidigt nog, för att kunna vara vid ditt frukostbord.

En morgon väcktes hon kl. 4. Hon trodde först att elden var lös, men fick höra att grefven sagt till om frukost kl. ½5 och hon skyndade sig i ordning. Just som hon kom in i frukostrummet stoppade du en stor brödbulle i fickan på din jagtrock och gick ut genom dörren, så att det var förgäfves hon hade stigit upp så tidigt. Sedan fortfor hon ännu några morgnar, men till sluts uppgaf hon försöket i förtviflan. Athanase hade verkligen rätt. Din frukosttimma tyckes vara emellan ½5 och 2.

Under det skratt, som följde på Carlos bekostnad, vände sig denne mot Signes yngsta bror, som med öppen mun och skrattande ögon satt och såg på honom.

— Jasså, du skrattar åt mig du med Gustaf. Nå nå vänta, jag skall väl hämnas på dig, jag.

— Apropos, Henrik, jag har visst glömt att berätta dig, huru jag utförde ditt uppdrag i Stock-

holm. Jag har verkligen skaffat en informator åt Gustaf.

— En informator! — utbrast gossen, och hans munterhet förbyttes till nyfikenhet.

— Visserligen, visserligen, hvarföre icke, — hördes från magister Bogarius. Hans uppmärksamhet hade blifvit väckt af ordet informator, och han uttryckte på detta sätt sin afsigt, att taga del uti hvad som skulle följa.

— Ja, — fortfor Carlos med högtidlig röst, — familjerådet hade beslutat att Gustaf behöfde en informator, som kunde hålla honom i styr och — lära honom att inte skratta åt äldre folk.

Han räckte sin kaffekopp till Signe för att få den påfylld, och fortsatte:

— När jag sist var i Stockholm, gick jag upp till rektor Skolman, som var min lärare den korta tid jag gick i skola och som jag alltid tyckte var en utmärkt person. Jag frågade om han kunde rekommendera mig någon lämplig informator åt en svårstyrd lätting (en blick på Gustaf) till pojke om 10 år? Han funderade en stund och sade sedan, att han skulle skrifva mig svar. I dag på morgonen har jag fått bref ifrån honom.

— Nå? — af flera röster på en gång.

— Jo, han skrifver att han tror sig ha funnit en, som just skall passa mycket väl; en af hans egna fordna elever, och som tyckes ha varit gunstling hos honom; åtminstone skrifver rektorn som

om han tyckte mycket om honom. Bryr någon sig om att höra hvad han säger.

— Visserligen, visserligen, hvarföre inte? — utlät sig Bogarius med mera ifver än vanligt, — credentialerna äro uti dylika casus af utomordentligt stor betydelse.

— Nå, då hoppar jag till midten af brefvet. — — — — — — »Jag tror mig härvid hafva varit särdeles lycklig och vågar hoppas, det herr grefven och den unge lärjungens öfriga anhöriga skola vid en närmare bekantskap blifva särdeles belåtna med den person jag har äran rekommendera, liksom jag äfven är öfvertygad, att den unge lärjungen sjelf skall erfara stort gagn och äfven nöje af att under en sådan lärares ledning få fortsätta sina studier.» — Han lade ned brefvet.

— Är uti brefvet ingenting sagdt angående den unga mannens kunskaper, äfvensom i hvilken special-riktning han framskjutit desamma? — frågade magistern.

— Jo bevars, det är det visst. »Hans classiska studier äro grundliga och vidsträckta, hvarjemte han dermed förenar det som nu mera sällan påträffas, nemligen verklig tillgifvenhet för dessa studier, hvilka derföre blifvit honom icke så mycket ett medel till utkomst som icke mera en ständig källa till nytta och njutning. De mathematiska ämnena äro goda och hans allmänna bildning — — men magistern skall få brefvet till grundligare genomgående sedan. Här är en bit, som är särskilt

afsedd för dig Henrik. »Om ett varmt och godt hjerta, ett oförvitligt uppförande samt en sann känsla och uppfattning af religionens och moralens fordringar någonsin gjort en ung man förtjent af att aktas och värderas, så är det denne min fordne lärjunge, hvilken jag härmed tager mig friheten att på det varmaste hos herr grefven och dess familj rekommendera.» — Nå, han tyckes ju vara ett riktigt mönster, — sade Carlos, i det han åter fortsatte med sin afbrutna frukost. — Då jag först läste brefvet, hoppades jag i det längsta, att det skulle komma någonting om att han var skicklig jägare, tyckte om att fiska eller någonting i min väg. Men rektorn skrifver underligt nog inte ett enda ord derom. Ni ha' alla fått utom jag. Också tänkte jag ett ögonblick på att skrifva tillbaka »kasseras, han måste åtminstone kunna spela billiard.»

— Ja, — sade Signe skrattande, — hvad kan rektor Skolman ha' tänkt på, som inte säger någonting om det? Men hvad menar du att jag »har fått», som du kallar det?

— Läste jag inte upp det? Hvar är brefvet? Men det minns jag utantill, åtminstone innehållet, om ej orden, — och han sade med mera allvar i sitt sätt. — Han är enda son till sin mor, och hon är enka. Få nu se om inte han genast blir en stor gunstling hos både dig och Elfva, bara för det. Men jag har ju inte frågat dig, hur' det är med Elfva i dag?

Elfva var en yngre syster till Signe. Hon var ständigt sjuk uti något slags rygg-lidande, förorsakadt af ett fall som barn. Läsaren kommer snart att göra hennes bekantskap.

— Nå men, du har ju inte sagt oss ännu, hvarken hvad han heter eller när han kommer, den nya informatorn, — sade Henrik till Carlos.

— Kommer? Han kan komma när som helst, kanske redan i dag, — svarade denne. — Och hvad han heter; jag tror det var Nordén; men det står i brefvet der hos magistern. — Bogarius hade nemligen lyckats bemäktiga sig brefvet och höll nu på att söka efter ytterligare upplysningar angående den blifvande informatorens classiska studier.

— Namnet är Nils Nordén, — svarade magistern på frågan härom; — det låter icke oförenligt med ganska mycken lärdom, — fortsatte han, sköt upp glasögonen och såg i taket, — jag har till och med känt ett par utmärkta classici med samma slägtnamn. Särskilt påminner jag mig prosten Nordén i Bubbarp, någon kort tid universitetslärare, en mycket grundlig latinare och icke heller svag i grekiskan. Tilläfventyrs är den unge mannen en blodsförvandt till prosten Nordén i Bubbarp. Interrogabo, jag menar, jag vill fråga honom derom, och vill icke dröja dermed. Hvar befinner sig den unge mannen?

Helt och hållet upptagen af denna tanke steg magistern upp ifrån bordet och lemnade rummet,

som om han väntade sig finna informatorn i förstugan eller möjligen på gården.

Alla hade nu slutat sin frukost. Fröken von Claaken hade skickat ned bud att hon led af tandvärk och derföre icke skulle blifva synlig förrän sednare.

Denna gamla fröken var en aflägsen slägting till familjen på Hafsnäs och hade af Carlos aflidne far blifvit inbjuden, att vara i mors ställe åt de unga flickorna, hvilka efter grefvinnan Falkenheims död voro i saknad af ett dylikt qvinligt stöd.

Carlos och Beatrice Falkenheim voro helsyskon, barn af grefve Falkenheim i hans första gifte med ett förnämt spanskt fruntimmer, hvars bekantskap han gjort under sina resor i Spanien som ung man. Sedan han varit en tid enkling, gifte han om sig med sitt syskonbarn, enkefriherrinnan Lilienrooth. Dennas barn i första giftet voro Henrik, Signe, Elfva och Gustaf Lilienrooth. De två syskonkullarna voro således sammanbragta barn och icke på annat sätt slägt med hvarandra, än derigenom, att deras föräldrar voro cousiner, hvarigenom de således blefvo sysslingar.

Den sista grefvinnan Falkenheim dog 3 år innan vår berättelse börjar. Hennes man fortfor att med yttersta ömhet och omsorg vårda sina stjufbarn, till dess äfven han dog, hvilken händelse inträffade i början af detta år. I sitt testamente uttryckte han den önskan, att hans stjufbarn fortfarande skulle bo qvar på Hafsnäs och betrakta sig som

syskon till hans egna barn. Så skedde äfven, både i det ena och det andra afseendet.

Vi återgå nu till berättelsen.

Innan Carlos gick, bad han Signe underrätta fröken von Claaken om informatorns snara ankomst.

På trappan mötte han Gustaf.

— Nå, »unge lärjunge», — sade han, — hvad tycker du om, att jag har skaffat dig en informator?

Pojken såg muntert upp i hans ansigte.

— Det skall du få veta, när jag har sett honom, — sade han, och ämnade springa sin väg; men Carlos höll fast honom.

— Hör du, — sade han, — om du frågar Jonson, hvad jag hade med mig sist ifrån Stockholm, så skall du få se att det inte är bara informatorer, som finnas der uppe.

Pojken sprang med ett utrop af förtjusning utför stentrappan och Carlos ropade efter honom:

— Helsa m:r Trot!

M:r Trot var Gustafs ölänning, åt hvilken Carlos medhaft en ny sadel.

Carlos tog vägen åt sin systers rum.

Då man följde den långa breda gång, som löpte längs igenom slottet, kom man slutligen till en liten trappa af bonad ek, belagd med gångmatta. Sex trappsteg gick man upp, kom dermed till en afsats med ett fönster utåt sjön, sex steg utföre i samma riktning som gången, och man nådde en dörr, dörren till det yttersta af de trenne rum, som beboddes af Carlos' syster, Beatrice Falkenheim. Det fanns

äfven en annan väg till hennes rum, nemligen genom stora våningen; men den användes sällan.

Sedan man gått igenom detta yttre rummet, inträdde man uti ett annat, hvars form liknade det frukostrum, som låg uti motsvarande hörn eller torn, och som förut blifvit närmare beskrifvet. Detta var Beatrice' förmiddagsrum och det ställe, der hon vanligen uppehöll sig. Ofta åt hon äfven frukost der, såsom hon t. ex. gjort i dag.

Det var ej underligt, om hon trifdes väl här; ty rummet var, genom dess trefliga läge och utsigt, dess utomordentligt beqväma möblering och åtskilliga andra anordningar, det mest förtjusande och romantiska man kan göra sig en föreställning om. En dörr ledde in uti ett tredje rum, Beatrice' sofrum. En annan öppnade ut uti ett litet det nättaste drifhus, fullt af blommor, hvars doft uppfyllde hela tornrummet. Slutligen förde en tredje utgång, gömd i tapeten, ned uti trädgården förmedelst en konstigt anbringad torntrappa, hvilken länge varit obegagnad, men hvilken af gamla grefven blifvit iordningställd, så att Beatrice, om hon ville, på denna väg kunde komma ned i trädgården och till sjön, hvilken sednare gick så nära upp till byggningen, att tornets ena sida nästan sköljdes af dess vågor.

Då Carlos inträdde i det mellersta rummet var Beatrice ej der; men dörren till orangeriet stod halföppen, och han fann henne sysselsatt med sina

växter, en sysselsättning, som upptog mycket af den sköna borgfrökens tid.

— God morgon söta Carlos, — svarade hon på hans helsning, utan att dock afbryta sina göromål. — Vill du sitta här, eller ska' vi gå dit in? Jag har straxt slutat.

— Gå på du, syster lilla, — svarade brodren och sag sig om efter någon sittplats. — Hvar är det du menar att jag skall sitta, eftersom du är så god och bjuder mig?

— Jo lyft ned pomeransträdet ifrån den runda jernstolen. Om du sedan flyttar den nära väggen, så sitter du utmärkt bra; eller också kan du bära ut en stol derinifrån.

Carlos mönstrade den stora tunga krukan, kastade ofrivilligt en blick på sina små hvita händer, och beslöt sig för det sednare alternativet.

Men då han kom in uti rummet, hittade han på, att om dörren stod öppen, kunde de höra hvarandra, då han satt i en ländstol derinne. Han kunde då också röka, hvilket Beatrice icke tillät i sitt orangeri, men väl i sitt rum.

— Jag tänkte tala litet med dig om affärer, — började Carlos, — fast jag vet att du tycker det är tråkigt.

— Är det alldeles nödvändigt, så är jag väl tvungen, — svarade hon bakom blommorna. — Men kom ut hit, så ska' du få se en sådan vacker knopp min exotica har slagit ut.

— Jag tackar så mycket, jag är rädd att cigarr-röken skulle bekomma den illa. (En hostning). Det vore kanske bäst att du finge litet reda på hvar dina penningar finnas.

— Nej det bryr jag mig visst inte om. Då skulle jag bara få höra en mängd saker om hypotheker och inteckningar, två ord, som äro nog att göra mig vid dåligt lynne hela dagen. Jag är säker på att du sköter det der utmärkt väl, och jag är ju inte myndig förrän om 6 år. Det blir väl tids nog då, tycker jag.

Carlos rökte några drag, och rustade sig till att hålla en liten föreläsning. Han önskade verkligen att Beatrice skulle veta något om detta.

— Hör du min lilla syster, — började han, men kom aldrig längre, ty i detsamma hölls en doftande bukett för hans näsa och Beatrice stod bredvid honom.

— Doftar *den* inte bättre än affärsluntor? Hvad har du annars att berätta? Du har knappast talt om för mig ännu hvad du gjorde i Stockholm. Huru mådde tante Adelaide?

Det var inte värdt. Carlos ansåg att han hade gjort nog för en gång och samtalet vände sig åt annat håll.

Beatrice var hvad omständigheterna hade gjort henne till. Bortskämd, van att få allt hvad hon pekade på; med en sydländsk naturs hela liflighet, utan annan tygel än ett af naturen godt hjerta, var hon nu just vid den ålder, då ledning mest

behöfdes om hon skulle kunna utvecklas till något mera än hvad hon dock alltid måste blifva, nemligen en förtjusande varelse, förtjusande genom sin skönhet, sitt behag, sin qvickhet; men med det bästa, det djupaste af sin natur uti en dvallik hvila, som ingen storm ännu rubbat.

Hon hade vistats mycket hos sin faster, den förutnämda tante Adelaide, och under hennes skydd deltagit i hufvudstadens umgängen. Men tante Adelaide hade, liksom alla andra, blifvit Beatrice' ödmjukaste tjenarinna och rönte för mycket nöje af den unga flickans sällskap, för att genom något försök till uppfostran äfventyra besökens afklippande.

Emellan de båda syskonen rådde den innerligaste tillgifvenhet. De voro hvarannan i många afseenden mycket lika, om än Carlos genom mera erfarenhet af verlden undergått den förändring, som är en nästan oundviklig följd deraf, och hvilken så ofta utgör enda olikheten emellan bröder och systrar af samma slägt.

Beatrice var i början icke särdeles nöjd vid underrättelsen om den nya informatorns anställning uti huset.

— Var det nödvändigt? — frågade hon, — Kunde inte magistern ha läst med Gustaf?

— Tycker du det! det vore just sättet att lära pojken två gånger mera odygd än förut, om han läste för en lärare som är så tankspridd. Dess-

utom skulle jag inte vilja be den gamla gubben om att åtaga sig ett sådant besvär.

— Nå än Henrik; jag trodde att han tänkte läsa med honom?

— Ja det var fråga om det, men Henrik har sina egna studier till magisterexamen, och vi tyckte slutligen det var bäst att taga en särskild lärare.

— Ja det kan väl inte hjelpas då, fast det ej är mycket roligt att få en främling in uti familjen. Han ska' väl äta med vid bordet, kan jag tro?

— Äta med vid bordet ja! — utbrast Carlos, — Hvad tror du en informator är för en slags tingest? Är det fågel eller fisk tror du? Kära Beatrice, det går inte an att vara till den grad gammalmodig. Säg mig uppriktigt, har du någonsin sett en informator, och huru tror du han ser ut?

— Här skall du få se, — svarade Beatrice och sprang till skrifbordet, der hon tog en blyhartspenna och började rita. — Jag följde med tante Adelaide till Upsala en gång för att höra en studentconcert, så jag minns mycket väl huru studenter se ut, och det är väl detsamma som informatorer, kan jag tro. Så der ja, nu är han snart färdig. Der är den hvita mössan, det stripiga urblekta håret, rocken som hänger på axlarna och ropar uppåt halsen efter halsduken, cigarren i mun och käppen i hand. — Hon slutade med att skrifva inunder »Herr N. N., en blomma af Sveriges ung-

dom». — Så der ungefär ser väl den nya informatorn ut.

Carlos brast ut i skratt.

— Men hvad menar du med de der bokstäfverna? — frågade han, sedan syskonen roat sig en stund åt karrikatyren. — Har jag sagt dig ännu hvad han heter?

— Nej, jag skref N. N., som jag har sett att man gör då man inte vet namnet, — svarade Beatrice. — Men nu, nog om informatorn! Vi få tillräckligt af honom framdeles, tänker jag. — Hvad ämna ni göra i dag?

— Signe har lofvat följa med till Sjötorpet; hon skall rida Viola. Henrik har inte tid att följa med.

— Och fröken?

— Fröken har tandvärk. — Ämnar du göra oss den äran? Vi tänkte fara kl. ½1.

Hon såg småleende på honom. — Tack söta bror, det är mycket artigt af dig att fråga; men — jag tror inte jag följer med i dag. Se här, gif Signe den här röda nejlikan, den kommer att passa bra i hennes svarta ridklädning. Jag kommer kanske ned för att se affärden. Om inte, så helsa så mycket.

Carlos gick, och hon stod ett ögonblick tankfull och såg efter honom. Men det räckte ej länge. Hon lade sig uti en af de yppiga hviloplatserna som erbjödo sig öfverallt i rummet och räckte till sig ett tapisseri-arbete som hon höll på med åt

tante Adelaide. Hon låg vänd utåt fönstret och ibland lemnade hennes öga mönstret och följde med ett drömmande uttryck de hvita seglare som långt ute på Östersjön glänste uti den strålande middagssolen.

Tredje Kapitlet.

Den nya informatorn.

Ungefär samtidigt med det som i föregående kapitel berättats, körde en vanlig skjutskärra genom den långa lindalléen i riktning mot herrgården. I stället för att fara fram till slottet, vände den af nedåt sidobyggningarna, der den slutligen höll nära stallet och en ung man steg ur, som såg ut att möjligen kunna vara Gustafs nya informator. Hans första omsorg var att genom några gymnastiska sträckningar återfå bruket af sina ben, hvilka, att dömma af deras längd, måste varit dubbelvikna uti kärran. Sedan han derefter betalt sin skjutsbonde, hvilken under tiden lyftat ut hans saker ur åkdonet, slog han honom ett lätt slag på axeln med uttrycket »farväl min gubbe» och rustade sig att gå upp till byggningen.

— Ajö herre, — svarade bonden, som tycktes vara särdeles gynnsamt stämd emot den unge mannen. — Lycka till, — ropade han straxt derpå

efter honom; en välönskan, som herrn besvarade med att vända sig om och nicka.

— Han sa' han skulle bli informatoor på herrgården, — fortsatte bonden i en slags monolog, — men inte tyckte jag att han såg mycket lärder ut, inte. Knäfveln så olik gubben Bogarius var han teminstingen, och de' ä' den enda informatoor jag nånsin vet mej ha fått ögona på.

Härefter vände skjutsbonden sig till att sköta om sin häst.

Informatorn fortsatte emellertid sin vandring upp emot slottet, ibland med en blick ikring sig, för att bese sitt blifvande hemvist, ibland med en ytterligare sträckning på benen, hvilka kanske icke ännu riktigt återhemtat sig efter inpackningen i kärran. En betjent som han mötte i stora förstugan, svarade på hans fråga, att grefven var ute och red, han visste icke om fröken Beatrice vore hemma, men skulle underrätta fröken von Claaken. Ville herrn inte stiga upp uti våningen, och hvilket namn finge han den äran att anmäla?

— Herr Nordén, — svarade denne och följde betjenten in uti frukostrummet.

Han hade stått en liten stund och sett ut genom fönstret, då fröken von Claaken i stor brådska kom in uti rummet. Hon var en liten, temligen välmående gumma, med trefligt ansigte, jerngrått hår och hufvudet för tillfället ombundet med en näsduk mot tandvärken. Efter minsta häftiga rörelse blef hon alltid som nu mycket andfådd, och

det dröjde några ögonblick innan hon återhemtat sig, hvarefter hon välkomnade Nordén, bad om ursäkt för att hans rum icke var i ordning, det var Carlos fel som ej underrättat henne förut, men det skulle straxt bli' färdigt o. s. v.

— Var så god och se sig om litet grand i rummen så länge herr Nordén, — fortfor den fryntliga gumman, då hon, efter att ha suttit ett par ögonblick för att andas ut, återigen satte sig i rörelse och likt en liten högtryckare ångade ut genom dörren. Det jemna puff, puff, puff hördes tydligt i farstu'n, tilltog märkbart under det hon arbetade sig uppför trappan och dog slutligen bort i en aflägsen corridor.

En stund förflöt, under hvilken Nordén beundrade utsigten, såg på böckerna på bordet och fördref tiden så godt han kunde. Han tänkte ett ögonblick gå ned i trädgården, men beslöt i stället att följa fröken von Claakens råd att se sig om i våningen. Han öppnade dörren som ledde ifrån det rum han var uti till raden af stora sällskapsrum. Dessa voro fullt möblerade och möblerna voro af den gamla goda, starka sorten, med höga ryggar på stolarna, vapnen utskurna i träd o. s. v., men det syntes genast att de ej dagligen begagnades.

Han strötvade sålunda genom rum efter rum; ibland tittade han ut genom fönstret för att se om utsigten var olika, och ibland betraktade han några af de gamla familjporträtten som hängde på väggarna.

Slutligen nådde han en dörr som stod halföppen. En doft af blommor slog emot honom, då han närmade sig den och han trodde sig hafva påträffat ett orangeri.

Han öppnade dörren, tog ett steg framåt och stannade plötsligt. Han kände, att han borde ga tillbaka; men om det kostat hans lif, hade han ändå dröjt qvar.

På en soffa midt i rummet låg en ung bildskön flicka. Sömnen hade smugit sig öfver hennes sinnen, ögonlocken voro således fällda öfver de stora ögonen och de långa svarta ögonhåren voro det enda, som förrådde dessas färg. Hennes hår var slätkammadt; endast en kolsvart lock på hvarje sida om halsen rördes sakta för flägten ifrån det öppna fönstret. Ett tapisseri-arbete, hvars granna färger en tillfällig solstråle ännu mera förhöjde, låg uti hennes knä, och bildade en skarp motsats mot den djupa sorgdrägt hvari hon var klädd, på samma gang det utvisade hvad hon varit sysselsatt med då hon somnade.

Det var ej mycket underligt om Nordén förde handen till pannan.

— En saga! — mumlade han, — ett trolleri! är jag vaken eller drömmer jag?

Huru länge han stått der är ovisst, om ej draget genom fönstret fört ett papper från bordet till hans fötter. Han tog instinktmässigt upp det och i nästa ögonblick var förtrollningen löst. Han såg en öfverdrifvet löjlig teckning af en student och inunder: »Herr N. N., en blomma af Sveriges ungdom».

En stund derefter återfann fröken von Claaken den nya informatorn i frukostrummet och underrättade honom att hans rum var färdigt och hans kappsäck ditburen.

Fröken von Claaken hade tagit emot Nordén vänligt, emedan hon intet egentligt skäl hade att göra motsatsen; men hon var icke derföre fullt belåten. Då hon genom Signe fick en helsning ifrån Carlos, att hon borde rusta i ordning åt Gustafs informator, gjorde hon ofrivilligt upp för sig, huru en i allo passande informator borde se ut. Härvid var hennes ungdoms erfarenhet henne till mycken hjelp. Ett något blekt utseende, utvisande resultaten af mycket latin och grekiska, men af mycket litet stek och porter, en något luggsliten svart bonjour, jemte benägenhet för ständig hvit halsduk och svart hatt, sådana voro troligen de yttre kännetecken, som sväfvade för hennes inbillning. Den erfarenhet hon förvärfvat i sin ungdom, således något mera än 40 år sedan, sade henne äfven, att informatorer voro ett mildt och ödmjukt slägte, vana vid att blifva illa behandlade af herrskapet och ändå sämre af tjenstefolket, samt med ett alla gemensamt vidlådande fel, nämligen en viss svaghet för att blifva betagna i guvernanten.

Omständigheterna hade gjort, att den goda fröken sedan dess ej varit i tillfälle, att genom nyare tiders erfarenhet rätta dessa föreställningar.

Det kan derföre ej nekas, att hennes fördomar erhöllo en temligen stark knuff, då hon, ämnande att genom litet vänlighet uppmuntra den bleka, blygsamma, fattiga, förlästa, hvithalsdukade magistern, som hennes inbillning för henne framställt, i dess ställe fann framför sig en lång välklädd och välfödd ung man, med en löst sittande kort rock, sådan som unga män nu nyttja dem, och en topphög sommarhatt, i hennes tanke mera liknande en italiensk röfvarhöfdings, än hvad hon väntat sig, att en anständig informator skulle anse sig böra begagna vid inträdet i ett aktningsvärdt hus.

En sak var likväl tillfredsställande. Det fanns ingen guvernant i huset. Ingen fara kunde således uppsta från det hållet.

Fröken von Claaken var med ett ord icke rätt nöjd med första intrycket. Icke heller kunde hon dölja för sig, att hennes bekantskap med herr Nordén tagit sin början under mindre fördelaktiga omständigheter. Hon hade ämnat, som förut blifvit antydt, genom en viss nedlåtande vänlighet uppmuntra nykomlingen, på samma gång hon derigenom åstadkom det slags skyddsförhållande som gerna åtföljer ett sådant tillmötesgående.

Hon hade icke ens brytt sig om att taga af näsduken om hufvudet, en omständighet som kanske mera än någonting annat var betecknande för hennes uppfattning af huru en informator skulle betraktas.

Ty, vill man finna ett yttre tecken, som nästan ofelbart visar huru ett fruntimmer anser en herre, så bör man söka det i hennes klädsel, om hon nämligen förut vetat att hon skall möta honom.

Vi tala nu icke om de fall, då böjelse eller svaghet göra det så angeläget att vara intagande. Detta blir en helt annan sak.

»Mamma», säger dottern innan hon går och kläder sig, »hvad skall jag taga på mig i qväll»? »Låt mig se», svarar modren, »det kommer just ingen dit tror jag, som man behöfver bry sig om; jag tar åtminstone bara min gamla bruna sidenklädning på mig». — Vår öfvertygelse är, att många af oss herrar sällan finge se någonting annat än gamla bruna sidenklädningar, om icke lyckligtvis några andra af oss funnos, som »man behöfver bry sig om».

Fröken von Claaken hade försökt att beskydda Nordén, med hufvudet omlindadt med en näsduk och dessutom andtruten. Det misslyckades.

— Han är för lång, — svarade hon på Signes fråga, huru hon tyckte om honom, — det gör ondt i nacken, då man talar vid honom; och så har han en hatt som en bandit.

Helt ovetande om dessa anledningar till missnöje, satt emellertid föremålet derför i sitt rum, der han lagt ned sina saker och kommit någorlunda i ordning. Nordén hade ett sätt att tala högt vid sig sjelf, en ovana, som måste anses något farlig, på samma gång den dock betydligt underlättar våra försök att skildra hans tankegång.

Han hade tagit af sig rocken under utpackningen af sakerna, och satt nu i skjortarmarna i ett hörn af soffan.

— Uppmuntrande! — sade han. — Jag har inte varit här en halftimma, och redan har man en karrikatyr färdig af mig. Eller rättare sagdt, den måste ha' varit gjord på förhand.

— Nå, det är då bättre i alla fall, än om den blifvit gjord, sedan hon sett mig, det måste jag erkänna, — fortsatte han ögonblicket derpå och smålog. — Men, huru vet jag så säkert att det är hon? Jag har inga bättre skäl än uttrycket kring hennes mun, då hon sof; der låg satiren och ironien i hvila. Inte trodde jag, då jag läste physiognomilära ett par år sedan, att jag så snart skulle börja praktisera.

— Men det var någonting mera. Det der porträttet kom, som om hon sjelf hade kastat det emot mig; jag nästan tyckte ett ögonblick, att hon hade vaknat, och att det var hennes svar på min djerfhet, att se på henne. »Kom mig inte närmare, fattiga, ofrälse informator! Du har nu sett på mig; se nu här på dig sjelf. Sådan är du i mina ögon, huru du än må vara i dina egna».

— Jag säger *hon*, som om jag visste hvem det var. Är det då säkert att det var fröken Beatrice, grefvens helsyster? Ja, jag har inte annat än skjutsbondens beskrifning, men ändå är jag säker. Hur' var det han sa' på sitt bondspråk? »Det är ett sacramenska' grannt fruntimmer, må herr'n tro, te'

se på; svart ä' hon, så de' glimmar som kol om henne; och ögon har hon, som gå rätt igenom en menska, när hon gitter att se på någon annan än bror sin, grefven. Och syster min, som ä' gift med Hans i Löbbebo, hon har hört af svåger sins flicka, som tjenar i herrgården, att fröken Bejatrice, hon ska' aldrig göra skapande grand ifrån mor'on te qväll, annat än sköta om sina blommor och sticka tapisseri».

— Så der ja, min nådigaste fröken, nu har jag också en teckning färdig, om den också inte är gjord med så fina fingrar som edra.

Det kan verkligen anmärkas, att den nya informatorn nog mycket latit den lilla händelsen med ritningen inverka på sig. Hvilka utmärkta egenskaper han var i besittning af, icke var han tillräckligt filosof, för att tycka om att bli' förlöjligad af en ung vacker flicka. Men det är kanske ej heller så roligt.

Han hade emellertid i det närmaste återvunnit sitt goda lynne, då han nedgick till middagen. Carlos hade under tiden varit uppe hos honom och på sitt artiga sätt välkomnat honom till Hafsnäs, efterhört om någonting fattades i hans rum och med ett ord emottagit honom mera som en gäst än som informatorn i huset. Detta var fullkomligt likt Carlos. Hans starka aristokratiska fördomar voro aldrig i vägen för hans godmodiga vänlighet; och mången hade känt honom länge, utan att upptäcka dem. »Han är inte det minsta stursk», hade många sagt

om honom, och de hade på sätt och vis rätt. Det var åtminstone ej lätt att finna hvari hans sturskhet låg, om han hade någon.

Nutidens unga förnäma herrar hafva (med få undantag), följt med sin tid i detta afseende. De »äro tillsammans» (för att nyttja ett af dessa talesätt som säga så mycket), de äro tillsammans med hvem som helst. På klubben, på schweitseriet, på Drottninggatan, ingenstädes förmärkes någon qvarlefva af den fordna börds- och klass-skillnaden. Grefvar och baroner, gardeslöjtnanter och diplomater spela, dricka och stå på Gustaf Adolfs Torg lika gerna med aktörer och handelsbokhållare, lika gerna med Anderson, Petterson och Lundström som med Gyllenfalkar och von Hohenheimar. Man skulle lätt vara frestad att tro, det den s. k. tidsandan ändtligen intagit och förstört dessa börds-fördomarnas fästningsverk, hvilka trotsat lika många sekler som Egyptens pyramider.

Men det är icke så. Tidsandan har intagit utanverken; citadellet är ännu qvar; dit ha' fördomarna dragit sig tillbaka och der komma de, om vi ej misstaga oss, att kämpa en svår strid, innan de gifva sig.

Det är till familjerna, det är till hvad som angår aristokratiens fruntimmer, som man måste vända sig, om man vill veta hvar börds-stoltheten ännu finnes qvar. Grefve Gyllenfalk är dagligen tillsammans med sin goda vän och bror Petterson. Då är väl Petterson rätt ofta uti Gyllenfalkska fa-

miljen? Nej. Och på börsbalen, på Amaranthen? Hvem är mera sannolikt en af fröknarna Gyllenfalks »ordinarie kavaljerer», än deras brors dagliga umgängesvän Rudolf Petterson?

Nej, Rudolf Petterson är en klok karl. Han känner icke ens fröknarna Gyllenfalk och han aktar sig för att be bror G. presentera sig.

Men om det finnes andra, som icke äro kloka; hur' går det då? På en stor slottsbal, ett af de s. k. stora notvarpen, ser unga C. sin goda vän Löjtnant N. vid gardet, som underhåller en hoffröken med en liflig och intressant conversation. »Ett ypperligt tillfälle» tänker unga C., smyger sig bakom löjtnanten och hviskar, »vill du vara god och presentera mig». Löjtnant N. har ingen utväg. C. blir presenterad, ber om en dans, får ingen dans, och går sin väg med en dunkel aning om att hans vän N. icke är tacksam mot honom för hvad som händt.

»Hvem var det»? frågar hoffröken, som antingen icke hört, eller icke trott sina öron. — »Ingenieur C.», svarar N., »jag ber fröken förlåta mig, men jag kunde verkligen inte hjelpa det. — Nej, jag förstår, — svarar hoffröken, — men ser löjtnanten, de kungliga sitta alltid och se hvem man dansar med, och se'n på qvällen få vi alltid gå igenom alla våra kavaljerer, och då är det litet tråkigt när det är någon, som ingen menniska känner.

Vi tro, att mången, som dock annars är en liberal och förståndig karl, heldre vill se sin syster

eller dotter dansa med en utrumlad storspelare, som hör till den s. k. societeten, än med en hederlig och duglig kontorist, som »ingen menniska känner»; och hvad värre är, bestämdt heldre skänker henne till hustru åt den förra än till den sednare.

Förhållandet är föröfrigt detsamma öfverallt. En ung fransysk officer, härstammande ifrån Faubourg S:t Germain, hade i Afrika blifvit räddad ur en lifsfara af sin kamrat, en tapper officer, son till en bagare. Den unga officern mottog sin räddare med förtjusning i Paris, förde honom omkring med sig, omtalade öfverallt sin väns hjeltemod och denne upptäckte endast af en händelse långt efteråt, att uti Faubourgen S:t Germain funnos en mor och en syster till hans kamrat, dem han aldrig hade fått göra bekantskap med.

Men vi återkomma till vår berättelse. Nordén hade i det närmaste återfått jemnvigten efter händelsen med porträttet, då han nedgick till middagen. Hela sällskapet var redan församladt och han kunde nu öfvertyga sig om, att det icke var någon dröm, uti hvilken han sett Beatrice på förmiddagen. Han blef af Carlos vederbörligen föreställd för henne liksom för de öfriga fruntimren. Då Carlos sade »min syster fröken Beatrice Falkenheim», slog hon upp de stora svarta ögonen ett ögonblick och såg på honom. Han tyckte sig se ett drag flyga öfver hennes mun, som om någonting roade henne; kanske också hon tänkte på porträttet; men det försvann

lika fort som det kommit, och hon besvarade med en artig helsning hans djupa bugning.

Middagen var munter och liflig. Förmiddagens utfärd lemnade många ämnen för berättelser och skämt. Men stackars Nordén hade fallit ett offer för magister Bogarius, som gått och lurat på honom, liksom en räf på en kyckling och nu, då Nordén fått en plats bredvid honom, begagnade sig af tillfället för att fullständigt genomgå en mängd ämnen af, som han ansåg, gemensamt intresse. Magistern hade fått reda på att denne Nordén icke var någon blodsförvandt till Prosten i Bubbarp som var Nerking, då denne deremot var bördig i Skåne. Oaktadt detta tycktes magistern vara särdeles belåten med sin granne, åtminstone om man fick dömma af den utomordentliga mängd gånger han utbragte sitt visserligen, visserligen. En något olika uppfattning af poeten Æschylus gaf lyckligtvis Bogarius anledning till en längre afhandling, och Nordén begagnade tillfället att uppfånga en liflig tvist vid andra ändan af bordet. Signe sade att hon kunde sköta tyglarne sjelf, och att Viola skulle gått lugnare, om Carlos icke så ofta tagit i hennes händer för att visa henne, huru hon skulle hålla dem. Carlos vidhöll deremot, att tygelhållningen vore det vigtigaste af hela ridkonsten, isynnerhet för ett fruntimmer.

— Icke sannt herr Nordén? — frågade han oförmodadt denne, som genom sitt svar visade att han åhört samtalet.

— Jo, det är det visst; det vill säga, — ändrade han sig, — så har jag någongång hört ridlärare påstå.

Magistern såg upp, mycket förvånad och något missnöjd. Han hade varit nere i Grekland, och trodde sig ha Nordén med sig der, då detta otvetydiga bevis på en delad uppmärksamhet kom honom att tvärt afbryta hvad han höll på att säga.

— Förlåt mig herr magister, ni nämde att uti 3:dje aktens 2:dra scen —.

— Jag undrar, — sade Carlos till Signe, — om Nordén har reda på hästar något. Kanske han har tagit några ridlektioner, eftersom han talte om ridlärare. — Han kan inte spela billiard, — tillade Carlos med ett melankoliskt uttryck.

— Hvad! Har du redan frågat honom? — utropade Signe.

— Ja visst. Han svarade temligen torrt tyckte jag, att han aldrig spelar billiard. Så mycket sämre för dig, död-dansare, tänkte jag; men jag sade det inte. — Beatrice tyckes vara vid ett särdeles lysande lynne i dag, fortfor han; jag tror hon och fröken hafva haft en strid igen; — och de vände begge sina ögon åt detta håll.

Fjerde Kapitlet.

Kammarherre Schwarzencronas besök på Hafsnäs.

Att dömma efter utseendet på Hafsnäs skulle man säkert ha trott, att egendomen var mycket gifvande och grefve Falkenheim en rik man. Men så var icke förhållandet, åtminstone icke i sednare fallet. Vår berättelse är förlagd till den tid, då mer än halfva antalet svenska jordbrukare hotades af ekonomisk undergång. Orsakerna äro bekanta. Främst deribland kan räknas det förderfliga bruket, att öfverdrifvet högt inteckna landtegendom. Alla ville gerna utlåna sina penningar emot sådan säkerhet och dessa lån gingo direkte emellan egendomsegare och långifvare. Det erhållna lånet nedlades särdeles ofta uti förbättringar, hvilka nästan lika ofta ej betalade sig, stundom användes det till och med att betala lefnadskostnader. Penningarna voro borta, skulden var qvar och räntan fick ofta betalas med ytterligare nya lån.

Detta tillstånd kunde icke fortgå länge.

En penningkris inträffade. Räntan steg. Bankerna bjödo höga räntor på deposition. Inteckningarna i egendom började sägas upp, och egendomarnas värden falla; omöjligt att numera få pengar på de inteckningar, som förut så lätt belånats. Nu

började ett nederlag ibland jordegare, hvars like ingen förut eller åtminstone ej på länge sett. Den, som varit med om denna tid, skall säkert aldrig glömma den. Bekymmer, ängslan och undergång i hvartannat hus på landet. Konkursauktioner, utmätningar; förmögenheter, hvilka ansetts ofantliga, som spårlöst försvunno; de äldsta och förnämaste slägter bragta till fattigdom, utan att nästan veta hvarigenom. Men det var helt enkelt. Hela landets penningetillstånd var i högsta grad ihåligt. En förmögenhet kunde se lysande ut och dock vara så genomdragen af frätande skulder med höga räntor, att den vid första stöt föll, och föll ohjelpligt.

Carlos' far, den gamle grefven på Hafsnäs, hade gjort han, som många andra. Behöfdes penningar, togs ett lån; och om så begärdes, gafs inteckning i familjegodsen. Han dog, innan frukten af detta farliga system kommit till mognad och hans son fick skörda den i hans ställe.

Carlos var icke slösaktig eller oordentlig; men, ovan vid affärer, med ett frikostigt sinnelag och uppfödd uti allt möjligt öfverflöd, var han ej rätta mannen, att bringa ordning uti en invecklad affärsställning. Man hade dock nu kommit ungefär halfva vägen igenom den penningkris, hvarom vi talat; och som, oaktadt några hotande tillbud, allt hade hittills gått någorlunda väl, började Carlos hoppas, att den värsta faran nu vore öfver. Han tänkte dessutom ej ofta derpå.

Beatrice' arf låg äfven nästan helt och hållet uti egendomarna. Kunde dessa försäljas till någorlunda värden, var förmögenheten ännu ganska betydlig. Blef det deremot nödvändigt att till nuvarande nedtryckta priser afyttra dem, skulle troligen öfverskottet blifva ringa eller intet. Allt berodde således på, att kunna hålla stånd, till dess den närvarande svåra penningställningen vore förbi.

Hade Carlos tänkt litet mera på saken eller förstått den mera än han gjorde, så skulle han hafva blifvit förvånad deröfver, att jemförelsevis så obetydligt bekymmer ännu uppstått för honom ifrån de många skuldernas sida. Men han skulle snart blifva upplyst om orsaken dertill.

Ibland den aflidne grefvens affärsvänner var en person vid namn Schwarzencrona, en äldre ogift man, som i sin ungdom varit i arméen och hade titel af kammarherre. Han troddes vara mycket rik och var det äfven. Hans anseende var deremot ej det aldra bästa. Med eller utan skäl sades han hafva handlat minst sagdt egennyttigt vid flera tillfällen och det hviskades om honom, såväl här på landet som i Stockholm, att han hade stora summor ute på procentare-händer, hvilka inbragte honom ofantliga räntor.

Personligen var denne man dock ej angenäm. Den gamle grefven på Hafsnäs hade honom ofta hos sig och det troddes ej utan skäl, att kammarherre Schwarzencrona försträckt den aflidne betydliga penningsummor, mot eller utan säkerheter.

Nu hände det sig, att kammarherren beslöt att erbjuda sig som man åt fröken Beatrice Falkenheim. Det var före grefvens död och sedan han under grefvens sjukdom varit i tillfälle att ofta komma henne nära och vara familjen till hjelp, isynnerhet innan Carlos kom hem. Hvad slags kärlek han kände för henne är ej lätt att säga, men säkert är, att han var ytterst angelägen om att lyckas i sitt frieri, och ändå säkrare, att, när det misslyckades, hans förtrytelse (och kanske sorg) deröfver var mycket stor.

Han förlorade dock ej hoppet; och kort tid efter det vår berättelse börjar, ansåg han lämpligt att taga de förberedande stegen till ett nytt försök. Hvilka anledningar han ansåg sig hafva till större framgång nu än förra gången skall snart visa sig.

En vacker dag körde kammarherre Schwarzencronas vagn upp på gården till Hafsnäs. Nordén var just på väg ut med sin elev och han frågade i förbigående, men utan särskilt intresse, hvem den stora grofva herrn var.

— Det är kammarherre Schwarzencrona på Bergsäter, — svarade Gustaf. — Jag tycker inte alls om honom, och det tror jag inte Carlos gör heller och aldra minst Beatrice.

Nordén blef nyfiken vid detta. Men antingen visste Gustaf ej mera, eller ville han inte tala om det. Det var först någon tid sednare som han fick veta, att kammarherren fått, som det heter, korgen af Beatrice.

Kammarherren frågade efter Carlos och blef visad in uti dennes egna rum, hvilka lågo på nedra botten invid den stora förstuga, som gick rätt igenom byggningen ifrån gårdssidan till trädgården. Det som tilldrog sig emellan de begge herrarna vid detta tillfälle var märkvärdigt nog, och vi vilja försöka att så omständligt som möjligt redogöra derför.

Den unge grefven emottog sin granne artigt, om ej just vänligt, bjöd honom en cigarr och bad honom sitta ned. Samtalet började med de på landet vanliga ämnen, väderleken, utsigterna för skörden och så vidare. Efterhand vände det sig till den svåra penningställningen. Kammarherren utbredde sig vidt öfver detta ämne.

— Det är alldeles förskräckligt, — sade han. — Här ramlar den ena efter den andra, som man trodde vara rika karlar. Nu t. ex. Brukspatron C. på Bjerby! Han har lagt in med 800,000 rdrs tillgångar och — huru stor skuld tror grefven?

— Jag kan inte gissa. Hur' stor?

— 1,200,000 rdr! Tänk på det! 1,200,000 rdr! Är det inte alldeles oförsvarligt? Man vet inte, huru många han drar med sig; men en hel mängd är det, det är säkert. C. ansågs ju vara en af de säkraste karlar i hela sin provins.

— Stackars karl, — sade Carlos endast. Ämnet var ej det roligaste, och han uppmuntrade derföre icke kammarherren att fortsätta.

Men denne var nu i full fart.

— Ja, jag skulle kunna nämna en hel mängd andra, som icke stå sig mera än jemnt. Men det blir ju oss emellan. Der är —.

— Är det inte kanske bättre att i så här svåra tider nämna så litet som möjligt om folks affärer? — sade Carlos, väl vetande, att hvad som var »emellan» kammarherren och honom skulle innan dagens slut troligen vara »emellan» kammarherren och ett halft dussin andra personer.

— Kors, jo visst, det är nog sannt, det är nog sannt — hm, hm.

Det blef ett litet uppehåll i samtalet. Kammarherren hade någonting, som han ville komma fram med och som han hade tänkt att på detta sätt småningom inleda. Men nu visste han ej riktigt huru han skulle börja dermed. Emellertid satt han i soffan och blossade på sin cigarr. Carlos stod lutad mot skrifbordet och lekte med ett ridspö, hvarmed han ibland slog efter en och annan närgången fluga.

— Ja, — sade kammarherren slutligen, — det är svåra tider, det är visst och sannt. Apropos, — tillade han, och som gripen af en hastig tanke, — grefven har väl inte hört af de der inteckningarna?

Carlos rätade upp sig och såg på honom.

— Hvilka inteckningar? — sade han, något torrt.

— Jo jag tänkte på de tre, som jag hade det nöjet att skaffa salig grefven penningar på; de tre uti hufvudgården, som komma öfver $\frac{2}{3}$:delar af taxeringsvärdet; jag tror de äro tillsammans på 75,000 rdr.

— Jag har ej hört af någon uppsägning, — sade Carlos i en ändå torrare ton än nyss. Han tyckte ej om att tala om sina svårigheter med främmande.

Kammarherren tvekade ett ögonblick ännu. Carlos sätt var ej inbjudande. Slutligen utbrast han i en ton, som skulle vara hjertlig och förtrolig.

— Hör nu grefve Carlos! förlåt, att jag talar uppriktigt med er. Jag är en gammal vän till er salig far, och har varit lycklig nog att tillfälligtvis vara honom till hjelp. Har det inte någongång fallit er in, att det var en smula underligt, att de der inteckningarna under så här bistra penningtider icke blifvit uppsagda?

— Jo, — svarade Carlos något vänligare än förut, — när jag tänkt på dem, men det har, uppriktigt sagdt, inte varit ofta. Inteckningar öfver $\frac{2}{3}$:delar af taxeringsvärdet äro just ej det aldra angenämaste ämne som jag kan utleta för mina tankar att sysselsätta sig med. Lyckligtvis äro de lika otrefliga för den, som innehar inteckningarna, så att jag hoppas han har gjort som jag, ej tänkt på dem.

— Jo jag tackar jag! Han tyckte så litet om dem, att han ville bli af med dem så fort som möjligt, och har sagt upp alla tre.

— Sagt upp! Jag har ej hört ett ord derom.

— Nej derföre, att jag —

— Att kammarherren? —

— Har löst in dem.

— Löst in dem!

— Ja, jag ansåg mig ha' haft ett visst ansvar af att de der lånen togos och ville gerna försöka skydda min gamle väns son för följderne deraf. Låt mig taga mig den friheten visa grefven några anteckningar, som jag gjort angående ett och annat.

Han gick fram till bordet och tog fram ett papper.

Detta ett och annat, som kammarherren nu visade Carlos, var ingenting mindre än en fullständig redogörelse för Carlos' egen affärsställning. Han måste hafva varit mycket förtrogen med gamle grefven, denne man, eller också hade han sina särskilda anledningar att samla uppgifter rörande Falkenheimska familjen.

Carlos åhörde honom under fullkomlig tystnad, under det han med stor skicklighet genomgick den långa listan på skulder och fordringar. En sak framgick klart deraf. Carlos var i denne mans våld. Ej blott de redan nämda skulderna, utan äfven många andra fastän till mindre belopp, hade han tillöst sig och kunde nu, hvilket ögonblick han ville välja, i grund ruinera Carlos och Beatrice, och tvinga dem att sälja Hafsnäs åt den mestbjudande; med ett ord, deras öde låg i hans hand.

Nu var frågan, hvad bruk kammarherren ämnade göra af denna sin makt.

Intet bruk, tycktes det. Han sade åtminstone sig endast hafva velat lugna grefven, ifall denne

möjligen hade varit orolig för sina affärer, försäkrade, huru roligt det var för honom att kunna vara sin gamle väns *barn* till någon nytta (det var första gången han ens hänsyftat på Beatrice), samt blef allt hjertligare och förtroligare ju längre han dröjde qvar.

Huru oangenämt det än måste vara att finna sig i Carlos' ställning, är det dock omöjligt, att icke känna en viss grad af tacksamhet mot en person, som, med förmåga att göra en mycket ondt, ej tyckes hafva för afsigt att göra en annat än godt. Så kände äfven Carlos. Han var verkligen tacksam mot kammarherren och började nästan tro, att han haft ogrundade fördomar emot honom förut, samt att denne misskände välgörare verkligen af tillgifvenhet för gamle grefven ämnade uppföra sig ädelmodigt mot dennes barn.

Men kammarherren var för ifrig med hvad han önskade, för att kunna spela sin rôle riktigt väl ända till slutet.

— Nej, nu farväl min unge vän, — sade han, i det han steg upp för att gå. — Det här besöket har varit ett särdeles stort nöje för mig. Min ifrigaste önskan är att kunna tjena mina vänner.

Han skakade hjertligt Carlos' hand, gick mot dörren, men vände sig åter om och sade,

— Jag undrar, om jag vågade be' grefven om en liten tjenst?

Carlos svarade artigt,

— Efter hvad som nyss passerat, skulle det vara svårt att finna någonting som står i min makt, och som jag skulle neka kammarherren.

— Efter hvad som passerat! Åh, tala inte så, för all del. Jo, jag tänkte fråga — grefven vet troligen, att jag en gång varit så djerf och — kastat mig för fröken Beatrice' fötter; och utgången känner grefven också. Jag hade hoppats, att — med tiden en förändring skulle kunna inträffa, att med ett ord — ja, mycket skulle vara vunnet, om jag vågade hoppas, att grefven ville lägga ett litet ord för mig, jag menar — inte vara emot mig åtminstone.

Han afbröt plötsligt, ty han fick se uttrycket i Carlos' ansigte. Förut hade kammarherren nemligen sett ned på golfvet medan han talade. Carlos' fina vackra drag hade blifvit som om de varit gjutna i jern. Begge stodo tysta ett ögonblick.

— Herr kammarherre, — sade Carlos. — Det gör mig ondt att ni nämnt *just det enda*, der jag icke kan efterkomma er önskan. Öfver min systers val af man har jag aldrig hittills ansett mig böra utöfva det ringaste inflytande; och att göra det under närvarande förhållanden, och till förmån för er, är mig omöjligt. Det skulle vara detsamma, som att vilja sälja min syster. Jag beklagar, att herr kammarherren icke kommit att tänka derpå, innan denna begäran gjordes.

Det är omöjligt att återge det sätt och den ton, hvarmed dessa ord sades. Stolta svenska och

spanska förfäder skulle med förtjusning sett sin afkomling i detta ögonblick.

Hvad kammarherren beträffar, så hade han icke ett ord mera att säga. Han förstod, att han burit sig oklokt åt, och att hela hans plan var genomskådad. Med ett hastigt — »som grefven vill, som grefven vill» — begaf han sig helt snöpligt af till sin vagn.

Men i det han satte sig upp i densamma, mumlade han mellan sina halfbitna tänder,

— Högfärdiga narr! Det skall stå dig dyrt. Du skall få sälja henne billigare, än hvad jag bjöd i dag, innan jag har slutat med dig; och det, så sannt jag heter Göran Schwarzencrona — Adieu herr grefve! Kör! (till kusken).

Och vagnen rullade bort med den gäckade friaren, hvälfvande framtida planer i sitt sinne.

Carlos var mer än vanligt alfvarsam den dagen; men längre varade icke intrycket af det obehagliga uppträdet med kammarherren. Den unge grefven var alltför litet benägen att tänka på framtida faror. Molnet fortfor att hänga öfver hans hufvud. Vi få framdeles se, huru och när det bredde ut sig öfver honom och förmörkade hans ljusa himmel, der han i det längsta sökte efter en ljus fläck, så länge det fanns någon sådan qvar. Allt förblef emellertid på Hafsnäs uti sitt gamla skick och ingen inskränkning i lefnadssättet tillkännagaf för den yttre verlden, att familjen på Hafsnäs hvilken dag som helst kunde drifvas ifrån sitt gamla jordagods

ut i den vida verlden, och att, när detta skulle ske berodde på en enda man, kammarherren Göran Schwarzencrona.

Carlos frågade sig sjelf någon gång, om det icke vore rättast, att försöka göra besparingar genom ett tarfligare inrättande af hushållet, försäljning af öfverflödiga hästar o. s. v. Men svaret blef alltid: »Det tjenar till intet; det är 75,000 rdr som fattas mig, icke 1, 2 à 3 tusen. 25 år skulle behöfvas, för att samla 75,000 rdr. Så länge väntar inte Schwarzencrona. Genom inbesparing af några tusen om året skulle således endast stort obehag uppkomma, utan att motsvarande fördel vunnes. Dessutom skulle det kanske skada min kredit.» Så resonnerade han; och så hafva många både före och efter honom resonnerat.

Femte Kapitlet.

Fröken von Claaken contra Nils Nordén.

Några veckor förgingo, hvarunder läsningen med Gustaf kom uti ordentlig gång. Utom de egentliga lektionerna i skolrummet tog Nordén Gustaf med sig på långa vandringar till fots, hvarunder de botaniserade, klättrade efter fågelägg, badade och hade alla möjliga andra upptåg, som fröken von Claaken kallade dem. Hennes egentliga grund till klagomål öfver dessa utflygter bestod deruti, att Gustafs kläder ofta vid hemkomsten sågo »förskräckliga» ut. Än hade pojken varit nere i ett kärr, då Nordén och han försökt en ny väg genom skogen och Gustaf icke följt sin lärares varningar, att försöka tufvan innan han satte begge fötterna på den. Än visade unga herrns byxor tydliga spår efter klättringar uti träd, o. s. v. Fröken ansåg skäl vara, att tala vid de äldre syskonen härom och önskade att Nordén skulle få en tillsägelse om, att mera hålla sig på vägarna och akta både sina och Gustafs kläder. Men hon fick icke mycket uppmuntran på det hållet. »Inte kan man klippa vingarna på dem, som på tama fåglar, min söta tante», sade Carlos, och Henrik höll med honom och bad endast Signe skaffa Gustaf kläder, som höllo att slita på. »Och håller ingenting, som fröken säger, så kan det inte

hjelpas», tillade han. »Det gör Gustaf mera godt, än det gör kläderna ondt».

— Han sjelf ser likadan ut när de komma hem, — sade fröken, om inte värre; och jag tycker det är bra oförnuftigt af honom. Två särskilta gånger har jag sett ett stort hål i den der sockertoppshatten han har, och hvem han får som lagar dem, det begriper jag inte, för jag har frågat Anna, och hon säger nej.

Den lilla gumman var mycket ifrig och blef ytterligt förvånad, då Henrik underrättade henne, att han händelsevis sett när budet från staden hade med sig ett paket, som kom ifrån Stockholm och var adresseradt till informatorn.

— Litet sommarhattar i reserv, — hade Nordén sagt till Henrik. — Jag finner, att man sliter nästan mera hattar än skor på landet.

— Sommarhattar i reserv! — utbröt fröken von Claaken, — han talar, som om han hade en tunna guld om dagen. Jag har hört sägas, att nu för tiden unga herrar aldrig neka sig någonting. Ha' de inte, så låna de pengar. Den här är väl i skuld öfver öronen som alla andra, kan jag tro.

— Men detta går inte an, — fortsatte fröken som alltid blef ifrigare ju längre hon talte, — den stackars gossen ruinerar sig på sommarhattar. Hela hans lön stryker ju med bara på hattar på det här viset. Ingen far har han, och hans mor är inte här för att se efter honom. Jag får lof att tala vid honom sjelf.

Och hon ångade af med mer än vanligt starkt ångtryck, för att taga reda på Nordén.

Syskonen skrattade muntert, sedan ljudet af hennes jemna puff, puff, puff försvunnet uti trädgården.

— Vår vän Nils är fast, — sade Henrik, — huru skall det nu gå med banditthatten?

— Det är ingen fara, — svarade Carlos, — jag håller två mot ett på Nordén emot fröken. Vill du hålla ett litet vad Signe?

Men Signe hade gått upp till sin lilla syster Elfva, som enligt doktorns föreskrift måste hålla sig mycket stilla, för att något hopp om förbättring skulle kunna gå i fullbordan. Signe tillbragte derföre största delen af dagen hos henne.

Fröken von Claaken fann informatorn sittande på en bänk, väntande på Gustaf, för att börja en af deras vanliga excursioner.

— Herr Nordén, — började fröken, sedan hon tagit plats på bänken och något andats ut.

— Min fröken!

Nu hade Nordén ett särdeles angenämt sätt att uttala detta »min fröken», som alltid nästan afväpnade henne, när hon ämnade säga någonting emot honom. Då en ung ståtlig karl, tre alnar lång, utan att räkna klackarna, med en vördnadsfull artighet tillkännager sig vara beredd att afhöra hvad ett litet tjockt fruntimmer, icke längre ungt, har att säga honom, så är det icke så lätt för det

lilla tjocka fruntimret att vara mycket sträng emot den unge mannen.

Fröken von Claaken befann sig ungefär i den ställning vi antydt. Hon kände sina allvarliga förmaningar på väg att smyga sig bort, och gjorde en förtviflad ansträngning att hålla dem qvar. Hon kastade en blick på Nordéns stora stöflar, hvaruti underkläderna blifvit instoppade, en åtgärd som antydde en mer än vanligt upptågsrik utfärd, och rusade sedan hufvudstupa »in medias res», i det hon fixerade banditthatten.

— Jag ber om förlåtelse, men — är det der herr Nordéns nya hatt?

Hon hade tänkt börja med några vänliga, moderliga ord, och blef nästan förskräckt öfver hvad hon hade gjort. Men det fanns nu ingenting annat än att gå på.

— Min nya hatt? — började Nordén, något förvånad öfver detta oväntade anfall. — Min nya hatt? — och han tog den långsamt af sitt hufvud och betraktade den från alla sidor, som om han icke tänkt derpå förut.

— Ja det är verkligen min nya hatt, — svarade han slutligen och såg upp på fröken.

— I så fall, — utbröt fröken, — får jag be herr Nordén ursägta, om jag säger, att det är alldeles oförsvarligt. Herr Nordén klagar öfver, att man sliter mera hattar än skodon här; och det kan jag nog förstå, när man först och främst ska' klänga och klättra öfver allt hvad berg och backar och

träd vill säga och dra' gossen med sig, och sedan inte ens kan ta' sina gamla saker på sig, när man ger sig iväg. Hur' ska' gossen lära sig att akta sina kläder, när han ser ett sådant exempel för sig, och — och — och — har inte herr Nordén en gammal hatt? Och är inte den god nog att rifva sönder? Och om den inte är lagad, så kunde herr Nordén ha' sagt till Anna eller mig, så skulle vi ha' lagat den åt herr Nordén.

Att ge en föreställning om huru detta sades är icke möjligt. Den ena meningen följde i den andra, till dess att brist på andedrägt slutligen kom den ifriga lilla menniskan att hålla upp.

Nordén tycktes ett ögonblick kämpa med en stark lust att bryta ut i skratt. Men hans känsla af artighet gjorde att han besegrade den.

— Jag vet inte, — sade han, och såg ned på hatten, som han ännu höll på sitt knä, — jag vet inte, om jag har den gamla qvar.

— Har herr Nordén tappat bort den?

— Nej, men jag sade åt Jean, att om han kunde göra något med hatten, så skulle han få den. Den var mycket sönderrifven, — tillade han, för att blidka henne; men ett drag af obeskriflig munterhet spelade omkring hans mun under hela tiden.

Fröken ansåg sig som segervinnare och beslöt att begagna sin seger.

— Men herr Nordén har en hatt till.

— Den fick fiskaren, — svarade informatorn ödmjukt.

Utom allt annat, så skulle således hela godset småningom bli klädt i dessa bandithufvudbonader, om denne hattförstörare till informator finge fortfara på samma sätt som hittills.

Det var emellertid icke möjligt, att vara ond på den unge mannen då han var så ödmjuk; och de skiljdes åt som bättre vänner än förut, sedan informatorn tåligt afhört några varningar mot slöseri och för framtiden lofvat dels bättring, dels äfven att komma till fröken, i fall han behöfde någon hjelp med sina kläder.

— Jag måste ju vara i er mors ställe här, — sade den godhjertade gumman. Nordén tackade henne hjertligt och kände sig glad öfver att han icke hade skrattat åt henne.

Ifrån denna dag kunde man räkna att fröken von Claaken tagit Nordén till nåder. Dyrbart för menniskor är att få utöfva något slags beskydd; dyrbarare kanske för qvinnan; dyrbarast dock för en liten fröken von Claaken att få beskydda en stor lång Nils Nordén.

Skogsvandringarna med Gustaf fortforo emellertid. Henrik, som följde med så ofta hans tid tillät det, berättade, att det var roligt att se huru rask och dugtig Gustaf hade blifvit, på samma gång gossen tycktes mycket road af naturvetenskaperna, hvilka under dessa excursioner praktiskt inlärdes. Henrik beskref, huru de klättrade uppför bergssidorna, och då stället var för svårt eller steget för långt för Gustaf, tog Nordén honom som en

kattunge i kragen och lyftade honom efter sig; eller också kastade han gossen upp förut och klättrade sjelf efter; men alltid med ett öga på Gustafs minsta rörelser, när stället var i ringaste grad farligt. Gustaf skulle snart känna hela denna ortens flora, till utseende, klass och namn. På samma gång studerades foglarna, deras ägg, bon och vanor. När Gustaf icke kom ihåg huru äggen eller ungarna voro tecknade uti ett fågelbo, brukade Nordén skicka upp honom igen i trädet, och på detta sätt lärde gossen sig snart att lägga märke till hvad han såg, en vana, som Nordén på allt vis sökte uppöfva.

Det behöfver knappast sägas, att den snälla läraktiga gossen var förtjust att hafva fått en sådan lärare, lika mycket god vän som informator, och han undfägnade rikligt hvem som ville, men mest sin syster Elfva, med berättelser om Nordéns och sina, Gustafs, bedrifter och äfventyr.

— Carlos, — sade Gustaf en gång, — jag lofvade att säga, huru jag tyckte om den nya informatorn du skaffade mig. Det var rysligt roligt att få den nya sadeln till Trot; men — jag tror jag tycker ändå mer om herr Nordén.

Sjette Kapitlet.

Lord Macaulay om Judarna.

Vid denna tid skref Nils Nordén till sin mor ett bref, som vi anse vara skäl att införa här.

Min mor, — skref han, — sedan mitt sista bref har jag blifvit allt mera hemmastadd på Hafsnäs och kommit på vänligare fot med alla medlemmarna af slägten, om jag undantager fröken Beatrice. Hon tyckes knappast medveten om min närvaro och går förbi mig, ungefär som om jag vore ett oskadligt husdjur af något slag, som hon icke bryr sig om. Uti fröken von Claakens hjerta har jag deremot gjort stora insteg sedan affären med hattarna. Jag tog det med storm häromdagen, genom att rådfråga henne om en skomakare angående ett par stöflar, som jag sade mig vilja låta laga, då de voro för goda att skänkas bort ännu.

Fröken Signe har, som jag förut sagt mamma, ifrån början varit mycket vänlig och god emot mig. Hon är den vackraste flicka jag någonsin sett, tror jag, utom — Beatrice. Ja, hvarföre skall man icke kunna göra rättvisa åt hennes utseende, fastän hon icke är särdeles hygglig. Föröfrigt äro de två flickorna de fullständigaste motsatser: Signe ljus som en sommardag, strålande af godhet och solvärme; Beatrice vinternattens drottning, med alla dess stjer-

nor. — Men der börjar jag ju igen, förlåt mig söta moder min. Jag skall bara berätta, att en gång tycktes hon märka mig; hon till och med såg på mig, hvilket är mycket ovanligt för henne och smickrade mig mycket.

Det var fråga om judarna. Mamma kanske minnes, att det ämnet är en af mina käraste käpphästar. Som vanligt fingo de stackars judarna slita mycket ondt, och till sluts kunde jag inte tiga längre. Jag brukar vanligtvis vara temligen tyst vid middagen, isynnerhet som gubben Bogarius anser, att grekiska och latin äro de bästa kryddor till en god middag. Troligen blefvo de derföre litet förvånade, då jag uppträdde som judarnas försvarare. Jag framdrog några af de enklaste skälen till judarnas nuvarande moraliska förnedring och försökte visa, att det var de yttre omständigheterna, icke någon inneboende särskild snikenhet eller annan national-svaghet, som gjort Guds utvalda folk till hvad de blifvit. Slutligen citerade jag Macaulays vackra ord uti hans tal för judarnas emancipation i Engelska Parlamentet, som jag kan utantill: »och om, under loppet af många århundraden, dessa förtryckta afkomlingar af lärde och krigare vanslägtats från sina fäders egenskaper; om de, uteslutna från lagars skydd och tryckta under träldomens ok, hafva insupit några af de laster som vidlåda brottslingar och slafvar, kunna vi väl förebrå dem det? Är det icke snarare en anledning till skam och blygsel för oss sjelfva? Låt oss sent omsider göra dem

rättvisa! Låt oss gifva dem tillträde till parlamentet! Låt oss öppna för dem hvarje bana, der förmåga och kraft kunna göra sig gällande. Och låt oss slutligen, innan vi hafva gjort detta, icke tilltro oss att säga, det Esaias' landsmän äro utan snille, att Maccabeernas afkomlingar sakna hjeltemod».

Det hade blifvit alldeles tyst kring middagsbordet. Jag kunde icke låta bli att märka, det fröken Beatrice under hela tiden satt med ögonen nedslagna, ty när hon slår upp dem och ser sig om, far det som ett sken ikring rummet. När jag slutat, och under det Henrik sade ett par ord till mig, kände jag, att hennes ögon hvilade på mig. Mamma tycker visst, att jag är barnslig, då jag säger att jag skulle velat ge bra mycket, för att se hvilket uttryck hennes ögon, och ändå mera hennes mun, hade; men jag fick aldrig se det.

Nu har mitt bref redan blifvit så långt, att endast en moder, och en sådan moder som jag eger, kunde ha' tålamod att läsa igenom det.

Ännu ett ord om mig sjelf, som jag vet mamma alltid ser efter först. Jag mår mycket väl. En egenkär pojke! Ja, men hvem har skämt bort mig?

Mammas gosse, Nils.

P. S.

Jag måste berätta mamma slutet på jude-affären. Aftonen samma dag, då jag händelsevis kom nära fröken Beatrice i salongen, började hon till min stora förvåning tala vid mig. Hon tackade mig

för mitt försvar af judarna. Jag visste icke huru hon menade det, och svarade endast med en bugning, då hon fortsatte, »Carlos och jag ha' en särskilt anledning för tacksamhet. Jag tror ej, att någon af de andra ha' hört, och till och med Carlos kanske icke minnes det; men vår mormor var född judinna. Vill herr Nordén skrifva upp namnet på den boken som ni talade om vid middagen, der lord Macaulays tal står; jag skall skicka efter den».

Jag gjorde som hon begärde; hon tackade mig enkelt men vänligt och gick.

Mamma ser, att allt hopp icke är förloradt; vi kunna bli' ganska goda vänner med tiden.

D. S.

Sjunde Kapitlet.

En fejd emot qvast-tjufvar.

En morgon kom Carlos in uti frukostrummet.

Jag har en utfärd att bjuda på, sade han, men tyvärr endast passande för herrarna. Det är hvarken till Sjötorpet eller skogsgrottan, och tiden är kl. $\frac{1}{2}$1 i natt.

Mycket nyfikenhet, uttryckt på olika sätt, hos de närvarande.

— Qvast-tjufvarna, — sade han, sedan de fått gissa en stund. — En mängd löst folk, som lefva

på Hafsnäs' skogar. Inspektorn har länge misstänkt det och nu har han fått bestämd uppgift på, att de i natt ämna föra en mängd lass med viskor och qvastar till marknaden i staden. Han ville nu försöka, att gripa dem på bar gerning och har utrustat en stor expedition, hvari jag ämnar vara med som »amateur». Jag ville nämna det, ifall Henrik eller herr Nordén ha' lust att tillbringa sin natt på qvast-tjufsjagt.

Fröken afrådde både Carlos och de andra från hela saken och kunde icke begripa hvarföre de skulle behöfva deltaga uti en sådan expedition.

— Det är mina qvastar som fråga är om, — svarade Carlos muntert, — och jag tycker ingen är närmare än jag, att försöka få reda på tjufvarna. Tante skall veta, att de göra mycket stor skada på skogen; det är isynnerhet ungskogen som far mest illa.

— Vet man om de ha' några vapen? — frågade Nordén.

— Försigtig general, — svarade Carlos. — Nej; inspektorn är nästan säker på, att de äro obeväpnade. De bruka aldrig hålla stånd, så att det icke är den minsta fara.

Detta sista var ämnadt att ytterligare lugna fruntimren. Det var egentligen fröken von Claaken, som var orolig; och då ingenting som hon sade hjelpte, uppfordrade hon Beatrice att afråda Carlos ifrån detta »galna upptåg».

Men Beatrice tyckte det var ganska naturligt att herrarna voro med. Om det ginge an, sade hon, så skulle hon vilja gå med sjelf.

Fröken tvådde sina händer; hvarpå Carlos lofvade henne nya viskor dagen derpå, om fångsten lyckades.

— Får inte jag följa med? — hördes lilla Gustafs röst, med föga hopp i tonen.

— Nej du; man botaniserar inte vid månsken, — svarade Carlos, — och fåglarna ligga och sofva, så att man inte får titta in och be att få se på deras ägg.

Vid midnatten uppväcktes Nordén ur sin bästa slummer. Han steg upp, kastade en blick genom fönstret, för att se hurudant vädret var, klädde sig hastigt och smög sig tyst ned för trapporna. Här fann han Carlos.

— Jag har tagit en pistol med mig för säkerhetens skull, — hviskade denne, — och jag har gjort i ordning en åt herr Nordén och en åt Henrik. — Han räckte en liten revolver till Nordén, som stoppade den i sin kavajficka.

— Inspektorn tyckte det var bäst, — fortsatte han, under det de gingo ned till stallet, — men jag har bara laddat dem med löst krut och salt.

— Med salt!

— Ja, groft salt; det svider infernaliskt, och skrämmer lika mycket, utan att göra någon farlig skada. Der kommer Henrik.

Vid stallet var en liten vagn förspänd. De tre herrarna och inspektorn stego uti och åkte vid pass en half timmas väg. Sedan gingo de en genväg genom skogen, för att komma till en mindre väg, som ledde ifrån Hafsnäs' uppskogar, och på hvilken skogsåverkarna troddes ämna föra sina lass till staden.

Månan bröt fram ur ett moln, just som de kommo till en liten öppen skogsäng; månljuset föll på de höga barrträden, hvars skuggor sträckte sig halfvägs öfver den annars silfverhvita ängen.

— Här borde vi hafva vårt folk, — sade inspektorn, och snart upptäckte de på andra sidan några mörka kroppar, som stodo orörliga.

Åtta handfasta karlar hade blifvit skickade förut och voro nu utsatta på olika håll, för att hålla vakt. Inspektorn gick fram och sade några ord till dessa, hvarefter de sakta smögo sig bort.

— Jag har endast skickat dem längre ned utföre backen, — svarade han på Carlos' fråga. — Det är en möjlighet, att åverkarna valt den andra vägen och derföre tyckte jag det var säkrast, att postera folk der den vägen faller in med denna. Om de höra något buller häruppe, så befallde jag dem genast skynda hit.

— Låt mig se, — sade Carlos, — klockan är nu $\frac{1}{2}3$; det är väl inte möjligt, att de redan ha kommit förbi?

— Nej herr grefve, snarare få vi nog vänta en stund, — svarade inspektorn, — efter min ut-

räkning skulle de komma här förbi omkring kl. 3; kanske litet sednare.

En stund förflöt. Henrik hade satt sig på en stubbe och Nordén låg rak lång på marken med ansigtet vändt upp emot månan, som seglade igenom den ena skyn efter den andra. Hans ögon slöto sig ibland med en känsla af njutning. Under tiden stod Carlos inne bland träden och talade med låg röst till inspektorn.

— Somna inte, herr magister, — sade inspektorn, då han tyckte informatorns ögon varit väl länge slutna. — Vi kunna ha' dem här när som helst, — tillade han och tog upp klockan.

— Nej, jag sofver inte, — svarade Nordén, och i detsamma hördes på afstånd steg och hjuldon.

Allt närmare kommo ljuden och slutligen syntes tåget. Först en kärra, dragen af en liten bondhäst, som kördes af en karl. Två andra kärror voro fastbundna i den första, så att hästen drog dem alla tre. Sedan kom en handkärra, med en man framtill och en som sköt på. Slutligen 3:ne karlar hvilka följde efter som en slags betäckning.

— Det är väl de der? hviskade Carlos.

— Ja, — svarade inspektorn, — nu är det väl bäst, att låta dem gå förbi, så råka de på de andra och vi följa efter och taga dem i ryggen. — Inspektorn var tydligen en skicklig taktiker.

— Nej, — svarade Carlos, hvilken tycktes ha' glömt sin befattning som »amateur», och i detsamma tog han några steg genom skogsbrynet, hoppade

öfver diket och stod i månskenet midt på vägen framför qvast-karavanen, som nu hunnit fram. De andra följde efter.

Oförsigtigt! vi äro 4 mot 6, — mumlade inspektorn; men han såg att hans unga herre nu tagit befälet sjelf.

Emellertid hade tåget stannat och de sex karlarna samlades uti en grupp för att rådpläga, om hvad som vore bäst att göra. De tycktes besluta, att bryta sig igenom och som de voro sex mot fyra, såg företaget temligen rimligt ut. De kommo nu fram och en af dem ropade med arg röst:

— Hvad har ni med hästen att göra? Får man inte fara i fred på vägen?

— Svara mig först, — sade Carlos, — hvem som gifvit er tillåtelse, att hugga ris på Hafsnäs skogar? Hela den skogen, hvarifrån ni komma, ända ner till sjön, tillhör grefven på Hafsnäs. Har han gifvit er rätt att hugga ris till qvastar?

— Ja det har han, och dra' för resten åt h—e, — röt karlen och rusade mot Carlos, som ännu stod qvar på vägen med händerna i fickorna.

I detsamma som anfallet skedde böjde Carlos sitt öfverlif något tillbaka, och i nästa ögonblick träffade hans knutna hand motståndaren midt emellan ögonen med en sådan styrka, att karlen raglade flera steg baklänges i armarna på sina kamrater, som nu rusade fram mot den unga grefven.

Striden blef i samma ögonblick allmän. Inspektorn och Henrik fingo att göra med hvar sin

motståndare. Nordén fattade den första han fick tag uti med begge händer uti rockkragen, lyftade honom rätt upp i luften och kastade honom på marken med en sådan våldsamhet, att det brakade i refbenen och karlen blef liggande. Han vände sig straxt derpå mot en jättelik karl med skinnförkläde, just i detsamma denne ämnade bakifrån angripa Carlos. Nordén riktade ett slag mot hans ansigte och, då detta icke träffade, blef han i sin ordning fattad om lifvet, och en våldsam brottning begynte, som de andra voro för mycket sysselsatta för att kunna taga någon del uti. — Carlos stod med ryggen mot ett träd, ett försigtighetsmått han vidtagit, sedan han som vi nämnt nyss varit nära att blifva tagen i ryggen, och här höll han genom sina lugna väl riktade knytnäfsslag tvenne fiender ifrån sig. Henrik och inspektorn kommo slutligen till hans hjelp, sedan deras motståndare tagit till flykten. De två öfvermannades nu lätt och man fick tid att se sig om efter Nordén, som ingenstädes syntes till. Han tycktes jemte sin motkämpe ha' blifvit uppslukad af jorden.

— Hvar kan Nordén vara? — sade Henrik oroligt. — Det måtte väl aldrig hafva händt honom någonting?

Här är jag, — hördes en röst ur ett dike bredvid vägen.

Der funno de informatorn, helt lugnt sittande barhufvad på sin skinnförklädda motståndare, hvil-

ken han ännu höll ned på ryggen med ena handen på strupen.

— Kan någon skaffa hit ett rep, så ska' vi binda den här göken, — fortfor Nordén, — ty kommer han upp, så är han inte så treflig att ta's med; för närvarande är han litet yr i hufvudet. Min stackars hatt, se så den ser ut! — och han räckte med den andra handen till sig banditmössan, som blifvit sönderrifven och slutligen fallit af under brottningen, — nu blir fröken von Claaken ond igen, ty den här kan jag väl inte begagna mera.

Carlos brände af ett skott, och hans underhafvande kommo straxt derefter, förande med sig de två rymmarna, hvilka sprungit midt in ibland dem och genast blifvit gripna.

Hela striden hade varat så kort, att, oaktadt bullret mycket väl hörts nedanför backen, hade folket icke förrän nu hunnit till undsättning.

Fångarna bundos och inspektorn fick befallning att hafva dem i förvar, till dess kronobetjeningen kunde efterskickas. Den stora karlen med skinnförklädet befanns vara en smed vid namn Birger, som länge misstänkts vara ibland skogsåverkarna.

— Det är den starkaste karlen i hela trakten, — sade inspektorn afsides till Henrik, — men hvem som helst kan då se på magistern, att han är stark som en björn. Hvad som gjorde mig flat, det var att se hur' grefven skötte sig. De der

små hvita fruntimmershänderna träffade som om de varit släggor af smidt jern.

Då Carlos tackade Nordén för att denne frälst honom ifrån smeden Birgers anfall, svarade informatorn helt uppriktigt:

— Hvad det beträffar, så tror jag det hade varit bättre, om jag lemnat honom till grefven och tagit en af de andra i stället. Jag bar mig så klumpigt åt, att det var mera lycka än konst att det gick som det gick.

— Men huru kommo herrarna (förlåt mig sammanställningen) i diket?

— Jo, jag måste bekänna, att jag inte stridde riktigt ärligt mot min vän Birger. Han kramade mig om lifvet, så att jag trodde han tänkte bryta tvärt af mig på midten; och då slog jag omkull honom med ett knep, hvilket jag lärde mig som pojke. Sedan rullade vi öfver hvarandra ned i diket, men jag kom öfverst, så Birger fick sig en bra stöt i hufvudet och se'n var det inte svårt att hålla honom under sig.

— Ja, herr Nordén är så anspråkslös, att det inte är godt att få reda på saken, — sade Carlos, — men akta sig, jag skall fråga Birger sjelf i morgon; eller rättare sagdt i dag; ty klockan är redan ½6 på morgonen.

Detta samtal egde rum under återfärden till Hafsnäs, dit herrarna anlände kort derpå.

Några timmar derefter voro skogsåverkarna uppställda på gården. Kronobetjening hade anländt

och afvaktade endast grefvens befallningar att afföra fångarna till häktet. Carlos gick ned och tilltalade dem sålunda:

— Ni ha' lefvat som lösdrifvare och skogstjufvar och vi ha' nu tagit er på bar gerning, så att det står i min makt att låta straffa er derför. Ni säga, att det varit omöjligt att få arbete, och att detta drifvit er till hvad ni gjort. Jag bjuder er nu, att välja emellan två saker: ni ska' få arbete här nu genast och få behålla det så länge ni uppföra er ordentligt; eller också låter jag anklaga er för skogstjufnad. Hvilket vill ni?

Några antogo genast; men så underligt det kan tyckas, var det först efter en stunds tvekan, som ett par af de sämsta bestämde sig för att antaga grefvens anbud om sysselsättning. För en inbiten lösdrifvare och skogssnattare finnes ingenting mera förhatligt än det jemna ständiga arbetet. — Slutligen hade de dock alla sex beslutat sig.

— Nåväl, — sade Carlos, — jag skall bara säga ett ord till, och det är sista gången jag talar om ris-stölden. Så länge ni arbeta som hederliga karlar, skall jag behandla er som sådana och låta det som är gjordt vara glömdt. Men om någon af er tar sig till de gamla ovanorna, så skall han bli fast igen, så sannt jag står här, och då är det sista gången; ty skogsåverkan vill och skall jag göra slut på, kosta hvad det må. — Och nu äro ni fria.

Brottslingarna hade stått med ögonen fästade vid Carlos' ansigte under det han talade och de

sågo att grefven var karl att hålla ord, liksom de natten förut hade känt att han var en karl att ta's med, så liten och fin han än såg ut.

Den store smeden Birger var den ende som sade någonting.

— Herr grefve, — yttrade han, — det har gått olyckligt för mig hittilldags, och inte vill jag försöka att urskulda mig; men det vet jag, att om nå'n hade talt vid mig förut som grefven gjort i dag, så hade det blifvit folk af mig förr. — Och han strök sin stora grofva hand förbi sitt öga.

Carlos vände sig och sade sakta till Signe: — Hvem tror du kommer att fröjdas åt den tåren?

— Englarna i himlen, — svarade hon i samma ton.

— Ja, men en engel på jorden också. Gissade du inte, att Elfva bad mig förlåta dem?

Åttonde Kapitlet.

Barnsagor.

Ett par dagar efteråt skref Nils Nordén till sin mor.

Älskade mamma!

Allting står väl till. Jag har skrifvit så mycket att mamma nästan redan känner dem alla här, jag menar alla medlemmarna af familjen på Hafsnäs.

Men det finnes en, som jag sjelf icke förrän nyss lärt känna. Jag nämde en gång förut lilla fröken Elfva Lilienrooth, och att hon var sjuklig, hade ondt i ryggraden eller något sådant. Jag har hört sägas, att det var hennes stjuffar grefve Falkenheim, som af våda gjorde henne illa; men huru det hände har jag icke fått reda på, ty saken talas ogerna om här. Han, stackars karl, lär knappt hafva haft någon rolig stund sedan och han tros hafva sörjt deröfver ännu på sin dödssäng.

Jag hade emellertid sett Elfva ett par gånger; men på sista tiden har doktorn förbjudit henne att flyttas, och hon är nu alltid i sitt rum. Jag hör ofta de andra tala om henne och har mången gång undrat öfver, hvilket märkvärdigt inflytande man kan utöfva, fastän man ligger bunden vid sängen hela dagen.

Gustaf kom i går och sade, att hans syster Elfva hade frågat honom, om han trodde jag skulle bli ond, ifall hon bad mig komma upp till sig. Jag gick naturligtvis upp vid första tillfälle då Gustaf sade att hon kunde taga emot mig.

Hon satt uti sitt yttre rum, i en mycket beqvämt inrättad hvilostol. Elfva är lik fröken Signe och ser ut att vara tolf år, fastän Gustaf säger mig, att hon är femton; men hennes ansigte är så barnsligt och englalikt, att man omöjligt kan bestämma hennes ålder.

— God dag, herr Nils, — sade hon. (Alla kalla mig annars för herr Nordén). — Ni tog väl inte

illa, att Gustaf bad er komma upp? Jag har så länge längtat, att få göra bekantskap med er. Det kändes så underligt att aldrig ha' talt vid en, som var så mycket med Gustaf.

Jag svarade just ingenting, utan satt och njöt af att höra hennes röst. En sådan ton har jag aldrig hört förr.

— Ni har varit så snäll emot Gustaf, — fortfor hon. — Han berättar mig allt möjligt, om huru ni håller på att lära honom att simma och ro, och att ni aldrig är häftig mot honom, som magistrar bruka vara.

Jag svarade att det icke var svårt att vara snäll emot en sådan gosse som Gustaf o. s. v.

— Lofvar herr Nils att inte tycka, att jag är rysligt barnslig, — och hon såg upp i mitt ansigte med ett tveksamt småleende, — så skulle jag bra gerna vilja fråga någonting?

Gustaf säger, att han aldrig får ta' några ägg ifrån fåglarna, utan bara se på dem. Är det herr Nils sjelf, eller är det någon, som har bedt om det?

— Det är någon, som har bedt om det.

Hon satt och såg ned, men jag hörde ett tveksamt nästan ohörbart:

— Hvem?

— Min mor.

En liten stunds tystnad. Jag såg att hon ville höra mera, men att hon inte var säker om hon borde fråga.

— Det är en mycket enkel liten historia. Jag hade som gosse hittat ett fågelbo med äggen i, och honan flög nästan på mig, då jag bar bort det. Vid hemkomsten trodde jag, att mamma skulle bli lika glad som jag. Hon frågade mig i stället, om jag hade begärt lof af fågeln att taga bort boet.

»Lof?» svarade jag helt förvånad. Hon satte mig på sitt knä och berättade, att hon också hade ett litet bo, med en enda unge i, och frågade mig hvad hon skulle göra, om någon kom och tog bort det.

— Nå men fågelboet? — frågade Elfva, som ville höra slutet på berättelsen.

— Hon lät mig bära det tillbaka. Nu har jag ju berättat en riktig liten barnsaga, — sade jag, som, jag skäms att säga det, icke kunde låta bli att föreställa mig, huru Beatrice skulle sett ut, om hon hade hört mig komma fram med en sådan berättelse. Efter ett par ögonblick fortfor Elfva:

— Men nu har ungen sjelf flugit ut ur boet. Är icke modren sorgsen?

— Ungen hade blifvit för häftig och öfvermodig, för att dröja qvar i boet, — svarade jag. — Han ville försöka sina vingar på egen hand.

I det hon ämnade svara, såg jag ett uttryck af trötthet eller illamående fara öfver hennes ansigte. Jag steg upp för att lemna henne.

— Skall jag ringa på någon? — frågade jag oroligt.

— Nej tack, det finnes alltid någon i inre rummet.

Jag hörde också i detsamma någon röra sig i rummet bredvid och, innan jag hunnit ut genom dörren, såg jag att hon fått hjelp, och det utaf Beatrice, som jag minst hade väntat skulle vara så nära till hands.

Mamma tycker kanske att jag är barnslig, men, hade jag vetat, att fröken Beatrice hört på hvad jag sade, så hade jag troligen talat på ett helt annat sätt. Elfva har någonting som gör, att man är färdig att tala om hvad som helst för henne; man blir genast så förtrolig med henne. Derföre har hon också hela husets hemligheter, och hon är en rådgifvare i alla möjliga små bekymmer och svårigheter, ända ifrån Gustafs till och med Carlos'.

Jag borde naturligtvis ha' kunnat veta, att någon måste vara i det inre rummet; men kom aldrig att tänka derpå. Beatrice hade troligen varit hos Elfva då jag kom, och som hon icke var särskilt angelägen om mitt sällskap, hade hon satt sig derinne i stället. Och nu hade hon suttit och hört på mina fågelhistorier, troligen med det der uttrycket kring munnen, som jag känner så väl till.

Det är naturligtvis dumt att vara så känslig för åtlöje, och jag vet att det är en af mina många svagheter. Dessutom var det ingenting egentligen löjligt i hvad jag sade. Men ändå. Det är omöjligt att riktigt beskrifva, hvarföre jag inte lika gerna kunde säga det för Beatrice som för Elfva; men säkert är, att — det är så. Så der ja! Sedan jag lyckats åstadkomma en så klar och tydlig fram-

ställning af hvad jag menar, lemnar jag till mammas moderliga instinkt att förstå min förargelse, hvilken föröfrigt kännes något lugnare nu, sedan den fått luft.

För öfrigt segla vi, bada, ro och fiska, jemte alla upptänkliga andra tidsfördrif, så att det ofta tyckes mig, som om Gustaf och jag skötte läsningen på lediga stunder. Med anledning af den djupa sorgen eger föga eller intet umgänge med grannarna rum.

Häromdagen var jag med om en expedition mot qvast-tjufvar, hvilka här liksom i vår trakt äro svåra att utrota. Vår fångst utgjordes af en mängd kärrlass med qvastar och viskor. Åverkarna gjorde motstånd, hvilket hade det goda med sig, att jag fick se hurudant gry det är i Carlos. Han slogs för sina qvastar som för ett konungarike. Den store Cid sjelf, hvars blod han kanske har i sina ådror, ty hans mor var spanska, skulle icke hafva gjort det bättre. Både grefven och Henrik fingo blånader och skråmor. För min del fick jag ett så hjertligt famntag, att mamma skulle ha' blifvit helt rörd, om mamma hade sett det. Jag slapp helskinnad ifrån; men vill någon veta huru det kännes, när Boa Constrictorn bereder sina munsbitar, så kan jag beskrifva det. Mamma behöfver icke vara det minsta orolig. Jag har ju lofvat att genast tala om, när någonting ondt händer mig.

Jag börjar blifva allt mera förtrolig med Henrik. Han har någonting drömmande, svärmiskt i sitt

väsen och talar icke mycket. Men då han yttrar sig om några af de ämnen som roa honom, ser man att han icke sofvit under tiden.

Nionde Kapitlet.

Fröken von Claaken stökar hos magister Bogarius.

Fröken von Claaken skötte sina husmoderliga åligganden med kraft, omtanke och noggrannhet. Hon var af den gamla goda tiden, då man gjorde ordentligt det man gjorde. Det var då ej så mycket fråga om, att afsluta ett göromål hastigt, som att afsluta det så, att det ej behöfde straxt derpa göras om igen. Nu ligger i sjelfva luften en oroande känsla af att allting går så hastigt framåt, att man icke har någon tid att förlora, om man vill hinna med. Det är ej lätt att göra sig fri från denna känsla. Alla göromål, alla slags arbeten komma under inflytande derutaf. Sjelfva huspigan, då hon städar rummet, har icke tid att göra det så ordentligt nu, som hennes företrädare gjorde det 50 år sedan.

Fröken von Claaken var stark när fråga var om rengörning och städning. Hon hade en mängd starka sidor, men detta var måhända den starkaste. Då hennes bestämda stökdagar inträffade, flydde

alla som kunde det ur huset; de öfriga stannade qvar, men lifvet var dem en börda den dagen, så otrefligt var det öfverallt.

Då man såg den lilla fröken, åtföljd af alla sina med damborstar och andra verktyg beväpnade pigor arbeta sig uppföre en trappa eller styra af med god fart utefter en korridor, liknade hon en liten stark bogserbåt, dragande efter sig en mängd stora segelfartyg med höga master. Hade fröken von Claaken förstått sitt sanna bästa, så hade hon följt Beatrice' råd, att låta fotografera sig i ett sådant ögonblick. Men hon trodde att Beatrice endast ville roa sig på hennes bekostnad. Fröken von Claaken hade icke uppfattat sanningen af den grundsats, att skall man gå till efterverlden, så bör det vara i den ställning, hvaruti man verkat till mesta gagn för sin samtid.

Nog skulle man ha' trott, att fröken von Claaken och hvar och en i hennes ställe under dylika omständigheter borde varit en lycklig och stolt menniska, lycklig öfver ett sådant fält för sin verksamhet, stolt öfver det sätt hvarpå hon odlade det. Om fröken von Claaken nemligen kunde sägas hysa en verklig fiendskap mot någonting lefvande, om en sådan känsla som bitter ovilja mot någonting skapadt kunde få rum i hennes välvilliga lilla hjerta, så var det mot den art af djurslägtet som kallas mal, och mot de delar af den oorganiska naturen, som i dagligt tal benämnas dam. Fröken von Claaken delade dessa känslor med en mängd noggranna och driftiga hus-

mödrar; men hon gick måhända längre än de flesta af dem. Ett rent, väl städadt rum var för henne ett paradis; ja, vi tro att hennes föreställningar om ett tillkommande lifs sällhet framträdt uti något mera bestämda drag, sedan hon tillegnat sig den visshet, att der icke finnes hvarken mal eller damm. Man förstår då lätt, hvad ett rum skulle vara för henne, der hon instinktmässigt kände malen röra sig i den stol hon hvilade sig uti, der dammet blifvit bortfläktadt från ett ställe, endast för att intaga en annan mindre blottställd plats, och der i fönstren skendöda flugor fingo i ostördt lugn afvakta vårens ankomst, för att åter qvickna vid.

Vi upprepa det, nog borde således fröken von Claaken varit en lycklig menniska; nog borde hon isynnerhet ha' varit det stökdagarna, då hon med härsmakt drog i fejd mot och besegrade sina fiender.

Men hennes rosor voro icke mera än andras fria från törnen. Då hon om aftonen såg tillbaka på dagens arbeten, fanns en mörk punkt uti den ljusa taflan. Magister Bogarii område trotsade hennes makt; der fick hon icke städa.

Det är kanske svårt, att riktigt sätta sig in uti huru detta plågade fröken von Claaken. Men så var det. Det var hennes påle i köttet. Att magistern, uti ett hus, der hon hade förstyret, skulle fortfarande få bebo ett rum, hvarest damborsten aldrig fick inträde, och der malen jublande höjde sina vingar, för att väl se sig om, innan han bestämde sig för den plats, der kommande slägten

skulle uppfödas, sådant var för henne olidligt. Hon beklagade magistern, hvilken kunde lefva i ett dylikt tillstånd; »han visste icke bättre, stackars karl» sade hon. Men hon beklagade sannolikt sig sjelf ändå mera, som tåligt måste underkasta sig någonting sådant.

Tåligt underkasta sig! Den känner föga fröken von Claaken, som tager detta uttryck efter orden. Hvad hon menade med att tåligt underkasta sig, bestod uti, att göra allt hon kunde, för att uppnå sitt ändamål och dessutom ständigt rufva på nya planer. Hon hade vändt sig till magistern sjelf, men han afslog hennes begäran. Hon talade saktmodigt; det hjelpte icke. Hon talade häftigt. Magistern kände till Socrates' husliga förhållanden, och visste således huru en uppbragt qvinna skall behandlas. Fröken von Claaken förändrade sin ton. Hon nedlät sig till att bönfalla, att åtminstone få taga ut möblerna och piska dem. Magistern tycktes vackla; men en tanke på de med handskrifter och uppslagna folianter fullsatta stolarna styrkte honom. Han afslog återigen hennes begäran. — Hon klagade för Carlos; men han undanbad sig skrattande att blanda sig i saken.

— Hvad skulle stackars magistern taga sig till om stökdagarna? — frågade han. — Jag kan gå på jagt; men magistern? Skulle vi skicka ut honom på sjön att ro kanske?

Fröken von Claaken fortsatte sitt rufvande och hon hittade slutligen på, att vända sig till Beatrice.

De begge fruntimren drabbade ofta tillsammans med hvarandra, hvarvid det vanligen var Beatrice, som roade sig med att anfalla fröken; men de voro dock mycket goda vänner.

— Söta Beatrice, — sade derföre en dag fröken von Claaken då de talade härom, — kan inte du hjelpa mig?

— Jo det kan jag visst, — svarade Beatrice, — men jag är inte säker på att jag vill.

— Att du vill! — utropade fröken, ytterst förvånad.

— Ja, jag är icke säker på att jag gör den gamla kära gubben någon tjenst med, att gå i förbund med tante emot honom.

— Tycker du det är rätt att han lefver så der då? Han har inte haft ett fönster öppnadt i sin studerkammare sedan förra sommaren. Sängkammaren komma vi nog åt; den är han inte så rädd om.

Slutet blef, att Beatrice och fröken von Claaken afslöto en traktat, hvari den förra förband sig, att nästa stökdag skaffa undan magistern ett visst antal timmar ifrån studerrummet, så att rengörningen under tiden kunde medhinnas. Fröken å sin sida lofvade, att allting skulle med yttersta noggrannhet åter läggas på sitt ställe, så att magistern icke blefve olycklig, genom att han ej finge reda på sina böcker och papper.

— Han kommer kanske aldrig att märka, att det är rengjordt; — sade Beatrice, — lika litet som han någonsin har tänkt på, att det är dammigt.

— Nej, han lefver som ett oskäligt kreatur, — svarade fröken.

Nästa stökdag inträffade. Fröken skickade upp och lät säga Beatrice att allt var i ordning. Beatrice sände då sin kammarjungfru Annette med helsning, att om magister Bogarius ville vara så god och titta upp till henne, så önskade hon tala ett par ord vid honom. Sedermera skulle Annette gå och varna fröken, att ej börja i rummet, förrän hon fick vidare bud.

Annette trippade af och knackade på magister Bogarii dörr. Intet svar följde och efter ett par ytterligare knackningar tog kammarjungfrun mod till sig och öppnade dörren.

Magistern satt vid sitt arbetsbord. Han var ej för tillfället läsande eller skrifvande. Tvärtom; hans hufvud var böjdt något tillbaka och hans ansigte vändt upp emot taket, ögonen voro tillslutna, men glasögonen sutto dock qvar framför dem, hvilket såg onödigt ut. Man tyckte, att näsan kunde gerna ha' fått hvila sig under tiden.

Detta utgjorde magisterns vanliga ställning då han var i djup begrundan. Beatrice hade som barn ofta roat sig med att helt lätt borttaga glasögonen, och vid första tecken till Bogarii återkomst ditsätta dem igen. Endast de voro der när ögonen öppnade sig och behöfde dem, så märkte magistern ingenting.

Annette stod vid dörren och väntade tåligt, att magistern åter skulle komma tillbaka ifrån taket.

Under tiden såg hon sig om i rummet. Icke allenast stolar och alla andra platser voro fyllda; äfven sjelfva golfvet var så upptaget, att det var svårt att veta, huru någon kunde leta sig fram till skrifbordet utan att oroa högarna af böcker och skrifter. Säkert är, att för ett fruntimmer skulle det varit nästan omöjligt.

Slutligen inträffade rätta ögonblicket och Annette utförde sitt uppdrag.

— Hvad befalles? Ja! det skall jag visst, — och Bogarius uppsteg samt började så hastigt som möjligt göra sig i ordning. — Säg den nådiga fröken, att jag utan uppskof skall hafva den äran, att buga mig för henne.

Annette lemnade rummet, men qvarblef enligt befallning uti förstugan, i afsigt att visa honom vägen. Detta var också väl behöfligt, ty då magistern kom ut ur sitt rum, såg han sig hjelplöst om åt begge sidor, till dess Annette tog honom om hand och förde honom till sin frökens rum.

— God dag bästa magister Bogarius, — började Beatrice, — var så god och sitt ned. Jag tänkte bedja magistern om en tjenst.

Bogarius lofvade att med sin yttersta förmåga uträtta hennes befallningar.

— Jag tänkte be' magistern vara så god och arbeta ut en liten slägttafla åt mig, — fortfor Beatrice, — jag vet att magistern är mycket hemma i sådant.

— Visserligen, visserligen, hvarföre inte, — svarade Bogarius, — jag har ofta på lediga stunder sysselsatt mig med genealogiska forskningar, hvilka, ehuru icke hörande till de mera vigtiga kunskapsgrenarna, dock, såsom utgörande ett icke oväsentligt bidrag till historiens kompletterande, ingalunda torde kunna anses såsom varande i saknad af ganska mycket värde.

— Magistern sade häromdagen, att vi härstamma ifrån en Göran Classon, hvars afkomlingar sedermera fingo namnet Falkenheim och genom hvilken vi på sätt och vis kunna härleda oss ifrån Carl Knutson. Var det icke så?

— Visserligen, visserligen; men icke på sätt och vis, utan ganska fullständigt, ehuru naturligtvis på qvinnolinien. Carl den VIII Knutsons dotter nemligen —

— Tack kära magister, men det är just det, som jag ville besvära er med att sätta upp på en bit papper, så att jag kan förstå det. Jag krånglar så lätt in mig annars. Magistern har ju de nödiga böckerna?

— Ja jag tackar. De finnas samteliga uti bibliotheksrummet. Jag vill genast skrida till verket, — och magistern, förtjust öfver att få vara sin unga fröken till någon nytta, skyndade ned till sitt rum, medtog bläck, penna och papper samt begaf sig till det aflägset liggande bibliotheket. En kort tid derefter var han uti fullt arbete, sittande vid bibliotheksbordet, omgifven af matriklar, bio-

graphiska lexicon och andra till ämnet hörande böcker och handlingar.

Annette, som stod på lur, underrättade nu fröken von Claaken, att tiden var inne; och den lilla fröken intågade i det utrymda citadellet, åtföljd af hela sin krigshär, med flygande fanor och klingande spel.

Det var något att se fröken von Claaken i detta ögonblick! Och ändå mera sedan, då hon efter en stunds arbete kommit riktigt i farten, näsduken om hufvudet och klädningen grundligt uppviken, med ord och handling uppmuntrande sina pigor. Vi tänka oss dervid ofrivilligt Napoleon den store, (eller någon annan knubbig liten general), på slagfältet, omgifven af rök, utdelande sina befallningar, befallningar hvilka gälla tusendes lif och välfärd, stundom sjelf i sin ifver fyrande af en kanon, stundom sjelf ledande ett anfall emot de fiendtliga skarorna. En vink, och tusende ligga förkrossade, som ett ögonblick förut voro vid lif; ett ord, viskorna skymta igenom röken och ögonblicket derpå hafva hela kompanier spindlar upphört att finnas till.

Rastlöst arbetade pigorna. Behöfdes någonting att ytterligare egga dem, så fattades detta icke heller. »Skynda er flickor, så att vi hinna slut förrän magistern kommer» var nog, att åttadubbla deras ansträngningar. Fröken visste dock att ingen fara var för handen, ty Beatrice hade sagt att hon skulle gifva magistern ett arbete, som minst borde

taga 4 timmar, troligen mycket mera, och ännu voro icke fullt tvenne förflutna.

Fröken von Claaken stod uti ett hörn nära det uppslagna fönstret, sysselsatt med att rengöra magisterns pipställning, ett kinkigt arbete, som hon sjelf utförde, emedan hon icke kunde lita på, att en piga skulle ställa piporna på sina rätta ställen igen. Hon hade just slutat härmed och tog några steg baklänges, för att se att allt stod som det borde, då den af pigorna som var närmast dörren till förstugan uppgaf ett qväfdt skrik: »magistern kommer».

En, som var närmast sängkammardörren, lyckades rädda sig; men för de tvenne öfriga var flykten omöjlig; ty i nästa ögonblick stod magistern på tröskeln och såg genom dammet inåt rummet.

Fröken von Claakens hjerta upphörde att slå. Vi behöfva icke tala om de stackars tjenstflickornas. Det var ett förfärligt ögonblick, ögonblicket före stormen.

Der stod magistern, hög och reslig som han var, med kalotten på hufvudet och pipan i venstra handen. Hans ögon blinkade utaf det starka dammet och liknade signallyktorna på ett fartyg som ligger förtöjdt i dimma, under det hans stora näsa sköt fram genom dimman som dess bogspröt.

Han tog ett steg framåt. Fröken von Claaken rustade sig till strid, som en tapper liten general. Men magistern hade sina tankar på helt annat håll. Utan ett ord gick han långsamt fram till sitt pip-

ställ, fick reda på en tobakspung och började stoppa sin pipa. Han tände den, vände sig om, och försvann lika som han kommit.

Sedan ljudet af hans steg dött bort, drog fröken von Claaken ett djupt andetag.

— Nå Gud ske lof! — sade hon, och det vore önskvärdt att uttrycket alltid åtföljdes af lika mycken mening. — Han märkte ingenting! Nu måste vi skynda oss flickor, innan pipan är slut, för då kommer han bestämdt tillbaka.

— Nej, det har ingen fara nådig fröken, — ropade en piga, — han tog tobakspungen med sig!

Tionde Kapitlet.

Den nya informatorn på hästryggen.

Nordéns förutsägelse, att han och Beatrice kunde bli mycket goda vänner med tiden, tycktes ej vara på väg att gå i fullbordan. Det hade sett ut som om Beatrice, i likhet med de öfriga syskonen, ämnade börja att betrakta informatorn som en vän till slägten, och efter den lilla händelsen med judarna hade hon verkligen några gånger talat vid Nordén och varit vänlig emot honom. Men antingen att de ej hade mycket gemensamt med hvarandra, eller att Nordén vid något tillfälle genom sitt öppna

rättframma sätt att tala råkat stöta någon af den unga frökens fördomar, nogaf Beatrice återtog snart sitt förra sätt och tycktes aldrig vara medveten om att han fanns till, såvida de ej uti det allmänna samtalet råkade stöta tillsammans. Vid sådana tillfällen sade Beatrice vanligen några ord, hvari den finaste ironi låg fördold, i afsigt, att derigenom tillintetgöra informatorn, som naturligtvis icke kunde upptaga striden med samma vapen, utan måste hålla till godo, om det än smakade temligen illa. Följden blef att Nordén uti Beatrice' närvaro förekom en olika menniska mot den glada, lifliga unga mannen, som han var i sitt umgänge med de öfriga medlemmarna af slägten.

Carlos frågade en gång Beatrice rent ut om Norden på något sätt förnärmat henne, då det så tydligt syntes, att hon ej betraktade informatorn med blida ögon.

Något till Carlos' förundran svarade Beatrice med mera dåligt lynne, än hon vanligen brukade visa sin bror:

— Ni äro ju alla så förtjusta i honom, att det måtte göra detsamma, hvad jag tycker. Det är nu en gång afgjordt, att han är allt hvad präktigt heter.

Brodren betraktade henne med ett tveksamt uttryck.

— Han har visst varit framme med några af sina jemnlikhetsåsigter hos min lilla förnäma syster. Jag slår vad, att han gjort dig bekant med det

eleganta ordspråket om att vi äro alla småländningar inför vår Herre. Inte sannt? Eller är du kanske förargad på honom derföre, att ditt porträtt af honom icke var riktigt likt? Stripigt urblekt hår! Hvad befalles? Rocken, som ropar uppåt halsen efter halsduken! Ha, ha, ha! lilla syster!

Men Beatrice tycktes icke vara i lynne för skämt. Hon såg tvärtom så hotande ut, att Carlos beredde sig att fly, sade han, till ett soligare luftstreck. Innan han gick, sade hon plötsligt:

— Carlos, hvad gjorde du af den der karikatyren? Har du den qvar?

— Den? Nej, jag tog fram den straxt Nordén kom, för att jemföra med originalet. Se'n tror jag han behöll den. Han tyckte mycket om teckningen.

Beatrice blef ett ögonblick blodröd i ansigtet; straxt derpå försvann färgen, men hennes ögon flammade då hon frågade:

— Är det sannt?

Carlos kände sig genast ångerfull och skyndade att säga, det teckningen legat qvar i rummet då han gick. Sedan hade den nog blifvit bortstädad och förstörd, eftersom hon icke hade den qvar. Och Beatrice trodde slutligen att detta var mycket sannolikt.

Hon anade icke, huru väl Nils Nordén gömde detta porträtt, för att ibland taga fram det, då han kände, att de mörka ögonen alltför djupt genomborrat honom. Han trodde på läkemedel emot sådana sår!

Någon tid derefter stodo en dag hästarna sadlade på gården. Då Beatrice skulle stiga upp, fanns händelsevis ingen nära till hands, som kunde hjelpa henne. Carlos höll på med Signes stigbygel. Den otåliga flickan förmådde icke afhålla sig från att med en liten obetydlig rörelse med foten visa, huru illa detta dröjsmål behagade henne, och Nordén, som på något afstånd betraktade hvad som tilldrog sig, ansåg sig vara tvungen att skynda fram och erbjuda sin hjelp.

Beatrice såg på honom, som om hon knappast förstod hvad han menade.

Han måste upprepa sin begäran, att få erbjuda henne sitt biträde vid uppstigningen.

— Har herr Nordén någonsin hjelpt ett fruntimmer upp i sadeln förut? — frågade hon med något kall ton.

Han rodnade och dröjde ett ögonblick innan han svarade. — Ja, det har jag, — sade han helt enkelt. — Tillåter fröken? — Och han höll sin hand för hennes fot.

Beatrice steg i den och sprang i detsamma upp på hästryggen. Det såg nästan ut, som om hon väntat att han, sålunda oberedd, skulle bära sig tafatt åt. Men antingen det var hennes vighet eller hans skicklighet som gjorde det, så kom hon utmärkt väl i sadeln. Utan att vänta på stigbygelns påträdande och med en knappt märkbar rörelse af hufvudet för att tacka informatorn, rörde hon sin

häst med ridspöet och red framåt till de öfriga, som nu voro i ordning.

Sedan de hunnit ett stycke nedåt stora allén, frågade Carlos:

— Nå, hur' bar sig »mönstret« åt, då han skulle hjelpa dig till häst? Det var att sätta en stackars latinare på ett alltför hårdt prof.

Han väntade sig säkerligen något medömkande uttryck från Beatrice och blef derföre ytterst förvånad, då hon svarade temligen tvärt:

— Han hjelpte mig utmärkt bra.

— Jaså, verkligen. Det ser ut, som om han kunde göra allt hvad han tar sig till. Det skulle inte förundra mig, om han kunde rida ganska bra också, fastän jag erbjudit honom flera gånger att följa med och han alltid sagt nej. Vi måste försöka att få upp honom på hästryggen och se, huru han tar sig ut.

— Det vore väl inte riktigt beskedligt, — sade Signe. — Om han skulle göra sig illa?

Ämnet tycktes ej mycket intressera Beatrice. Hon slog sin häst temligen hårdt med ridspöet, och sällskapet kom uti starkare fart, hvilket för ögonblicket afbröt samtalet.

Någon tid derefter inträffade ett tillfälle, och Carlos verkställde sin plan att försöka locka upp Nordén i sadeln.

Grefven hade bytt sig till en ny häst, ett vackert djur, men som efter några dagar gaf anledning till den misstanken, att lynnet icke var riktigt att lita på. Carlos hade försökt hästen ett par gånger och den första ridten gick Prospero (så hette djuret) utmärkt väl. Men gången derpå var han vid olika mod. Möjligen hade han vid förra tillfället varit något medtagen af de 2 marschdagarna, och nu deremot hunnit återfå sina krafter. Åtminstone hade Carlos haft en riktig strid med honom och både häst och herre visade vid hemkomsten spår efter sina ansträngningar.

Då Carlos nästa gång ämnade rida Prospero hade sällskapet gått ned till stallplanen och stodo och väntade att Prospero skulle föras ut ur stallet. I detsamma kommo Gustaf och hans informator förbi stallet, ämnande sig ut på botanisk excursion. De stannade ett ögonblick för att se Carlos rida af, och grefven kunde icke motstå lusten att roa sig på Nordéns bekostnad.

— Vill herr Nordén försöka min nya häst? — sade han muntert. — Den skulle vara just lagom för herr Nordén. Jag är nästan för liten för Prospero. — Nordén svarade i samma ton:

— Grefven vill nödvändigt ha' det nöjet, att se mig ligga i gräset. Jag är som grefven en gång sade, en försigtig general, och tänker behålla mitt anseende som sådan.

Han hade hunnit så långt, då ett uttryck i Beatrice' ansigte kom honom att förändra afsigt.

Han tyckte sig se, att hon satte någonting annat i stället för ordet försigtighet. Detta ironiska uttryck hos Beatrice var alltid nog att komma Nordéns blod i häftig rörelse. Han tillade nu, fastän i en annan ton:

— Men eftersom grefven önskar, och om det kan roa fruntimren, så skall jag gerna uppoffra mig.

Prospero fördes nu ut ur stallet, sadlad och betslad. Det vackra mörkbruna djuret stod mycket stilla, under det alla betraktade och beundrade det. De små korta öronens rörelser och de oroliga ögonen voro det enda, som kunde gifva någon varning om, att man ej hade ett sedigt lam framför sig.

Slutligen vände Carlos sig till Nordén.

— Nå! — sade han. Carlos tycktes nästan vänta, att i sista ögonblicket informatorn skulle ångra sig.

— Ja, — svarade Nordén, och gick fram till hästen, under det de andra drogo sig tillbaka.

Nordén tog varsamt tyglarna. I det han satte foten i stigbygeln reste sig hästen, som hittills stått helt stilla, nästan rätt upp på bakbenen, och arbetade häftigt med begge frambenen. Drängen försökte hålla ned honom så godt han kunde.

— Släpp tyglarna! — dundrade Nordén och kastade sig med detsamma i sadeln.

Carlos blef nästan orolig för hvad han gjort. Han såg nu äfven att stigbyglarna, som varit afpassade för honom, voro alldeles för korta för Nordén, som derföre måste välja, antingen att släppa

dem alldeles, eller att sitta med benen högt uppdragna. Nordén hade redan bestämt sig för det första sättet, och han hade sålunda icke någon vidare hjelp af stigbyglarna.

Då Prospero kände sig fri från stalldrängens hand uti tyglarna, sänkte han framdelen till marken; men endast för att i nästa ögonblick göra ett häftigt språng uti luften och slå bakut. Han störtade derefter framåt under oupphörliga försök att blifva af med sin ryttare.

Carlos kunde i början ej låta bli att i sin ifver ropa ett och annat råd till Nordén; men snart stod han stilla och betraktade med yttersta nöje, huru hästen småningom kufvades, snart trafvade omkring stallplanen några hvarf, samt slutligen återfördes i lugn skridt till det ställe hvarifrån han börjat striden.

— Hör nu herr Nordén, — sade Carlos då informatorn stigit af hästen, — så der lär man sig inte rida i ridhus. Bekänn nu sanningen.

— Jag har inte mycket att bekänna, — svarade Nordén leende. — Jag är som grefven vet, uppfödd på landet och der lär man sig ju rida, utan att man tänker derpå.

— Men hvarföre vill aldrig herr Nordén vara med då vi fara ut till häst?

— Derföre, att det är ett nöje, som jag bör vänja mig ifrån som informator, annars komme jag att sakna ridningen alltför mycket, om jag på ett annat ställe icke kunde få det. Det är verkligen

enda skälet, — tillade han, då grefven betraktade honom med ett tviflande uttryck.

Och så gingo Gustaf och han på sin excursion.

Elfte Kapitlet.

Magister Bogarii commentarier råka i fara.

— God morgon, magister Bogarius, — sade Beatrice, då hon en varm förmiddag mötte den lärde gamle herrn i trädgården nedanför byggningen. — Det var roligt att se, att magistern icke kunnat motstå det vackra vädret, utan kommit ut för att njuta af litet luft och solsken.

— Jag nödgas bekänna, — svarade han, — att jag icke blifvit så mycket lockad af det vackra vädret, som icke mera utdrifven ifrån mitt rum genom den omåttliga värme, som herrskar derinne.

— Då måste jag skaffa magistern en bra plats att sitta och läsa på, — utropade Beatrice. — De ha nyligen slagit den lilla ängen här bortom trädgården, som alltid är qvar till sist, och i dag ligger höet i vålmar. Kom med! Jag skall välja ut en treflig hövålm åt magistern; jag ämnar mig just nu åt det hållet sjelf.

En hövålm! Det var just inte den slags plats som magistern skulle hafva utvalt, om han fått råda

sig sjelf. Men Beatrice hade, se'n hon var barn, alltid fått honom att göra som hon ville, och han drömde aldrig om att sätta sig upp emot hennes vilja. Han följde derföre lydigt med, bärande sin stora foliant under armen.

På andra sidan trädgården, i motsatt riktning mot parken, låg en äng, som sluttade ned mot sjön. Den var ej mycket stor, men deremot utmärkt för sitt rika gräs och sina många ängsblommor, hvilka dock nu lågo uti doftande hövålmar, torkande uti sommarsolen.

Beatrice såg sig väl om ibland alla vålmarna och bestämde sig slutligen för en, som låg ungefär midt på ängen och ej långt från en stor lummig buske. Hit förde hon Bogarius, som under tiden stått tåligt afbidande underrättelse, hvar han skulle få sätta sig och börja läsa.

— Se här, — sade hon, — här ska' min snälla gamla vän få en riktigt bra plats. Sätt sig här, på den här sidan, så sitter magistern i skuggan, både utaf hövålmen och busken. Luta ryggen mot höet; så der ja. Nu sitter magistern riktigt utmärkt skönt. Kom nu ihåg bara att flytta sig efter skuggan, om magistern skulle sitta qvar länge. Sitt inte i solbaddet, det är inte nyttigt. Lofvar magistern att komma ihåg det?

Bogarius lofvade, och Beatrice lemnade honom med en liten vänlig nick. Der satt nu magistern med sina långa ben rakt utsträckta utåt marken och begge händerna hållande i folianten. I början

satt han såsom Beatrice sagt honom, på höet och med ryggen lutad bakåt emot vålmen, men ifrån denna ställning gled han efterhand ned på sjelfva ängen och blef sedan der sittande upprätt, således utan någon egentlig fördel af hövålmen, annat än den skugga som den skänkte honom. Men sådant tänkte icke magister Bogarius på. Han var djupt försjunken i sin bok, och ryggstöd eller icke, beqvämt eller obeqvämt, qvittade honom lika.

Beatrice gick emellertid genom ängen och öfver en slags stätta, som ledde ut derifrån. Fortsättande sin väg på och uppföre den gångstig, som fortgick på andra sidan, kom hon snart derpå fram till det ställe, dit hon ämnade sig.

Det var en uti hafvet utskjutande udde, högre än den kringliggande trakten åt de tre sidorna, men med berget och skogen bakom sig. Man hade således derifrån utsigt öfver Östersjön och dess stränder i flera riktningar. En naturlig grotta i berget bakom lemnade den skönaste svalka åt den, som der tog sin tillflykt undan de brännande solstrålarna. Denna grotta eller klyfta hade två öppningar, den ena smal och trång, den andra stor och bred. Genom den smala gick man in uti grottan på dess åt Hafsnäs vända sida. Den stora, som var vänd åt sjön, ledde endast ut på en liten jemn och slät klippa, som utgjorde sjelfva spetsen af udden, och hvars sidor stupade temligen brant ned uti vattnet. För att komma härifrån måste man

således gå tillbaka in uti grottan och ut genom den andra ingången.

Beatrice tyckte mycket om att vara ensam. Det var besynnerligt nog, ty i sällskap var hon alltid munter och synbarligen road. Men det var kanske just emedan hon tillbragte så mycken tid ensam, som hon kunde vara så liflig då hon var med andra. Och väl vore, i förbigående sagdt, om folk litet oftare ville försöka detta sätt att stärka sina själskrafter, genom att ibland låta dem ligga i ett slags andeligt träde. Man tar för många skördar ur sin egen jordmån, som kanske ibland är magrare än man tror. Vår tid pratar för mycket. Tänker gör den visst också, men nästan endast då den kan förtjena någonting dermed. En tanke som är värd så och så många riksdaler och öre, det kan så vara; men en, som icke gifver någonting i fickan, den är ej praktisk, den tar för mycket tid, man blir efter.

Beatrice' tankar voro visst ej af den praktiska sorten, i denna sednare bemärkelsen, der hon satt tillbakalutad uti en trädgårdsstol, på den lilla afsatsen utanför klyftan. En öppen bok låg på hennes knä, men hon läste ej deri; hon såg utåt hafvet, och dock voro hennes tankar icke der, hvilket syntes på det drömmande uttrycket i de stora ögonen. Men hvem kan söka följa en ung flickas drömmande tankar? Kan hon det sjelf? Vet hon hvar de varit, hvilken strand de gästat, hennes hjernas bevingade väsenden? Har det ej händt, att de stundom flugit för långt, att de besökt en blomstergård,

der de ej borde hafva varit, och att de derifrån hemfört ett litet frö, så litet, att egarinnan till trädgården der hemma ej märkt det, eller, om hon såg det, ej aktade derpå? Men fröet blef sådt; det slog djupa rötter och det var nu för sent, att utrota växten. Kanske hon ville det icke sjelf, ty den var blifven henne mycket, mycket kär.

Beatrice hade suttit så en stund, kanske en timma, då hon hörde ett rop ifrån den sidan, der hon lemnat magister Bogarius. Hon vände sig om, satte sig upp i stolen och i nästa ögonblick sprang hon hastigt in uti grottan, ut genom den andra ingången samt ned för backen samma väg hon kommit.

För att förklara orsaken till detta brådstörtade öfvergifvande af sjögrottan eller hafsudden, som stället äfven kallades, måste vi gå tillbaka till magister Bogarius, hvilken vi lemnade sittande i midten af en äng, i närheten af en hövålm och djupt försjunken uti en tjock bok, innehållande commentarier till en af magisterns gamla auctorer.

Unga grefven på Hafsnäs egde, utom sina hästar, äfven andra djur, som i sitt slag voro lika framstående som de förra. Vi mena hans nötkreatur. Ibland dessa var en ung tjur af äkta Durhams race. Carlos brukade ofta bjuda syskonen att gå ned och se på Mr. Shorthorn, som han kallade honom, en inbjudning som stundom antogs, stundom äfven afslogs, detta sednare då den så snart förnyades, att ingen anledning fanns, det Mr. Short-

horns utseende sedan sista besöket i någon väsendtlig mån undergått förändring. Egare till nötkreatur tröttna aldrig att sjelfva betrakta sina djur, och de tyckas hafva en viss svårighet att räkna ut, huru mycket det skall roa eller icke roa andra.

På sista tiden hade tjuren visat tecken till elakhet. Carlos påstod att det endast var lekfullhet; men sedan Mr. Shorthorn kastat en pojke öfver gärdesgården och sönderrifvit flera stycken kjolar för ladugårdspigorna, måste äfven Carlos erkänna, det lekfullheten var af en besvärlig art.

Shorthorn tillbringade sin mesta tid på en stor äng, som låg bredvid den i hvars midt magister Bogarius just nu befann sig; och olyckan ville att han fick det infallet att göra ett besök just på sistnämnda äng. Efter några gnidningar med hornen mot stängslet, lyckades djuret rubba dess läge samt gick sedan utan några betänkligheter öfver gränsen.

Stolt som en eröfrare marscherade nu Shorthorn ibland vålmarna. Han erfor en viss svårighet att bestämma sig för någon särskild bland dem. Slutligen kom han dock till en, som blifvit något omrörd och derföre såg aptitlig ut. Det var magisterns hövålm.

Huru lång tid herrar Bogarius och Shorthorn tillbringade på hvar sin sida om hövålmen, den ena läsande, den andra ätande, är icke kändt. Begge voro länge okunniga om hvarandras närhet. Det malande ljud som uppkom då Shorthorn förtärde

sin föda, störde icke magistern. Men en stark flåsning väckte slutligen en del af hans uppmärksamhet.

— Det är oxarna för en hövagn, — tänkte han, utan att se upp, och sade sedan högt: — Varen så beskedliga och lemna den hövålmen jag sitter på till sist, så hinner jag sluta mitt kapitel.

Han fick icke något svar på denna höfligt framställda begäran; men Bogarius gaf icke akt härpå. Efter en stund kom ett nytt flåsande och magistern förmärkte dessutom, att hövålmen bakom honom icke längre var i stillhet, utan att åtminstone dess öfre del vaggade ganska betydligt. Djuret hade nemligen på ett lekfullt sätt börjat kasta omkring höet med hornen och knuffa vålmen med sitt hufvud.

Återigen gjorde magistern en sammanställning af omständigheterna, som ledde honom till samma slutsats som nyss. Hövålmen vaggade. Det kunde icke vara af blåsten, ty det fanns ingen fläkt i dag, endast solbadd. Således var det någon som rörde vid den. Säkert höbergarna, hvilka körde in sina hötjufvor, för att kasta upp höet i vagnen. Flåsandet måste vara ifrån oxarna för hövagnen. Allt stämde tillsammans: det var höbergningen som skedde.

Magistern hade hört talas om, att skeppsbrutna hissa nödsignal och vifta med dukar, för att ådraga sig uppmärksamhet. Någonting sådant tyckes hafva föresväfvat honom, då han, för att gifva mera eftertryck åt sina af höfolket icke uppmärksammade ord, drog fram sin stora röda bomullsnäsduk, lutade sig något tillbaka, samt viftade länge och

ihärdigt uppåt krönet på hövälmen, såsom ett tecken till höbergarna, att han, magister Bogarius, befann sig der bakom välmen. Shorthorn blef således störd i sina lekar deraf, att en stor röd duk utmanande svängdes midt framför honom, på ungefär en alns afstånd ifrån hans ögon.

Att han blef förvånad öfver denna oväntade förolämpning är sannolikt; att han blef ond deröfver är säkert. Ett lågt, hotfullt bölande; hufvudet sänktes mot jorden och framfötterna började rifva upp marken.

Magister Bogarius vände sig nu om, och då han till sin ytterliga förvåning hvarken såg hövagn eller oxar, än mindre arbetsfolk, började han blifva litet orolig. Han verkställde derföre en rekognosering på det sätt, att han lade sig på knä och tittade försigtigt ut ifrån sidan af hövälmen. Han fick då ett begrepp om sin fara.

Magistern reste sig hastigt, samt uppgaf ett rop, det gällaste och hårdaste han kunde åstadkomma. Det var detta rop, som hördes af Beatrice och kallade henne till magisterns hjelp.

Hvad hon egentligen ämnade göra, och huru hon skulle bära sig åt, derpå tänkte hon knappast, under det hon lätt som en hind flög utför sluttningen. Att rädda magistern, kosta hvad det ville, var hennes enda tanke.

Magistern hade verkställt sitt återtåg öfver en del af ängen, skylande sig så godt han kunde bakom hövälmarna och ibland vändande sig om, för

att hafva ett öga på fienden, som under allt häftigare uttryck af vrede långsamt följde efter.

Möjligen hade magistern kunnat undkomma, om han icke i det han vände hufvudet bakåt, råkat sätta foten i en grop, med den påföljd att han föll omkull. Ögonblicket var farligt. Djuret var icke långt ifrån magistern, och innan gubben kommit på benen igen hade han troligen blifvit upphunnen, om icke Shorthorns tankar i detsamma blifvit vända åt ett annat håll.

Beatrice hade nämligen nu hunnit fram, och i detta ögonblick kastade hon sin lätta sommarschal öfver djurets hufvud.

— Spring! — ropade hon i detsamma till Bogarius, som nu hade rest sig upp och, seende sin unga fröken blottställd, tvekade att fortsätta sitt återtåg. — Spring! — ropade hon än en gång och stampade af otålighet, medan hennes ögon sköto blixtar. — Jag skall nog rädda mig sjelf.

Magistern vågade ej längre tveka att lyda, och med så stor hastighet som han kunde åstadkomma, skyndade han sig till grinden. Han ställde sig der och höll grinden halföppen för Beatrice, samt skrek under tiden på hjelp allt hvad han förmådde.

Schalen öfver hufvudet uppehöll Shorthorn några ögonblick, men bragte deremot hans vrede till ett häftigt utbrott. Han bölade förfärligt, svängde svanstofsen i vädret och, sedan han lyckats blifva af med sin bindel, störtade han efter sin nya fiende. Beatrice hade emellertid gömt sig bakom en hövälm.

Djuret stannade, synbarligen förbluffadt öfver hennes plötsliga försvinnande. Genom att hastigt springa från den ena hövålmen till den andra och med iakttagande af att alltid närma sig grinden allt mer och mer, lyckades hon att småningom föröka afståndet emellan sig och djuret. För att uppnå grinden måste dock slutligen ett stycke af ängen passeras, der ingen hövålm fanns. Förlitande sig på sin snabbhet lemnade hon det sista gömstället och flydde. Aldrig ha ett par små fötter rört sig så fort som hennes den dagen, men förgäfves. Innan hon hunnit fram till grinden, var det rasande djuret ej mer än tjugu steg bakom henne, och dyrt hade den tappra flickan fått betala sitt hjeltemod, om ej den hon nyss räddat, nu i sin ordning kommit henne till hjelp.

Bogarius, bragt till det yttersta genom åsynen af den fara hvari Beatrice sväfvade, kunde ej stå bakom en grind och se henne dödas inför sina ögon. Gammal var han och förläst, men en ridderlig gammal man var han äfven, och som en äkta riddersman kastade han sig åter in i faran, beredd att om det behöfdes, med sitt åldriga bröst möta anfallet och så rädda den fagra unga flickan från de grymma hornen.

En hastig ingifvelse gafs honom i detta ögonblick. Han fattade sin foliant, hvilken han hittills under alla öden troget fasthållit, uti båda händer, och med förtviflans krafter slungade han densamma midt emellan ögonen på Shorthorn. Boken öppnade

sig uti flygten, och Shorthorn, förvånad öfver den massa blad som slogo honom i ögonen, stannade tvärt, som dessa djur kunna göra. Innan han åter satt sig i rörelse, voro både Beatrice och magister Bogarius komna genom grinden.

Några ögonblick efteråt hade Beatrice återvunnit all sin vanliga liflighet och munterhet.

— Magistern och jag skulle kunna uppträda med mycken framgång uti Spanien, — sade hon. — Magistern har en utmärkt naturlig fallenhet för att bli toreador. Nå, ska' vi inte gå hem nu, — fortfor hon, då Bogarius tycktes vilja dröja qvar.

Han såg med en bedröfvad blick öfver gärdesgården.

— Mina commentarier, — yttrade han.

I detta ögonblick närmade sig Nordén, som hört magisterns rop och skyndat till, ehuru för sent att kunna hjelpa. Beatrice berättade i korthet hvad som tilldragit sig och slutade med att tillägga:

— Olyckligtvis har Mr. Shorthorn behållit magisterns bok som segertecken. Den ligger derinne.

Det var oförsigtigt sagdt, och hade hon känt Nordén bättre, skulle hon aldrig ha talat så. Men hon föreställde sig aldrig ett ögonblick, att hau skulle försöka hemta boken.

Han gick fram emot gärdesgården. Försent ångrade hon sina tanklösa ord. I sin ifver att godtgöra dem sprang hon till och med fram och tog honom i armen, för att hindra honom från att utföra sitt uppsåt.

— Nej! nej! — ropade hon, — hvad tänker herr Nordén göra? Hur' kan herr Nordén tro, att jag menade någonting sådant?

Han stod stilla, under det hon höll hans arm, men nästa ögonblick sade han:

— Boken är inte det enda segertecken Shorthorn har behållit, — och innan Beatrice kunde hindra det voltade han sig öfver gärdesgården, gick förbi det ställe der folianten låg och tog upp Beatrice' schal som låg ett stycke derifrån. Tjuren stod stilla, brummade sakta, men tycktes ha fått nog för den dagen. Sedan hemtade Nordén boken, ordnade några blad, som blifvit vikna i fallet och gick sedan ut genom grinden samt lemnade schalen till Beatrice och boken till magister Bogarius, hvilken sednare med yttersta förvåning åsett hela händelsen.

Beatrice sade icke ett ord. Med en stum rörelse besvarade hon Nordéns helsning, då de skiljdes åt, och gick stilla och tyst med den gamla magistern hem till Hafsnäs.

Nordén stod qvar lutad emot gärdesgården. Hans ögon följde dem, till dess de försvunno ur sigte. Sedan stod han länge och såg med ett underligt uttryck på sin arm, den armen som Beatrice uti sin ifver hållit med sin hand, lyftade den slutligen och — tryckte en kyss derpå.

Tolfte Kapitlet.

Är det riktigt sannt?

Beatrice satt en afton i sitt rum, dit hon nyss återkommit efter en båtfärd på sjön. Den unga fröken tycktes icke vara rätt nöjd. Framför henne låg ett bref, som anländt med posten och som var anledningen till det uttryck af otålighet och förargelse hvilket syntes i hennes ansigte. Tante Adelaide tillät sig nemligen i detta bref, att temligen rakt på saken varna Beatrice mot att blifva kär i informatorn. Hon kunde, skref hon, icke undgå att observera, det Beatrice' tankar väl mycket rörde sig kring detta ämne. Det var visserligen oftast under uttryck, som visade, att Beatrice snarare tyckte illa om honom än motsatsen; men, så föllo orden, »när en ung flicka tillåter sig, att tycka illa om en ung man, så tillåter hon sig lika lätt, att tycka väl om honom. Det enda tillåtliga i din ställning är att icke tycka någonting om honom alls.»

Det är onekligt, att tante Adelaide hade ganska rätt häruti. Erfarenheten har ofta visat det. Men det var dock icke särdeles besynnerligt om Beatrice, som icke kände denna erfarenhet, med ganska starkt missnöje tog del af tante Adelaides kloka och välmenande, men dock särdeles illa smakande förmaningar. Vi vilja blott tillägga, att hade

dessa förmaningar icke kommit skriftligen, så hade de sannolikt aldrig kommit. Kunde tante Adelaide endast hafva förutsett uttrycket på Beatrice' ansigte, då hon läste de första raderna angående detta ämne, så hade hon säkerligen lagt ned sin penna och låtit Beatrice sköta sig sjelf.

— Huru löjligt, — sade Beatrice slutligen, — att folk alltid tro, att man börjar tycka om en herre, blott man talar eller skrifver det ringaste om honom. Tante Adelaide trodde jag åtminstone icke skulle vara så barnslig!

— Jag minnes nu knappt hvad jag skref om herr Nordén. Men hvad jag än skref, huru är det möjligt för någon med sundt förnuft att föreställa sig, att jag skulle kunna bli —.

Hon afbröt sig sjelf, det var så svårt att finna något uttryck som hon ville använda. Att så här oväntadt finna sitt namn nämndt i förening med sin halfbrors informator, det var något för mycket.

— Jag har ju icke talt vid honom tjugu gånger sedan han kom hit, — fortsatte hon. — I början tyckte jag han såg hygglig ut; men på sista tiden har han tvärtom tyckts försöka att vara så stel och tråkig som möjligt och då kommer tante Adelaide och säger att just det är farligt! Ha! ha! Hvad folk bli tokiga då de bli gamla! och tante Adelaide är ändå ett bland de klokaste gamla fruntimmer jag känner.

— Hon tager alldeles för gifvet, att herr Nordén är öfver öronen förtjust i mig, — sade hon efter några ögonblicks tystnad; — hur' är det hon skrifver?

»Jag förstår mycket väl, min söta Beatrice, fastän din modesti förhindrar dig säga det, att «ce pauvre jeune savant» tillber sjelfva marken som du vidrör med din fot; och utan att vilja göra dig någon artighet, så måste jag säga, att jag finner detta ganska naturligt. I min ungdom nöjde sig informatorn med att bli kär i gouvernanten, och i brist på sådan, närde han en hemlig låga för kammarjungfrun. Men som du vet ha' vi gått ofantligt *framåt* på de sista 40 åren. Nu för tiden höjer informatorn sina blickar till fröken grefvinnan; och, hvad värre är, fröken grefvinnan sänker någongång sina till informatorn. Detta sista kan jag icke fatta, det bekänner jag. Jag anser det vara oförlåtligt. Att informatorn deremot beundrar en ung vacker flicka, med hvilken han dagligen umgås, och det utan att någonting »je ne sais quoi», (men som fanns på min tid), ständigt påminner honom om det omätliga afståndet dem emellan, det finner jag som jag sagt, mycket naturligt. Jag är visst ingen »radikal»; men jag smickrar mig med, att hafva sundt förnuft. Kom ihåg, att dessa stackars informatorer dock äro menniskor, att de, såvidt man vet, hafva samma slags känslor och böjelser som vi, om de ock genom umgänge med simpelt folk fått dem något förslöade. När man nu tagit bort

alla skrankor som förut skiljde de olika samhällsklasserna, så är det väl icke så underligt, om de gå vilse ibland, in på andras områden? Det är verkligen synd om dem! Jag ser t. ex., bara på min lilla Bijou. Om han inte har sin munkorg på sig, så går han genast upp på middagsbordet, och snappar bort en bit fågel, eller det bästa han kan få rätt på. Men det faller honom aldrig in, så snart han har sin lilla munkorg på. Det är ju helt naturligt! Nej, saken är den, att folk allt för litet studera naturen, hvilken dock har inrättat allting utmärkt förståndigt. Just klasskillnaden t. ex., som vi uti vår inbilskhet göra allt vi kunna att få bort, emedan vi tro oss förstå sådant bättre än vår Herre!

»Endast ett par ord ännu, min söta lilla Beatrice, och blif inte ledsen på din gamla tante för hennes välmening.

»Att så der på landet, rakt utan alla slags nöjen, man kan tillåta sig finna någon liten diversion uti en ung mans beundran, det säger jag verkligen icke så mycket om. Som diversion betraktadt, kan det vara ganska roligt. Men — och jag slutar icke detta men, min snälla Beatrice, ty ditt förstånd och ditt hjerta kunna säga dig hvad jag menar. Jag har varit så upptagen af detta ämne, att jag glömt bort om jag hade något annat att säga.

»Adieu mitt barn. Helsa hjertligt Carlos och alla chez toi och skrif snart till din ömma tante

Adelaide.»

Beatrice lade ned brefvet.

— Hvad tyckes om det brefvet? — sade hon, som om hon talat vid någon. — Carlos säger, att jag är gammalmodig och kallar mig madame Rococo. Jag undrar hvad han skulle säga om det der?

— Herr Nordén tillber sjelfva marken, som jag vidrör med min fot, — fortfor hon i sarkastisk ton. — Ja, gör han det, så visar han det på ett besynnerligt sätt, som möjligen kunde taga sjelfva tante Adelaide ur sin tro, om det vore möjligt. Det är mycket mera sannolikt, att han inte kan tåla mig, och säkert är, att jag *afskyr* honom och önskar att han vore —

Hon ihågkom i detsamma tante Adelaides ord och afbröt sig häftigt. Hade tante Adelaide icke talat sannt? Hvad rättighet hade hon att uttrycka sig så om en ung man, som borde vara henne fullkomligt likgiltig både på det ena och det andra viset.

— Tante Adelaide gör mig tokig! — utbröt hon, då dessa tankar tvingade sig på henne. — Jag hade ju aldrig tänkt på herr Nordén, förrän hennes bref kom; och nu, sedan hon genom sina misstankar har retat upp mig emot honom, säger hon, att det är ett bevis på, att jag tycker om honom! Men jag skall göra slut på detta. Jag kan inte tillåta tante Adelaide att taga sig sådana friheter. Det må vara, att hon är gammal och min faster; men det ger henne ingen rätt att förolämpa

mig. Det är i högsta grad näsvist, ja, näsvist! Och det skall jag skrifva till henne nu genast.

Hon gick häftigt fram till skrifbordet, för att utföra sitt beslut. Hade hon gjort det och skrifvit till tante Adelaide i den sinnesstämning hon nu var uti, så hade brefvet sannolikt icke öfvertygat den erfarna gamla tanten om, att hon misstagit sig. Men brefvet blef icke skrifvet.

Bland Beatrice' egenskaper var äfven den af sällsynt ärlighet och sanningskänsla. Hon var, som vi sett, häftig, sjelfsvåldig, jemte mycket annat, som var till en del medfödt, till en del följden af hennes uppfostran. Men ingen skymt af förställning, ingen benägenhet för att, när det kunde tyckas lämpligt, dölja och öfverskyla, fanns uti hennes karakter. Hon var äfven slutligen, hvad få äro, riktigt ärlig mot sig sjelf.

Hon satte sig ned. Hon var starkt upprörd och hennes bröst höjde och sänkte sig våldsamt. Mången flicka skulle brutit ut i tårar och funnit sig bättre deraf. Beatrice grät sällan och detta var icke ett af de slags tillfällen då tårar kommo henne till hjelp.

Stackars liten! Hon hade en strid att kämpa med sig sjelf, en bitter strid; men hon såg ej ut, som om hon tänkte fly den.

Efter en kort stund steg hon upp och gick fram till den stora väggspegeln. Hon gick icke fram som om hon tänkte se efter att håret var slätt eller klädseln i ordning. Allvarsamt, nästan

högtidligt, som till doms, rörde hon sig. Ärligt folk kunna hafva en god vän i sin spegel, om de begagna honom rätt. Beatrice gick fram till den stora väggspegeln, som om hon tänkte lyfta en slöja af sitt inre och se sitt eget hjerta deruti.

— Jag ämnar skrifva till tante Adelaide, — sade den unga flickan långsamt och såg sig sjelf stadigt uti ögat, — och säga henne, att hon har misstagit sig; att herr Nils Nordén är mig alldeles likgiltig. Är det sannt? Är det riktigt sannt? — De sista orden sade hon långsamt, med en ton som om hennes väl eller ve berodde på utgången. Men innan ordet »sannt» gått öfver hennes läppar andra gången, hade hon fått svar. En rodnad spred sig långsamt öfver hennes ansigte, under det hon stod och såg; men rodnaden gaf snart vika för blekheten, och någonting plågsamt, okändt, underligt, kändes i hennes bröst.

Der stod hon ännu och såg, såg, som om hon i sin förtviflan hoppades på något annat svar. Men intet kom.

Hon var dömd. — Hon älskade honom, Nils Nordén, informatorn i huset.

Men det var icke allt.

Hon hade gifvit honom sitt hjerta, utan att han begärt det af henne. — Stackars Beatrice!

Trettonde Kapitlet.

Serenaden på Östersjön.

Om en liten fågel hade hviskat till Beatrice hvad som tilldrog sig i Nordéns rum samma afton som tante Adelaides bref ankom, så hade hon åtminstone blifvit befriad ifrån den förödmjukande tanken, att hennes tycke för Nordén ej var besvaradt från hans sida.

Klockan var omkring 11 på aftonen. Det såg icke ut som om Nordén i likhet med annat förståndigt folk ämnade gå och lägga sig. Han satt nu på en rottingstol, med benen utsträckta och med en hand på hvardera knäet, i hvilken ställning han såg temligen olycklig ut.

Det är, i förbigående sagdt, besynnerligt, hvad qvinnor och män äro hvarandra olika då de lida af kärlekens qval. Först och främst, hvilken sjelfbeherrskning hos qvinnan! Huru sällan är det icke som hon röjer en olycklig kärlek? Och om skarpsyntheten någongång lyckats utforska hennes hemlighet, hvilken värdighet visar hon icke, hvilket tåligt ljudlöst sätt att lida har hon icke! Mannen deremot. Måste man gråta med honom den ena stunden, så kan man sällan undgå att skratta åt honom den andra. Det är någonting så innerligt komiskt, en sådan fullkomlig brist på värdighet uti

hans sätt att pusta sig fram öfver kärlekens törniga väg, utan ringaste försök att beherrska sig eller att återhålla sina jemmerrop hvarje gång kärleken särskildt ansätter honom. Han är så upptagen af sig sjelf, allting annat är af så liten betydelse för honom. Vill man derföre se en riktig egoist, så bör man uppsöka en karl som är kär. Och qvinnan deremot. Tänker hon endast på sig sjelf, då hennes hjerta lider? Är hon icke vanligen mera tålig emot andra, mera sjelfuppoffrande, mera vänlig och mild, och det till och med fastän hvarje leende plågar hennes eget hjerta, som förundradt frågar: hvad har du att le åt? Och, vi måste ännu en gång upprepa det, ty det är ett af våra älsklingsämnen, hvilken jernhård styrka hos dessa, som vi föreställa oss, så svaga varelser! Männers kärleksöden känner hela verlden, men brustna qvinnohjertan blöda öfverallt omkring oss, stilla; vi upptäcka dem ibland endast af en händelse der vi minst anade dem. Det första en af skapelsens herrar gör är att omtala alla sina lidanden för sin vän eller sina vänner (om han har någon till hands som vill höra på) och dessa få sedan sällan höra någonting annat så länge sorgen varar. Han kan icke sucka en enda dag utan hjelp och deltagande. Qvinnan lider ensam, bär sin sorg allena eller allena med sin Gud.

Men vi bedja om ursäkt för detta långa afbrott uti berättelsen.

Nordén satt som vi sade på sin rottingstol och såg olycklig ut.

Han tycktes hafva gjort som de flesta andra uti dylika omständigheter. I stället för att intaga en fast ställning uti en riktigt beqväm plats och der bjuda ut sina svårigheter till strid, hade han satt sig på kanten af en rottingstol, så obeqvämt som möjligt, och derigenom naturligtvis gifvit sina motståndare en ytterligare fördel. Det hördes också på hans första ord, att han höll på att bli besegrad.

— Jag är ett nöt, — sade han.

Det var ingen som kunde fråga: Hvarföre det? Men han var god nog att sjelfmant förklara sig.

— Jag har kommit hit, för att i en underordnad ställning studera lifvet, och det första jag gör är att bli kär uti en flicka, som jag kanske aldrig kunde hoppas vinna i alla fall, men hvars kärlek jag i egenskap af informator hvarken bör eller kan hoppas förvärfva. Hvad skall jag nu göra? Skall jag kasta af mig förklädnaden likasom i ett theaterstycke, stiga fram, bocka mig och säga: jag ber om ursäkt, men jag är den och den; jag anhåller om fröken Beatrice' hand. Nog vet jag hvad jag då skulle göra, om jag vore Carlos. Och han är nog den som gör så, om jag känner honom rätt.

— Nej jag borde hafva rest härifrån genast, då jag först tydligt insåg, huru tokig, huru förryckt jag hade blifvit. Någon förevändning kunde jag alltid hafva funnit. Men jag stannade qvar, stannade, för att dricka allt djupare drag af det för-

trollande gift, som jag så ofta hört folk beskrifva, men som jag nu först lärt känna sjelf: kärlek.

— Och nu. Kan jag inte fara härifrån nu, lika väl som förut?

— Nej, och nej! det kan jag inte. Gå huru det vill, så kan jag icke slita mig härifrån. Jag förstår nu hvad som menas med ett uttryck, som jag förut alltid trodde var ett öfverdrifvet sätt att tala. Jag säger nu detsamma. Jag kan icke *lefva* på något annat ställe än der hon är.

Han steg upp och gick fram till fönstret.

— Hopplös kärlek! — fortsatte han liksom förut med sitt vanliga sätt att tala halfhögt vid sig sjelf. — Är det endast för informatorn Nils Nordén den måste vara hopplös? Kunde jag vinna hennes hjerta som hennes like i börd och rikedom?

Han stod en stund tyst och tänkte.

— Nej, jag tror icke att det skulle göra mycket skillnad. Vi äro hvarandra så grundligt olika, hvilket kanske just är orsaken, hvarföre jag beundrar henne. Men det tyckes som om det gjorde henne afsky mig.

— Jag talar om att endast kunna lefva der hon är. Skall jag då bli qvar hela mitt lif som informator här och slutligen förvandlas till en sorts Bogarius N:o 2. — Vid tanken på Bogarius flög ett matt småleende öfver Nordéns ansigte. Han gick ett slag i rummet och stannade åter vid fönstret.

— Den der första dagen, då hon sof uti sitt rum! Solljuset, blommornas doft! Hur' skönt allt var

som omgaf henne och hon sjelf ändå det skönaste der fanns. Det var då som förtrollningen föll öfver mig. Ack om jag kunde glömma hennes bild den dagen! Men det är omöjligt och dessutom — vill jag det inte. Hennes långa mörka ögonhår, hennes hand, men dock mest af allt hennes lilla fot, den minsta jag någonsin har sett, som stack fram som om det varit enkom i afsigt att förtrolla mig. Jag tycker ofta att jag var dum som ej rusade fram, kysste hennes fot och sedan genast for min väg igen. — Här tystnade informatorn ett ögonblick och förståndet tycktes komma till hans hjelp.

— Jag är ett nöt, — upprepade han, satte händerna i byxfickorna och började gå af och an på golfvet. Men plötsligen stannade han midt i rummet.

— Och nu denna qväll, i båten, då hon sjöng sina spanska sånger! Kan någon menniska begära att man ej skall blifva tokig?

Rummet blef honom för qvaft. Han tog sin hatt, sprang tyst utföre trapporna och gick genom trädgården ned till båthuset. Der gjorde han loss en båt och tog ett språng midt uti den, hvarvid båten stöttes ut ifrån land. Det var händelsevis samma båt som sällskapet begagnat förut på aftonen och Beatrice' guitarr låg ännu uti den, qvarglömd. Men Nordén såg den icke, då han lade ut årorna och började ro utåt sjön.

I början rodde han häftigt och utan att bry sig om hvilken kurs han höll. Båten flög fram öfver de sakta dyningarna, hvilka efter dagens blåst

nu småningom höllo på att lugna af. Nordén såg sig ej om, han endast rodde, rodde som om det gällt hans välfärd att hinna öfver till Finland på så kort tid som möjligt.

Efterhand kände han sig lugnare. Den kroppsliga ansträngningen hade verkat stillande på de häftiga känslorna inom honom. Han hvilade på årorna och såg sig omkring.

Han hade bordt göra så förr, ty det fanns verkligen mycket som var värdt att se på. Åt ena sidan: så långt ögat kunde nå, Östersjön, sakta andande med djupa andetag, dess afrundade svallvågor försilfrade af fullmånens ljus. På andra hållet: stranden, med den mörka furuskogen, den lummiga något ljusare löfträdsparken och de gråa klipporna och bergen, allt hvilande i det upplysta mörker, som utgör månskenets förtrollande kraft. Och himlens ljusa skyar flöto ljudlöst förbi månen, speglande sig i det gungande hafvet.

Vi frukta att Nordén icke fullt uppskattade denna naturens hänförande skönhet. Han hade åtminstone ingen ro förrän hans öga stannat vid Hafsnäs slott, som låg der nere vid stranden och glänste hvitt emot den mörka skogen i det klara månskenet. Sedan han en stund suttit orörlig och stirrat derpå vände han hastigt om båten, som dittills legat med fören utåt sjön, och stödde sina fötter emot sträfvan. Båten sköt åter fart öfver vattnet. Denna gång rodde Nordén en stund jemnlöpande med stranden, hvarefter han åter ändrade

kurs och snart låg båten stilla nära Hafsnäs, men denna gång på andra sidan, nedanföre Beatrice' torn.

Nordén hade varit här förut. Skyddad af mörkret hade han ofta legat i sin båt under Beatrice' fönster och der öfverlåtit sig åt sina ljufva kärleksdrömmar. Här glömde han hennes stolta sätt, hennes isande köld emot honom, vid de få tillfällen då de emot hennes vilja kommit i närmare beröring med hvarandra. Här återkallade han i minnet hennes röst, så som han hört den någongång, men ej till honom. Och här slutligen fick han stundom se henne vid fönstret, då hon stod och lyssnade till vågornas plask emot foten af hennes torn.

Denna afton var det som redan blifvit sagdt klart månsken, men han litade på den sena timman, att ingen skulle se honom. Hans båt låg dessutom något bakom hörnet af byggningen och då Beatrice ensam af hela slägten bodde åt denna sidan, så var det sannolikt att åtminstone ingen annan än hon skulle se båten jemte den orörliga skepnad, som låg utsträckt i fören med båda händerna bakom hufvudet; och att Beatrice såg honom gjorde i afton ingenting. Han nästan önskade det, han hoppades att någonting skulle hända som medförde förändring; allt vore bättre än att längre fortfara på detta sätt. En vild längtan grep honom att få gifva sin kärlek luft. Han satte sig häftigt upp, och i detsamma föll hans öga på guitarren, som legat undanskymd i båten. Nordén ryckte den till sig, slog några ackorder och började

sjunga, sjöng ur sitt unga hjertas sanning, bjöd åt den älskade uti sin sång sitt lif med all dess kraft och offrade åt henne jublande sin första kärlek.

Ifrån sitt inre rum, der hon redan gått till hvila, hörde Beatrice denna sång.

Den starka flickan hade denna afton kämpat länge med sig sjelf, och hon trodde sig ha' vunnit segern. Hon sade sig, att denna känsla, som så omärkbart smugit sig öfver henne, skulle dö. Hon skulle förtrampa, hon skulle utrota den, ty den förnedrade henne, den fick ej finnas uti hennes hjerta. Att hon älskat Nils Nordén, nej, att hon älskat honom utan gensvar, det skulle tiden aldrig veta, och evigheten skulle i sin barmhertighet glömma det. Men hennes hjertas bittra förödmjukelse kunde hon sjelf icke glömma och hon vred sig nu på sin mjuka bädd, som om den varit en pinobänk.

Då flöto guitarrens toner upp ifrån sjön och de första orden hunno hennes öra. Hon blef genast orörligt stilla. Med hela sin själ lyssnade hon till den sköna glödande sången och hvarje ord skänkte oändlig njutning till hennes hjerta. För Beatrice innehöll denna sång icke blott kärlek, den skänkte äfven befrielse ifrån den börda, som hennes stolta qvinnohjerta icke kunde bära. Hon älskade honom och nu sade henne hvarje ord, och mera än orden hvarje ton af hans röst, att hon var älskad tillbaka, älskad så, som hon knappast drömt om

kärleken. Icke underligt, om de blandade känslor af ömhet och tillfredsställd qvinnostolthet, hvilka nu efterträdde den föregående bittra striden, läto henne erfara en njutning som gränsade till lycksalighet.

Ett ögonblick flög den tanken för henne, att hon borde börja nu genast med att stöta ifrån sig denna kärlek, att hon borde lyssna till sången med blidkad qvinlig fåfänga, men med hårdhet emot sångaren och den förrädiska rösten i hennes inre. Men detta var endast ett ögonblick. Hon kände sig så lycklig! Hvarföre skulle hon ej få vara det denna enda natt, då hon så snart måste blifva hård igen. Hon nästan bad sig sjelf derom.

Då slutligen den sista tonen dog bort och årornas sakta sus småningom försvann, andades hon en djup suck af lycka och njutning. Hon hade legat orörlig, för att uppfånga hvarje ljud.

Arma flicka! striden skulle börja morgonen derpå. Men den natten var hon lycklig.

Fjortonde Kapitlet.

Dagen derpå.

Den följande morgonen var vår hjelte icke riktigt belåten med sig sjelf. Han hade tagit ett steg, som knappast kunde medföra annat än obehagliga följder. Det hade varit en oemotståndlig känsla som drifvit honom till att förklara Beatrice sin kärlek och han hade gifvit vika derför; men då han nu vid mera lugnt sinne tänkte på saken, kunde han icke dölja för sig sjelf, att det hade varit bättre om han motstått sin musikaliska ingifvelse eller åtminstone tillfredsställt den långt ute på Östersjön der ingen (eller på sin höjd någon gammal sömnlös gädda) hade åhört utgjutelsen af densamma. Om Beatrice hört och förstått hans sång, hvad skulle hon då tänka om honom? Huru skulle han våga se henne i ansigtet? Han visste knappast, hvilket som vore det värsta, att hon blef ond och betraktade hans utgjutelse som en näsvis förmätenhet, eller att hon tog hela saken från den löjliga sidan, och behandlade hans kärlek som en leksak för sin ironiska skämtsamhet. Det var inget angenämt val, det måste man erkänna; och om Beatrice, hvilket var temligen sannolikt, underrättade Carlos om informatorns serenad, huru skulle då sakerna gestalta sig? Nordén insåg mycket väl,

att han i sin ställning som informator hade handlat på ett sätt, som omöjligt kunde försvaras. Han var der, för att läsa med Gustaf, icke för att blifva förtjust i grefvens syster; och, ju mera vänligt och fritt från bördsstolthet han hade blifvit bemött, desto mera blef det en hederssak för honom, att motsvara det honom visade förtroendet. Det var ej tvifvelaktigt huru Carlos skulle betrakta saken? Man kan icke sägas vara förnäm eller uppblåst af ståndsfördomar, derföre att man blir förargad öfver, att gossarnas informator begagnar sina tillfällen som lärare i huset, för att vinna en af systrarnas kärlek. Rektor Skolman har utsett en ung student som lärare; men det är ej nödvändigt ett bevis på sturskhet, att man ej önskar, det rektorn med detsamma skall hafva utsett ens blifvande svåger eller måg. Nordén förstod temligen klart allt detta och kunde icke dölja för sig, att ett samtal emellan Carlos och honom uti ämnet skulle blifva allt utom angenämt, isynnerhet för honom, Nordén. Det fanns en möjlighet, som kunde frälsa honom från de ledsamma följderna af hans oförsigtighet; men denna möjlighet var ej den, som en svärmiskt betagen älskare med nöje tillgriper. Om Beatrice icke hade hört hans sång? Om hon sofvit under hela tiden, sofvit en djup, helsosam, stärkande sömn, under det han tolkade sina känslors djup? Ja, visst vore det i många afseenden mera önskvärdt, betydligt lugnare. Men som sagdt är, inte vore det mycket tillfreds-

ställande, åtminstone inte för kärleken. Nordén tyckte ej riktigt om det.

Öfvervägande dessa saker med sig sjelf, nedgick han till frukosten, der han hoppades vid första ögonkastet på Beatrice' ansigte kunna se huru ställningen var.

Men Beatrice kom icke ned till frukosten. Hon brukade som vi sett temligen ofta frukostera i sina rum, och denna morgon var hon icke angelägen att möta Nordén, förr än det var oundvikligt.

Nordén undslapp dock icke helt och hållet att höra talas om den föregående nattens tilldragelser. Fröken von Claaken hade tyckt sig höra tonerna af en guitarr, hvilka sannolikt kommit och stört någon förnuftig dröm om den sist slagtade oxens nedsaltning, eller någon ljufvare angående mattornas grundliga urpiskning, en regeringshandling, som hon länge haft i sinnet och troligen redan utförde i drömmen.

— Det var någon som förde väsen i natt på sjön, — sade hon. — Det lät som det hade varit en guitarr, tyckte jag. Var det ingen annan som hörde det?

Någon annan af sällskapet hade också tyckt sig höra toner, men trodde att de kommo från landsidan.

— Nej bevars, — svarade fröken von Claaken, — jag är alldeles säker på, att det var från sjön. Jag tänkte ett ögonblick sätta ut hufvudet genom

fönstret och be dem fara hem och lägga sig; men så somnade jag in.

— Det var då förväl, att tante inte gjorde det, — sade Carlos. — Tänk om det var någon som höll en serenad just för tante, hvad han skulle blifvit sårad i sina ömmaste känslor, om han helt plötsligt fått se tantes hufvud ute genom fönsterrutan och blifvit tillsagd att gå hem och lägga sig.

— Tillåter tante mig att fråga, — fortsatte han med yttersta allvar, då han icke erhöll annat svar på sitt första anfall än en grymtning, — om tante hade beslutat sig för att tilltala trubaduren med eller utan nattmössan på hufvudet?

Allt detta var mycket roligt för hela sällskapet utom för stackars Nordén. Han blef också ganska nöjd, då de slutade med att vara öfverens, att musiken sannolikt kom ur någon förbifarande båt, hvari ungdomen från en af granngårdarna voro ute och roade sig i det vackra månskenet.

Under loppet af förmiddagen fick Beatrice äfven höra talas om fröken von Claakens störda nattro; och detta gaf henne anledning till mycket tveksamhet huru hon borde göra. Hennes första tanke hade varit att i alla möjliga afseenden förhålla sig, som om ingenting händt; att på intet sätt låta Nordén veta det hon hört hans sång; samt att, under den tid hon ännu vistades på Hafsnäs, innan hon vid vinterns början efter vanligheten besökte tante Adelaide, så litet som möjligt gifva

Nordén och sig sjelf något tillfälle till närmare beröring med hvarandra.

Men nu, då genom hans oförsigtighet åtminstone en del af hemligheten varit så nära att blifva uppenbar, beslöt hon slutligen att till hvad pris som helst göra ett slut på detta. Det kunde ju hända, att han ännu en gång spelade och sjöng vid hennes torn, och denna gång hela familjen måhända finge åhöra honom. I sådant fall, hvilken mängd skämtsamma antydningar och lustiga infall skulle hon icke få utstå! Och hvad hon fruktade ännu mera, i hvilken härfva af småosanningar, förställning och dubbelhet skulle hon icke blifva invecklad! Bättre nästan att gå rakt fram till sin bror och säga: »Herr Nordén sjunger serenader för mig om nätterna. Kanske du är så god och styr om, att han får sitt afsked». Men som Beatrice då knappast skulle känna sig fullt nöjd med sig sjelf, om hon uraktlät att bekänna sin egen svaghet på samma gång hon anklagade informatorn, så var det, tyckte hon, ehuru obehagligt, dock bättre att tala vid Nordén sjelf. Den unga flickan ämnade begagna första tillfälle att utföra detta beslut. Hon hade ingen moder, som kunde råda henne. Det fanns ingen, som kunde säga henne huru oförsigtigt det var att låta Nordén veta det hon hade förstått honom. Ty huru kallt och hårdt hon än talade med honom, var det dock mera än sannolikt, att hon ej skulle lyckas gifva honom den tron, att hon var utomordentligt uppbragt mot honom; och

trodde han ej det, så hade han med detsamma fått mera anledning till hopp, mera näring för sin kärlek, än som behöfdes för en mycket mindre sanguinisk älskare än Nordén, att med god förtröstan om framgång följa henne till verldens ända.

Ack om fröken von Claaken kunnat hjelpa henne! Men med alla sina förtjenster var fröken von Claaken icke rätta person. Hon kunde icke styra Beatrice. När enklingar taga fruntimmer i sitt hus, för att vara i mors ställe åt sina barn, så borde de komma ihåg, att godt hjerta och lynne samt oöfverträfflig förmåga som hushållerska icke äro nog. Att kunna vinna den unga flickans förtroende, och vid kinkiga tillfällen gifva ett ömt, klokt och qvinligt råd, är värdt mera än alla damborstar i verlden. Stundom förenas begge egenskaperna — vi mena damborstarna och det andra; men göra de det icke, så tag det som är vigtigast. Låt malen "grassera" i sofforna; men gif åt barnen en som kan hjelpa dem, då farligare än mal grasserar i deras oerfarna hjertan.

Efter middagen inträffade tillfället. Under måltiden undveko de hvarandra både med ögonen och uti samtalet. Sedan skingrades efter hand sällskapet. Beatrice satt qvar i en soffa och Nordén stod vid fönstret, vänd utåt sjön.

Det var alldeles tyst i rummet. Nordén stod orörlig. Han kände, fast han ej såg, att hon var der, att hon satt i soffan, också orörlig, tyst. Men han kunde icke känna att hennes ögon voro vända

mot honom med ett underligt, halft vemodigt uttryck uti dem. Han visste att någonting skulle komma, och hans ansigte var blekt.

Efter några ögonblick, som tycktes honom mycket långa, hörde han hennes röst, klar och lugn.

— Herr Nordén.

Han vände sig hastigt om och gick fram emot soffan der hon satt. Beatrice hade sänkt ögonen då han kom, men nu slog hon upp dem ett ögonblick igen och såg dervid, att han stod framför henne med ögonen nedslagna, hufvudet lutadt något nedåt och hela ställningen den af en brottsling inför sin domare.

— Jag tror att jag gör rättast då jag säger Herr Nordén att jag hörde er sång i går natt. Om jag sedan sade att jag inte förstod den, så skulle jag säga en osanning och ni skulle ändock icke tro mig. Det var omöjligt att missförstå hvad ni menade. Nu ville jag fråga er, huru ni kunde tillåta er någonting sådant emot mig?

Hon väntade på att han skulle svara. Men hvad skulle han väl säga? Han hade föreställt sig en sådan fråga från Carlos, men detta hade han icke väntat. Skulle han falla på sina knän, bedyra sin kärlek och säga hvem han var? Så mycken sinnesnärvaro hade han, att han insåg det sådant endast skulle göra hans sak värre än den redan var. Hade han sagt sig vara tio gånger en furste så hade Beatrice endast blifvit ännu mera förolämpad. Hon talade nu icke till honom blott som

informator, hon frågade honom äfven som sin like, som en gentleman, huru han kunde våga förklara sin kärlek för henne på ett sådant sätt, och utan att den ringaste uppmuntran från hennes sida gaf honom någon rättighet dertill. Allt detta låg i hennes fråga "huru kan ni tillåta er någonting sådant emot mig"?

Nordén hade ingenting att svara härpå och svarade icke heller någonting. Det var måhända det klokaste han kunde göra. Hans enda försvar fanns uti domarens hjerta, och det försvaret verkade bäst då han icke sade något sjelf. Sällan är en qvinna oblidkeligt sträng emot fel, som begåtts af öfverilad kärlek, och hon är det endast då, när hennes älskare sjelf söker föra sin talan och försvara sig.

Några ögonblick satt Beatrice och väntade på svar till sin fråga. Sedan fortsatte hon, och med samma underliga, kalla, något långsamma sätt som förut.

— Ni försöker ej att urskulda er, ty ni kan det icke. Nu har jag endast ett råd att gifva er, och det är första och sista gången jag talar till er härom. Glöm hvad som händt. Glöm *allt*. När jag vet att ni gjort det, skall jag förlåta er.

Hon gjorde en sakta rörelse med hufvudet för att säga honom att han borde aflägsna sig; och han gick.

Ju mera han sedermera tänkte på Beatrice' ord och sätt vid detta tillfälle, desto mindre kunde

han en lång tid förstå huru hon kände sig emot honom; men slutligen gick det upp ett halft ljus för honom. Hon var åtminstone icke mycket ond på honom, så mycket var säkert; annars hade hon gått en annan väg för att straffa honom; och hennes röst, ehuru sådan som vi beskrifvit den, tillkännagaf dock icke för den hoppfulla älskaren någon oförsonlig hämdkänsla, något den djupt förolämpade qvinliga stolthetens aldrig läkande sår. Isynnerhet hade dervid försvunnit hvarje spår af den till hälften ironiska, till hälften förnäma ton, hvilken vanligen förut hade utmärkt hennes sätt emot honom.

Alltnog, efter några dagar kände han sig icke mera modlös. Han kunde icke riktigt sjelf förklara hvarföre, men hans hjerta sade honom, att allting var bättre sedan Beatrice talat vid honom; och han återvann sin lefnadsfriskhet och sitt mod, hängifvande sig åt de sälla drömmar, som åtfölja den första kärlekens gyllene tid.

Femtonde Kapitlet.

Carlos och Signe beundra soluppgången.

Vi vilja nu söka att beskrifva Carlos Falkenheim uti ett tillstånd, hvaruti måhända läsaren har svårt att föreställa sig honom, nemligen kär. Han har varit det länge, men vi hafva icke haft tid att tala derom förr än nu.

Det var en morgon kort efter de händelser vi nyss beskrifvit. Solen var just i begrepp att med tillhjelp af sitt osynliga hissverk låta draga upp sig öfver horisonten, och några strålar kommo redan glimmande öfver den spegellugna Östersjön. De gråhvita dimmor, som hvilat på hafvet ostörda af någon den minsta vindfläkt, anföllos nu af solens lätta förtrupper; glänsande guldspjut genomträngde dem, de kommo snart i oordning och, inseende att deras tid var förbi, skingrade de sig åt alla håll samt lemnade stridsfältet åt den strålande här af ljus och kraft, som tågade fram från öster till vester öfver jorden.

Carlos stod på terrassen mellan slottet och trädgården. Han höll händerna bakom ryggen och tänkte på, huru han skulle fria.

Hvar och en, som någonsin friat, vet huru svårt det är, åtminstone de första gångerna. Sedan går det lättare. Ett frieri är ibland de saker, som man

på afstånd tycker vara utomordentligt lätta och simpla, men ju närmare och närmare man kommer till utförandet, desto tydligare inser man sitt misstag. De flesta ha skrattat åt sina vänners tafatthet, och när deras egen tur kommit, hafva de ofta burit sig ännu tölpigare åt. Vi hafva efter mycken erfarenhet kommit till den slutsatsen, att det är den lättaste sak i verlden, att råda en annan, huru han skall fria; men en af de aldra svåraste att fria sjelf.

Allt kommer af den olyckliga svårigheten, som vidlåder den raka frågan, vill ni? kan ni? älskar ni? Kunde man hoppa öfver denna, så vore det öfriga ingenting att tala om. Det är den grind, i hvilken man oftast kör fast, se'n är det breda landsvägen. En ypperlig förebild, vågade man blott följa den, finnes uti en vacker folkvisa, som börjar med orden: "Jag gick mig ut en aftonstund". En gosse ung möter flickan vid stranden. Tydligen har denne gosse, så ung han är, uppfattat den svårighet hvarom vi talat. Han undviker densamma på ett sätt, som alltid förekommit oss särdeles efterföljansvärdt. Han inleder nemligen sitt frieri med de orden: "Hvar ska' vi bo? O flicka huld!" en fråga som vittnar lika mycket om praktisk förmåga att urskilja det väsendtliga som om en hög grad af finkänslighet, i det den besparar henne nödvändigheten att i bestämda ordalag uttrycka sitt hjertas känslor. Också vinner detta sätt att gå tillväga den framgång det förtjenar.

En annan typ framställer sig uti engelsmannens "I'm very ugly, but I've got the pags", "Jag är mycket ful, men murklorna har jag" och flera andra. Det nättaste, finaste lilla frieri vi någonsin hört, sett eller läst om, finnes uti Jean Ingelows "The letter L." hvartill vi hänvisa den, som samlar sådant eller behöfver det för eget bruk.

Den uppgående solen belyste en man, som ämnade taga sitt lifs vigtigaste steg och som ännu icke visste huru han skulle taga detta steg.

Carlos hade länge hållit af Signe, så länge han kunde minnas. De hade som barn lekt man och hustru, och den tillgifvenhet, som Carlos alltid känt för sin styfmors lilla ljuslockiga dotter, hade nu omärkligt öfvergått till en annan känsla, kanske utan att han så noga gjort sig sjelf reda för när öfvergången skedde. Ehuru ifrigt den gamla grefven önskade ett sådant giftermål, hade han dock ansett bäst att låta sin son tillbringa ett par år uti stora verlden, dels utomlands och dels hemma uti Sverige, för att sätta dennes gryende känslas styrka på prof, innan hans älskade barn bundo sig vid hvarandra för alltid.

Efterhand hade Carlos uppvaknat till klart medvetande om arten af de känslor, som fästade honom vid hans vackra leksyster. I detsamma blef det vänskapliga, broderliga förhållandet icke längre nog, och han brann af längtan, att som fästman få sluta henne till sitt hjerta. Men på samma gång vaknade äfven den oroande frågan hos honom:

kunde han vara viss på, att hon älskade honom tillbaka? God, vänlig, systerlig var hon, trifdes utmärkt väl i hans sällskap gjorde hon också. Men sedan? Huru mycket bevisade det? Att hon höll af honom. Ja, derom var intet tvifvel. Men huru? Likt en syster, eller likt en — som skulle vilja bli hans hustru? Alla menniskor veta, att en älskare fruktar ingenting så mycket, som att bli afhållen "som en bror". Gifves det någon rimlig anledning härtill, så är det väl följande: När ett fruntimmer säger nej af någon annan orsak, så hoppas han på tidens verkan, hoppas kunna öfvervinna svårigheterna; hon känner honom ännu icke. Men då hon är honom tillgifven som en syster, så bevisar detta endera af tvenne saker. Antingen älskar hon någon annan och då är föga hopp; eller också bevisar det att hon känner honom väl, mycket väl, grundligt, och har det oaktadt ej lyckats blifva intagen uti honom, ungefär som då man känt på ett äpple rundt omkring och slutligen ändock lägger det ifrån sig, besluten att göra torkfrukt deraf. Då finnes intet hopp. Den der broderliga, systerliga kärleken är mycket bra i sitt slag, men nog är den lifvets torkfrukt. Den tages fram sedan sommaren gått förbi, när ingen färsk frukt finnes qvar. Då smakar den rätt godt.

Utom dessa tviflets qval, som tärde den ädle grefvens bröst, hade han i denna stund äfven att kämpa med några af de mindre svårigheter, som förut blifvit antydda. Stunden nalkades. Han hade

aftonen förut föreslagit Signe, att ro henne ut på sjön för att se soluppgången och han var besluten att begagna detta tillfälle, för att, som ett annat folk benämner detta vigtiga steg "pop the question".

Aftonen förut var hela hans plan uttänkt. Han visste, huru han ämnade börja, föreställde sig ungefärligen huru Signe skulle svara, om, hvilket han hoppades, allt skulle gå efter hans önskan. Men nu på morgonen var allt på annat sätt. Den ena lilla grundstenen efter den andra fattades och alla meningarna voro likasom huller om buller uti hans hufvud.

Nu hörde han Signes lätta steg uti trappan.

— Ack — mumlade han för sig sjelf — det är inte värdt att göra upp på förhand, huru man skall säga sådana der saker. Det går säkert bäst efter ögonblickets ingifvelse.

Men oaktadt dessa modiga ord, kände han ej så obetydlig tentamensfeber, till dess att med Signes ankomst tentamen verkligen började och febern, hvilket ofta är fallet, i detsamma försvann.

Hon kom sjungande och glad emot honom, barhufvad, med sommarhatten i handen, liksom för att låta den friska morgonluften spela fritt omkring hennes lockiga panna. Hon var klädd uti en hvit klädning med ingen annan prydnad än en röd blomma, som hon plockat på vägen och fästat vid sitt bröst och i hvilken daggdropparna ännu tindrade. Hon stannade bredvid Carlos och efter första

morgonhelsningen upptogs hon helt och hållet af den härliga taflan framför dem.

— Se! hur vackert! — utbröt hon och pekade åt det håll dit hennes ögon voro riktade. Dimmorna hade försvunnit. Solen, som nyss höjt sig med hela sin skifva öfver horisonten, belyste det vida hafvet och dess öar, stigna som ifrån ett uppfriskande bad ur det stilla, lugna vattnet. Den obeskrifliga fägring, som bittida om morgonen hvilar öfver naturen, gaf en ytterligare tjusningskraft åt denna tafla, så skön uti sig sjelf, och Carlos, som förut varit för mycket upptagen af sina egna tankar för att tänka på soluppgången, vände sig nu åt det håll hon visade och stod några ögonblick njutande deraf. Sedan vände han sig sakta om mot henne, som skulle bli, ja, som redan var hans lefnads sol.

Hon stod ännu försjunken uti betraktande af taflan, äfvensom uti de känslor af beundran och dyrkan, som den väckte inom henne. Hon hade lärt sig att uti allting skönt och herrligt se ett uttryck af den makt och kärlek, som råder öfver verlden. Hon dröjde med sin blick vid synen af det sköna, men hennes tanke höjde sig till Den, som sjelf är evigt skön. Hon kunde ej njuta utan att känna sig tacksam; och hennes hjerta sökte och fann Honom, som lof och tack tillkommer. För henne var det ett behof, en nödvändighet, att få göra detta. Hon kände sig först då rätt njuta af hvad Gud gaf, då hon hemburit åt gifvaren sitt offer af glädje och tacksamhet. Det var ett ungt

och oskyldigt qvinnohjertas sköna, varma morgonbön, som hon i denna stund hembar åt Gud.

Några steg nedanför stod Carlos tyst och såg upp mot henne, hans mörka ögon lysande af en kärlek som blandades med ödmjuk vördnad och någonting liknande tillbedjan. De två påminde i denna ställning om Ary Scheffers herrliga tafla Dante och Beatrice: Beatrice med hela sitt väsende upplyst af inre och yttre ljus, i sin hvita drägt skinande som en himlens seraph, hela hennes själ förlorad uti tillbedjan och lycksalighet, Dante, den mörka, dystra, som, då han skådar upp mot hennes ljusa ansigte känner aningar, om att ting finnas, dem hans skarpsynthet icke spårat, men som hennes qvinnohjerta älskat sig till visshet om. Den taflan lär oss mycket om hufvud och hjerta. Han, den lärda, erfarna, snillrika, står i mörker. Hon dväljes redan uti strålande ljus. Hans blick är full af oro, lidande, tärd af strider. På hennes anlete har fridens dufva sväfvat ned och hennes höjda ögon skåda redan Gud. Men hon skall föra honom, skall leda honom till ljus och frid. Förnuftet skall tagas vid handen af hjertat, skall förenas dermed, skall lära sig dess vägar, och förnuftet i sin högsta form skall befinnas vara ett hjerta, som kan älska sig fram till Gud.

Signe — vi ämnade säga Beatrice — återkom snart ifrån sin högtidliga sinnesstämning. Då hon såg uttrycket i Carlos' ögon kom en flyktig rodnad öfver hennes ansigte, som dock straxt åter försvann.

— Kom nu! — sade hon hastigt, — vi måste skynda oss ned till båten.

Och de sprungo hand i hand som ett par barn utföre trädgårdsvägen ned till stranden.

Signe var nu åter idel munterhet och skämt. Hon njöt som ett barn af den tidiga utfärden, satte sig vid styret och sade sig ämna taga befälet öfver expeditionen.

— Du behöfver bara ro, kära Carlos; jag skall styra dit jag vill. Du behöfver inte vända dig om. Se så; »hal' ut öfver allt!»

Det var ej godt att vägra en så vacker kapten lydnad, och Carlos »halade ut öfver allt», med god vilja, fastän att ro icke var ibland det som roade honom mest af allting på jorden.

Då en ung man är fullt besluten att vid första tillfälle förklara sin kärlek, och då han befinner sig uti en liten öppen båt ensam med »henne» på sjön, så tyckes det väl som om ingenting gerna kunde fattas, hvad tillfället beträffar. Frierier hafva utförts under alla möjliga omständigheter. Uti en vals ha många fått ett ja, kälkbacksåkning lånar sig förträffligt dertill; vid baden i norra Frankrike lär man vanligen fria i vattnet o. s. v. Att hviska fram kärlekens ljufva ord uti en gondol på Venedigs kanaler eller en månskensnatt på Comosjön, då en roddare står långt fram i fören och sakta böjer sig ned öfver sina ljudlösa åror, det är dock olika mot att sitta på vanligt sätt på en bänk, med fötterna på tvären emot en sträfva och att i

takt med ett par plumsande åror, som kanske till på köpet gnissla, med stadig och tydlig röst uttala sina förhoppningar och sin anhållan.

Det är sannt, man kan hvila på årorna, det är en romantisk ställning och särdeles passande för ändamålet. Så tänkte äfven Carlos, men — vi skola straxt komma dit.

De hade pratat gladt och trefligt om hvad som helst, hvarvid dock Signe denna gång gjorde det mesta till, under det Carlos stundom var något tankspridd. Anlända till en af de närmast belägna holmarna, tog roddaren tillfället i akt, då Signe lutade sig ned i vattnet efter någon blomma eller vass, att med ett kraftigt tag af åran svänga om båten, så att den kom uti skuggan af holmen helt nära stranden. Der hvilade han på årorna.

— Hvarföre gör du så, min roddare god, roddare snäll? — frågade Signe, som satt sig upp i detsamma och åter fattat de två repen till styret.

— Jo, roddaren vill tala vid sin styrman.

Så förtroligt som de voro vana att umgås med hvarandra, låg det ingenting underligt i sjelfva orden; men Carlos' sätt var olika mot hans vanliga. Hon såg ett ögonblick på honom, och då förstod hon hvad som skulle komma. Sedan slog hon ned sina ögon. Men någonting skälmaktigt spelade kring hennes mun, under det hon lyssnade till hvad han sade.

— Det är besynnerligt, — började Carlos, — men jag finner, att det är svårare att tala med dig om denna sak, än det kanske skulle vara med en

person, som jag inte hade känt så länge och inte vore så god vän med. Jag kan knappast förstå hvarföre det skall vara så.

Han stannade ett ögonblick, som om han icke riktigt visste huru han skulle fortsätta. Hon frågade helt naturligt:

— Hvad ämnar du tala om då, kära Carlos?

Härvid tappade han något litet bort koncepterna. Det var ej så godt att veta, hvad man skulle svara på en sådan fråga. Det gick väl inte an att svara: jo, jag tänker fria. Visserligen hade han börjat på ett ganska flärdlöst och rättfram sätt; men detta vore dock väl mycket affärsmessigt. Han svarade således, i det han sjelf smålog åt det komiska i samtalet:

— Hm. Ja, det skall du få veta så småningom, — och efter ett par ögonblick fortfor han:

— Vi alla ha' blifvit uppfödda tillsammans som om vi hade varit riktiga syskon, och det är nästan svårt att tänka sig att vi, t. ex. du och jag endast äro sysslingar med hvarandra. Har du någonsin tänkt på det, Signe?

— Nog har jag vetat det, men inte har jag tänkt på det ofta, det erkänner jag. Du och Beatrice ha varit mot oss som syskon.

— Ja, alldeles, Beatrice, ja. Nu hade jag tänkt, att det skulle vara så trefligt för Beatrice — ja och för mig med, — nej, jag menar inte trefligt för mig -- jag menar att —

— Hvad är det som skulle vara otrefligt för dig? Jag förstår inte riktigt.

— Otrefligt! Nej det sa' jag inte, eller det menade jag inte om jag också sade det. Jag tänkte säga, att Beatrice skulle bli så glad och så tacksam mot dig, om du ville blifva hennes —

— Det är bra snällt af dig att tänka på hvad jag skulle blifva, — afbröt den elaka Signe, — men under tiden märker du inte, att du sjelf håller på att blifva *våt*.

Hon pekade på årorna, som han under samtalet tryckt ned för djupt med armarna. En liten flod ifrån hvardera årbladet rann utföre åran och derifrån vidare ned på hans knän, hvilka han nu såg ned på och fann hafva blifvit ganska våta, utan att han märkt det.

Att taga upp en förlorad telegrafkabel ur hafvet är en sak; en annan att efter ett afbrott af detta slag återupptaga tråden till ett sådant samtal, isynnerhet under det den tillbedda sitter och ser på ens våta knän, och kanske afbryter ännu en gång för att erbjuda sin näsduk att aftorka dem. Det kan ej hjelpas, men det finnes småsaker, som äro oförenliga med hvad man kallar känsla.

Carlos, hvars uppfattning af det löjliga aldrig förnekade sig, icke ens då det gällde honom sjelf, släppte årorna i sjön och kunde ej låta bli att skratta, under det han med sin näsduk gned sina olyckliga knän så godt han kunde.

Sedan föll det Signe in att ro. Det gick rätt bra, så länge de talade om annat; men det var en besynnerlig företeelse, att så snart Carlos åter ville börja det afbrutna ämnet, gick det icke på långt när så jemnt och väl med rodden. Plums! släppte hon det ena årbladet i sjön och så det andra, utan någon slags takt; och när rodden hade gått bra en stund, och Carlos småningom började närma sig ämnet, så tappade hon hela åran i vattnet, och Carlos måste midt i sin intressanta mening kasta sig häftigt ut öfver båtkanten, för att fånga den förbiflytande åran.

Ju närmare han kom, desto sämre gick rodden, till dess han förtviflad lutade sig tillbaka i båten vid styret.

— Jag trodde att du kunde ro rätt bra, Signe, — sade han litet torrt.

— Ja, men ibland kommer jag i otakt, och då går det inte alls. Jag tror att jag blir nervös, eller hvad det kan vara. Om du ville räkna takten för mig, så skulle det visst gå bättre.

— Jaså! Nå. Ett och tu! Litet långsammare! Ett och tu! Ett och tu!

Nu gick det ganska bra och kosan styrdes hemåt, ty tiden var långt liden, och frukosten stod troligen redan på bordet.

Ett och tu! Allt närmare kommo de stranden, och Carlos' sista utsigter började blekna. Så snart han upphörde att räkna, återkom plumsandet. Han

visste mycket väl, att det var tillgjordt; men det hjelpte honom icke mycket.

På detta sätt närmade sig det unga paret stranden, hon roende, med skälmskheten i sina ögon, han undergifvet tillbakalutad i aktern, upprepande sitt enformiga »ett och tu», »ett och tu».

— I båthuset, — tänkte han, — skall jag försöka ännu en gång. Men då får det lof att gå raskt.

Huru raskt det än skulle ha gått, gick det ändå raskare för Signe. I detsamma båten gled in uti båthuset, lade hon ihop årorna, och liksom hon anat hvad Carlos tänkte på, hoppade hon lätt ur båten upp på bryggan och flydde som en hind bort genom trädgården.

Carlos störtade sig upp ur aktern och följde efter henne, lemnande båten åt sitt öde.

Han såg hennes hvita klädning framför sig uti trädgårdsgången, straxt derpå vände hon af inpå en annan väg, han svängde om samma hörn i vildaste fart — och — slöt henne i sin famn. Hon hade stannat der i skydd af en lummig häck och under ett stort päronträd.

Han höll henne några ögonblick i sina armar; hon stod helt stilla med ögonen nedslagna.

— Hvad vill du? — sade hon sakta.

— Jag vill ha dig till hustru, — svarade han på samma sätt.

Hon såg upp i hans ögon med sitt skälmska uttryck.

— Blir det inte otrefligt för dig?

Han gjorde en lätt åtbörd af otålighet.

— Är det inte bara för att jag skall bli riktigt syster med Beatrice?

— Signe!

Hon lutade sitt hufvud mot honom, och han tryckte sin första fästmanskyss på hennes läppar.

De stodo så en stund, för lyckliga begge att tala.

Slutligen sade han:

— Stygga Signe, hvarföre har du behandlat mig så som du gjort i dag, skrattat åt mig, hånat mig och gjort mig löjlig på alla möjliga sätt?

— Jag vet inte. Kanske för att du talade om trefligt; och kanske bara för att, om jag inte gjort det i dag, så hade jag aldrig kunnat göra det sedan. Nu har jag fått ett litet öfvertag för alltid. Blir du någång stygg, behöfver jag bara säga »ett och tu», så tänker du på huru farlig jag kan vara, om jag vill.

Sedan gingo de långsamt upp till frukosten, der de fingo mera frågor angående soluppgången, än de kunde besvara. Och efter frukosten stod någon vid fönstret, som utropade:

— Se der är en båt, som flyter omkring lös nära båthuset. Signe rodnade och Carlos sade muntert:

— Signe hade så brådtom att komma upp till päronträdet, att vi inte hunno fästa båten.

Och så slutade Carlos' frieri.

Sextonde Kapitlet.

Kräftsjön och hvad som tilldrog sig der.

Ett par bref, som Nordén skrifvit till sin moder, hafva redan visat den förtroliga vänskap, som rådde emellan begge. Han hade sedan för samma vän yppat sin känsla för Beatrice, jemte hvad som tilldragit sig emellan honom och henne. Om läsaren icke fått del af de svar, som framkallats af dessa och föregående bref, så är det af undseende för honom. Bref äro vanligen tråkiga för alla utom för den, till hvilken de äro skrifna, och de böra derföre uti en berättelse ej införas, såframt icke derigenom händelserna tydligare framställas än uti någon annan form. Då hafva onekligen bref äfven det företräde, att deruti brefskrifvarens och ofta äfven emottagarens sinnelag och åsigter mera naturligt framträda, än om författaren med sina egna ord söker beskrifva dem. Men sättet att skrifva en berättelse uti form af ständiga bref är föråldradt. Det nu varande slägtet betraktar med misshag hvarje spår af återgång till detsamma.

Så är äfven förhållandet i afseende å de betraktelser eller egna enskildta åsigter, som en författare stundom kan känna sig hågad att meddela sina läsare. Många äro icke de som hafva tålamod dermed. Man har troligen iakttagit att de flesta

romanförfattares betraktelser och tankar öfver menskligheten äro mindre snillrika och originella än hvad sådana tänkare och philosopher som Pascal, Chateaubriand eller La Bruyère kunna erbjuda. Vill man derföre hafva sådant, så går man till dessa sednare. Följden är, att en romanförfattare känner sig jagad framåt utan rast eller ro. Honom är icke förunnadt, att några ögonblick dröja, för att betrakta den tafla han sjelf framkallat, att till något nöjaktigt slut föra de tankar den hos honom väckt. Framåt! så är hans ödes bud. Är han en mästare i sin konst, om han utan särskildta fingervisningar kan bibringa sina läsare allt det, hvarpå han vill fästa deras uppmärksamhet, så är det så mycket bättre för honom. Kan han det icke, så går det förloradt för samtiden. Ty det tjenar till intet, att han gör sig besvär med att moralisera. Ingen läser hans moraler. Ända sedan Fénélons tid, ja långt dessförinnan var det så. Hvem har icke läst Télémaques äfventyr? Hvem har läst Mentors moraler? Möjligen den unge prinsen, för hvilkens räkning de voro skrifna, och äfven han hoppade troligen öfver dem, så snart han icke hade biskopen bredvid sig. Våra farföräldrar arbetade sig igenom långa och tunga romaner, der de fingo gå till väga som guldvaskare, om de ville skilja berättelsen ifrån det tjocka lager af betraktelser, naturbeskrifningar och moraler, i hvilka den låg inbäddad. Huru de stodo ut dermed är icke lätt att säga. Förmodligen trodde de, att det som man

säger »hörde till», ungefär som bonden, då han första gången åt hummer och utan något misstroende ehuru med ganska mycket arbete lyckades intaga läckerheten hel och hållen med skal, klor och allt.

Men säkert är att nutidens romanläsare äro mindre tåliga i detta afseende. Också känner författaren, då han någongång tillåter sig att göra ett litet afbrott i berättelsen, en inre röst, som hviskar sakta: det här, det som du nu skrifver, komma de att hoppa öfver. Ja det är icke utan, att vi höra något af denna rösten sjelfva i detta ögonblick. Vi vilja också lyda den och sluta.

Uti fru Nordéns bref till sin son tyckte denne sig temligen tydligt märka, det hans beskrifningar icke gjort modren särdeles angelägen att oförd röjligen få omfamna Beatrice som sin sonhustru. Beatrice var kanske ett af de fruntimmer, som intaga de unga männen mera än de unga männens mödrar. Hade fru Nordén sagt ut sitt hjertas tanke, så hade den troligen varit, att hon heldre sett om hennes Nils blifvit kär i Signe än i Beatrice. Men hon var för god moder, att vilja binda sin sons fria val och derjemte för klok och erfaren vän, för att äfventyra ett afbrott uti sonens förtroliga utgjutelser, genom att ställa sig i rak strid emot hans hjertas böjelse.

Här vore måhända rätta stället, att mera fullständigt beskrifva vår hjeltes moder. Men då hon snart härefter af omständigheterna nödsakas att

infinna sig på Hafsnäs, torde vi till dess få uppskjuta att för henne föreställa våra läsare.

Emellertid hade tiden förflutit, och man var redan i slutet af September. Vädret var särdeles vackert och qvällarna varma. Icke ens fröken von Claaken hade derföre något att invända, då ungdomen beslöt att en afton företaga en utfärd till den s. k. Kräftsjön, en liten bergsjö, uti hvilken några år förut kräftor blifvit planterade. Dessa hade nu betydligt förökat sig. Kräftfisket brukade ega rum vid fackelsken, då kräftorna af ljuset lockades upp emot stranden och uti det grunda vattnet utan svårighet togos med handen, hvarvid likväl den som var rädd om sina fingrar noga fick akta dem för djurens klor.

Klockan var ungefär 6 om aftonen, då sällskapet började samlas omkring den stora trappan, som åt landsidan förde ned ifrån byggningen. Några tjenare stodo redan färdiga, försedda med torrstickor, facklor, korgar och annat som behöfdes vid fisket. Beatrice kom ned för trappan ensam. Hon fann före sig på mötesplatsen endast en person, hvilken hon, oaktadt det tilltagande mörkret, lätt igenkände vara Nordén. Det uppstod nu några ögonblicks tystnad, hvarunder båda försökte att uttänka någonting att säga, som kunde afhjelpa det något förlägna i ställningen. Detta var nemligen första gången de egentligen befunnit sig ensamma med hvarandra sedan den minnesvärda dagen, då Beatrice talat vid Nordén uti förmaket. Sedan dess

hade de naturligtvis ofta råkats, stundom äfven vexlat några ord med hvarandra, men aldrig utan att någon annan äfven varit närvarande.

Ingendera kände mycken håg, att säga några tomma ord för att bryta tystnaden. Men sedan de stått så ett par ögonblick, insåg Beatrice det något löjliga och på samma gång tryckande uti belägenheten. Hon tvingade sig således att säga:

— Minns herr Nordén hur' långt det är till Kräftsjön?

— Omkring 3 qvarts timmas väg, men större delen deraf går uppföre.

Straxt derpå tillade han:

— Det finnes en annan väg, som Gustaf och jag gått ibland. Den är mycket kortare, men den är för svår för fruntimmer.

— Hvad är det för svårigheter? — frågade Beatrice, mera för att säga någonting, än af något annat skäl.

— I stället för att den vanliga vägen slingrar sig småningom omkring berget, går denna rakt uppför bergssidan. På ett ställe möter man en brant klippvägg, ungefär 10 fot hög, som vi höllo på med temligen länge första gången, till dess vi fingo reda på några remnor i berget, der man kunde få fotfäste. Längre uppåt sjön till bilda ett par stora klippor en underlig slags hålväg. Den är mycket lång och så smal, att en något bredaxlad person måste gå sidlänges igenom, om han ej vill fastna.

Nordén stod sålunda och beskref vägen, för att bidraga till tidens fördrifvande till dess de öfriga hunno blifva färdiga. Beatrice hade satt sig på en trädgårdsstol och skyddad af mörkret lyssnade hon något tankspridd, men huru det var, dröjde ändock orden qvar uti minnet, och hon ihågkom dem sednare på aftonen alltför tydligt.

I det Nordén höll på att beskrifva, huruledes vägen var full af stora stenar och kullfallna träd, kommo Signe, Carlos och Gustaf till mötesplatsen. Då den sistnämnde hörde hvarom fråga var, utbröt han ifrigt:

— Ack ja, herr Nordén, få inte vi gå *vår* väg till kräftsjön? Det vore så roligt!

— Nej tack skall du ha'; — svarade hans informator, — vår väg är ganska bra vid dagsljus, men i mörkret har jag inte lust att äfventyra hvarken dig eller mig på den.

Henrik var nu äfven kommen, och allt var i ordning till att anträda färden.

Fröken von Claaken hade i början haft någon lust att vara med, men vid tanken på bergvandringen sjönk hennes mod, och hon beslöt att i stället sitta hemma hos Elfva. — Straxt på andra sidan om hufvudbyggnaden på Hafsnäs, der trädgården slutade, började marken att höja sig, och efter omkring tre minuter bar vägen temligen brant uppför, på samma gång omgifningen började blifva alltmera vild och skogslik. Vägens bredd tillät icke mera än en i sender, och sällskapet gick der-

före uti en lång rad uppför berget, företrädda af ett par handlyktor. Fara för skogseld förbjöd nemligen att tända facklorna inne i den torra skogen. Samtalet under vägen underhölls egentligen af Carlos och Nordén, såvida man ej dertill vill räkna de glada rop och andra slags yttranden, som härledde sig från Gustaf, en ung man, som befann sig i ett ytterst uppspelt tillstånd. Denne tyckte slutligen att det gick för långsamt, hvarföre han jemte ett par af karlarna som medhade facklorna skyndade sig förut och derigenom anlände en stund före det öfriga sällskapet. De andra gjorde sig icke brådtom, stannade ibland för att ej trötta fruntimren och anlände slutligen efter en god ¾ timmes marsch till toppen af berget, der de sågo en öfverraskande syn.

Den lilla bergsjön låg utbredd framför dem, infattad likt en ädelsten uti den mörka skogen och den hvita kransen af sand och stenar, som rundt omkring omgaf sjöns stränder. Skyddadt af de höga träden, rörde sig icke vattnet, utan låg som i en förtrollning, så stilla, så spegellugnt. Gustaf hade användt sin tid med att låta tända blossen, dem han sedermera utdelade till en mängd af godsets underlydande, som ditkommit för att se huru herrskapet fångade kräftor, och som nu voro utskickade åt alla sidor af sjön. De rykande facklorna, hvars flammor återkastades af vattnet, de mörka gestalterna omkring stranden, rösterna och ropen som ifrån detta ödsliga ställe plötsligen nådde örat ge-

nom den tysta qvällen, allt bidrog att gifva någonting hemlighetsfullt, någonting öfvernaturligt åt det hela. Signe utbrast äfven, sedan de några ögonblick betraktat taflan:

— Det här ser ju ut alldeles som om vi hade öfverraskat ett sällskap tomtegubbar eller bergnissar, sysselsatta med att hemta sitt vattenförråd, hvilket de sedermera taga med sig ned i bergets djup.

— Ja, eller hvarföre inte med att plocka kräftor, dem de lägga in, och sedermera på vintren äta i form af kräftomelette, — sade Carlos mycket allvarsamt.

— Jag hoppas att bergnissar ej förstå sig på kräftor; — sade Nordén i samma högtidliga ton, — göra de det, så finns det troligen inga qvar här i sjön.

— Vatten har jag då aldrig heller hört att de sätta något värde på, — sade Henrik. — Så hårdt som de arbeta, behöfva de säkert starkare drycker än vatten att uppfriska sig med. Men borde vi inte gå ned till de andra nissarna och hjelpa dem?

De gjorde så, och herrarna voro snart i fullt arbete.

Gustaf var i början litet rädd för kräftornas klor, och de första han lyckades fånga klämde hans fingrar så, att unga herrn gaf ifrån sig ganska ljudeliga aj-rop. Men snart fick han lära sig att fatta kräftan midt öfver ryggen, dit djuret icke kan räcka

med klorna, och sedan gick det utmärkt bra för honom.

Några af karlarna deremot togo kräftorna huru som helst, ofta ett par stycken på en gång och brydde sig icke om, att de hängde sig fast i deras grofva, hårda fingrar. Med en kort släng på handen lyckades de vanligen få kräftan att släppa sitt tag och nedfalla i korgen bland de olyckskamrater, som befunno sig der förut.

Under tiden roade Beatrice och Signe sig på stranden, der de ibland tände nya facklor åt dem som behöfde sådana, ibland undersökte de korgar, som voro utställda här och der och småningom började att fyllas.

Så hade nöjet fortgått ungefär en timma, då en händelse inträffade, som gjorde ett hastigt slut derpå.

Beatrice hade lemnat Signe sysselsatt med att tömma kräftor ur en korg i en annan och vandrade ensam långsamt framåt stranden, då en skarp krok uti sjöns strandlinie oförmodadt visade henne en tafla, som genast fängslade hennes öga.

Hufvudfiguren i taflan var Nordén.

Han satt på en klippa eller stor sten ute i sjön, med ena foten stödd emot en mindre sten framför honom, den andra hängande vårdslöst ned i vattnet. Hans kräftkorg stod bredvid honom. Vattnet upplystes flera alnar rundt omkring af facklan, som var instucken på något sätt i klippan, så att den stod ut snedt derifrån öfver sjön, hvars

lugna vatten tydligt återspeglade både elden och röken derifrån. Stora eldgnistor droppade oupphörligt ned och släcktes med ett sakta fräsande i vattnet.

Informatorn måste ha tröttnat vid att kröka ryggen efter kräftorna, åtmistone tycktes han ej göra sig mycket brådtom att åter börja arbetet. Han satt nästan orörlig, försänkt i sina egna tankar.

Beatrice stod der några minuter och såg, på taflan trodde hon, men i verkligheten på honom. Utan att veta det andades hon slutligen en djup suck, som möjligen kunde hafva sagt henne hvilkendera det var, och hon beredde sig att gå vidare eller vända om, hon var osäker hvilket hon skulle göra.

I detta ögonblick hörde hon ett häftigt skrik bakom sig ifrån Signe. Hon vände sig hastigt om, troende att någonting händt systern. Men i detsamma slog en flamma upp emot henne, som tycktes komma ur sjelfva marken der hon stod, och Signes rop ljöd i hennes öra:

— Beatrice, din klädning brinner!

Hon hade icke märkt, att der hon stod låg en bortkastad bit af en fackla, som icke blifvit fullständigt släckt. Hennes dröjsmål just på denna plats hade gifvit elden god tid att fatta uti hennes klädning, och i det ögonblick, då Signe uppgaf sitt första rop, bröt elden ut i full låga.

Nordén, som af skriket väcktes ur sina drömmar, kastade sig ifrån sin sten för att komma till

hjelp, men innan han kunde hinna fram, hade Beatrice räddat sig sjelf.

Utan ett ögonblicks tvekan sprang hon rakt ned mot sjön. Elden fick ny kraft af det häftiga luftdraget och de rasande flammorna slogo upp omkring henne, som om de anat att de måste skynda sig, ifall de ville behålla sitt rof. Ett ögonblick stod hon, omgifven af lågor, uti sjön. I det nästa hade hon kastat sig ned i vattnet som öfversköljde de brinnande kläderna, och efter en kort strid mellan elden och vattnet var elden släckt och faran förbi.

Nordén hade stannat på stranden, då han såg att Beatrice hjelpte sig sjelf bättre än han kunnat göra det. Alltsammans hade gått så hastigt; han stod ännu qvar förlorad uti beundran öfver hennes sinnesnärvaro, då en hastig tanke tycktes fatta honom. Han hviskade några ord till Signe, vände sig om och försvann i mörkret.

Då Carlos strax derefter ankom och hörde hvad som tilldragit sig, var han utom sig af glädje öfver systerns räddning och dessutom särdeles stolt öfver det sätt, hvarpå hon burit sig åt.

— Min lilla tappra syster! — utbröt han och ville sluta henne i sina armar; men hon afhöll honom, i det hon skrattande sade:

— Kom ihåg att din tappra syster är våt som en hafsnymf; den som rör mig blir hårdt straffad.

Och så var det naturligtvis. Beatrice hade genom sin rådighet räddat sig ifrån att blifva bränd; hon hade ej den minsta skada; men hennes belä-

genhet var derföre icke den angenämaste. Klädningskjolen var nästan helt och hållet uppbrunnen. Promenadkjolen hade stått bättre emot elden; men den var liksom hennes öfriga klädsel så våt, som man blir, när man lägger sig rak lång i sjön.

— Hvad vill du nu göra? — frågade Carlos, som var van, att systern alltid bestämde öfver sig sjelf. — Tror du, att du kan gå hem så der, eller ska' vi skicka efter andra kläder, under det du sitter och väntar i stugan häruppe?

Hon tänkte ett ögonblick.

— Jag fruktar, att jag ej kan gå så långt med dessa våta kläder — sade hon. — Vill du skicka hem, så går jag väl upp i stugan så länge.

— Herr Nordén har redan gått — föll Signe in. — Han lofvade att vara tillbaka mycket förr, än du kunde hinna hem och rådde mig att hålla dig qvar häruppe och låta göra en eld i stugan, så att du ej skulle förkyla dig.

Beatrice tyckte i början icke om detta. I likhet med de flesta fruntimmer hade hon heldre velat gå barfotad än skicka sin älskare efter skor och strumpor åt sig. En bror eller en betjent är en helt annan sak.

— Har herr Nordén gått efter mina kläder? — sade Beatrice, och man såg, att det misshagade henne. — Hade det inte varit bättre, att skicka någon af karlarna?

— Jo, det sade jag också. Men herr Nordén svarade, att han kunde gå mycket fortare än

någon af dem, ty han kände till genvägarna uti skogen.

— Genvägarna! — ropade Gustaf. — Åt hvilket håll gick han, Signe?

— Ditåt — svarade hon och pekade med handen.

— Då har han gått klippvägen! — ropade Gustaf ifrigt, — och då är han tillbaka mycket snart.

Klippvägen! Det var den väg, som han beskrifvit för henne, Beatrice, innan de gingo ifrån Hafsnäs. Allt hvad han då hade sagt kom hon ihåg. Hon mindes, huru han hade nekat att gå upp till sjön med Gustaf den vägen, som var farlig i mörkret, och till och med svår vid dagsljus; och nu hade han i mörkret sprungit utföre den. Hade Beatrice varit på en gång rädd och i vanlig mening sentimental, så hade hon troligen blifvit mycket ängslig för den älskades säkerhet, och det oaktadt mycket lycklig deröfver att han för hennes skull äfventyrade den. Hvad den första känslan beträffar, så hade Beatrice sannolikt aldrig varit rädd, hvarken för sig sjelf eller andra. Hon var bland dem, som kunna förstå en fara, men ej känna den. Kunde hon deremot kallas sentimental, så var det på ett besynnerligt sätt. Då hon i detta ögonblick förstod hvad Nordén i hennes tjenst hade vågat, endast för att hon en half timma fortare än annars skulle få hvad hon behöfde, så erfor hon inom sig en underlig känsla. Hon var nöjd. Hon borde icke tänka på honom, men gjorde det ändå

omedvetet. Så ville hon sjelf tjena dem hon älskade, det låg i hennes natur. Så skulle hon äfven betjenas af dem, som sade sig älska henne; det låg också i hennes natur. Beatrice var långt ifrån fullkomlig. Hon fordrade lika mycket som hon gaf; men icke af egennytta eller af egenkärlek. Det var ej för att hon behöfde uppoffring, utan derföre, att hon ej kunde älska den, som icke hade uti sig att uppoffra hvad som helst för den han sade sig älska.

När Beatrice var 12 år gammal läste hon händelsevis om en man och hustru, som voro hvardra mycket tillgifna. Vid något lifsfarligt tillfälle lät mannen öfvertala sig att lemna sin hustrus räddning åt andra, dem man sade honom äga mera vana än han. Hustrun räddades, och långt ifrån att klandra sin man var hon honom tacksam, för att han sparat sig sjelf åt henne. Beatrice kunde icke förstå detta. Hon föraktade mannen, och hon föraktade nästan ändå mera hustrun, som kunde älska en sådan man.

— Jag skulle aldrig ha talt vid honom mera! — utbröt hon.

Hennes föreställning om kärlek hade alltid varit uttryckt uti Lovelace' ord:

I could not love thee half so well, loved I not honour more.

Den omtalade stugan var ett öfvergifvet torp och låg några hundra alnar ifrån sjön. Dörrar och fönsterglas saknades, äfvensom en del af taket, men den gamla spiseln stod ännu qvar, och i den lycka-

des man snart göra upp en eld, omkring hvilken sällskapet lägrade sig.

Beatrice kunde icke hålla sina tankar qvar vid det muntra pratet omkring sig. Göra hvad hon ville så följde de med Nordén på den vilda färden utför berget och ända ned till Hafsnäs. De andra trodde att hon var trött och behöfde lugna sig, så att de läto henne sitta tyst. Hennes ansigte var vändt emot den sprakande furubrasan och der såg hon alltsammans, som om hon varit med honom på vägen.

Han sprang så lätt genom skogen, hoppande öfver stenarna och väjande mellan träden. Farten ökades ju brantare sluttningen blef, och då han kom till hålvägen emellan klipporna kunde han knappast hejda sig tillräckligt, för att vända sig och gå igenom den sidlänges, så som han beskrifvit det. Huru han kunde se vägen var omöjligt att förstå. En gång var han nära att missräkna sig. Han närmade sig i fullt språng den lodräta klippväggen, som han trodde sig hafva längre bort. Med en beundransvärd vighet hejdade han sig tvärt, i ett ögonblick, släppte sig ned utföre klippan och fick af fallet endast ny fart att fortsätta sin vådliga färd. Nu voro de värsta farorna dock förbi. En gärdesgård hoppade han upp på och ned på andra sidan, utan att taga uti den; den nästa var något lägre, så att han kunde med ett språng sätta öfver densamma. Några ögonblick derefter var han framme vid gården.

Hon såg fröken von Claakens bestörtning och oro, hennes frågor och Nordéns otålighet, till dess han rusade af för att få rätt på Annette, som han höll på att springa omkull i förstugan. På hennes utrop "Herre Gud! har det händt någon olycka?" svarade han på sitt vanliga godmodiga sätt: "Nej, men fröken Beatrice har blifvit alldeles våt och behöfver torra kläder, skynda sig Annette lilla". Och tre minuter förflöto under hvilka han andades ut och Annette gjorde i ordning ett knyte, hvarefter han åter var på väg.

Men denna gången uppför och med saker att bära.

Uppför gick det och med dubbel ansträngning, fastän mindre hastigt än det gått på nedvägen.

Men en sak kunde Beatrice icke se der hon satt och stirrade i elden. Nordén bar i ena handen ett par kängor, hvilka Annette icke lagt in uti knytet. Flera gånger under vägen, men isynnerhet då han kände sig tröttna och lungorna arbetade som om de ville spränga bröstet, tryckte han en kyss på de små kängorna som omslutit hennes fötter, och detta tycktes alltid gifva honom nya krafter, så att han med fördubblad ifver arbetade sig uppåt berget.

Något öfver tjugu minuter hade förflutit sedan äfventyret vid sjön, då en betjent inkom i stugan med de saker som Annette skickat till sin fröken.

Beatrice såg upp, i början något förvånad. Hon hade väntat sig att få se Nordén inträda. Men

ögonblicket derpå förstod hon, hvarföre han icke sjelf framlemnade sakerna, och hon var honom innerligt tacksam för detta sätt att hjelpa henne ur ett dubbelt bryderi, hvari hon befann sig. För det första visste hon nemligen icke riktigt, huru hon skulle tillräckligt kunna visa honom sin tacksamhet utan att — ja utan att — hon slutade icke meningen; och för det andra tyckte hon, som vi ofvan antydt, det icke vara riktigt angenämt, att herr Nordén varit efter hennes skor och strumpor, huru stor tjenst han än dermed gjort henne.

Det dröjde längre än hon väntade sig, innan hon fick tillfälle att tacka Nordén. —

En kort stund derefter började återfärden och utan någonting särdeles anmärkningsvärdt anlände sällskapet till herrgården.

Något till allas förundran såg man icke till herr Nordén under hemvägen. Det sades att han var bakom, och de väntade sig oupphörligt att han skulle hinna upp dem. Men då detta icke inträffade yttrade Carlos:

— Han är som vanligt blygsam och håller sig undan, för att inte blifva tackad. Jag sökte efter honom strax jag kom ut ur stugan, men ingen visste hvart han tagit vägen. Nå, vid théet skall jag väl få fatt i honom.

Men vid théet hade informatorn skickat ned bud med ursägt, att han icke mådde riktigt bra. Detta gjorde alla mycket ledsna, isynnerhet sedan Gustaf varit uppe hos sin informator och berättat,

att herr Nordén sett mycket dålig ut, men sagt, att det var ingenting och bedt honom gå ned.

Fröken von Claaken ville gå upp och se, om herr Nordén ville hafva någonting varmt eller annars behöfde något; men hon afstod från denna plan, då Gustaf återigen intygade, att herr Nordén sagt sig ingenting vilja hafva och ämna gå till sängs genast.

— Ja, är han inte bättre i morgon, så måste jag titta till honom — sade fröken. — Det är troligen någon förkylning efter att ha gått och plaskat i sjön med våta fötter. Jag har en förträfflig dekokt emot sådant, och den skall han få utaf i morgon.

Alla kände till dekokten, och Nordén blef ändå mera än förut ett föremål för allmänt beklagande.

Nordén var i sjelfva verket mycket att beklaga. Uti sin ifver att tjena Beatrice hade han räknat för mycket på sin ungdomliga styrka och dervid svårt skadat sitt bröst. Intill sista ögonblicket uppehölls han af sin ridderliga hängifvenhet i hennes tjenst, som han med hela sitt hjerta tillbad, och för hvars minsta önskan han icke skulle tvekat att medvetet offra, hvad han nu omedvetet för hennes skull förlorat. Då han fullgjort sitt ärende, kändes återigen den varning, som han redan under sin vilda jagt uppföre berget förnummit inom sig, men nu på ett sätt som sade honom, att skadan redan var gjord.

Han drog sig in uti skogen och satte sig på en kullfallen trädstam. Någonting inuti bröstet var icke som det borde vara. En känsla af mattighet, sådan han aldrig känt förut, var nära att öfvermanna honom, och en gång sjönk han ned på marken och blef liggande några ögonblick tvärs öfver stocken med ögonen tillslutna. Med ansträngning reste han sig upp och då han såg sällskapet rusta sig att återvända till Hafsnäs, gick han långsamt upp till stugan och lyckades framkomma dit medan ännu ett par karlar voro qvar der. Längre kunde han icke gå utan hjelp.

En af karlarna slog sin arm omkring Nordén, under det denne med sin arm stödde sig på hans axlar och sålunda steg för steg till hälften bars till hälften gick nedför backen.

Nordén var för sjuk för att ens märka hvem denne man var, och han hade dock sett honom förut och kände honom väl. Redan förut en gång hade desamma starka armarna legat omkring hans lif, men icke då lika varsamt, lika försigtigt som nu. Det var Nordéns gamla motståndare Birger, som, nu en flitig och hygglig arbetare, hade varit använd att bära några saker upp till kräftfisket och af en egen händelse just var den, som kom i tillfälle att hjelpa honom.

Den stora smeden var en annan karl nu, än han var då. Det var någonting nästan rörande uti att se, huru ömt, ja moderligt han behandlade den unga mannen, som låg så blek och svag uti hans armar.

Icke en sten eller ojemnhet i marken, som Birger ej lyftade Nordén öfver eller på annat sätt undvek, och när de kommo till trapporna der hemma, tog han sin förra fiende i sina armar och bar honom upp till rummet samt lade honom sakta ned på sängen.

Nordén hoppades ännu, att det endast var ett öfvergående illamående, en följd af den häftiga ansträngningen, och att en natts hvila skulle göra honom frisk igen morgonen derpå. Han förbjöd derföre Birger, hvilken han under vägen känt igen, att säga något om hans illamående och tillade med ett matt småleende:

— Den här hjelpen var mera än jag kunde vänta mig. Tack kära Birger.

— Ja, — svarade smeden, som förstod hvarpå Nordén syftade, — hvad det angår, så var det den bästa tjenst, som nå'n menniska någonsin har visat mig. Det taget har gjort mig till en hederlig karl, hoppas jag. Hade magistern icke kastat mig i diket, så är det osäkert, om jag någonsin kommit mig upp på en hederlig väg igen.

Och jätten smålog för sig sjelf åt sin lilla ordlek. Sedan upprepade han åter sin fråga om han finge gå efter doktorn.

— Nej tack — svarade Nordén som förut. — Jag blir nog bra tills i morgon. God natt Birger och tack ännu en gång.

Sjuttonde Kapitlet.

Doktor Pulsander får sjukbud.

Men Birger gick efter doktorn. Han var säker på att informatorn borde hafva snar hjelp och omedelbart sedan han lemnat Nordén begaf han sig på väg till staden, der den närmaste läkaren bodde och dit han anlände efter omkring tvenne timmars vandring.

Doktor Pulsander, ortens nyutnämnde provincialläkare, var den man, till hvilkens bostad smeden styrde sina steg.

Doktorn hade vid denna tidpunkt af dygnet dragit sig tillbaka till sitt rum och satt nu i sin ländstol, der han efter dagens arbeten inrättat sig så trefligt och beqvämt som möjligt, sannolikt i hopp om, att hans patienter icke skulle behöfva honom vidare, utan sofva godt och lemna honom i ro. På bordet lågo några nyss ankomna Stockholmstidningar och bredvid stod ett glas med någonting uti, som såg ut att vara en cognacstuting.

Doktor Pulsander var en fyratio års man, liten till vexten, något fetlagd, med små muntra godmodiga ögon, hvilka gemenligen betraktade den yttre verlden genom ett par stora, runda glasögon. Det enda som behöfver tilläggas är, att han ifrån sin förra ort medfört anseende af att vara gan-

ska skicklig läkare samt att han ännu var ungkarl; och vi tro oss dermed hafva tillräckligt beskrifvit den personlighet, hos hvilken Birger utan mycket omsvep inträdde ungefär klockan 11 på natten.

Doktorn såg upp ifrån sin tidning och plirade genom glasögonen på den inträdande, som stannade vid dörren.

— Hvad vill du? — frågade han temligen ogästvänligt.

— Sjukbud — svarade Birger.

— Hvarifrån?

— Ifrån herrgårdens på Hafsnäs.

— Jaså. — Doktorn tycktes en smula nöjdare än förut. Han hade något litet reda på Hafsnäs, ehuru han ej förut varit efterskickad.

Han tog sig en klunk af toddyn och frågade vidare:

— Är det täckt åkdon?

Det var en fråga, som Birger ännu icke var fullt beredd att svara på, ehuru han allt för väl visste att den skulle komma. Det första en doktor på landet gör, när han blir efterskickad, är vanligen att fråga angående hvad slags åkdon man ämnar köra honom uti. Men Birger hade i sin ifver att hemta doktorn icke tänkt på detta, förr än han var i trappan, och nu visste han icke strax huru han skulle reda sig. Efter ett ögonblicks tvekan svarade han dock:

— Nej! — Hvarmed doktorn förstod att det var den lilla öppna vagnen ifrån Hafsnäs, som han

ibland sett inne i staden, hvari han skulle färdas till nämnde herrgård.

— Hvem är det som är sjuk? — fortsatte han och rörde med théskeden i glaset.

— Informatorn, unga magistern, — svarade smeden.

— Hvem är det? Den har jag inte hört talas om. Jag har ej mycket reda på Hafsnäs.

Men Birgers tålamod började taga slut. Han hade på Nordéns kläder sett några blodfläckar, som han trodde hafva kommit ifrån bröstet och dessutom kunde hvem som helst se huru sjuk magistern var. Här satt nu en liten tjock plåsterprins och drack sin toddy och gjorde sina frågor, som om han hade hela veckan på sig. Det skulle snart bli annat af.

— Det är brådtom! — utbröt han med en röst så olik sin förra, att doktor Pulsander, som just satte ifrån sig glaset, hoppade till i sin stol och fick tuting i vrångstrupen.

— Jaså, är han illa sjuk? — hostade han och började temligen skyndsamt bereda sig till resan, hvarunder han dock ett par gånger passade på tillfälle att noggrannare betrakta vår vän Birger, som oaktadt tydliga vinkar ännu stod qvar inuti rummet och vaktade doktorn, liksom han hade fruktat ett återfall till toddyglaset.

— Högst besynnerligt sjukbud! — tänkte doktorn för sig sjelf. — De måste ha tagit den första som kom till hands. Det är säkert någon häf-

tig sjukdom, som gjort dem oroliga. Men det får jag höra mera om under vägen.

Han var nu färdig, drack ur hvad som fanns qvar i glaset, kastade en vemodig blick kring det trefliga rummet, som han nu måste öfvergifva, blåste ut ljusen och gick ned för trappan, åtföljd af Birger, som en slags fångvaktare.

Utkomna på den trappbro, som i småstäder vanligen finnes till alla hus, drog Birger igen dörren efter dem. Doktorn stannade.

— Hvar är vagnen? — frågade han.

Under doktorns tillredelser för resan hade Birger haft god tid att uppgöra sin vidare plan för fälttåget. Han hade tyckt sig märka, att doktorn var mindre angelägen om att skynda till Hafsnäs för informatorns räkning än om någon af herrskapet sjelfva hade varit sjuk. Om doktorn således vetat, att intet åkdon blifvit skickadt efter honom, hade han antingen ej farit, eller åtminstone säkert dröjt till morgonen derpå.

— Den står här nere vid slutet af gatan nära tullen, — svarade Birger, denna gång mycket höfligt. — Kusken tyckte det var för sent att väcka upp folk på natten genom att köra öfver stenarna. Kanske doktorn ville vara så god och följa med och stiga i der nere.

Ankomna till slutet af stadens hufvudgata, en plats som fortfarande kallas tull, ehuru ingen tull der mera finnes, började doktorn mer och mer ifrigt

speja efter vagnen; och då de hunnit ett stycke på landsvägen vände han sig häftigt emot Birger.

— Hvad vill det här säga? Här finns ju ingen vagn!

— Nej, - svarade smeden helt lugnt, — det finnes ingen vagn och derföre måste vi *gå* till Hafsnäs.

En angenäm ställning för stackars doktor Pulsander! Han hade lemnat sitt varma, trefliga rum, stockholmstidningarna och hvad som möjligen kunde ha blifvit tutingen n:o 2 och befann sig här kl. nära midnatten ensam på en mörk landsväg med en jättelik mansperson, som han redan förut betraktat med något misstroende, men som han nu fann vara en missdådare af farligaste art, en stråtröfvare, som på ett bakslugt sätt lockat honom i sitt våld och utan tvifvel snart skulle fullborda verket genom att plundra, ja kanske mörda honom.

Allt detta framstod klart för d:r Pulsander i det ögonblick Birger afkastade den täckmantel af budbärare ifrån Hafsnäs, som han hittills burit, och öppet erkände, att ingen vagn fanns. Att Birger det oaktadt kunde vara en hederlig karl och uti ärliga vägar stadd, det tänkte doktorn aldrig på.

Han var i stället sysselsatt med att eftersinna, hvilka försvarsmedel som stodo till hans förfogande. I kroppslig styrka var han mångdubbelt underlägsen. Han hade *ett* skarpt vapen, lancetten. Var någonting att göra dermed? På det hela taget: nej. Att

göra ett oväntadt och raskt anfall på sin motståndare och öppna pulsådern på honom, var visserligen ett företag som, om det lyckades, skulle förskaffa doktorn öfvertaget nu och stor ryktbarhet härefter. Det vore äfven någonting vetenskapligt, chirurgiskt, uti ett sådant sätt att befria sig ur en svår belägenhet. Men å andra sidan mötte denna plan stora svårigheter vid utförandet. Den lilla doktorn afstod således derifrån och beredde sig på en kapitulation med sin fiende.

Men Birger anade hvad som föregick hos doktorn och besparade honom besväret att börja underhandlingen genom att börja den sjelf.

— Herr doktor, — sade han uti höflig men bestämd ton, — jag tänker inte göra er något illa, och om ni bara godvilligt går med till Hafsnäs så skall ingenting värre hända er, än att få gå till fots en svensk mil på en god väg, och det gör en karl snarare godt än ondt.

— Nå än om jag nekar att gå med godvilligt? — frågade doktorn, som kanske ansåg sig veta hvad som gjorde godt eller ondt, fullt ut så väl som Birger.

— Då blir jag tvungen, att bära er dit, — svarade Birger, — för dit ska' ni, det har jag gifvit mig fan på. Kom bara ihåg, att jag inte kan lofva, huru jag bär er, utan det får bli som det faller sig beqvämast. Kommer hufvudet uppåt den ena gången, så kan det hända, att det kommer att hänga nedåt den andra. Vill ni för-

söka? — och smeden gjorde ett par steg emot den lilla doktorn som drog sig hastigt tillbaka till kanten af landsvägen.

— Nej, nej, jag går heldre, — svarade han.

Det var någonting i Birgers sätt, som småningom kom d:r Pulsander på den tron, att han misstagit sig, då han ansåg mannen vara en stråtröfvare. Hvad han än vore, så befann sig dessutom doktorn uti hans våld och kunde således icke göra bättre, än att för ögonblicket gifva vika, i hopp om, att antingen det underliga i denna händelse snart skulle förklaras, eller någon lycklig slump rädda honom ur den högst egendomliga och för en man af sjelfständig karakter något förödmjukande ställning, hvari han af omständigheterna blifvit försatt.

Doktorn försökte väl ännu en gång att undkomma, genom att säga sig ämna skaffa skjuts i staden. Men Birger misstrodde ärligheten af denna plan och vågade ej släppa sin fångst ur sina händer.

Efter någon ytterligare underhandling bortförde han derföre sin krigsfånge med sig, hvarvid de gingo på hvardera sidan om vägen, smeden med ögat vaksamt på doktorn, ifall denne skulle försöka fly, och doktorn med lancetten i beredskap, för den händelse, att hans förra misstankar skulle åter väckas till lif och sjelfförsvar sålunda blifva af nöden påkalladt.

Vår vän Birger var för öfrigt så nöjd och belåten med sin bedrift som möjligt, och egnade ingen

tanke åt de svåra följder, som hans förfarande emot doktorn möjligen kunde medföra. Han hade fått en stark beundran och tillgifvenhet för den unga, vänliga informatorn, och lika ifrig i det goda som han förut varit i det onda, hade han gått rakt på sitt mål, utan att besinna, huruledes det kunde vara lika farligt, att göra godt på ett olagligt sätt, som att göra ondt. Det var ej så lätt för den förre lösdrifvaren, att på en gång få sina rättsbegrepp ordnade och rediga.

Adertonde Kapitlet.

Döden och rangordningen.

Carlos, grefve Falkenheim, herre till Hafsnäs, Bräknebo, Hemmingstad, och ett halft tiotal andra säterier och jordagods, befann sig morgonen derpå uti en så djup och fridfull sömn som trots någon af hans egna sorglösa backstugusittare, och bevisade sålunda praktiskt Shakespeare's misstag, då denne påstår att »det hufvud hvilar icke lugnt, som kronan kring sin hjessa bär».

Midt uti en skön dröm, der en vacker ljuslockig flicka just tycktes ämna säga honom hvad han bra gerna hade velat höra, kände han sig komma under inflytandet af vissa magnetiska krafter, som

småningom drogo honom ifrån den tjusande bilden samt mycket emot hans egen önskan tvungo honom att öppna ögonen. Bredvid sängen stod Carlos' schweitziska kammartjenare Athanase, som efter en qvarts ihärdigt arbete ändtligen lyckats väcka sin husbonde genom en oupphörlig följd af artiga bugningar, fullkomligt ljudlösa, men det oaktadt nog verksamma, för att göra en fortsatt sömn omöjlig.

Nu helsade Athanase sin herres uppvaknande med en slutlig bugning samt ett uttryck på sitt ansigte, hvilket sade Carlos, att någonting hade inträffat, som Athanase gerna skulle komma fram med, när grefven så befallte.

Carlos var ej uti aldra bästa lynne med Athanase för väckningen. Han lät honom derföre pinas en stund innan tillåtelsen gafs.

— Hvad är det för nytt? — frågade slutligen Carlos på fransyska, det språk som han vanligen nyttjade med Athanase.

— Men, herr grefve, — svarade denne ifrigt, — det är, att herr läraren är svårligen sjuk och att doktorn säger, att han icke vet, om han kan räddas.

— Sjuk — doktorn — räddas! Hvad vill det här säga? — utbrast grefven, som icke visste, om han ännu drömde eller ej, ehuru denna drömmen var mycket olik den förra.

— Ja herr grefve, olyckligtvis tyckes faran vara mycket stor, efter hvad herr doktorn säger.

— När kom doktorn hit? Och hvilken doktor?

— I natt ungefär kl. 2. Efter hvad man har berättat mig, hemtades han hit af den stora smeden, den som har blifvit förlåten häromdagen af herr grefven, ifall herr grefven har den godheten att påminna sig.

— Birger, ja. Men hvad hade han med saken att göra?

— Han hade burit herr Nordén ifrån kräftfisket och gick till staden för att taga doktorn. Man säger att smeden icke handlat mycket artigt emot herr doktorn och att han till och med tvungit honom att följa sig, till fots. Men doktorn har sagt denna morgon, att han förlåter Birger bristen på politesse, emedan det var af den största nödvändighet, att herr Nordén blef skött det fortaste möjliga. Om han hade stigit upp denna morgon, kunde följderna ha' blifvit särdeles farliga. Stackars unga herre! — slutade Athanase, som i likhet med de öfriga tjenarna, tyckte mycket om Nordén.

Under sednare delen af denna berättelse hade Carlos börjat hastigt kläda sig och skyndade sig sedan, med oro och sorg i sinnet, till informatorns rum, som var beläget 2:ne trappor upp, åt sjösidan.

Efter att hafva uppehållit sig der någon stund, gick Carlos ned för trappan och längs den långa gången till Beatrice' rum. Der träffade han Annette, som sade honom att hennes fröken var uppstigen, men icke ännu färdig.

Strax derpå öppnades dörren till sängkammaren och Beatrice kom sjelf in.

Hon var klädd uti en hvit morgonklädning, som hon tagit på sig, då broderns röst hördes i yttre rummet. Ett par röda maroquinstofflor, kantade med ejderdun, omslöto de små bara fötterna, och det yppiga håret var baktill uppvridet på ett sätt, som gaf åt hufvudet någonting grekiskt i form och utseende.

Beatrice var mycket blek, men förrådde icke på annat sätt hvad som föregick inom henne, och när han frågade:

— Har du hört hvad som har händt?

svarade hon endast med ett kort, nästan kallt »ja», likasom hon fruktat, att förlora sin sjelfbeherrskning, om hon sade någonting mera.

Begge voro tysta ett ögonblick, hvarefter Beatrice i sin ordning frågade:

— Har du varit hos honom?

— Ja, jag kommer just nu derifrån.

— Hur' var det?

— Jag fick inte se honom, men han lär vara rysligt förändrad redan och kan knappast tala. Doktor Pulsander säger, att ingenting annat än den fullkomligaste hvila kan rädda honom. Ett blodkärl har sprungit uti bröstet och doktorn kan knappast fatta, huru Nordén kunde gå hem ifrån sjön, utan att förblöda på vägen. Det lär ha' varit smeden Birger som nästan bar honom ned, och utmärkt väl måste han gjort det, för att icke skada stackars Nordén mera.

Sedan omtalade Carlos för Beatrice hvad läsaren redan känner om Birgers äfventyr med doktorn, tillläggande, att Birger lyckats komma in köksvägen för att ej väcka upp hela huset och att doktorn funnit Nordén liggande på sängen, till hälften påklädd och nära sanslös.

— Hvad är nu att göra? — sade Carlos, sedan han slutat.

— Är doktor Pulsander skicklig? — svarade Beatrice efter några ögonblicks betänkande.

— Ja, han har ganska godt rykte som läkare, tror jag. Han lär höra till den nya tidens doktorer, som ge mycket litet medikamenter och låta naturen arbeta sjelf.

— Du måste tala vid d:r Pulsander och se om han önskar rådgöra med någon annan läkare. Det bästa vore kanske, att skicka till Stockholm efter professor M. eller en af de andra stora läkarna. Men har du inte tänkt på, att det är ännu en person som måste skickas efter?

— Hvem då? — frågade Carlos något förvånad.

— Herr Nordéns mor.

— Fru Nordén, ja det är klart, fastän jag icke kommit ihåg det! — utropade Carlos. — Tack söta syster lilla. Ni fruntimmer tänka alltid på allting. Jag skall sjelf rida till stationen nu genast och telegrafera till henne, att hon är ytterst välkommen. Hvem har reda på addressen?

— Tante von Claaken. Men kom ihåg att äta frukost innan du far! — ropade Beatrice efter ho-

nom då han lemnade rummet, en påminnelse som hon visste väl behöfdes, ty annars hade Carlos i sin ifver troligen glömt frukosten helt och hållet.

Beatrice satt qvar sedan han lemnat henne och en märkbar förändring öfvergick hennes ansigte. Hon hade beherrskat sig så fullständigt, att Carlos endast tyckte henne vara något blek och allvarsam, hvilket han fann ganska naturligt efter den föregående dagens ansträngningar och under de nuvarande sorgliga omständigheterna. Han förstod äfven huru oangenämt det måste kännas för Beatrice att hon i viss grad varit anledningen till olyckan. För att skona sin syster gjorde han dock ingen hänsyftning härpå.

Det hade likväl icke varit utan stor ansträngning som hon afhållit sig från att omtala allt för Carlos och derigenom vinna någon lättnad i den sorg, som höll på att blifva för tung för att kunna bäras af henne ensam. Då Carlos nyttjade uttrycket »stackars Nordén», var detta ord nära att bringa hennes kufvade smärta till utbrott. Hon visste ej hvarföre, men det var nästan olidligt, att höra detta medlidsamma uttryck om honom, den stolte, kraftfulle, hvars ungdomliga styrka hon omedvetet njutit af och känt sig hafva en del uti. Beatrice hade det slags sinnelag som lider otroligt af att t. ex. se en stark man gråta, eller på annat sätt visa sig förkrossad. Hon tänkte sig nu Nordén som Carlos beskrifvit honom, blek, vanställd, med knappast styrka nog att tala hörbart. Sedan Carlos

gått, blef hennes ansigte allt mera hårdt och marmorlikt, tårarna nekade som vanligt att komma till hennes bistånd, och ett våldsamt lidande skakade henne så, att hon darrade ifrån hufvud till fötter.

Hon lutade hufvudet i sina händer och talade halfhögt vid sig sjelf, i början långsamt, sedan mera häftigt och bittert.

— Stackars! Kalla honom icke så! Det är olidligt! — Min älskling! ty så får jag väl nämna honom nu, då han ligger sjuk, kanske döende; jag fick det inte förr, då han stod så skön och lefnadsstolt framför mig. O! jag visste inte huru djupt jag njöt hvar gång jag såg på honom. — Och nu? Hvarföre får jag kalla honom så mera nu än förr?

Hon tystnade ett ögonblick och fortsatte sedan med en slags hård förtviflan:

— Derföre att han dör, derföre att han är för evigt förlorad för mig.

— Det var ju det jag önskade, att vår kärlek skulle förtrampas, utplånas; och nu sker det, men inte som jag ville, inte som jag i min stolthet hade beslutat, utan som —. O Gud! Du straffar mig hårdt, och jag vet att jag förtjenat det; men han, måste han straffas också? Och inte endast han, utan — hon darrade häftigt då hon hviskade fram orden — hans mor! Huru skall jag kunna möta henne? Skall hon icke hafva rätt, om han dör, att förbanna mig, att fråga mig, hvarföre jag beröfvat henne hennes son, hennes enda son?

— Och hvad har jag att svara? Att jag ej kan hjelpa om herr Nordén behagar skänka mig sitt hjerta och för min skull förstöra sig! Kanske att han borde vara glad, han, den ofrälse informatorn, att äfven till ett sådant pris få vara mig den högvälborna fröken till någon nytta! Ack! jag tänker annorlunda om sådana saker nu, än jag gjorde förr. Dessa sista tvenne timmar ha' lärt mig hvad hela år icke skulle hafva gjort utan dem. Allting är olika. Jag älskade honom lika mycket förut, men jag tänkte alltid, att det var något som jag borde blygas för och öfvervinna, det, att älska en man, som stod så mycket under mig.

— Men nu är han nära grafven. Jag har sett mig sjelf, honom, allting, uti ett ljus som kom ifrån en annan verld. Döden har nalkats och visat mig, hvad jag i min blindhet icke såg förut. Jag förstår nu, hvad jag kanske annars aldrig riktigt hade förstått.

— Jag undrar, — fortfor hon halft drömmande och med ett matt småleende, — jag undrar om tante Adelaide medgifver att en engel är öfver rangordningen?

Efterhand blef Beatrice lugnare och hennes sorg blandades med en ljufvare känsla. Hon tänkte på sin älskare så som hon aldrig förut tillåtit sig att tänka på honom. Han var sjuk, farligt sjuk, men han var dock nu, hvad han aldrig förut varit, hennes egen. Han hade kanske icke lång tid att lefva; dock, skönare att älska honom döende, ja

död, än att i lifvet ej få älska och i döden ej få minnas.

— Jag blygdes för min kärlek till honom! — utbrast hon, — men nu är jag så lycklig, så stolt deröfver. Hvarföre skulle jag inte vara det? Huru kunde jag skänka mitt hjerta åt någon mera god, mera ridderlig, mera ädel? Längesedan kände jag alltid, att han var tusen gånger bättre än jag. Han var så fri från all småaktighet; han såg allting från en så mycket högre ståndpunkt än jag; och dessutom var han så olik alla de herrar jag hittills sett deruti, att han aldrig tänkte på sig sjelf, knappast tycktes veta när han hade gjort eller sagt någonting bra; och ändå gjorde han allting så bra.

— Men ack! hur' är det möjligt, att jag kan erfara en sådan underlig känsla af lycka, och det medan hans lif är i fara? Jag måste vara mycket grym, mycket sjelfvisk, för att ett ögonblick kunna glömma hans lidande i tanken på min egen njutning. Men att känna hela den mur af fördomar och omöjligheter, som omgaf mig, på en gång falla ned och lemna mig fri att älska och bli' älskad, det är så skönt, så ljufligt! Jag känner mig, jag vet inte hur'; mitt hjerta slår som det aldrig slagit förut. — Jag är ej säker att någonsin blifva hans; tusende hinder kunna ju finnas ännu i vår väg; men ändå! att få älska, att få hängifva hela sin själ åt kärlek, O! hur' tjusande skönt det är!

Hon sjönk tillbaka uti soffan, ögonen tillslötos och hon öfverlemnade sig åt de rika, obe-

skrifliga tankedrömmar, som sväfvade förbi hennes själ.

Innan Carlos kom tillbaka hade Beatrice fattat sitt beslut och kommit till klarhet med sig sjelf. Karakterer som hennes behöfva svåra slag för att inverka på dem; men en gång träffade, är omskapelsen icke någonting halft; den är fullständig, och den sker dessutom med en hastighet, man kan nästan säga häftighet, hvaraf en mindre stark karakter icke är mäktig.

Nittonde Kapitlet.

Carlos rider till jernvägs-stationen.

Sedan Carlos lemnat sin syster gaf han befallning att Prospero skulle göras i ordning, hvarpå han, efter att hafva klädt sig till ridt, begaf sig till frukostrummet. Han fann der doktor Pulsander, sysselsatt med att genom en grundlig frukost återställa sig efter sin ofrivilliga ansträngning på landsvägen och vakandet vid Nordéns sjuksäng.

Carlos började göra ursäkter för Birgers beteende mot doktorn; men denne afböjde dem, under förklarande, att han icke vore i minsta mån fortfarande uppbragt mot smeden, hvad han än hade varit natten förut.

— Karlen gjorde det i bästa mening, — sade den lilla doktorn småleende, — fastän hans hemtningssätt var något ovanligt; och, som jag hade den äran att säga herr grefven för en stund sedan, det var högst nödvändigt att så fort som möjligt sköta om patienten. Hade dermed dröjts tills i dag på morgonen så är det omöjligt att säga hvad följderna kunde ha blifvit.

— Doktorn tror då, att han nu kan räddas? — sade Carlos ifrigt.

— Ja, det är naturligtvis omöjligt att säga bestämdt. Men såvidt jag har kunnat se, är herr Nordén i besittning af en mycket stark kroppskonstitution och är dessutom uti den åldern, då naturen är i kraft till utomordentliga ansträngningar. Det är också härvidlag naturen, som får göra det mesta, ty uppriktigt sagdt, hvad konsten förmår göra till saken är högst obetydligt, åtminstone sedan de första åtgärderna blifvit vidtagna för att sätta naturens läkande kraft i verksamhet. En sak är det vigtigaste af allt, tystnad, orubblig stillhet och framförallt frihet från sinnesrörelse. Grefven vet kanske huru herr Nordén är till sitt lynne, om han lätt blir ifrig eller häftig?

— Att dömma efter hvad jag har sett, — svarade Carlos, — så är han en af de lugnaste menniskor jag känner; men jag tillstår, att jag icke är mycket skicklig uti karakters-studium. Vi ska' fråga någon af de andra, så får doktorn bättre reda på saken. Här kommer min fästmö, fröken

Lilienrooth, — och han presenterade doktorn för Signe, som just nu kom in i rummet.

— Signe lilla, doktor Pulsander önskar få reda på herr Nordéns lynne. Det lär vara vigtigt nu, då allt beror på att hålla honom så stilla som möjligt. Kanske du kan säga doktorn huru han har förekommit dig?

Carlos talade mycket allvarsamt, helt olika mot hans vanliga lifliga raska sätt. Efter några ögonblick svarade Signe:

— Jag trodde alltid, att han var mycket jemn och lugn till lynnet, ända till dess min syster Elfva en dag berättade mig, att han tvärtom är mycket häftig.

Carlos blef ytterst förvånad.

— Elfva! Hur' i all verlden kan hon veta någonting om Nordéns lynne?

— Jo, han har talat om det sjelf för henne. Elfva och herr Nordén äro mycket goda vänner och hon har reda på en mängd saker om honom, som hon inte bryr sig om att berätta. Men detta nämnde hon en dag, då jag just sa' någonting om hans hyggliga lynne. »Vet du Signe, att han sökte sig plats som informator, för att han höll på att bli en riktigt häftig och nyckfull tyrann der hemma hos sin mor, som han säger håller af honom så, att hon är nöjd med allt hvad han gör, hur' han än bär sig åt».

— Elfva tycks ha tviflat i början; — fortfor Signe, — men herr Nordén berättade några saker

som hade händt, för att visa henne att det verkligen var så.

— Det var det märkvärdigaste jag har hört på länge, — utbrast Carlos, som varit så upptagen af Signes berättelse, att han under tiden försummat sin frukost; doktorn hade deremot oförtrutet fortsatt att äta, utan att derföre förlora ett enda ord. — Det enda jag någonsin kan komma ihåg i den vägen, så är det när vi slogos mot qvasttjufvarna. Jag minns nu, jag tyckte att Nordén kastade sig in i striden med ett slags raseri, som jag nästan afundades honom, och den första han fick tag uti slog han i marken, så att jag undrade, huru karlen kunde ha ett helt ben i kroppen. Men det der var så helt och hållet en olika sak.

— Jag bekänner, att jag rakt misstagit mig på Nordén. Jag skulle lika snart ha väntat mig en underrättelse om att kolossen på Rhodos visat tecken till inneboende svårt lynne.

— Det är dock ej så underligt, — sade doktor Pulsander, i det han serverade sig med ännu en portion »omelette aux fines herbes», — den der lugna ytan döljer ofta en våldsam natur, som beherrskas och undertryckes af en stark vilja. Vi måste emellertid vara dubbelt försigtiga med honom.

Carlos omnämnde att han var på väg till stationen, för att telegrafera till Nordéns mor och bjuda henne till Hafsnäs, att vara hos sin son under hans sjukdom. Kunde modrens ankomst blifva farlig eller uppskakande för patienten?

— Troligen gör det icke annat än godt, — svarade Pulsander och torkade sig om munnen. — Allt beror dock på hvad slags person hon är, jag menar: huru hon uppför sig först hon kommer hit. Men i alla händelser kan man naturligtvis icke vilja afhålla henne ifrån sin sons sjukbädd. Behöfves det, så kunde man ju varna henne att vara försigtig.

— Det tror jag knappast kommer att behöfvas, — sade Signe; men hon blef litet förlägen, sedan hon sagt det, då Carlos såg på henne och frågade:

— Hvarföre tror du det? Har Elfva berättat dig någonting om fru Nordén också?

Signe undkom att svara genom fröken von Claakens inträde. Denna sednare ångade med full machin in uti rummet, kastade ankare så nära doktorn som möjligt och började fråga honom angående huru sjuklingen skulle skötas under den tid doktorn var inne i staden. Han hade nämligen lofvat att efter några timmar återkomma och, om hans öfriga göromål tillåto det, sedermera vara qvar på Hafsnäs.

Fröken von Claaken ville nödvändigt veta hvad hon kunde få göra för Nordén. Hennes sätt med sjuka bestod uti, att utan uppehåll försöka det ena medlet efter det andra, till dess någon tydlig verkan deraf förspordes. Ju flera medel som användes, desto mera sannolikhet hade man att göra godt. Hon betraktade naturen som menniskofiendtlig, d. v. s. hon erkände icke någon dess samverkan vid sjukdomens häfvande. Blef man bättre, så var det trots

naturen, icke tack vare den; och om man således ingenting gjorde, var det att gifva sin fiende tid och rådrum, i stället för att genom skott på skott, med eller utan träff, drifva honom på flykten.

Nu framlade hon flera förslag till huskurer; några, som alltid hade en ypperlig verkan och andra, som aldrig kunde skada att försöka. Efter sin vana blef hon mer och mer ifrig ju längre hon talade. Hon uppfattade doktorns tystnad som ett tecken till medgifvande; hvaremot i sjelfva verket doktorn hela tiden var sysselsatt med att uttänka huru han skulle kunna afböja anbuden, utan att såra den lilla välmenande gumman som gjorde dem. Han satt och plirade rakt fram öfver frukostbordet genom glasögonen och ett drag af munterhet skymtade någongång öfver ansigtet vid frökens berättelser angående de märkvärdiga kurer hon gjort, under hvilka berättelser hennes medicinska begrepp synnerligen klart kommo fram i dagen och det blef allt mera afgjordt, att fröken von Claakens verksamhet vid Nordéns sjuksäng måste inskränkas till ett blindt åtlydande af gifna föreskrifter, då hennes egna ingifvelser i annat fall lätt kunde förorsaka patienten fara eller åtminstone obehag, hvilket var nästan lika mycket att frukta.

Syskonen voro uppmärksamma och roade åhörare af hvad som föregick emellan fröken och doktor Pulsander. Carlos hade slutat sin frukost och stod med ridspöet i handen, färdig att begifva sig

af, men kunde ej neka sig nöjet att höra huru det skulle sluta.

Ju längre fröken talade och ju längre doktorn bibehöll tystnaden desto säkrare blef hon å sin sida, att han höll på att öfvertygas af hennes skäl och desto mindre öfvertygad var han i sjelfva verket om någonting annat än att han till hvad pris som helst måste försöka att afskräcka henne från hennes medicinska verksamhet, åtminstone i detta fall.

Slutligen fick han det tillfälle han satt och väntade på. Fröken, blifven djerfvare, föreslog att gifva Nordén in en dugtig dosis af hennes dekokt.

Vid första ljud af ordet »dekokt» gjorde doktorn en plötslig vändning mot fröken von Claaken, spärrade upp sina ögon och utropade med en röst, som slog fröken med häpnad:

— Dekokt! *Sade* fröken dekokt?

— Ja, — stammade den stackars fröken alldeles handfallen, — dekokt på smörblommor, är det någonting farligt?

— Farligt!? Dekokt? — Doktorn steg högtidligt upp ifrån bordet och det såg ut, som om han ämnade på det häftigaste fara ut emot denna dryck, då han plötsligen tycktes erinra sig, att han borde resa, tittade ut genom fönstret, fattade hatt och käpp och med en högtidlig ruskning på hufvudet uttryckte sig sålunda: — ingen dekokt, inte på något vilkor. Ge honom endast hvad jag sagt; — hvarefter han bugade sig och gick ut genom dörren. Han följdes af Carlos, som icke längre skulle kunnat hålla

sig allvarsam vid åsynen af fröken von Claakens ansigtsuttryck, och derföre måste rymma fältet, innan hans återhållna munterhet kom till utbrott.

Fröken satt några ögonblick qvar der hon suttit och syntes försänkt i djupa tankar. Sedan steg hon långsamt upp och lemnade rummet, i det hon yttrade, mera för sig sjelf än till de andra:

— Det var för väl, att jag icke gaf honom den på eget bevåg. Jag måste vara mera försigtig framdeles. Men det var roligt i alla fall, att min dekokt är ett så kraftigt läkemedel, det visste jag inte.

Den lilla öppna Hafsnäsvagnen stod nu färdig att återföra doktor Pulsander till staden. Han betraktade den med ett visst välbehag, sannolikt dervid tänkande på huru mycket längre vägen tycktes honom natten förut än den nu skulle göra det, med cigarren i mun och dragen af ett par raska hästar. I detsamme fick han se Birger. Doktorn vinkade till honom och Birger närmade sig med mössan i hand, långsamt, ungefär som då en stor hund lockas, hvilken vet med sig sjelf att ha' handlat på ett sätt som hans husbonde sannolikt kommer att bemöta med ogillande. Dock var det icke egentligen någonting slafviskt eller krypande uti Birgers ansigte och hållning. Han skulle helst undvikit att visa sig för doktorn, i det hopp att hans andel uti nattens händelser derigenom skulle råka i glömska. Men han hade gått och hängt omkring gården, för att få veta huru det var med herr Nor-

dén, och då han nu just råkat falla i gapet på doktorn, antog hans ansigte ett uttryck af butterhet och envishet, som om han icke ämnade hålla till godo med allt för mycket hårda ord, ifall sådana skulle bjudas honom.

— Det måtte ha varit du, som hemtade hit mig i natt som var? — frågade doktorn.

— Ja, det var det, — svarade Birger och tummade ett par tag på sin skinnmössa. Sedan stod han alldeles stilla och såg ned på marken.

Doktorn betraktade den jättelika mannen några ögonblick.

— Det var väl jag inte gjorde motstånd, — sade han afsides till Carlos — den der bjessen kunde ha knäckt mig som en torr nöt. — Sedan vände han sig till smeden.

— Hvar har du lärt dig det der sättet att hemta läkare? — frågade han. — Tror du, att man släpar doktorn med sig utefter landsvägen som om han vore en timmerstock?

Intet svar.

— Jag skall väl få mål i mun på honom, — tänkte doktorn, och med ett plötsligt ombyte af röst frågade han Birger, om han hört huru det stod till med herr Nordén nu på morgonen.

Birgers ansigte förändrades genast och hans stora bruna ögon, som förut sett mulna och envisa ut, lyste till under det långa yfviga håret. Denna hänsyftning på Nordén hade så att säga omkringgått hans förskansning af sturskhet och egensinne,

samt bragt den på fall. Liksom mannen i fabeln, som gaf vika för solvärmen, då stormen icke lyckats taga af honom kappan, så var det äfven med denna starka, ruggiga natur. Om doktorn gifvit Birger skarpa förebråelser och grefven dertill hotat afskeda honom, så framt han ej bad doktorn om förlåtelse, så är det mera än sannolikt, att han deraf endast blifvit mera förstockad i den åsigt, att han handlat fullkomligt riktigt i sitt förfarande mot doktorn. Men Birger hade inom sig en förrädare uti sitt hjerta, som alltid tinade upp vid ett vänligt ord, och sedan var det förbi med hans halsstarrighet.

Den yttre thermometern, som visade förändringen uti sinnelaget, bestod uti tumningen på mössan. Sedan fingrarna arbetat en stund började munnen tala och göra en slags afbön till doktorn.

— Jag bar mig väl dumt åt, kan jag tro, — sade smeden — och det får jag be' doktorn vara så god och ursäkta, men jag visste inte rätt hur' jag skulle ställa till te' vägs. Unga magistern ville inte höra talas om att säga åt herrskapet att han var illa sjuk; men jag såg hur' sjuk han var på nervägen från sjön, fast han hade hemtat sig litet sedan i rummet och inte ville ge tappt; och se'n —

— Ja se'n — inföll doktorn — se'n du en gång beslutat hemta mig utan åkdon, så måste jag erkänna att du bar dig utmärkt klokt åt. Men nu ska' vi inte tala mer om den saken. Nu vill du väl veta hur' det står till med din unga magister

kan jag tro. Han är åtminstone icke utan hopp och om ingenting händer så tar han sig nog, med Guds hjelp. Mera kan jag ej säga nu. Farväl med dig så länge, vi träffas nog igen.

Doktorn tycktes nästan ha fattat tycke för Birger.

Han vände sig nu för att taga afsked af grefven.

— Jag är tillbaka om några timmar igen hoppas jag. Om herr grefven tillåter, så behåller jag vagnen i staden, enligt herr grefvens anbud. Hvad consultation med någon annan doktor beträffar, så tror jag knappast att det skall behöfvas. Saken är, ehuru farlig, dock temligen klar. Vi få dock se huru allting vänder sig. Möjligen kommer kanske fru Nordén att önska ett sådant tillkallande af annan läkare, och då kan det ju alltid ske sedan hon kommit.

Med dessa ord steg doktor Pulsander upp i vagnen och åkte sin väg.

Carlos satte sig upp på Prospero och tog en annan väg än doktorn, då han nämligen ämnade sig till den i en motsatt riktning liggande, något öfver tvänne mil aflägsna jernvägsstationen, derifrån telegrammet skulle afsändas till fru Nordén.

Prospero hade ingen anledning att vara missnöjd med farten, som var temligen jemn, ända till dess Carlos hunnit ungefär en half mil hitom stationen. Vägen bar här uppföre och gick igenom en slags hålväg, sprängd uti klippan några hundra alnar. Carlos hann vid början af denna hålväg

upp ett stort hölass, hvilket ett par oxar långsamt men säkert höllo på att draga uppför backen. Dels för att låta Prospero andas ut något litet, dels emedan han på den smala vägen icke utan svårighet kunde komma förbi lasset, red Carlos här helt sakta med tyglarna liggande lösa på hästens hals. Så långsamt som oxarna kunde dock Prospero icke gå, hvaraf följden blef, att inom kort Carlos befann sig tätt bakom hölasset, så nära, att hästen till och med började försöka att nafsa till sig några hö-strån. Ljudet af röster hördes framifrån vagnen, der körsvennen och en annan karl sutto på en brädlapp lågt ned och nästan emellan oxarna.

Ett temligen lifligt samtal tycktes ega rum emellan de två karlarna som der de sutto icke kunde se Carlos och derföre fortforo att tala på det högljudda sätt, som bondfolk ofta använda äfven när de befinna sig alldeles bredvid hvarandra. Carlos blef derigenom en ofrivillig åhörare till de begge böndernas samtal.

— Nå, men hur' gick det till då? — fortsatte den ena. — Jag tycker det skulle vara ett bra nog tag som skulle behöfvas för å knäcka en så der grof och stark karl. Han såg mig ut att kunna sträfva bra nog länge.

— Sträfva länge ja! — svarade den andra halft föraktligt — och det gjorde han också. Men för att stå ut med någonting sån't, skulle man ha' bröstet inrättadt som en ångmachin. Efter hvad de sa' på Hafsnäs herrgård (och det var en

som hade hört'et af en som va' med som jag talte vid) så hade han sprungit fram och tillbaka mellan kräftsjön och herrgården på mindre än 10 minuter, och det är väl annars en halftimmas väg.

Så långt hade samtalet fortgått och Carlos ämnade just begagna sig af en tillfällig utvidgning af vägen för att komma förbi, då en utskjutande klippa hindrade honom derifrån och tvang honom att återtaga sin plats bakom vagnen. Det var temligen tydligt hvarom fråga var emellan de begge karlarna, och den vändning samtalet nu tog var sådan, att Carlos ofrivilligt lyssnade dertill med mera uppmärksamhet än förut.

— Men hvad var det då som brådskade så förfaseligt? — frågade den ena, tydligen den som körde lasset, då den andra tycktes vara någon bekant ifrån Hafsnästrakten som han träffat på vägen. — Hvem var det som ba'n springa på det viset, som en galning?

— Ja, se det var just det besynnerliga i saken, — svarade den andra — och samma fråga gjorde jag också. De sa', att fröken Beatrice, grefvens syster på Hafsnäs, ville ha' nå'nting ifrån herrgården; somliga sa', att hon hade blifvit våt vid kräftfisket; men det var en jag talte vid, och den brukar ha' väl reda på sig; han sa', att fröken Beatrice bara hade velat ha en knappnål, för att fästa upp klädningen med.

— En knappnål! — utbrast den andra och man hörde att han vände sig häftigt om för att se

i sin väns ansigte, om det var skämt eller allvar. — Är du galen? Vill du försöka att sätta i mig, att en karl ger sig till att springa på det viset för att skaffa en knappnål åt en flicka, hon må vara hvem hon vara må? Nej det tror jag inte. Det är stopp det.

— Ja visst kan det så tyckas, som det vore litet besynnerligt — genmälte berättaren; — men så lär det ändå vara, och tokigare saker har man väl sett folk göra, då — här gjorde han ett litet uppehåll likasom för att bereda sin åhörare på någonting märkvärdigt — då kärleksgrillerna flugit i dem, stackare.

— Åhå! — med en lång hvissling — står det till på det viset? Nå då kan en lättare begripa't.

— Ja, se det kan man ju inte veta riktigt bestämdt, fast nog ser det så ut på detta här. Den som sa' så till mig, han hade hört det af en flicka, som tjenar på herrgården, och som är fästmö till honom. Hon hade sagt som så, att inte kan det slå felt, att inte unga magistern har förgapat sig på fröken Beatrice; och det kan väl ingen undra på heller, så obeskrifligt vacker som hon ä'. Men hon hade sagt också, att det var ingen ann', som nå'nsin hade tänkt eller talat om den saken, det hon hade hört inte, och hon bad fästman sin för själ och pina, att han inte skulle tala om det vidare; och det ämnade han inte göra heller, sa' han.

— Nå men säg mig en sak, så god som två du, — började vännen efter ett ögonblicks tystnad.

— Hade hon sagt någonting, flickan, om hon trodde att fröken också — — ?

— Är du tokig du? Tycker nå'n det, han är ju bara —

Men i detsamma hade hölasset nått backens höjd och Carlos lyckades tvinga Prospero emellan berget och vagnen, hvarefter han i stark fart red förbi densamma och utför backen ned mot stationen, som redan syntes nere på slätten. Han var så upptagen af hvad han nyss hört, att han icke ens tänkte på de tvenne bönderna, som först instinktmässigt togo efter mössorna då de sågo en herreman, men sedan, efter att ha' igenkänt grefven, sutto och gapade efter honom med en ytterlig förvåning målad i deras ansigten.

— Ta mej fasingen var det inte sjelfvaste grefven på Hafsnäs! — yttrade den ena, sedan de återkommit något från sin häpnad öfver Carlos' hastiga framträdande, just i det de talade om hvad som rörde honom så nära. — Han måste väl aldrig ha' hört hvad vi sa' heller?

— Åh, hur' kunde han det, tycker du; vi talte ju oss emellan och sitta så nära bredvid hvarandra; inte kunde det höras hvad vi talade inte. — Nej vars!

Tjugonde Kapitlet.

I Elfvas rum.

Långsamt gingo timmarna den dagen på Hafsnäs herregård. Alla voro sorgsna öfver hvad som händt, hvar och en ville gerna vara behjelplig så mycket han kunde, men det fanns just icke så mycket att göra och det som fanns gjorde fröken von Claaken ensam.

Hon var utmärkt väl på sin plats som sjuksköterska. Man skulle knappast ha väntat sig, att en så liflig och ifrig menniska kunde vara en lämplig person uti ett sjukrum, men så var dock fallet här. Hennes enda svaga sida var lusten att försöka huskurer, namentlich dekokter, men sedan denna gång dekokten blifvit bannlyst genom doktor Pulsanders edikt, så fanns intet att förebära emot fröken som föreståndarska i ett sjukrum. Outtröttlig var hon, och utan att försumma några af sina öfriga pligter hade hon tid att oupphörligt titta in i Nordéns rum, för att se om någonting fattades och om allt var som det borde vara.

Puff, puff, puff, hördes i trapporna så ofta under dagens lopp, att man skulle varit frestad tro det en permanent ångmachin der varit inrättad. Man kunde ha fruktat denna egenhet uti fröken von Claakens sätt att andas och trott att den

skulle verka störande på den sjukes hvila, synnerligast som den lilla qvinnan aldrig gaf sig tid eller ro att hemta andan i förstugan, utan alltid styrde rätt på dörren och gick in. Förhållandet var, att fröken genom en oerhörd ansträngning lyckades tillbakahålla den häftiga andedrägten, under den tid hon var inne i sjukrummet. Det var någonting på samma gång rörande och lustigt, att se henne kämpande med sin fiende, nära att qväfvas, men besluten att icke gifva vika, flytta omkring i rummet ordnande, ställande, dragande ned gardiner m. m. och slutligen i ett ögonblick försvinna genom dörren just jemnt och nätt i tid för att icke störa Nordén genom det häftiga anfall af hosta, som följde på detta hårdhändta sätt att behandla andedrägtsorganerna. Sedermera, ett ögonblick derefter, var allt åter i ordning och puff, puff, bar det återigen af utföre trappan eller bort genom förstugan.

Uti Elfvas rum hade Signe tillbringat hela förmiddagen. Hon hade försökt att som vanligt sysselsätta sig, dels med arbeten, dels med att läsa högt för systern; men ingendera ville i dag rätt lyckas. Som oftast tittade fröken von Claaken in hos flickorna för att säga dem huru Nordén tycktes befinna sig.

Fröken hade nyss lemnat dem efter ett sådant litet besök. Elfva satt som vanligt uti sin utomordentligt väl inrättade soffstol midt för fönstret, så att hon kunde när hon ville se ut öfver den glittrande sjön. Den lilla invaliden tänkte icke i

detta ögonblick på utsigten; hon satt tillbakalutad i sin stol och hennes ansigte bar ett uttryck af allvar och sorg, som borde varit främmande för de barnsliga fina dragen, hvilka vanligen strålade af glädje och frid, om än spåret efter långvarigt lidande kunde skönjas derunder. Signe satt på en pall bredvid Elfva. Uti hennes knä låg den bok, hvari hon läst eller försökt att läsa kort förut och hon var likasom Elfva försjunken i tankar.

Det syntes snart att de begge flickorna tänkte på samma sak. Efter en stunds tystnad sade Signe, men mera för sig sjelf och utan att ens se upp:

— Jag undrar —

Elfva vände hufvudet åt Signe, såg ett ögonblick på henne och fortsatte sedan meningen:

— När hon kan vara här?

— Ja. Jag längtar så rysligt efter att hon skall komma. Det kännes som om allting skulle bli bättre när han får sin mor hit. Hur det är, hvilar ansvaret på oss allihop både för hvad som har händt och för huru han skötes. Det blir så mycket bättre när hon kommer.

— Om hon icke bor för långt ifrån jernvägen, så tror Henrik, att hon kan vara här i morgon qväll.

Samtalet afstannade en stund. Slutligen sade Signe:

— Hörde du Elfva, att tante von Claaken hade tyckt honom likasom fråga efter sin mor flera gån-

ger. Han hade sagt alldeles som om hon hade varit der: "mamma!" och när han inte fick svar frågade han efter någon annan, som lät som Anna, och ibland sade han mycket tydligt: "Anna lilla, hvarföre hör du inte när Nils ropar"? Hvad kan det vara för ett fruntimmer? Han har ju ingen syster?

Elfva satt en stund innan hon svarade. Sedan sade hon:

— Det är troligen samma person han menar, både när han säger "mamma" och "Anna lilla". Han har aldrig sagt mig hvad hon heter i förnamn, men jag vet att han säger du till henne mycket ofta. Hans mor är så ung, att de äro nästan som syskon tillsammans och han sa' mig en gång, att han aldrig hade riktigt saknat att inte hafva någon syster, för att hans mor alltid hade varit som en syster åt honom.

— Ack! hvad det var roligt, att få höra litet mera om henne! — utbrast Signe. — Söta, söta Elfva! tala om mera, så mycket du kan.

— Jag skulle ha' talt om det länge sedan, — svarade hon småleende — om jag inte hade tyckt, att jag inte borde göra det. Men nu kommer hon ju hit, så att vi få se henne sjelfva och då måtte det inte vara orätt. Han sade aldrig att det var hemligheter, men jag vet inte huru, ändå, så tyckte jag —

Det var någonting eget uti en 15 års flicka, som talade på detta sätt; och fastän Signe var den

äldre, så kände hon och alla som kommo i beröring med systern, att lidandet varit Elfvas lärare uti många ting, synnerligen uti konsten att se in uti andras hjertan och att hafva deltagande för alla, uti allt som angick dem, äfven det minsta.

Men det var en tid, då Signe ej riktigt förstod detta. Hon undrade hvad det kunde vara som gjorde, att Elfva alltid var den, till hvilken alla gingo med stort och smått; och då hon icke kunde fundera ut det sjelf, så frågade hon Elfva. Systrarna hade suttit då som nu, Signe på sin pall vid Elfvas fötter.

— Säg mig Elfva! — utbrast hon, och som hon talade vände hon sig om, så att hon kom att ligga framför systern, stödde armarna uti hennes knä och såg upp i hennes ansigte. — Säg mig hvad du gör eller hvad jag skall göra, för att kunna vara, — för att alla menniskor ska' — ja, jag vet inte huru jag skall säga; men du vet nog hvad jag menar — på samma sätt som du?

Elfva visste hvad hon menade. Hon tog systerns hufvud emellan sina händer och böjde sig ned och kysste henne.

— Signe mia, — sade hon, — kan du inte gissa?

— Jo, de hålla af dig mera, det vet jag nog; — svarade Signe och tårarna stego henne i ögonen.

— Om du säger det igen, så får du ingenting veta, — svarade Elfva och ryckte sakta i en af lockarna, som lågo i hennes knä. — Hålla af mig

mera! Jag undrar just hvem det skulle vara. Nog vet jag åtminstone en, som du inte borde beskylla för det. Det var inte bra gissadt. Om igen!

— Nej säg! — bad Signe.

Elfva hade förut talat uti en halft skämtsam ton; men då hon nu svarade, var hon blifven mycket allvarlig; och kanske en skymt af vemod äfven låg öfver de barnsliga dragen.

— Jag är sjuk, — sade hon sakta — jag tror det är derföre de komma till mig, åtminstone vet jag ingen annan orsak. Det är som om de visste, att de göra mig godt både med sina sorger och sina fröjder. Deras sorger komma mig att glömma om jag har några sjelf, och deras fröjder blifva ju mina, då jag får veta af dem.

Signe borrade ned sitt ansigte djupare i systerns knä och begge förblefvo länge tysta.

Men detta var någonting som hade händt förut. Nu måste vi återgå till det närvarande.

— Du får inte tro, — fortfor Elfva, — att jag vet så särdeles mycket om fru Nordén. Sedan den der första gången brukade han ofta sitta här uppe och prata med mig, om allt möjligt, om Gustaf och uppfostringsmethoder, om olika samhällsställningar och om hvad som helst annars. Då kom han ibland att tala om sig sjelf och huru han haft det som barn, och ibland nämnde han då sin mor. På det viset fick jag reda på det lilla jag vet om henne.

— Nå men berätta då, söta, snälla Elfva!

— Jo, hon måtte ha blifvit gift vid ungefär 16 års ålder och så dog hennes man mycket snart efteråt. Se'n dess har hon varit sysselsatt med att uppfostra sin son Nils, som nu är ungefär 22 år.

— Kom han inte öfverens med sin mor då, eller hvarföre lemnade han henne?

— Det är någonting som jag aldrig riktigt kunde förstå, fastän han ibland bestämdt tänkte på sig sjelf under det han tycktes tala i allmänhet. Det lät nästan, som om han hade inbillat sig att han hade det alltför beqvämt och bra der hemma och att hans mor ej kunde låta bli att grundligt skämma bort honom, hvilket jag då aldrig har kunnat märka på honom. Slutligen beslöt han att flytta hemifrån på någon tid. Det måtte ha' kostat rysligt på dem begge två; men det kunde inte hjelpas, han hade fått det i hufvudet att han höll på att bli oduglig der hemma och då måste han bort. Han har som du vet mycket egna, kanske hvad Carlos skulle kalla öfverspända åsigter i många saker.

— Det låter väl inte som om de voro fattiga? Vet du hvad hennes man var? Jag vet inte hvarföre jag alltid har föreställt mig att herr Nordéns far hade varit prost; men din beskrifning på fru Nordén passar inte in på en prostinna.

— Han har aldrig sagt ett ord om de voro rika eller fattiga; men inte tycker jag, att det låter på honom, som om han varit uppfostrad uti

fattigdom. Han brukar tala mycket litet om sin far, troligen för att han nästan ingenting minns om honom. Prost har jag aldrig trott att han var. Huru har du fått den tanken i hufvudet, söta Signe?

Här kom Henrik in. Han hade varit uppe och hört efter huru det var i sjukrummet. Nordén låg fortfarande i samma halfdvala som förut, men doktorn, som kommit tillbaka från staden, tycktes vara temligen belåten med sin sjukling, ehuru det ännu var omöjligt att säga någonting bestämdt. Doktorn höll nu på med att komma i ordning i sitt rum, hvilket låg helt nära Nordéns, så att han ständigt kunde vara till hands.

Henrik frågade efter Beatrice. Hade någon sett till henne?

— Signe sökte henne för några timmar sedan, — svarade Elfva — men Annette sade att Beatrice var trött efter gårdagen och hade en svår hufvudvärk, så att hon ville vara ensam. — Är inte Carlos hemkommen ännu?

— Han har troligen väntat qvar vid stationen för att få svaret med sig hem. Annars borde han ha' varit tillbaka nu, så fort som han rider; klockan är snart half fyra.

Tjuguförsta Kapitlet.

Carlos och Beatrice.

En stund derefter kom Carlos hem. Det var som Henrik förmodat. Han hade svaret med sig.

— Hon kommer med tåget i morgon, — sade han till Henrik, som mötte honom i gången. Sedan sprang han upp till sjukrummet, talade några ord vid doktorn och fröken von Claaken, samt gick sedan ned igen och tog vägen åt Beatrice' sida.

Han fann Beatrice nästan i samma ställning, som då han lemnade henne, men klädd uti den gråa halfsorgsklädning hon bar efter sin far. Hon tycktes vara något gladare och frågade ifrigt:

— Du stannade qvar för att invänta svar? Nå?

— Ja jag fick svar temligen hastigt. Hon kommer i morgon med bantåget.

Han vecklade ut telegrammet och höll det framför henne, som om det deri varit någonting han ville visa henne. Men Beatrice satt, sedan hon fått svar på sin fråga, försjunken i tankar. Hon hade beslutat att tala om allting för Carlos och tänkte nu på, huru hon skulle begynna. Hon såg derföre ej på telegrammet, och då han märkte huru upptagen hon var, ändrade han afsigt och vek ihop papperet igen.

— Syster lilla, — sade han — nu måste vi vara på allt möjligt sätt vänliga och artiga mot henne när hon kommer, så att hon kan känna sig riktigt som hemma här.

Han sade detta för att förmå Beatrice, att, som den verkliga värdinnan på Hafsnäs, vid detta tillfälle anstränga sig något mera, än hon vanligen plägade göra.

Beatrice såg upp i hans ansigte med ett halft frågande uttryck.

— Ja jag förstår, — sade hon slutligen — det är mig du menar. Du vill att jag skall vara vänlig emot henne. Jag lofvar att göra allt hvad jag kan.

— Hm! — tänkte Carlos, — ögonblicket tycks vara gynnsamt för förmaningar, och en liten moralkaka bör hon väl hå' sig ändå, för att hon låter herr informatorn göra henne sin cour utan att underrätta mig derom; ty någonting måste hon ha märkt, ifall bonden hade rätt. Men comment le diantre skall jag börja min morale?

Han gick till fönstret och såg ut derigenom under afvaktan på någon lycklig ingifvelse angående bästa sättet att sköta sin syster vid detta mer än vanligt allvarsamma tillfälle.

Medan han stod så kände han bakom sig ett par armar som lades om hans hals, och en röst, så sakta och tyst att han nästan ryckte till, sade till honom:

— Du ber mig vara vänlig emot henne. Hur' tror du att hon blir emot mig?

Han ville vända sig om för att se henne i ansigtet, förvånad öfver hennes fråga. Men hon höll sakta emot, och med instinktlik finkänsla förstod han henne och blef stående som förut.

— Hvarföre skulle hon vara annat än vänlig emot dig, söta min lilla syster?

— Jag har kanske varit orsaken till att hon förlorar sin enda son. Borde hon inte hata mig?

— Beatrice, hur' kan du säga så? Om han öfveransträngde sig för din skull, så var det ju bara vanlig artighet eller tjenstaktighet, hvad man vill kalla det. Han skulle ju ha gjort detsamma och precist lika gerna för hvilket fruntimmer som helst.

Hon tycktes eftersinna. Sedan sade hon, långsamt, men med mycket eftertryck:

— Nej Carlos, det skulle han inte ha gjort.

— Hvarföre säger du så? Hur kan du veta det?

— Derföre att han håller af mig; derföre att han älskar mig.

— Beatrice! Jag frågar ännu en gång, hur' kan du veta det? Har han någonsin sagt dig det?

Hon dröjde, innan hon svarade. Nordén hade visserligen sjungit sin kärlek för henne den romantiska natten på sjön, men egentligen sagt någonting derom hade han väl inte. Hon rodnade när hon svarade.

— Han har sagt mig att han älskar mig, uti sin sång, inunder mina fönster, en natt; nej Carlos, skratta inte —.

— Söta Beatrice, är du säker på att det inte var en vanlig serenad; ord, skrifna för hvilket fruntimmer som helst och som blifvit sjungna femtio gånger förut i lika glödande toner?

— Nej! nej! Carlos! hur' kan du tala så? Jag *vet* att han håller af mig, tusen saker ha' sagt mig det, hvilka du skulle förstå lika litet som du kan förstå, att en kärleksförklaring i sång är tio millioner gånger mera förtjusande än ett med kalla ord och beräknade fraser framsagdt frieri. Ack jo! han älskar mig! och du kan inte tro —

Här vände Carlos sig hastigt om och såg förundrad på sin syster. Ända till denna punkt hade han eget nog icke märkt hvad som dock låg i Beatrice' röst ändå mera än i hennes ord. Men nu uppgick ett ljus för honom.

— Hvad! Beatrice! Du menar väl inte — att du håller af herr Nordén tillbaka?

— Jo Carlos (småleende och rodnande). Jag fruktar, att jag menar det. Men jag har inte sagt honom det någonsin — ännu. Jag tänkte aldrig säga det, men jag vet inte huru det är med mig; jag har blifvit en helt annan menniska än jag var förut, och nu tror jag nästan —

— Att du skulle ha lust att tala om det för honom?

— Nej! nej! det var inte så jag ämnade säga. Men Carlos, söta Carlos, du får hvarken vara ond på mig eller skratta åt mig. Om du visste huru jag har stridt med mig sjelf, hvad jag gått igenom,

både förut, innan han blef sjuk, då jag inte ville tillåta mig sjelf att tänka på honom och nu, sedan hans lif varit i fara och jag förstått, att han är den ende jag någonsin kan älska och att om han dör, min lefnads hela lycka dör med honom.

— Och du är således besluten att om, hvilket jag hoppas, han får lefva, du —

— Vill lefva med honom, ja.

Carlos gick ett slag i rummet.

— Har du betänkt? Skillnaden i börd, vanor, tänkesätt och mycket annat —

— Ja, jag har betänkt, eller rättare sagdt beslutat, att hans hustru vill jag vara, om han ber mig derom; hans och ingen annans. Säg inte ett ord emot, — fortfor hon litet muntrare, då hon såg att Carlos, under märkbar strid med en viss benägenhet att skratta, dock försökte bibehålla sin allvarliga ton och ämnade tala, — säg inte ett ord emot, ty det tjenar till ingenting. Som fru Nordén vill jag lefva och som fru Nordén vill jag dö. Det finnes inget annat namn på jorden som jag så gerna vill heta som Nordén. Hör du Carlos, — sade hon ifrigt och slog sina armar om brodern ännu en gång — hör du hvad jag säger, Carlos?

— Ja jag hör nog, — svarade Carlos något torrt, men fortfarande med ett visst uttryck omkring munnen, som visade att någonting han tänkte på roade honom. — Jag hör nog, men jag är ledsen att din ifrigaste önskan i sådant fall icke någonsin kommer att gå i fullbordan. (Med högtidlig

röst) Aldrig i detta lifvet skall min syster Beatrice Falkenheim bära namnet Nordén, och det så sannt jag — sitter här, — sade han och satte sig i detsamma, en rörelse, som borttog något af det högtidliga intrycket af hans ton.

Men Beatrice gaf ej akt derpå utan tänkte endast på hans ord.

— Hvad menar du Carlos? — sade hon. — Säg, hvad kan du mena? Hvem skulle hindra mig, om han, om han lefver och önskar det?

— Han skall ej önska det, lefde han än i tusen år; och gjorde han det, så skulle jag, — han reste sig upp och slog sig med en theatralisk blick för bröstet — *jag* skulle förbjuda det.

— Du, du Carlos!

— Just jag.

— Med hvad makt?

— Med den makt mig gifven är som din giftoman.

— Jag skulle klaga hos — hos alla domstolar i verlden, — hos kungen.

— Du skulle förlora.

— Hvad! — utropade hon och hennes ögon blixtrade. — Skulle någon makt på jorden kunna hindra mig att gifva min hand åt den man som älskar mig och som jag älskar tillbaka?

— Det är en helt annan sak, — inföll Carlos med plötslig förändring af sätt. — Gifta dig med Gustafs informator kan du visst få; men kalla dig fru Nordén, det kan jag verkligen inte tillåta.

Han såg ett ögonblick på Beatrice, som nu icke visste hvad hon skulle tro eller förstå och derföre stod och såg på honom tillbaka, utan att säga ett ord.

Sedan tog han fram telegrammet; men innan han lemnade henne det sade han med en blandning af allvar och skämt i sin röst:

— Det här papperet kan möjligen förklara litet tydligare hvad jag menar. Jag har endast velat gifva min sjelfständiga syster en liten lexa för det kanske något oförsigtiga sätt, hvarpå hon uppfört sig. När man *har* en bror att vända sig till, så —. Nu går jag och gör mig i ordning till middagen, som säkert är färdig länge sedan.

Han gaf henne en kyss och försvann.

Hon öppnade telegrammet och läste der:

»Grefvinnan Nordenstjerna tackar för grefve Falkenheims vänliga inbjudning och inträffar med snälltåget i morgon».

Hvilket intryck gjorde nu detta telegram på vår hjeltinna?

Hennes första känsla, sedan hon något hemtat sig från sin förvåning, var glädje deröfver, att hon fått öfvervinna sina fördomar, fatta sitt beslut att gifva sin hand åt sin älskare samt tillkännagifva detta beslut för Carlos, allt innan hon hade den ringaste aning om den lysande ställning, som Nordén nu befanns innehafva. Hvarken hon sjelf eller brodren kunde således ett ögonblick misstänka, att

en förändring uti Nordéns namn hade verkat ändring i hennes känslor. Hon tänkte sedan: — men om *han* skulle tro att det gjort någon skillnad! Ja, — svarade hennes redliga samvete, — så som jag var förut skulle det verkligen gjort skillnad. Beatrice Falkenheim som hon var då skulle hafva sagt ja åt grefve Nordenstjerna, men skulle ansett som en pligt mot sig sjelf och sin slägt att qväfva sin svaghet för en simpel informator. Beatrice Falkenheim som hon är nu känner sig stolt öfver att vara älskad af den man hon lärt känna under namn af Nils Nordén. Hvem han är och huru han heter föröfrigt gör henne detsamma. Han är ädel och god; derigenom hör han till menniskornas förnämsta, till samhällets verkliga grädda.

— Och någongång, — sade hon och såg med tårade ögon mot höjden, — någongång, om Gud vill, skall jag säga honom huru det der var, och han skall nog förstå mig, hoppas jag.

Mera lycklig, oaktadt sin älskares farliga belägenhet, än hon känt sig sedan lång tid tillbaka, gick hon ned till middagen.

Carlos sade till henne, innan de gingo in i middagssalen:

— Beatrice, jag har nästan beslutat, att icke tala om den stora nyheten ännu. Det kan ju vara tid nog dermed sedan grefvinnan kommit hit, eller åtminstone göra vi det inte förrän i morgon, så slippa vi pratet i dag och de få prata ut om saken

medan vi äro borta och taga emot henne. Du följer väl med till jernvägen kan jag tro?

— Ja, — sade hon endast, och de gingo in i matsalen.

Tjuguandra Kapitlet.

Magister Bogarius som elefant.

Middagen aflopp utan någonting särdeles anmärkningsvärdt, om man ej såsom sådant vill räkna magister Bogarii beteende vid detta tillfälle.

Det tyckes nämligen som om magistern hela morgonen efter vanan varit fördjupad i sina studier och ingen hade tänkt på, att genom en särskild beskickning underrätta honom om hvad som tilldragit sig under natten. Han hade uraktlåtit att infinna sig vid frukosten, hade fått sin morgonmåltid uppburen till sig och befann sig nu vid middagsbordet uti fullkomlig okunnighet om att Nordén var sjuk och att doktor Pulsander intagit dennes plats på hans, magister Bogarii, venstra sida.

Magistern hade en förträfflig aptit. Han brukade alltid förtära de två första rätterna utan att egna någon uppmärksamhet åt hvad som tilldrog sig omkring honom. Alltefter som hungrens fordringar tillfredsställdes, tycktes han dock behöfva

någon slags krydda för att maten skulle smaka bättre och detta i form af samtal. Han var nu så van vid att hafva Nordén bredvid sig, att han icke ens behöfde vända sig åt sidan för att se efter om denne verkligen var der eller om verldsgången i detta fall lidit af någon rubbning.

— Jag har tänkt något mera på hvad vi talade om i går, — började han, — och är alltmera öfvertygad om, att den åsigten jag då framhöll torde vara den riktiga.

Intet svar följde härpå. Magistern använde då ett sätt som han brukade taga till, när Nordén någongång tillät sig att, lockad af det lättare samtalet på annat håll, försumma den gedignare föda, som bjöds honom af magister Bogarius. Han satte sin armbåge uti rörelse och gaf sin granne en sakta knuff uti sidan.

Doktorn hade verkligen hört magisterns ord, likasom han nu kände hans armbåge; men de förra ansåg han helt naturligt ställda till någon annan, då han icke dagen förut hade haft nöjet samtala med sin granne; och knuffen tillskref han en händelse. Han makade således sin stol något åt andra sidan och besvarade en fråga, som fröken von Claaken just i detsamma gjorde honom.

Då magistern icke bekom något svar, hvilket antydde att hans granne ej åhörde honom, upprepade han sin anmärkning, men med starkare betoning, och då det oaktadt svaret uteblef upprepade han sin knuff, denna gången med mera styrka än förut.

Den lilla doktorn stod just i begrepp att höja ett glas rödt vin till sina läppar, då hans högra arm erhöll denna knuff. Det var med knapp nöd han lyckades återföra glaset till bordet utan att blifva öfversköljd. Hade han haft en skämtsam yngling om 12 år, någon s. k. tjufpojke bredvid sig, så kunde knuffen svårligen hafva varit bättre afpassad.

— Högst besynnerligt sätt att bära sig åt, — mumlade doktorn förargad och gjorde en half vändning för att närmare granska magistern. En högrest gammal man, med långt grått hår struket bakom öronen och allvaret thronande på den stora pannan; sysselsatt med att äta stek. Det var omöjligt att misstänka någon putslustighet från en sådan person.

Bogarius ansåg doktorns vändning som ett bevis på att hans sista knuff haft åsyftad verkan. Han fortsatte derföre att spinna på sin tråd af samtalet.

— Ni sade, att ni icke kunde ingå på min åsigt att ordet pulpitum härleder sig från en grekisk rot. Men ni uppgaf icke, såvidt jag minnes, ifrån hvilket annat latinskt ord man med någon grad af sannolikhet kunde spåra dess derivation, då ordet tydligen icke sjelft är någon originalrot. Hvilken härledning är ni i dag beredd att uppgifva såsom sannolik?

— Pulsatilla, — svarade doktorn, besluten att söka väcka upp magistern. — Pulsatilla vulgaris.

Magistern gjorde ungefär som elefanten gör, då han matas. Detta djur tager emot hvad som helst uti

sin snabel och märker icke hurudant det är, förrän snabeln fört upp det uti munnen och en undersökning der försiggått. Antingen man ger det en brödbulle eller pappersstruten i hvilken den legat, så tages den emot lika ifrigt. En liten stund förgår innan man ser huru det stora djuret förstår att värdera de tvenne olika sakerna. Men sedan ser man skillnaden. Efter brödet kommer snabeln sakta fram igen och vill ha' mera. Men papperet frustas ut. Det retade djuret svänger högt sitt vapen i luften och olycklig den skämtsamme, om han ej i tid räddar sig.

Magistern tog emot pappersstruten som doktorn gaf honom och en osynlig snabel tycktes föra densamma till det ställe, der den skulle undergå sin vidare behandling.

— Hä! — utbröt han med en obeskriflig ton af förakt, men efter sin vana utan att vända sig till den han talade vid. — Hvad menar herrn med det? Frågan kan ju endast vara, huruvida ordet pulpitum, hvarifrån det i svenska språket brukliga pulpet härstammar, kan hafva någonting med ordet pulpo att göra, hvilket jag anser vara omöjligt, då detta sednare ord, som uttrycker gamens naturläte, dels således är till sin betydelse helt och hållet främmande, och dels icke kan betraktas som ett egentligen godt och antagligt latinskt ord, alldenstund det endast högst sällan och icke ens då af någon fullt godkänd auctor blifvit begagnadt.

— Jag ger dina långa föreläsningar fan, — tänkte doktorn, — bara du ville låta bli att knuffas, så att man kunde få i sig ett glas vin.

— Nå Rhinoceros extra då, — sade han med mycket eftertryck till magistern. Sedan vände han sig beslutsamt ifrån honom och flyttade sig på samma gång så långt bort han kunde, för att icke nås af den långa knotiga armen.

Återigen ett ögonblicks uppehåll, hvarunder snabeln var i verksamhet.

En våldsam frustning följde. Rhinoceros extra hade icke befunnits mera aptitligt än pulsatilla vulgaris, kanske ännu mindre, om man får dömma efter de vida starkare verkningarna.

Magistern vände sig åt doktorns sida och hvad man kallar »blängde» fruktansvärdt på honom öfver sina glasögon. Hvarje blick var ett lexicon.

Han blef utom sig af förvåning då han i stället för Nordén fann bredvid sig en okänd mansperson, en liten fetlagd, skallig karl med glasögon på näsan. Magistern satt, oafbrutet betraktande doktorn, och försökte fåfängt att komma till någon klarhet om hvem denne främling kunde vara.

Betjenten kom och bjöd magistern höns med ris. Han tog mekaniskt i skeden, höjde den full med ris som den var och pekade på doktorn.

— Hvem är den der herrn? — sade han med en röst, som skulle vara en hviskning, men som hördes klart och tydligt af hela bordet.

Betjenten var i en svår ställning; men han gjorde det bästa han kunde under omständigheterna. Han lemnade skeden i sticket och gick öfver till magisterns högra öra, i hvilket han hviskade doktorns namn.

— Doktor Pulsander? — yttrade Bogarius med samma röst. — Hvad gör den karlen här?

Doktorn hade under tiden fått några flera underrättelser angående magisterns egenheter och började förstå huru misstaget uppkommit. Han föll nu in i samtalet mellan Bogarius och betjenten.

— Jo det skall jag ha' den äran att ge upplysning om, ifall herr magistern behagade låta fatet gå vidare, innan risen hinner alldeles kallna. Jag är här för att bota magistern, ja, ja, inte magistern (då han såg att Bogarius icke förstod honom) utan unga magistern, herr Nordén, som öfveransträngt sitt bröst och måste hålla sig stilla. — Och härmed gaf han Bogarius en kort redogörelse för hvad som händt Nordén. Den värde pedagogen lyssnade med yttersta uppmärksamhet och deltagande. Efter att hafva någorlunda förstått hvad doktorn sade, försjönk han uti en sorgsen tystlåtenhet, som räckte till middagens slut.

Denna lilla händelse hade för ögonblicket något muntrat upp sällskapet; men sinnesstämningen var på det hela taget allvarsam och samtalet underhölls mest genom fröken von Claakens upprepade försök, att utröna orsakerna till den för henne oförklarliga motvilja för dekokter som morgonens

erfarenhet hade ådagalagt hos den annars så upplysta och kloka doktor Pulsander.

Tjugutredje Kapitlet.

Informatorns mor.

Nästa dag klockan 5 e. m. var Beatrice punktligt färdig, någonting som icke brukade vara särdeles vanligt med henne.

Men hon visade äfven på ett annat sätt sitt lifliga deltagande uti allt som rörde denna färd. Då vagnen körde fram befanns det icke vara den som Carlos hade sagt till om.

— Hvad vill det här säga? — ropade han stående på trappan. — Jag sade ju, att du skulle ta' grefvens lilla täckvagn.

Kusken förde piskan till hattbrämet och svarade:

— Det kom bud ner, sedan nådig grefven hade varit i stallet, att jag skulle ta' den tyska vagnen.

— Hvem lemnade det budet?

— Nådig frökens kammarjungfru, mamsell Annette.

Carlos sade ingenting mera, men han bet sig i läppen under det han hjelpte Beatrice in i vagnen. Hon hade icke velat säga någonting inför betjeningen. Vagnen rullade af.

Carlos bibehöll tystnaden några ögonblick sedan de lemnat Hafsnäs. Han ville icke säga ett häftigt ord till sin syster och derföre väntade han till dess att den tillfälliga förargelsen hade gått öfver. Medan fadern lefde hade han icke alltid varit så nogräknad, och ofta hade det lifliga blodet hos begge syskonen svallat temligen häftigt, ehuru deras gräl sällan varade länge. Men nu talade han aldrig vid Beatrice förrän han kände sig lugn igen, då hon gjort honom ond genom att röra någon af hans svaga sidor.

Ty en sådan var onekligen stallet och allt som hade beröring dermed. Det var det enda stället der Carlos var despot på sitt stora gods, kanske helt enkelt derföre att stallet var det som han visste sig riktigt förstå. Under det fadren lefde hade Carlos då han var hemma alltid fått styra och ställa huru han ville i stallet, och embetsmännen i detta departement voro alltid beredda på en grundlig revision så ofta unga grefven väntades hem. Då som nu var det aldrig svårt att få låna en häst eller taga ut en vagn; tvärtom, ingen kunde vara mera hjelpsam vid sådana tillfällen än han. Men att ändra någonting som Carlos ordnat, att befalla fram en annan vagn för honom sjelf att åka uti än den som han velat hafva, det var någonting oerhördt.

Kanske det kan tyckas småaktigt att bry sig om hvilken vagn kommer fram, blott man får fram en som man kan åka uti. Mången och isynnerhet

månget fruntimmer skulle möjligen anse någonting sådant ytterligt barnsligt, vittnande om männernas herrsklystnad i småsaker o. s. v. Kanske dock att samma fruntimmer icke skulle tycka om ifall hennes man tillsade kokerskan att göra någon i hans tycke önskvärd förändring uti dagens tillämnade middagsmåltid. Ännu mindre om en i huset boende bror eller syster företog sig någonting af samma art.

— Hvad vill detta säga, Johanna! — utbrister frun till sin kokerska. — Jag sade ju, att vi skulle ta oxsteken till middagen i dag?

— Ja, — svarar Johanna, — men fruns syster sa', när hon gick förbi köket, att jag skulle ta' skinkan. Steken skulle bli bättre af att få hänga en dag längre sa' hon.

Vill man nu säga att detta är en helt olika sak, så måste vi ödmjukeligen vidblifva en motsatt åsigt. Husbonden bör som regel lika litet gifva befallningar till kokerskan som frun till stalldrängen. Det är lika förargligt att se orätt vagn köra fram på gården som att se orätt stek sättas fram på bordet.

I förevarande fall dröjde det icke länge förrän Carlos blifvit god igen på sin syster för hennes ingrepp uti hans anordningar. Men han satt ännu en stund tyst och eftersinnade hvad möjlig anledning Beatrice kunde hafva att vilja fara i den dyrbara Wienska coupén i stället för den vagn, i hvilken hon eljest alltid brukade åka.

Att det var Beatrice, som låtit gifva kusken befallningen, var utom allt tvifvel. Annette hade

sagt till derom och Annette gick aldrig några andra ärenden än sin frökens. Men hvarföre begagna denna utväg? Hvarföre icke säga honom ett ord, då hon så lätt kunde ha' fått allting så som hon önskade det?

Då Carlos fortfor att bibehålla tystnaden, bröts den omsider af Beatrice. Hon lutade sig intill brodern, så att hon kunde se hans ansigte och sade med halft smekande halft botfärdig röst:

— Är du mycket ond på din lilla syster för hvad hon gjort?

Hon såg att han smålog, fastän han icke svarade någonting förrän ögonblicket derpå, då han sade:

— Jag har varit högst förbittrad mot dig uti tre och en half minuter, det erkänner jag. Nu finnes det bara ett sätt att försona hvad du brutit: en uppriktig bekännelse hvad du hade för anledning; ty sannerligen jag ännu kan räkna ut hvad som flugit uti din lilla hjerna.

— Jag hade två skäl; men jag skulle helst vilja slippa säga mera än det ena. Söta Carlos!

— Nå fram med det första, så får jag se, om jag kan vara nöjd utan det andra sedan.

— Jag tänkte på hvad du hade sagt om huru vi måste vara emot grefvinnan Nordenstjerna. Det var ju helt naturligt att vi borde hemta henne i den bästa vagnen. Jag bad Annette höra efter hvilken vagn vi skulle fara uti och säga att jag ville

helst åka uti tyska vagnen. Sedan träffade jag dig inte förrän vi skulle fara.

Carlos tänkte ett ögonblick. — Jag måste ha' ditt andra skäl, syster lilla — sade han. — Kom du inte ihåg att i den här vagnen det endast finnes plats för två? Tänkte du inte på att jag skulle få sätta mig på kuskbocken på hemvägen?

— Jo, det tänkte jag på — svarade Beatrice.

— Jaså, verkligen! det var åtminstone omtänksamt.

— Ser du Carlos, eftersom du tvingar mig att bekänna mitt andra skäl, så skall du få höra det. Jag hade räknat ut, att du skulle köra på hemvägen, för du kör både bättre och isynnerhet mycket fortare, än någonsin Jonson skulle våga göra i mörkret. Tänk hvad grefvinnan skall vara ifrig att komma fram till Hafsnäs.

— Hm — sade Carlos. — Var det allt?

— Nej inte riktigt, men —

— Men du vill helst slippa att säga det?

— Ja.

— Nå då ska' du få slippa. Kanske jag kan ha' en liten aning om hvad det var för ett skäl.

Han hade nu nästan gissat orsaken hvarföre Beatrice varit så angelägen att få den Wienska vagnen. Hon kände en underlig längtan att få se och tala vid Nils Nordéns mor. Kanske hon äfven erfor ett behof af att få säga henne huru olyckan skett och bedja om hennes förlåtelse, för att hon varit vållande till densamma. Beatrice kände att detta

skulle bli omöjligt med en tredje person inuti vagnen, äfven om denna tredje vore hennes bror.

Sådan var anledningen till den lilla intrigen med vagnarna, kanske den enda gång i hela sitt lif Beatrice försökt sig med någon intrig; och den var, som vi sett, ganska genomskinlig. Hon var emellertid mycket tacksam mot Carlos för att han tagit sjelfva ombytet af vagn så lätt och ändå mera för att han icke fortsatte skämta med henne om hennes genomskådade plan.

Efter en stund yttrade Carlos:

— Gud ske lof, att vi kunna säga henne att hennes son är bättre. Du frågade ju doktor Pulsander strax innan vi foro.

— Ja, fastän all fara icke är förbi på långt när. Men han sade att vi kunde fullt sanningsenligt lugna henne med att hittills allt har gått så bra som möjligt. Du lofvar ju att köra fort, Carlos?

— Åh ja, måttligt; det blir beckande mörkt i qväll. Men du brukar just inte behöfva klaga öfver att jag kör för långsamt. Tack vare telegrafen och jernvägen så har hon i alla fall kommit hit märkvärdigt fort. Hade det varit i gamla tiden, så hade det gått åt dubbelt eller tre gånger så lång tid.

När de kommo fram till stationen var tåget ännu icke kommet; men fem minuter sednare inträffade det. Beatrice stod vid Carlos' arm på bron och begge syskonen sågo ifrigt in uti vagnarna,

som långsamt gingo förbi dem till dess ungefär midten af tågen stannade framför stationen. Vagnarna voro inuti upplysta af lampor, så att man oaktadt mörkret någorlunda tydligt kunde se det inre af vagnen.

— Såg du någon, som kunde vara hon? — frågade Carlos.

I stället för svar gjorde Beatrice en annan fråga.

— Tror du att grefvinnan kommer ensam?

— Ensam, ja, det tror jag visst, eller åtminstone troligen bara med en kammarjungfru; hennes man är död och Nils har inga syskon. Hvarföre frågar du det?

— Jo, uti en vagn näst den sista satt ett fruntimmer, den enda person uti hela tåget, som möjligen kunde vara grefvinnan Nordenstjerna. Hon hade en gammal gumma med sig, som såg ut som en trotjenarinna.

De hade under de sista orden närmat sig personvagnarna, hvarifrån några resande nyss stigit ur. Deribland voro äfven de två personer, som Beatrice med tillhjelp af sina utomordentliga ögon hade kunnat lägga märke till under det tåget gick förbi.

De stodo stilla bredvid sina saker, så som man gör när man väntar att finna någon sig till mötes. Den af de två, som tycktes vara tjenarinnan, var dock kanske egentligen mera sysselsatt med att bevaka sin koffert, under det den an-

dra ifrigt såg sig omkring, till dess hennes ögon föllo på Carlos och Beatrice.

Hon skyndade fram och möttes af Beatrice, som nästan sprang emot henne; båda fruntimren sade på en gång hvarandras namn:

— Grefvinnan Nordenstjerna?

— Fröken Falkenheim?

och nästan i samma andetag den frågan, utsagd med darrande läppar, det enda som röjde hvad sjelfbeherrskningen sökte att dölja:

— Huru är det med Nils?

— Han är bättre. — Modern drog ett långt andetag och stod några ögonblick helt stilla. Beatrice fortfor: — Doktorn är nöjd med hans tillstånd i dag och hoppas allt godt. Ska' vi fara? Sakerna äro nog redan nedburna till vagnen. — Min bror Carlos. — Han hade styrt om sakerna och kom i detta ögonblick tillbaka. Grefvinnan räckte honom handen, som om hon känt honom länge.

— Tack för det långa, vänliga telegrammet, — sade hon, och ifrån den stunden voro de goda vänner.

— Om grefvinnan vill vara så god och stiga i — sade han — så kunna vi genast fara. Jag har redan — fortfor han efter ett ögonblicks uppehåll medan de gingo bortåt vagnen — jag har redan tagit mig en mycket stor frihet, som jag måste bedja om ursäkt för. Den gamla tjenarinnan sade sig ha' fått befallning att söka sig rum här öfver natten, för att i morgon fara hem igen. Det var

väl ett misstag af henne? Jag har lyckats öfvertala henne att följa med. Får hon inte det?

— Stackars gamla Brita; — sade grefvinnan och smålog — hon visade väl grefven allt för tydligt huru gerna hon ville följa med, kan jag tro. Jag hade bara tänkt taga henne med mig hit, till dess jag fick ändå säkrare beskydd, men om herrskapet verkligen vilja hafva besväret af oss begge, så bli vi också begge mycket, mycket tacksamma. Nils skulle säkert bli mycket glad att få se henne. Brita är hans gamla sköterska.

Den der darrningen återkom alltid då hon nämnde honom. Hon gick bort till Brita för att säga henne ett par ord. Under tiden sade Beatrice:

— Men Carlos — så ledsamt — hur' ska' vi —?

— Hur' ska' vi få plats? ja, så går det, när unga fruntimmer lägga sig i saker, som de inte förstå. Nu skall du till straff icke få veta hur' jag ämnar ställa till. Vore jag riktigt rättvis, så finge du ta' gamla Brita i knäet.

Tjugufjerde Kapitlet.

På kuskbocken. Inuti vagnen. Vid hemkomsten.

Carlos var vid utmärkt godt lynne, nästan uppspelt. Han hjelpte grefvinnan in i vagnen, derefter sin syster, lyckades med kuskens tillhjelp att få upp Brita på kuskbocken och just då det gamla fruntimret väntade att kusken skulle stiga upp efter och sätta sig på hennes kjolar, hvilka hon derföre sorgfälligt drog åt sig, sprang den unga grefven sjelf upp på kuskbocken och fattade tömmar och piska.

Hade gumman Brita förstått sådant, så måste hon hafva beundrat den märkvärdiga skicklighet, hvarmed Carlos, utan att någon häftig ryckning kändes, inom ett par ögonblick hade försatt hästarna uti den starkaste fart; en fart, som han i förbigående sagdt sedermera nästan oafbrutet vidhöll hela vägen fram till Hafsnäs. Men Brita tänkte på annat hon, än skicklighet i körning.

— Min koffert! — skrek hon, så snart hon hade fått igen andan, — håll! de ha' glömt min koffert!

— Den kommer efter, kära Brita; — svarade Carlos i fullt skratt åt den lilla gummans förtvivlade åtbörder vid förlusten af sin koffert. — Sitt stilla för all del, annars stjelpa vi.

Det var ett skäl som verkade kraftigt. Brita blef genast stilla och vände sig helt försigtigt emot Carlos, företog en långvarig granskning af af hans person och frågade slutligen utan mycket krus och med temligen hörbart missnöje:

— Hur' kommer den efter?

— Med kusken, som lemnades qvar vid stationen.

— Hm! Jag tycker inte mycket om att skiljas vid min koffert, jag.

— Vänta litet, till dess vi kommit förbi de här svängarna. Det är så mörkt, att jag ser knappast vägen här ini skogen. — Så der ja! Nu är det raka vägen. Hvad var det mamsell Brita var så god och sade?

— Jag ä' inte mamsell.

— Jaså! Fru Brita då?

— Aldrig varit gift.

— Jungfru Brita?

— Nå ja, ska' det vara, så är det väl jungfru. Men det brukar ingen kalla mig för annat än Brita.

— Nå, hvad var det som Brita sa' om sin koffert?

— Att jag inte tycker om att skiljas vid min koffert.

— Jaså. Det var synd, att jag inte visste det förut. Då kunde kusken ha' följt med här, och Brita ha kört den andra vagnen med sakerna.

— Hm! Jag ville haft'en med mig, vet jag.

— Hvar? I sitt knä?

— Nej! — mycket kort och tvärt.

— I mitt kanske?

Intet svar.

Carlos började frukta, att han skämtat för mycket med den vördnadsvärda gamla trotjenarinnan. Men efter en stund började hon återigen samtalet, och synbarligen i bättre lynne än nyss. Hon hade gjort en upptäckt.

— Kan det vara grefven sjelf, som sitter här bredvid mig och kör?

— Ja det är det, Brita lilla; — svarade Carlos.

— Hvarföre kör grefven så fort, när det är så mörkt?

— För att hinna hem till Nils fortare. Är Brita rädd?

— Åhnej, inte är jag just rädd. Kör grefven bra?

Carlos brast ut i skratt.

— Brita menar om jag brukar köra omkull ofta, kan jag tro?

— Ja.

— Det har väl händt mig som andra; men i qväll ämnar jag inte välta, det kan Brita vara säker på.

— De köra väl vackert med den andra vagnen, kan jag tro? Det var så godt att kofferten inte var med här ändå. —

Inuti vagnen hade samtalet småningom nästan afstannat. Det var egentligen endast ett ämne,

som för närvarande kunde intressera de begge fruntimren, och Beatrice hade redan sagt så mycket hon sjelf visste angående Nils Nordéns sjukdom och doktorns sätt att behandla honom. Om anledningen till olyckan hade hon ännu icke fått tillfälle att säga någonting, och hon började nästan tycka att det vore vänligast mot den olyckliga modren att lemna henne i fred.

Grefvinnan satt för det mesta upprätt i vagnen, liksom hon väntade att hvarje ögonblick vara framme. Beatrice, tillbakalutad i sitt hörn, kunde derföre obemärkt se sig mätt på den vackra profil, som skarpt aftecknades uti vagnslyktornas fladdrande sken. Det var Nils Nordéns (vi kalla honom så ännu af gammal vana), ljusa, vågiga hår och för öfrigt i hela uttrycket den märkvärdiga likhet, som så ofta finnes emellan mor och son, oaktadt det alls icke är sagdt att deras drag äro desamma. Här var t. ex. knappast ett enda drag likt. Grefvinnans ansigte var fullt regelbundet och formskönt. Nordén var, som förut blifvit sagdt, icke regelbundet vacker. Han liknade mera sin far; men han hade fått den allmänna stämpeln af modren, så att man ej ett ögonblick kunde förbise slägtskapen. Hon såg förunderligt ung ut för att vara mor åt Nils Nordén, och hade han haft någon syster så kunde man lätt hafva trott att det var hon som kommit i stället för modren.

Tystnaden hade varat någon tid, då Beatrice med en ansträngning bröt den och sakta sade:

— Skulle det göra grefvinnan ledsen att höra talas något mera om huru det hände?

— Nej, jag skulle tvärtom vara mycket tacksam. Jag visste inte om jag vågade be fröken derom.

— Grefvinnan har väl inte hört det minsta om saken ännu, kan jag tro, så att jag får tala om ifrån början.

— Jo, något vet jag redan. Grefve Falkenheim var så god och skickade mig ett mycket långt telegram, hvari han berättade det hufvudsakliga af händelsen. Jag kunde förstå att Nils hade velat så hastigt som möjligt hemta torra kläder åt någon som fallit i sjön, och att han sprängt ett blodkärl uti bröstet genom att springa för häftigt uppför berget. Skedde det inte så?

— Alldeles så. Nämnde han inte för hvem det var?

— Nej, det gjorde han inte.

— Vet Grefvinnan det då?

Efter ett ögonblicks tystnad kom svaret med ännu lägre röst än de hittills talat uti.

— Jag tror det åtminstone.

— Ni tror att det var för mig?

— Ja.

Efter en paus:

— Hvarföre tror Ni det?

— Det kan jag inte säga Er.

Beatrice hade hittills suttit som förut tillbakalutad i sitt hörn af vagnen. Hon satte sig

nu upp och vände sig emot grefvinnan i det hon sade:

— Ja, det var jag som var anledningen till olyckan. Kan grefvinnan förlåta mig det eller åtminstone säga, att Ni beklagar mig, att Ni kan förstå huru jag lider och skall lida, till dess jag ser Er son stå vid Er sida frisk igen. Ni vet inte ännu huru det hände, att jag hade kastat mig i vattnet för att släcka elden, då jag annars hade brunnit upp. Det var orsaken till mina våta kläder. Ni kanske inte vill tro det, men *jag* säger det och menar det: Hade jag vetat hvad som skulle komma att ske, så skulle jag stått stilla och låtit lågorna bränna upp mig, förr än jag släckte dem som jag gjorde och derigenom bragte olycka öfver Er och Er son.

Om Nils Nordéns moder möjligen djupt ned i sitt hjerta hade hyst en liten, liten känsla af, hvad skola vi kalla det, frånvaro af vänlighet emot sin sons utvalda, så försvann den vid dessa ord för att aldrig mera återkomma.

Dessa två qvinnor hade nyss sett hvarandra för första gången, men sorgen och kärleken hade fört dem tillsammans och lärt dem på en kort stund känna hvarandra bättre och innerligare, än långa månader af en vanlig sammanvaro kunde hafva gjort.

Beatrice slutade med att omtala för grefvinnan Nordenstjerna hela sitt förhållande till informatorn, frieriet på sjön och den derpå följande

dagens scen emellan de begge älskande, samt slutligen äfven hvad som inträffat innan och efter sedan Carlos kommit hem ifrån jernvägsstationen.

Det var kanske väl mycket att berätta efter så kort bekantskap och uti en annan sinnesstämning är det väl möjligt, att Beatrice gått mera småningom till väga med sina förtroenden till sin älskares moder. Men hennes hjerta var så fullt, att det flödade öfver, och från det ena till det andra kom hon slutligen att visa hela sitt inre för grefvinnan.

Ljusen syntes redan ifrån Hafsnäs herrgård och med den fart de åkte uti skulle de snart vara der. Det var då som Beatrice, med en röst så låg, att grefvinnan snarare anade än hörde orden, rodnande och med nedslagna ögon hviskade:

— Och om han skulle vilja ha' mig nu efter allt detta, får jag — ?

— Min söta flicka, — svarade grefvinnan leende — jag har sett dig i två timmar, och det finnes ändå ingen i Sverige som jag så gerna skulle vilja ha' till min sonhustru, som dig. Skall jag säga mera eller är du nöjd? Men, — tillade hon efter att ha' tryckt en öm kyss på Beatrice' läppar — men är det rätt, att du lockar mig att tala om sådant? Vi veta ju ännu icke om han någonsin mera — dock — jag vet en sak, som jag tror skulle hjelpa honom att blifva frisk. Får jag säga honom hvad du frågade mig nyss?

Beatrice blef litet förvirrad. Hon tänkte ett ögonblick.

— Blir det nästan inte detsamma — frågade hon — som om jag friade till honom? Skulle — skulle han tycka om att jag gjorde det? Säg mig, hjelp mig, jag vet inte sjelf; skulle det göra honom godt, så ville jag så gerna, men han kunde kanske tycka det vore oqvinligt. Säg, skynda, vi äro strax framme!

— Jag får se huru det är med honom, — sade grefvinnan — och emellertid lofvar jag, att inte säga någonting så länge. Jag skall låta dig veta innan jag gör det.

Så blef det beslutadt; och i detsamma stannade vagnen framför slottet på Hafsnäs. —

På stora trappan vid Hafsnäs hade efterhand alla församlat sig, då det spordes att vagnen var signalerad. Der voro Henrik, Signe, fröken von Claaken, Gustaf och doktorn, ja äfven magister Bogarius, samt åtskilliga andra ringare medlemmar af Hafsnäs samhälle, hvaribland smeden Birger icke saknades.

Nu syntes vagnen långt ned i alléen. Skenet ifrån lyktorna flyttade sig hastigt utefter raden af de stora trädstammarna, som den ena efter den andra ett ögonblick framträdde i klart ljus, för att strax derpå åter draga sig tillbaka i sitt djupa mörker.

— Det synes på den hastiga farten, att hon är med — var det någon som sade.

— Ja, så fort har jag aldrig sett Jonson köra förut — sade fröken von Claaken. — Han

brukar fara försigtigt i mörkret. Gud ske lof att ingen olycka har händt dem, om de ha' åkt så der hela vägen.

— Det är bestämdt inte Jonson som kör — utbrast Gustaf med ett ifrigt allvar, som om detta vore på det hela taget det vigtigaste af hela saken. — Det är den tyska vagnen, och den har bara plats för två inuti. Carlos sitter på kuskbocken och då kör han alltid sjelf. Få se om det inte är så.

Det var ingen som hörde mycket på gossens sista ord; ty vagnen lemnade i detta ögonblick alléen, for med otrolig hastighet omkring den stora gräsmattan på gården och stannade som rörd af ett trollslag bredvid trappan. De svarta hästarna voro nästan hvita af skum och deras rykande kroppar och flämtande flanker vittnade om att Carlos ej hade sparat dem på denna färd.

Alla skyndade ned för att taga emot de ankomna. Och härvid inträffade någonting temligen oväntadt, men som kanske under omständigheterna var det bästa som kunde ske.

Grefvinnan längtade naturligtvis att komma så fort som möjligt till sin son. Beatrice hade tänkt efter något medel att undvika presentationen för alla medlemmarna af familjen, i den händelse de skulle vara till mötes vid trappan. Hon hade dock ej funnit något annat sätt, än att påskynda saken så mycket som möjligt.

Men magister Bogarius afhögg den gordiska knuten. Inför hans enkla oförfalskade sinne fram-

ställde saken sig helt enkelt så. "Här är en mor, hvars son ligger sjuk deruppe. Ju fortare hon kan föras till honom desto bättre". Möjligen tyckte han äfven att han, såsom varande den gamla informatorn, borde särskilt vårda sig om sin unga efterträdare och dennes moder.

Man öppnade vagnsdörren; grefvinnan sprang ut som en ung flicka.

— Får jag visa Er vägen — sade den gamle mannen — Er son är förberedd på Er ankomst och väntar Er med otålighet.

Det långa gråa håret struket bakom öronen, den höga, magra gestalten, der hvarje knota gjorde en spets på rocken, örnnäsan i det allvarsamma men milda ansigtet: Nils hade beskrifvit allt detta, så att hon genast kände igen magister Bogarius. Hans gamla förlästa ögon sågo så vänligt och faderligt ned på henne genom glasögonen. Hon såg upp i hans ansigte med en blick full af tacksamhet.

— Tack, ja, — sade hon endast och den gamle herrn vände sig genast om och började gå uppför trappan. Hon följde honom.

Då de kommo genom den långa förstugan i 2:dra våningen, som var upplyst endast af en lampa, tycktes magistern ett ögonblick tveka, hvilken dörr vore den rätta. Han öppnade dörren till det rum der Gustaf förut bodde, men hvilket nu endast användes af sjuksköterskan. Grefvinnan gick in och blef stående, oviss om de ej gått vilse. Men det

räckte ej länge. Ifrån rummet bredvid, till hvilket dörren stod öppen, hördes en röst, så olika mot hvad den varit förr, att det behöfdes en moders öra för att känna igen hvems den var.

— Mamma! är det du?

Tyst som en ande gled hon genom rummet, öfver tröskeln, och när hon kommit fram till sängen der han låg, föll hon på knä bredvid den, och lade sitt hufvud sakta ned på hans bröst, i det hon omslöt honom med sina armar. Ingendera sade ett ord och hennes ansigte syntes ej. Men hans bleka ansigte var vändt uppåt och uttrycket deri sade tydligare än ord, huru lycklig han var. —

Det hade naturligtvis väckt mycket förvåning då Carlos berättade, att herr Nordéns rätta namn var grefve Nordenstjerna och att han dessutom var egare af en nästan furstlig förmögenhet. Men sedan den första häpenheten försvunnit och man något hunnit prata ut derom, voro de flesta så mycket mera upptagna af det allvarsamma i sjelfva belägenheten, sonens fara och modrens sorg, att det mindre försvann uti det större och redan innan grefvinnans ankomst hade man nästan satt sig in uti den förändrade ställningen och börjat betrakta den unga grefven som en vän och gäst, hvilken under sitt vistande hos dem råkat i olycka. Men alla voro eniga, och somliga sade det medan de stodo på trappan, att huru rik och präktig deras informator än hade blifvit, skulle de icke kunna hålla af honom bättre än de gjort medan

de ännu trodde honom vara helt enkelt Nils Nordén. Och ännu mera. Alla visste att grefve Nils Nordenstjerna med 100 hemman skulle alltid bli densamma som han var, då han tåligt tog emot en lexa af fröken von Claaken för att han ej aktade sina kläder. Att alltid vara sig lik, det är ändock det bästa beviset, att man ej har ett enda grand af »snob» uti sig. Huru få äro icke de, om hvilka det kan sägas!

Tjugufemte Kapitlet.

Kammarherre Schwarzencrona skrifver tvenne bref.

Våra läsare ha' troligen icke glömt, att kammarherren Göran Schwarzencrona gjort ett besök på Hafsnäs, hvarvid han haft åtskilligt att säga angående vissa uti Hafsnäs säteri intecknade skuldebref. Han hade velat visa sig som vän och välgörare till slägten Falkenheim, ville skydda den emot frukterna af dess eget framfarna oförstånd; och allt detta, om han endast kunde få den aldra minsta lilla uppmuntran uti sina försök att förmå fröken Beatrice att taga honom till man. Sedan dess, ifrån det ögonblick han med gäckade förhoppningar och brinnande vrede åkte ifrån Hafsnäs,

hade Carlos icke sett honom. Deremot hade ifrån olika håll den ena uppsägningen kommit efter den andra, så att i närvarande ögonblick Carlos hade en uppsagd skuld af 75,000 r:dr, hvartill han icke såg någon utväg att finna penningar. Fastän uppsägningarna kommo ifrån andra personer såsom innehafvare af inteckningarna, så visste man dock tydligt att det var kammarherren, som, hellre än att sjelf synas, använde dessa som sina verktyg för att sätta Carlos i trångmål, och detta i den tanken, att den hotande undergången antingen skulle göra grefven eller hans syster eller begge två mera benägna att lyssna till hans förslag. Skulle detta ej blifva händelsen, så hade han alltid hämnden qvar, och kammarherren Schwarzencrona ansågs vara en man, som tyckte att hämnden äfven har sin sötma, om än kärlekens är ändå ljufvare.

Carlos hade varit mycket upptagen af hvad som hände informatorn samt de tilldragelser som dermed egde sammanhang. Allt detta hade för ögonblicket drifvit bort penningtankarna ur hans hufvud. Men nu återkommo de. Nordén och hans mor voro liksom försvunna i sina rum under den närmaste tiden efter grefvinnans ankomst och Carlos måste nu sysselsätta sig med den allvarsamma frågan, hvad han skulle göra för att undgå förstörelse. Han reste till Stockholm, för att rådgöra med sin affärsman, och vid sin återkomst hade han fattat sitt beslut.

— Beatrice, — sade han strax efteråt till sin syster, — jag är tvungen att tala med dig om affärer. Jag vet att du tycker det är tråkigt; men det kan inte hjelpas.

— Du misstar dig, — svarade hon leende, — jag tycker inte att det är tråkigt. Jag ämnade just sjelf börja att tala om affärer med dig. Under det du varit borta så har jag fått ett bref, som jag ville visa dig.

— Ett bref! ifrån hvem?

— Ifrån kammarherre Schwarzencrona på Bergsäter. Det är ett underligt bref, jag nästan tror det underligaste jag någonsin har fått.

— Nå hvad säger han? — frågade Carlos med sammanbitna tänder.

— Det skall visst vara ett frieribref, tror jag; men han blandar in andra saker också. Han säger att han älskar mig, att hans enda önskan på jorden är att göra mig lycklig; men att, om han inte får göra det efter sitt eget sätt, så är han tvungen att ruinera både mig och dig och i stället göra oss begge olyckliga. Tycker du inte att det låter besynnerligt?

— Åhnej, inte så besynnerligt som det kan tyckas i början.

— Jo men jag tycker det är besynnerligt. Han har friat en gång till mig förut, fått ett höfligt afslag och nu hotar han att drifva mig och dig ifrån Hafsnäs, om jag inte strax beslutar mig för att taga en så älskvärd friare till min äkta man.

— Han har friat en gång till, hvilket du inte har hört någonting af, — sade Carlos. — Han föreslog att köpa dig, då, liksom han gör nu; och jag svarade honom att du inte var till salu. Jag nämnde ingenting för dig om anbudet, ty jag tyckte det kunde vara onödigt. — Får jag se brefvet?

Hon räckte honom det stillatigande och satt och såg på honom under det han läste. Ett par gånger smålog han halft bittert, en gång bet han hårdt ihop tänderna och hans ansigte var ej godt att se på; men sedan han slutat smålog han igen och gaf tillbaka brefvet sägande:

— Jag vet verkligen knappast hvilket han är mest, usling, stackare eller narr; men de tre tillsammans är han. Hvilket han än är mest, så har han i sin makt att tvinga oss att sälja Hafsnäs och kanske alla de underlydande egendomarna; och ju förr det sker desto bättre, så att du åtminstone icke vidare behöfver få sådana der bref mera. Är du beredd att lemna Hafsnäs? Du får nog bo hos tante Adelaide?

Han visste hvem han talade vid. Hon endast frågade:

— Har du försökt allt?

— Ja allt, utom hvad som skulle medföra förödmjukelse.

Hon steg upp och tryckte en kyss på brodrens panna.

— Gör som du anser rättast; tänk inte på mig, jag reder mig nog. Men —.

— Hvad?

— Våra främmande. Blir det ej svårt för dem att stanna qvar, sedan stället ej längre är ditt?

Han tänkte efter.

— Det är bittert nog, — sade han. — Men till och med det heldre, än att uthärda det här förnedringstillståndet längre. Kanske ändock, — och han tvekade, — att man kunde vänta med auktionen till dess att de ha' farit. För att kunna betala Schwarzencrona i tid, måste egendomen afträdas 3 månader efter auktionsdagen, låt mig se —.

Men hon afbröt honom.

— Bråka inte din hjerna med det Carlos. Ju fortare det sker, desto bättre, eftersom det måste ske. Grefvinnan är så upptagen af att sköta sin son, att det inte alls är troligt, att hon får veta någonting om auktionen, och skulle Brita tala om det för henne, så skall jag säga henne rent ut huru det är; och sedan ha vi 3 månader på oss.

Carlos såg på sin syster med en viss beundran. Slutligen steg han i sin ordning upp, slog sin arm om hennes lif och sade:

— Du är född att bli en hjeltes maka, Beatrice!

Hon rodnade. — Tills vidare får jag nöja mig med att vara en hjeltes syster, och det är jag ganska stolt öfver.

De slöto hvarandra i famnen ömt och länge, dessa två unga menniskor, hvars utsigter nu syntes så mörka; och kanske de aldrig hållit mera af hvarandra än i detta ögonblick. Begge tänkte mest på

huru olyckan skulle drabba den andra, men ingen ville säga någonting derom. Carlos visste mycket väl, att hans förening med Signe, som skulle ha firats på nyåret, nu måste uppskjutas på obestämd tid; men han tänkte endast på systern. Skulle Beatrice' förändrade ställning inverka något på hennes älskare? Nej, visst icke. Men han tyckte det oaktadt, att hon var att beklaga. Hon hade tillbakavisat Nordén, emedan han var obemärkt och fattig. Det skulle nu bli hans ordning att, sjelf rik och stor, få erbjuda henne, den fattiga, nästan husvilla flickan, att blifva hans hustru.

Väl var det också kanske, att Beatrice' stolthet redan förut och på ett annat sätt blifvit bruten. Hade detta slag träffat henne, medan den ännu stod upprätt, är fara värdt, att det hade krossat henne sjelf på samma gång.

Med några ord gjorde Carlos affärs-ställningen tydlig för sin syster.

Hafsnäs med underlydande kunde värderas till 900,000 r:dr. Sjelfva hufvudgården Hafsnäs säteri, taxeradt till 600,000, var skuldbelastadt till 475,000 r:dr, under det deremot de underlydande hemmanen voro jemförelsevis mycket mindre intecknade. Att bekomma några penningar mot inteckningar i dessa hemman hade dock visat sig vara omöjligt. Likaledes hade alla försök till försäljning misslyckats. Enligt erfarna mäns råd fanns sålunda ingen annan utväg än att på auktion (då försäljning under hand skulle erfordra för lång tid) afyttra sjelfva hufvud-

gården och slottet Hafsnäs, hvars vackra läge och andra fördelar gåfvo anledning att hoppas på en någorlunda fördelaktig försäljningssumma. Allt berodde på detta. För att kunna betala Schwarzencrona de 75,000 r:dr som denne uppsagt, var Carlos besluten att låta Hafsnäs säljas, äfven om högsta budet ej öfverstege de intecknade 475,000 riksdaler. Bjöds något mera, så blef detta naturligtvis öfverskott; men Schwarzencrona skulle betalas, så mycket var säkert. Kunde det icke göras med hufvudgården, så skulle utgårdarna följa sade Carlos, och Beatrice höll med honom.

Det tyckes nästan, som om ingendera af syskonen någonsin tänkte på möjligheten af att få någon hjelp af Nils Nordenstjerna; eller att, om en sådan tanke ett ögonblick föresväfvat någon af dem, den genast flugit förbi utan att stanna. Säkert är, att aldrig ett ord derom sades. Det var tvärtom begges ifrigaste önskan att familjeaffärerna skulle helt och hållet fördöljas (ifall sådant vore möjligt) för grefvinnan och hennes son, så att ingenting skulle komma dem att känna deras vistande på Hafsnäs vara olägligt; utan tvertom alla gästfrihetens fordringar intill sista ögonblicket uppfyllas och de ingenting märka af hvad som föregick inom familjen. Detta kunde väl anses temligen osannolikt, men som Beatrice också sade, grefvinnan var så upptagen af att sköta Nils, att det väl vore möjligt, att till och med en offentlig auktion kunde ske på herregården, utan att hon fick veta något derom. Den största

faran var, att gamla Brita skulle på något sätt höra talas om saken; men den faran kunde man ej undvika, utan att särskilt tillsäga tjenstfolket derom; och dertill ville syskonen icke nedlåta sig.

Så som beräknadt var, gick det äfven. Grefvinnan kom visserligen någongång ned för en kort stund uti familjen; men alla förstodo, att intet skulle sägas till henne om hvad som förestod. På samma sätt var det med Brita. Hon var ofta i köket, der hon mycket snart hade blifvit god vän med allt tjenstfolket; men dessas till ordspråk blifna pratsamhet förledde dem dock icke till öfverträdande af den försigtighet med sitt herrskaps anseende, hvilken de tyckas instinktmässigt hafva förstått att de borde visa i afseende å den främmande tjenarinnan. Det berättades sedermera för Beatrice af Annette, att en af ladugårdspigorna en gång hållit på att förråda ställningen. Hon kom nämligen in uti köket (der Brita befann sig) bärande sin mjölkbytta, och, i det hon aflemnade den till kokerskan, utbröt hon med vredgad röst »ska' de köpa krittera med, såväl som —». Men hon hann icke längre; ty kokerskan afbröt henne ögonblickligen med största sinnesnärvaro. »Maja, me'n du står här och pratar, så springer krittera in i trädgårdslandena» och visade henne genom fönstret, att verkligen en ko kommit utur ladugården och nu var på väg åt trädgården. Maja skyndade sig ut, kokerskan följde efter och på gården fick Maja »på pelsen» för sin »indescretion».

— Ska' du inte veta att tiga heller, Maja, när du ser att främmat tjenstefolk ä' inne? Inte vet hon, att här ska' bli auktion inte, och att vi kanske ska' flytta allihop. Visste hon det, så hvad skulle vi då svara, när hon talar om, hur' präktigt det är der neråt landet, hvad egendomen heter de bo på? Håll du mun på dig en annan gång o. s. v.

Framställd på detta klara sätt blef saken tydlig för Majas förstånd och ingen vidare oförsigtighet begicks ifrån det hållet.

Sålunda inträffade verkligen, att grefvinnan, Nils och gamla Brita ensamna på hela Hafsnäs och trakten deromkring voro ovetande om, att det ställe der de nu vistades inom en månads tid på allmän auktion skulle försäljas åt den mestbjudande. Och detta oaktadt spekulanter kommo för att bese egendomen, annonser i alla tidningar tillkännagåfvo, att säteriet Hafsnäs till följe af egarens afflyttning till annan ort skulle på öppen och frivillig auktion försäljas, och familjen inom sig knappast talade om något annat ämne än hvad de skulle göra, då Hafsnäs blef såldt.

Om Carlos och Beatrice voro alldeles bestämda att hålla tillståndet hemligt för de främmande, så voro icke alla af samma tanke. Fröken von Claaken var en som hyste alldeles motsatt åsigt.

— Hvarföre skulle man inte tala om för grefvinnan Nordenstjerna att Hafsnäs skall säljas? — frågade hon. — Det kan ju lätt hända, att hon eller grefve Nils skulle kunna hjelpa Carlos med

de der olyckliga 75,000 riksdalerna, och kunde de inte göra det så vore det inte värre än att de sade nej. Det skadar inte att försöka.

Det måste erkännas, att detta sätt att behandla frågan vågade hon icke framställa för någon af de begge syskonen. Hon hade en gång helt försigtigt kastat fram någonting derom, och Carlos hade tagit det på ett sådant sätt, att fröken sedermera icke vågade yttra sina åsigter om saken i hans närvaro.

Signe, till hvilken dessa ord ställdes, suckade, och svarade ingenting. Hon förstod mycket väl, huru omöjligt det var att vända sig till Nordenstjernas. På samma gång tro vi icke, att hon skulle haft någonting emot, om på något sätt Nils Nordenstjerna hade fått veta hvilken stor hjelp han var i tillfälle att lemna sina vänner på Hafsnäs. Hon var säker, likasom alla andra, att vore han frisk och medveten om hvad som föregick, så skulle saken snart vara hjelpt. Men han låg ju ännu till sängs, illa sjuk, om ej just numera någon fara fanns för lifvet. Det var omöjligt att säga, huru mycket starkare han kunde bli innan auktionsdagen och dessutom — om han aldrig fick veta någonting.

Men vi vilja icke trötta läsaren med alla de ordvexlingar och samtal, som detta ämne föranledde på Hafsnäs under dessa sorgliga trenne veckorna. Nog af, Carlos' vilja blef den gällande och de främmande gästerna i sina rum deruppe voro och förblefvo i okunnighet om hvad som skulle hända.

På Carlos' begäran afgjordes emellertid ingenting om framtida planer för de olika grupperna af familjen. Dermed väntades till auktionsdagen. Aflopp denna väl, så kunde ännu något sätt utfinnas, hvarigenom en skiljsmessa icke blefve nödvändig. Denna dag, bestämd till den 5 Oktober, afvaktades nu med spändaste förväntan.

Men innan den 5 Oktober, två dagar förut, kom ännu ett bref ifrån kammarherre Schwarzencrona till fröken Falkenheim. Det var skrifvet som följer:

»Min nådiga fröken!

Ni har icke bevärdigat den, som skrifver dessa rader och som tillika är Eder ödmjukaste tjenare, med ett svar på det bref han tillskref Eder i medio af föregående månad. Det kan synas djerft, kanske förmätet, att jag ännu en gång vågar fatta pennan, för att i samma ämne vända mig till Eder; men, drifven af de renaste bevekelsegrunder, vågar jag utsätta mig för Edert ögonblickliga missnöje, i det fasta hopp, att om Ni vill höra mig med tålamod, Eder vrede skall mildras och Ni förmås att erkänna, det jag handlat som jag gjort, tillfölje af den djupaste beundran för Edra stora egenskaper och den innerligaste åstundan att genom mina gerningar visa min vördnadsfulla tillgifvenhet för Er person.

Värdigas då höra mig, min fröken.

Jag förbigår med tystnad den mängd af tillfällen, då jag var lycklig nog, att vara salig herr

grefven Eder far till tjenst. Sådant var mig sjelf ett desto större nöje, som jag, utom medvetandet af att vara en god och ädel man till lindring uti tillfälliga bekymmer, äfven på samma gång erhöll en icke obetydlig del af hans förtroende och fick den lyckan att kunna anse mig som en af Eder familjs ödmjukaste men äfven trognaste vänner.

(Här följde en hel sida om penningeaffärer som vi kunna förbigå, för att komma till slutet.)

I den ställning Eder ärade familj sålunda stod, fanns endast en utväg till räddning. Jag följde den. Klart inseende, att det skulle blifva en omöjlighet att öfvertala grefve Carlos och äfven Er min fröken, att ifrån den blotta vänskapens hand emottaga det stöd, som omständigheterna gjorde oumbärligt, tog jag min tillflykt till det hopp, att grefve Carlos ifrån en broders, att Ni min fröken från en makes hand skulle vilja öfverse med denna pekuniära mellankomst. Min fröken, vågar jag här upprepa hvad jag redan förut dristat mig att uttala: Jag älskar Er. Mitt lifs skönaste stund skulle vara den då Ni lade Edert öde uti mina händer. Men min fröken; det oaktadt skulle en sådan förmäten önskan aldrig hafva kommit öfver mina läppar, om jag ej uti en förening emellan oss sett den enda, jag upprepar det, den enda utväg, att rädda Er och grefven Er bror ifrån den finansiella och sociala undergång, hvilken hotande hänger öfver Edra hufvuden. Se der således hela mitt brott. Jag ville rädda Er. Jag kunde icke få rädda Er

utan att Ni tog mig till make. Jag blef derföre nödsakad att säga Er, att jag älskade Er; och jag utsatte mig för Ert missnöje, emedan jag ej på annat sätt kunde få den oskattbara lyckan, att få vara Eder till tjenst.

Jag har nu härmed försökt att framställa de bevekelsegrunder, som bestämt mitt handlingssätt i förhållande till Eder familj. Jag vågar hoppas, det Ni skall finna dem ha' varit, (då jag nu omsider tvingas att påpeka desamma, för att göra mig sjelf rättvisa i Edra ögon), icke oädla till sin natur. Det behöfver knappast sägas, att Ert och grefven Er brors sätt att emottaga mina förslag icke haft den ringaste inverkan på min brinnande längatt få vara Er till nytta. Den var och är fortfarande densamma. Men det skulle vara en brist på uppriktighet å min sida, det skulle lemna ett och annat af det skedda oförklaradt för Er, om jag uraktläte, att i korthet vidröra det inflytande, som det här omnämnda förhållandet till följe af sin natur utöfvat på de kort derpå följande tilldragelserna. I saknad af det stöd som en olika utgång skulle hafva lemnat mig, har jag måst erkänna rättmätigheten och sanningen af de röster inom min egen slägt, som förebrått mig ett förbiseende af de minas dyrbaraste intressen, under ett fruktlöst sträfvande att tillgodose en vänskap, hvars band, genom brist på ett väntadt tillmötesgående blifvit, icke försvagade, men möjligen mindre kraftigt tillknutna. Då jag härtill lägger, att mitt sinne,

tyngdt och bedröfvadt af många motgångar och sorger, ej har tillåtit mig att med vanlig omsorg handhafva mina affärer, så anhåller jag att uti allt detta för Er min fröken få antyda orsaken, hvarföre icke alla angelägenheter under den sednast förflutna tiden blifvit på ett fullt tillfredsställande sätt ombesörjda, hvilket min varma vänskap för Er slägt och mitt lifliga deltagande uti allt hvad som rör densamma under andra förhållanden otvifvelaktigt skulle hafva varit en borgen för.

Se här min fröken af uppriktigaste hjerta uttaladt, hvad som har varit för mig på samma gång en pligt och en nödvändighet att bringa till Er kunskap; en pligt, emedan jag var skyldig mitt eget handlingssätt, att framställa detsamma i dess rätta dager; en nödvändighet, emedan Ni utan en sådan framställning ej kunde hafva riktigt förstått bevekelsegrunderna till detta mitt handlingssätt.

Jag har nu endast att tillägga, det jag oförtrutet arbetar i Er tjenst, för att försöka hindra sakerna att taga en alltför olycklig vändning. Utsigterna äro visserligen mörka; men allting är möjligt. Behöfver jag väl, vågar jag väl säga, att ett enda litet uppmuntrande ord ifrån Er skulle, icke fördubbla mina ansträngningar utan — förljufva dem".

Beatrice läste detta bref till slut och lemnade det sedan, utan att säga ett ord, till sin bror.

När Carlos läst det, äfven under tystnad, sade han:

— Hela det der långa brefvet kunde ha' skrifvits så här: "För sista gången bjuder jag Er: bli min hustru eller jag ruinerar Er och Er bror".

— Vet du hvad Carlos? — sade Beatrice. Hon talade utan att lyfta ögonen ifrån golfvet, på hvilket hon stirrat oaflåtligt sedan hon slutade brefvet.

— Nej.

— Jag nästan önskar ibland, att — att jag kunde få gifta mig med honom.

— Beatrice!

— Ja, han förtjenar det nästan. — Hon satt återigen tyst några ögonblick, under det brodern såg förvånad på henne. Sedan fortsatte hon. — *Nästan*, men kanske inte riktigt ändå, det vore för hårdt straff, till och med för honom.

Hon ruskade på hufvudet och blef snart lik sig igen. Hvarken förr eller sednare såg Carlos henne sådan som hon var under de två ögonblicken.

Brefvet följde sin föregångare — uti eldbrasan.

Tjugusjette Kapitlet.

I sjukrummet.

Fyrtioåtta timmar hade gått till ända emellan olyckan vid kräftsjön och grefvinnans ankomst till Hafsnäs.

Ännu ett par dagar och tack vare doktor Pulsanders skicklighet, god skötsel och en stark oförderfvad naturs spänstighet, var Nils förbi den första faran. Nu berodde allt på huru stilla man kunde hålla honom, så att ingen oförsigtighet skulle föranleda ett återfall.

Dagen efter sin ankomst hade grefvinnan Nordenstjerna ett samtal med doktorn, då denne helt uppriktigt frågade henne, om hon önskade tillkallandet af någon annan läkare. Hon åhörde uppmärksamt hans beskrifning öfver sjukdomen och huru han hade behandlat densamma, hvarpå hon efter några ögonblicks betänkande svarade på sitt milda men bestämda sätt:

— Efter hvad doktorn sagt, så tror jag, att det inte skulle vara till någon nytta att besvära en annan läkare med att resa hit. Min sons lif eller död ligger i Guds hand; men hvad mensklig skicklighet förmår, tror jag att doktorn gör för honom. Jag skall försöka att hålla honom stilla, hvilket doktorn säger kommer på min del. Ännu är det

inte så svårt. Han är inte mycket svår att hålla i ordning. Stackars Nils!

Tårarna kommo i hennes ögon, men hon räckte sin hand till doktorn och tackade honom på ett sätt, som förtjuste den lilla mannen.

— Ja — sade han sedan, då han omtalade detta samtal — om alla fruntimmer voro sådana, så vore det ingen nöd för oss stackars läkare. Vanligtvis har man mera besvär med modren eller hustrun än med sjuklingen. Antingen tro de, att man är en slags halfgud, som kan göra allt, eller också lyda de inte hvad man säger, och skylla ändock på doktorn, om det går på tok. Det är så sällan man blir behandlad som »en förståndig menniska, hvilken slagit sig på medicin»; men det gjorde hon. Det var en bra söt liten grefvinna!

Doktorn hade rätt, men han tänkte ej på, att det är så i allting, och icke blott angående läkare. Visste man blott, hvar man kunde gifva sitt fulla förtroende, så vore allt väl. Två saker förstöra oss här i lifvet; det är svårt att säga hvilket som gör mesta olyckan: Misstroende eller för mycket förtroende.

Ibland de första frågor Nils Nordenstjerna gjorde sin mor då han åter fick börja tala, var den om hans incognito hade gått förlorad genom hans sjukdom och modrens ankomst, hvartill hon, icke utan en viss oro svarade:

— Ja, det var ledsamt; men jag kunde inte tänka ut något sätt att bibehålla den, utan att

sjelf komma hit under namnet Fru Nordén. Ville du att jag skulle ha' gjort det, Nils?

Han låg tyst ett ögonblick.

— Nej mamma, det kunde jag inte begära; det är nog bäst som det är; — han sökte efter hennes hand och förde den till sina läppar.

Sedan försjönk han åter i tystnad och modren, som icke ville att han skulle tala mycket ännu, sade ingenting mera om saken.

Men snart derpå kom han med en ny fråga.

— Mamma, har du — sett henne?

— Ja — svarade hon, utan att behöfva fråga hvilken "henne" som han menade.

— Är hon inte förtjusande? säg mamma! säg!

Hon skrattade åt hans ifver och sade honom, att han icke fick tala så mycket. Han såg ledsen ut. Då lutade hon sig öfver honom och hviskade: "Jo, hon är mycket vacker"; men då han ville börja tala, höll hon sin hand för hans mun och sade: "tänk på henne så mycket du vill, men tala inte, för då får du henne aldrig".

— Tror mamma? — men handen hindrade honom från att säga mera.

Några dagar sednare då han repat ytterligare krafter fortsatte han sin fråga.

— Tror mamma att — att jag kan ha' något hopp om att någonsin få henne?

— Svårt att säga; — svarade grefvinnan småleende — men det går ju an att försöka.

— Det är visst inte värdt; — sade han nedslaget — inte vill hon ha' mig.

— Nej inte är det troligt, det erkänner jag —

— Hur' skulle hon kunna tycka om en sådan stackare som jag visat mig vara? — men här afbröt han sig, ty han såg att modren satt och skrattade åt hans bedröfvade röst. Hon hade dock beslutat, att icke säga någonting om hvad Beatrice yttrat i vagnen. Huru öm mor hon än var, ansåg hon dock, att qvinnorna böra hålla tillsammans och ej allt för mycket hjelpa karlarna. Hennes son kunde gerna försöka sjelf, tyckte hon, utan att han behöfde veta på förhand huru det skulle gå; och deri hade hon obestridligen rätt. Att fria då man vet hvad svar man skall få, måste för det första vara ungefär lika roligt som att jaga tama fåglar; och dessutom är det farligt. Många tjenstaktigt fruntimmer gjorde mera ondt än hon sjelf visste, då hon försäkrade älskaren att "du får henne bestämdt." Hon tog med de orden bort en krydda, som kanske var nödvändig för att rätten skulle hålla sig. *Litet* uppmuntran åt en försagd friare kan stundom vara väl använd; *men gör honom inte för säker!*

Af allt detta kan emellertid förstås, att tillståndet uti sjukrummet hade förbättrat sig ganska betydligt. Grefvinnan Nordenstjerna hyste nu med stöd af doktor Pulsanders försäkran det bästa hopp om sin sons snara tillfrisknande. Skadan i bröstet hade läkt sig på ett särdeles tillfredssällande sätt

och krafterna, ehuru ännu ytterst klena, hade dock repat sig så mycket, att doktorn ansåg sjuklingen utan fara kunna blifva påklädd och "ligga utanpå", redan obetydligt mera än 3:ne veckor efter olycks-händelsen.

Det var den 5 Oktober, som Nils för första gången fick lemna sängen och påklädd utbyta den emot en soffa, der han dock anbefalldes att under några dagar förblifva fullkomligt stilla, till dess krafterna hunnit tilltaga.

Den 5 Oktober var en vacker dag. Länge skall den ihågkommas på Hafsnäs jemte allt hvad som på den tilldrog sig. Något trött efter klädseln låg Nils Nordenstjerna uti ett tillstånd midt emellan vaken och sofvande. Hans mor hade nyss lemnat honom för att skrifva några bref, Brita var i rummet bred-vid, hvartill dock dörren nu var tillsluten. Den djupa tystnaden omkring honom (vi påminna om att hans rum låg åt sjösidan) och den föregående ansträngningen samverkade med hvarandra och för-sänkte honom småningom uti en djup, fridfull sömn.

Snart inställde sig drömmar.

Han såg en bäck, som rann i sakta vågor emellan leende blomsterströdda stränder. Det var en bild utaf hans barndoms lif. Helt lugnt flöt bäcken. Men det syntes dock att styrka fanns uti dess ström, ty stundom möttes den af hinder, en sten låg kastad i dess fåra, en qvist, en trädbit. Med brusande förtrytelse störtade bäcken sig öfver sin motståndare och fortsatte segrande sitt lopp.

I andra trakter, längre ned på slätten, sågs åter samma bäck som förr, men nu en flod som styrde bred och lugn sin stolta obestridda väg mot hafvet. En båt flöt med dess ström. Han såg sig sjelf deri, han hvilade på mjuka dynor och vände sina ögon emot aktern, der en qvinna satt vid styret. Det var Beatrice. Hon såg ned emot honom med en blick så full af kärlek, att en rysning af sällhet genomfor honom; han sträckte sig upp emot henne — då, i ett ögonblick förändrades drömmen, båten hade försvunnit, han befann sig på en ö midt i floden. Han såg sig om åt alla sidor efter sin följeslagerska och se — på långt håll syntes båten som närmade sig hans ö. Allt närmare kom den; han sträckte ut sina armar för att taga emot sin älskade; men den qvinna som satt i båten bar en annans drag; det var ej Beatrice. Han hade sett henne förut; men hvar? Jo nu visste han. Det var Elfva. Hon talade ifrigt till honom, ord, som han ej förstod. Men tydligare, redigare förnam hans öra ljuden, han började förstå, — vaknade, och efter några ögonblicks yrvaket tillstånd såg han hvad som vållat förändringen uti hans sista dröm.

Der satt verkligen Elfva uti sin vanliga flyttbara soffstol, som nu stod skjuten nära intill hans soffa. Hennes ansigte bar ett uttryck af ifver och oro, hon sträckte ut sina armar emot honom, som om hon ville bedja honom om bistånd.

Han gned sina ögon, han visste icke ännu om han verkligen var vaken eller om det var i drömm-

men han såg henne. Elfva här! hon som aldrig plägade lemna sitt rum annat än vid mycket högtidliga tillfällen, och då var alltid hela huset med om hennes flyttning! Hur' och hvarföre hade hon kommit hit?

Men snart förstod han åtminstone något af hvad som var på färde. Hon talade ifrigt, men tydligt och klart.

— Jag gör kanske rysligt orätt; — sade hon — men jag kan inte göra annorlunda. Ingen vill tala om hvad som håller på att ske, och gör ingen det, så är allting förloradt.

Han satte sig upp.

— Hvad är det söta fröken Elfva, som håller på att ske? Tack på förhand för att jag får veta det. Men säg — ?

— Hafsnäs håller på att säljas i dag, nu, här nere, på auktion, och det är troligen bara den förskräckliga kammarherren som kan komma att köpa det; tänk så rysligt! ack hjelp, om det är möjligt, goda grefve Nils!

Det var för mycket oväntadt. Han förde handen till pannan och försökte att få det redigare för sig.

— Hafsnäs säljas! Kammarherren? Jag är så ledsen; men det är mig omöjligt att förstå —

— Jo Carlos är skyldig kammarherren Schwarzencrona mycket pengar, jag vet inte hur' mycket, men rysligt mycket är det; och nu har han blifvit

ond på Carlos och tvingar Carlos att sälja vårt vackra Hafsnäs, tänk sådan synd!

Kammarherren Schwarzencrona! Ond på Carlos! — Ett ljus gick upp för honom; han kom ihåg hvad han hört om att kammarherren friat till Beatrice och fått afslag. Allt klarnade på en gång.

— Säger fröken Elfva, att auktionen är i dag? Hur' dags är den och hvar?

— Ack, den har redan börjat; i salen. Jag kunde inte komma förr, Beatrice anade visst hvad jag ämnade göra och höll vakt öfver mig; — men — hvad tänker grefven på?

Han hörde blott hennes första ord: "auktionen har redan börjat". Han ställde sig upp på golfvet. Hufvudet gick omkring för honom. Han trefvade nästan som i mörkret fram till ett skåp, drog ut den första rock han fick tag uti, kastade af sig sin nattrock och klädde på sig rocken, samt gick med osäkra steg ut genom dörren och tog vägen åt trappan.

Tjugusjunde Kapitlet.

Auktionen.

Uti auktionsrummet, Hafsnäs stora sal, voro ungefär 18 till 20 personer samlade. Auktionen började i vanlig ordning med uppläsande af vilkoren för köpet, hvarefter följde en beskrifning öfver säteriet Hafsnäs jemte öfriga i sådana fall vanliga upplysningar.

En viss pröfningstid af anbudet var såsom alltid vid frivilliga auktioner egaren förbehållen; men de, som kände Carlos bäst, anade med rätta, att hans beslut redan var fattadt, och att han troligen skulle uttala det strax efter sedan klubban fallit.

Den unga grefven på Hafsnäs stod framför eldstaden med ryggen åt densamma, svartklädd, (han bar ännu sorg efter sin far) och med ett uttryck af beslutsamt allvar i sitt ansigte, som visade, att huru han än led af denna stunden, så skulle han dock ej rygga tillbaka för dess hårda nödvändighet.

Vid bordet satt kammarherren Schwarzencrona.

Efter den första stumma helsningen, besvarad höfligt men kallt af Carlos, hade icke någonting vidare förekommit emellan de begge herrarna.

Slutligen började sjelfva utropet. En spekulant från Stockholm bjöd 400,000 rdr, hvilket en

rik grosshandlare från Göteborg höjde till 425. Stockholmaren 435; Göteborgaren 445; och nu sade kammarherren "450 tusen". Der stannade budet någon kort stund. Carlos stod alldeles stilla, utan att säga ett ord. Han bet endast hårdt ihop tänderna under det pinsamma uppehållet. Man påminne sig, att om Hafsnäs såldes för denna summa. så voro dermed icke ens inteckningarna betalda, utan 25,000 rdr återstodo att fylla på annat sätt, och egendomen var dock värd 600,000.

Slutligen bjöd Göteborgaren "460 tusen" men mumlade någonting om att "högre ginge han då bestämdt inte; man kunde ju få egendomar för hypothekskassa-inteckningen hvar man ville".

Kammarherren bjöd nu "465 tusen" och dervid tycktes nästan saken få bero. Auktionsförrättaren höjde klubban: första gången 465,000! (uppehåll); andra gången 465,000! (uppehåll); tredje gången —

— Huru mycket är bjudet? — sade en röst vid auktionsförrättarens sida och en sakta hand hejdade hans arm just då den skulle fälla klubban tredje och sista gången. Mannen vände sig om, förvånad öfver afbrottet. En högväxt ung herre stod bredvid honom. Ansigtet syntes mycket blekt och håret och klädseln något i oordning; men det var dock någonting hos honom, som gjorde att auktionsförrättaren svarade höfligt på frågan: "465,000, bjudet af kammarherren Schwarzencrona på Berg-

säter. Egendomen är taxerad till 600,000 tillade han upplysande.

— Jag bjuder det — och förrättaren uttalade de enformiga orden:

— 600,000 rdr ä' bjudet: första gången 600,000 rdr! —

Allt detta hade tillgått så hastigt och derjemte så tyst, att de öfriga knappast fattade hvad som hade skett. Hvarken Carlos, som stod och såg rätt för sig eller Schwarzencrona, som satt med hufvudet lutadt i handen, begge väntande på klubbans slag, hade någonting sett eller hört, förrän orden "600,000 rdr" kommo dem att häftigt vända sig om. Kammarherren endast gapade, utom sig af förvåning. Carlos sprang fram till Nils Nordenstjerna, hvars krafter voro uttömda, så att han snarare sjönk än satte sig på den stol, som Carlos skyndade att ge honom.

— Är det inte så godt att skicka bort den der? — sade han med ett matt småleende, i det han pekade på auktionisten. — Om Hafsnäs nödvändigt *måste* säljas, så ämnar jag köpa det; men vi behöfva ju inte honom eller hur'? — Och då Carlos knappt visste hvad han skulle svara, fortsatte Nordenstjerna: — Jag borde skynda mig tillbaka innan min mamma får veta att jag lemnat soffan, ty annars får jag mycket bannor; men så länge den der karlen sitter med sin klubba i handen, så kan jag inte gå härifrån. Ja, nu är det redan för sent — tillade han — der är hon ju; nu är jag

förlorad! — Han försökte att under skämtet dölja hur' dödligt trött han var, men måste luta sitt hufvud tillbaka och tillsluta ögonen.

Auktionen tog verkligen slut och alla främmande aflägsnade sig, många utan att riktigt ha' förstått hvad som egentligen inträffat.

Kammarherren förstod dock huru det var, då han af någon bland tjenstefolket lyckades få den upplysningen, att den unga bleka herrn var grefve Nils Nordenstjerna. Med bitter harm anade han att både hans sköna brud och Hafsnäs voro förlorade för honom.

Nils hade sagt på skämt, att han skulle få bannor af sin mor: men han bedrog sig. Hon sade ej ett enda ord af förebråelse. Hon tycktes förstå hela ställningen, som om hon varit med om allting ifrån början, och hon hade dock i det ögonblick hon kom i dörren och såg sin son i salen varit fullkomligt okunnig om auktionen och allt som dermed hängde tillsammans. Hon lät bära sin son tillbaka upp i hans rum och beslöt inom sig att hålla bättre uppsigt öfver honom en annan gång. Det var alltihop. Hon visste väl, huru en sådan son skulle behandlas. Kanske ock deraf den gränslösa tillit, beundran och ömhet som Nils Nordenstjerna kände för sin mor.

I afseende å Elfva och hennes handlingssätt vid detta tillfälle, så talade hon derom med grefvinnan ännu samma dag. Hon var naturligtvis mycket förskräckt öfver hvad som händt, men lugnade

sig dock, då grefvinnan sade att doktorn lyckligtvis icke ansåg den otillåtna färden utför trappan hafva haft någon skadlig inverkan på sjuklingen.

— Det var aldrig min mening — sade hon — att be' honom göra någonting sådant, som han företog sig. Och när han gick sin väg kunde jag ingenting annat ta' mig till än skrika på hjelp, och då kom först Brita och sedan grefvinnan. Jag har aldrig varit så uppskrämd i mitt lif, som då han steg upp ifrån soffan och gick ur rummet.

— Den som har att göra med Nils får vänja sig vid förskräckelser — svarade grefvinnan leende; — sådan har han varit ända sedan han var barn. En gång när han inte var mera än fyra år, hoppade han i en dam för att rädda en kattunge och blef mycket förvånad, när han sjelf sjönk och kattungen simmade ifrån honom. Jag har ofta skrattat åt honom för den bedriften.

— Jag ville så gerna försöka tala om för grefvinnan hvarföre jag gjorde som jag gjorde — sade Elfva. — Får jag försöka?

— Ja försök — svarade hon. — Jag tror nog det går, ty jag kan nästan ana huru det var.

Och medan grefvinnan satt och med sin hand sakta strök de silkeslena ljusa lockarna talade den unga flickan.

— Ser grefvinnan, det är så mycket olikhet ibland oss alla här på Hafsnäs.

— Carlos och Beatrice, de, tror jag, skulle aldrig begära hjelp hvarken för sig sjelfva eller för andra i

huru stor nöd de än voro. Och ändå skulle de vara de första att hjelpa andra som voro i samma belägenhet. Henrik och Signe äro inte så stolta som Carlos och Beatrice; men de tyckas hålla med, att det var omöjligt att säga ett ord till grefvinnan eller grefve Nils. Jag tror nästan, att Signe är lika stolt som Carlos i fråga om honom. När de talade om saken, så förstod jag hvad de menade; men det var en sak till som jag förstod och det var, att jag inte är det minsta stolt, och att hvarken de eller jag skulle bli förnedrade genom att jag talade om huru det stod till för så goda vänner. Förstår grefvinnan mig?

— Ja, mitt älskade barn — sade grefvinnan och kysste Elfva ömt; — jag förstår fullkomligt och jag undrar just hvart det skulle taga vägen med oss andra, stolta och dryga som vi äro litet hvar, om det icke funnes sådana der små budbärerskor att gå emellan oss och föra oss tillsammans. Jag undrar inte alls på Carlos och hans syster; de gjorde som alla stolta personer. Att begära hjelp är för dem den värsta förnedring af alla. Det är tror jag det sista en stor karakter lär sig. Han tror sig ha' rättighet att vara hela verldens välgörare, men då han sjelf behöfver någonting, låter han heldre verlden falla än han talar derom.

— Jag hade beslutat att tala vid grefvinnan, men fick intet tillfälle före auktionsdagen. Så snart Beatrice hade lemnat mig, lät jag Karin (en af pigorna) skjuta mig till grefve Nils' rum, der jag

trodde att jag skulle finna grefvinnan och der jag var säker för Beatrice; men då jag kom in, var han ensam och vaknade af bullret. Karin sprang för att söka grefvinnan och innan jag tänkte på hvad jag gjorde hade jag talat om allting för grefve Nils. Så gick det till.

Grefvinnan underrättade sedan Elfva om att hennes son skickat och bedt Carlos titta upp till sig, då affärerna dem emellan hade blifvit uppgjorda på några minuter.

Så var förhållandet. Det var omöjligt för Carlos att emotstå den enkla, hjertliga vänlighet hvarmed grefve Nils Nordenstjerna bad att få öfvertaga de olyckliga inteckningarna och derigenom betrygga hela ställningen på Hafsnäs. — Min mor — sade den sednare — har skött mina egendomar under min långa omyndighet så, att jag eger stora summor penningar, utom att alla skulder äro betalda, och det är således ytterst beqvämt för mig, att få utsätta en del af penningarna på ett sådant sätt.

Och så var den saken uppgjord.

— Jag måste ändå gräla på Elfva, — sade Carlos.

— Ja, och jag med. Det var oförsvarligt af henne, att inte tala om auktionen för mig förut. Det kunde ju ha varit för sent, och då hade Schwarzencrona nu varit egare till Hafsnäs.

— Ja, det är nog sannt — sade Carlos. — Men jag kunde inte handla annorlunda än jag gjorde.

Svara mig uppriktigt. Skulle grefven inte ha gjort på samma sätt under samma förhållanden?

Nordenstjerna tänkte en stund. — Kanske — sade han ändtligen. — Åtminstone förstår jag fullkomligt huru det var.

Och sedan tillade han småleende:

— Det är väl, att alla Elfvor inte ännu ha' försvunnit från jorden.

Tjuguåttonde Kapitlet.

En Folkunges öden.

Sedan Nils varit uppe några dagar, fick han snart doktorns tillstånd att bäras utföre trapporna, och att under den varma delen af dagen börja vänja sig vid luften utomhus. När det först var fråga härom, uttryckte han den önskan att blifva buren af Birger, hvilket han sade vore lättare och angenämare än något annat sätt. Birger tillfrågades och tycktes särdeles nöjd med uppdraget. Det har förut blifvit nämndt, att informatorn i hög grad lyckats vinna den store smedens tillgifvenhet; och grefvinnan hade, genom sitt sätt att visa Birger tacksamhet för hvad han gjort hennes son, ytterligare styrkt Birgers ifver att vara till tjenst.

Han infann sig med ett ansigte, som utvisade stor glädje öfver att få åter träffa den unga herrn, hvilken han icke sett sedan olycksnatten.

— God dag Birger, — sade Nils, då smeden inträdde i rummet. — Doktorn har varit så pass medgörlig, att jag får komma ut litet grand, men deremot påstår han att jag inte får gå i trapporna. Jag får väl lof att göra som han säger, fastän jag skulle vilja visa honom, att jag kunde springa om honom sjelf i trappan, om jag bara finge försöka: Eller hur' doktor? Vill ni springa i kapp?

— Se så, prata nu inga dumheter, — sade doktorn godmodigt. — Ser jag ut, som om jag skulle vilja springa i kapp? Aldraminst med er, herr bleknos. — Den här unga herrn, — sade han, vändande sig till Birger, — har fått det infallet att vilja bäras ned till det s. k. solbaddet utaf dig. Ser du dig god till att göra det? Men du får inte släppa honom, för då går han sönder, så klen är han ännu, fast han pratar om att springa i kapp; och ännu mindre får du låta honom gå ett enda steg sjelf de 2 första dagarna. Förstår du?

— Ja, jag förstår, — sade smeden, — lita på mig; jag ska' hålla'n så fast, som om jag hade'n i skrufstädet.

— Åh ja, måttligt, tack ska' du ha', — sade Nils.

— Jag litar på dig, — svarade doktorn; — jag känner till din skicklighet, att ta' folk med dig emot deras vilja. Se så, nu ha vi fått det färdigt.

— Hvad är det ni menar med »det» doktor? — frågade Nordén ur de tjocka schalar, hvarmed hans mor ombundit honom. — Om det är mig ni menar, så protesterar jag emot att kallas för »det» och behandlas som ett paket.

Hans sista ord sades uti förstugan. Birger hade tagit honom upp i sina armar och bar honom som ett litet barn utföre trappan under allmänt jubel. Gustaf sprang förut, för att visa vägen.

I trädgården voro Signe och Beatrice. De hade icke sett honom sedan han sjuknade och Beatrice behöfde all sin sjelfbeherrskning, när hon såg sin älskares bleka ansigte och affallna drag. Men hans leende var detsamma som förut, då han så godt det lät sig göra i den obeqväma ställningen helsade på de begge flickorna. Signe gick bredvid honom under det Beatrice följde efter med grefvinnan Nordenstjerna.

— Elfva bad mig helsa och säga, att hon är så glad att grefven har fått komma ut, — sade hon.

— Ack, — svarade han, — om fröken Elfva sjelf finge komma ut. Är det intet hopp?

— Jo, — svarade Signe, — hon finner sig bättre af den gymnastik, som doktor Pulsander föreskrifvit; och doktorn hoppas, att det nu skall gå stadigt framåt.

Doktorn gick förnöjd och stolt bakom Nordén, liknande en bildhuggare, hvars mästerverk bäres framför honom till utställnings-lokalen.

Solbaddet var ett ställe vid sjöstranden, beläget strax bortom trädgården åt parken till. En hög klippvägg skyddade mot hvarje kall vind och middagssolens strålar samlades der likasom uti en brännpunkt. Som det led emot midten af Oktober, var detta bästa stället för Nordén. Doktor Pulsander gaf Birger anvisning, hvar han ville hafva sin bildstod, och gick sedan några steg tillbaka, betraktande den med välbehag.

— Så der ja, så långt har jag nu fått grefven, — sade han. — Bara en halftimma första dagen, och ingen oförsigtighet. Birger, du stannar qvar här och om grefven understår sig att stiga på de der långa störarna, som han kallar ben, så —

Detta var sagdt mera till Nils än till Birger och den förre svarade skrattande:

— Nå, hvad då, nedrige tyrann? Fortfar! håna olyckan, emedan den är hjelplös och ingen uppträder till dess försvar.

— Då sättes han in i skrufstädet igen, — sade doktor Pulsander och gick sin väg med sträng uppsyn, men inom sig ganska förnöjd.

Den hösten hade många vackra, varma dagar och hvarje sådan satt Nordén vid sin klippvägg några timmar midt på dagen. Han njöt af den sköna hafsluften och kände kraft och helsa strömma tillbaka med hvarje fläkt från den salta vågen. Det finnes ingen tid så skön, som den, då man tillfrisknar efter en svår sjukdom. Nordén hade lifvet framför sig så ljust och herrligt. Uti Beatrice' sänkta öga

trodde han sig se kärlek; och någonting i hennes röst, då hon talade vid honom, lät honom hoppas. Han längtade nu otåligt efter tillfälle att försöka sin lycka.

En dag satt han och drömde om sådant vid Östersjöns strand. Hans moder satt icke långt derifrån på en sten med en bok uti sin hand. Den trogne Birger var der som vanligt. Han gick vid stranden och sökte snäckor åt Nordén. Han kom just nu tillbaka och hällde några sådana i Nordéns knä. Denne såg upp uti hans ansigte och smålog.

— Tack kära Birger, — sade han. — Du är så god emot mig, som om jag vore ett barn. Nu är det snart slut med ditt besvär. Doktorn tror, att jag snart skall vara dugtig igen.

— Ja, jag hörde han sa' det, — svarade Birger. — Jag ska' ge' mig af härifrån snart, så det passar sig just bra.

— Du! jag trodde du hade det mycket godt här hos grefven på Hafsnäs. Är det någonting på tok igen?

— Åh nej vars, det är det inte; men se saken är den, att — att jag har en gammal far, som jag inte har hört af på länge och som jag måste se efter en liten smula, för gubben är gammal.

— Jaså, ja det är ju ganska rätt. Huru länge sedan är det du såg honom sist?

— Det blir sex år nästa midsommar.

Någonting i Birgers röst då han talade om sin far uppväckte Nordéns nyfikenhet. Han hade förut

sökt förmå smeden tala om sina lefnadsöden; men alltid förgäfves. Detta var till och med första gången Birger talat om sin far.

Han väntade emellertid att smeden af sig sjelf skulle fortsätta ämnet. Denne stod och petade på ett träd, tydligen obestämd om han borde säga mera eller icke. Slutligen utbröt han:

— Nå ja, kanske det kunde roa grefven att höra hur' jag kom att bli en sådan der odåga, som jag var då vi först möttes. Sådan har jag inte alltid varit ska' grefven tro.

— Får jag höra på också? — sade grefvinnan, hvars uppmärksamhet blifvit väckt af de sista orden.

— Ja bevars hvad grefvinnan det får, — svarade Birger, — men se jag skulle inte tycka mycket om, att hvad jag berättar blefve allmänt bekant; och det kommer herrskapet att förstå bättre sedan, kanske.

Grefvinnan flyttade sig närmare och Nils upphörde att drömma, under det han med stigande uppmärksamhet lyssnade till

Birgers berättelse.

Min far, som jag nyss talade om, är bonde och bor på sin egen gård i Vadstenatrakten. För att vara bonde så är han en rik karl, han kan väl rå om en 60, 70 tusen r:dr, och rikare blir han nog innan han slutar, för han lyckas bra med hvad han försöker. Man kunde väl inte se en lyckligare gård, än hvad han var husbonde öfver, det vill säga

en 6, 7 år sedan, för då började olyckan, och det ska' jag berätta hvarifrån den kom.

I den trakten finnes det flera bönder, som äro mycket dryga och sturska, både för det de ha stora gårdar och dugtigt med pengar, men ändå mera för det de tro sig härstamma rakt ned från den gamla Folkungeslägten. De tycka, att allt hvad adel heter är strunt emot att räkna blod-skap med den stora Bjälbo Jarlen och hans slägt, och lika måna som man säger att grefvar och adelsmän äro att behålla sina anor, lika mycket försöka Folkunge-bönderna att bara gifta sig på så sätt, att ingen vanlig bondblod får komma in i slägten.

Far min, som eljest kanske hade varit en god och beskedlig karl, men bara det blef frågan om någonting sådant, så var han inte längre samma menniska. Han var en af de äktaste folkungarna, och det var han inte litet sturs öfver, det, och så att vara Östgöthe, som han dernäst tyckte var det han helst ville vara på jorden. Jag minns ännu, hur' en gång en slug äfventyrare fick både mat och husrum så länge han ville, bara för han förstod sig på att smickra gubbens fåfänga. Jag kände på mig, att han gjorde narr af farsgubben och ville ofta köra af honom, men han sa' sig vara målare, och att gubbens ståtliga utseende och långa hvita hår skulle passa så bra uti en tafla han höll på med, som skulle heta »Jarlens Afsked»; och det gjorde att han fick vara qvar och måla på sin tafla, som aldrig ville bli' färdig. Om han hade någon

tafla vet jag inte, men en vacker dag försvann han, och taflan den tog han visst också med sig, för det fanns ingenting qvar annat än ett näsvist bref, der han sade, att han hade så brådtom med »Jarlens Afsked», att han omöjligen kunde hinna taga »afsked af jarlen». Hushållerskan minns jag tittade efter om alla silfverskedarna funnos qvar, och far tyckte aldrig om sedan att den saken kom på tal.

Det fanns bara en son der hemma, och det var jag. Mycket angelägen var far, att jag skulle gifta mig snart och väl, och när jag blef säder en 22 år var han ofta på mig om den saken. Men der kom' vi inte så bra öfverens som annars, inte.

— Hör du Birger, — sa' far min, — du får lof att gifta dig snart hör du, så att jag får se några barnabarn, innan jag dör.

— Ja'vars, — svarte jag, — är det inte annat, så går det väl an att göra far till viljes.

— Nå, — sa' far min mycket nöjd, — har du någon i kikaren? hon är väl en bra flicka kan jag tro, och utaf rätta sorten se'n?

Det var det sista riktigt vänliga ord, som jag väl någonsin får höra utaf far mins mun. Jag visste nog, hvad han menade med »rätta sorten»; men se den flickan som jag höll af, hon var inte af rätta sorten efter hans mening, men desto mera var hon det efter min.

Jag svarade inte någonting strax, utan gick på och täljde ett yxeskaft jag höll på med.

Han såg litet oroligt på mig.

— Hvem är det du har tankarna på? — sa' han.

— Ja vet far, — sa' jag, — det kan just göra detsamma så länge.

— Åh jo men säg ändå, — sa' han; — om inte du skäms för henne.

— Skämmas för henne lär väl ingen någonsin behöfva att göra, — svarte jag; — men eftersom far tror det, så är det Marie Jonsson, och rarare flicka finns då inte i hela Östergyllen.

Då blef gubben mycket ond.

— Är du tokig du! — sa' han, eller någonting sådant der, — Marie Jonsson, dotter till landthandlaren, en karl som ingen menniska visste hvem han var, när han först kom hit med två tomma händer och knappast en hel rock på ryggen.

— Ja, men nu vet man hvem han är, — svarade jag, — den dugtigaste karl i hela orten, och rik blir han nog också med tiden, om det är någon som räknar efter sådant.

— Åh ja, nog tror jag att han står sig, alltid, och en dugtig karl är det visst, men sådana der inflyttingar vet man aldrig hvad det är för slags folk. Det är aldrig värdt att lita på någon, som inte bott på samma ställe minst 3 led, son efter far. Egentligen är det bäst när de rå om jorden, men bo de qvar länge, så går det väl an. Den som flyttar, är antingen en stackare eller en rackare, det har jag alltid funnit. Är han både klok och hederlig, så går det bra för honom der han är.

Se'n följde det ena ordet efter det andra, och inte blef det bättre för det, hvarken den gången eller sedan då vi taltes vid om den saken. Gubben försökte både med hot och annat. Det hade varit sagdt, att jag skulle ta' emot gården på våren, men det blef inte af nu, för han trodde väl att när jag hade fått gården, så skulle jag tvärt gifta mig med Marie Jonsson; och så gick det en tid bortåt och blef värre och värre emellan far och mig. Det är tråkigt att göra far sin emot, när han är gammal och gråhårig, men att gifta sig med den ena, när man håller af den andra, det kan en väl inte göra, och till på köpet när man är så godt som fäst vid den andra.

Hon var den sötaste, vackraste flicka, må herrskapet tro, min Marie. Aldrig hade jag sett henne ledsen heller, och jag tyckte det kunde tjena till ingenting att säga henne, hur' far min hade sagt nej till vårt bröllop, för jag tänkte det skulle väl ge sig med tiden, och då kunde jag ju spara henne den sorgen.

Det var en afton, en lördagsafton var det, då vi träffades som vanligt. Hon hjelpte far sin med handeln, men om lördagarna stängde de boden litet tidigare, och då hade vi alltid möte på så sätt, att hon kom ned till sjöstranden der jag låg och väntade i min båt, och då brukade vi ro ut en stund på Vettern, när det var godt väder.

Den der aftonen hade jag väntat en liten stund vid det vanliga stället, som var en stor slät klippa,

der båten kunde gå ända intill. Rätt som det var, hörde jag hennes steg. Jag såg henne inte ännu, för löfvet var så tjockt uti dungen der ofvanför, men hennes steg hördes så olika mot annars, att jag kände liksom en aning om att allting inte stod riktigt rätt till. Hon brukade alltid komma så lätt och glad som en lössläppt fågel, och fötterna de rörde knappt vid marken, så nätt steg hade hon. Men i dag var det annat. Till och med när hon kom ut ur dungen, så att jag såg henne uppe i björkhagen, så var det på samma sätt. Hon lyftade en gång på hufvudet, så hon blef mig varse i båten, det var jag då säker på, men inte ökade hon på stegen för det, hon som annars — men hvad tjenar det till att tala om det nu; aldrig kommer hon väl att springa genom en björkhage mera, då jag ligger nere vid strand. Stackars min flicka! — — — —

När hon hade kommit ned till båten, stannade hon och blef stående på den der stora hvita stenen jag talte om. Hon hade gått liksom i sina tankar hela vägen och sett ned på marken. Nu såg hon på mig igen, der jag satt i båten med årorna i vattnet. Det blir väl svårt att förstå kanske, men, se'n jag hade sett hennes ansigte, då jag trodde att hela min lycka höll på att gå förlorad, så var det en enda längtan jag kände, och det var att få henne i båten till mig. Jag vet knappt hvad jag tänkte, tokigt var det väl, men jag trodde att bara hon ville stiga i båten, så skulle jag kunna föra

henne långt, långt bort, jag skulle aldrig släppa henne ifrån mig, och steg hon inte i min båt så kände jag en ryslig farhåga, att hon skulle gå ifrån mig, och det för alltid. Det var en enda menniska jag var rädd för, det var bara en, som kunde skilja oss åt, och det var hon sjelf. Hon var en sådan der flicka, att hvad hon bestämde sig för, det höll hon ut med, om än hela verlden var emot henne. Det trodde man inte när man såg henne så munter och skämtsam, men jag kände henne jag och visste, att under blommorna och mjuka mossan låg hårda jernet.

Der satt jag som sagdt med årorna i vattnet och tordes inte se upp och kunde knappt tala, så ifrig var jag att hon skulle stiga i båten. Jag var en tok; jag tyckte Vettern var som ett stort haf, jag skulle ro bort med henne, dit, der ingen skulle skilja oss åt.

— God qväll Birger, — sa' hon och hennes röst lät så underlig; — har du väntat länge?

Jag minns inte hvad jag svarade på den frågan, men jag tyckte sjelf, att jag talade hest och otydligt, då jag bad henne stiga i båten.

Hon stod ändå qvar på den stora stenen.

— Kom ned i båten! — ropade jag häftigt.

Hon förstod väl mig, liksom jag förstod henne, och derföre svarade hon mycket lugnt utan att tyckas märka mitt sätt.

— Jag vet inte, om det är värdt att fara ut på sjön i afton. Jag måste tala litet grand vid dig, Birger.

— Det kan du göra på sjön, — svarade jag, — stig i båten, Marie! Marie! kom med i båten, kan du inte göra mig till viljes? kom med i båten!

Men hon stod ändå qvar, stilla och orörlig. Då visste jag att det var förbi och satt och väntade, hvad hon skulle säga.

— Birger, — sade hon, — hvarföre sa' du mig inte, att din far hade förbjudit dig att tänka på mig till hustru? Kunde du vilja, att jag skulle tvinga mig på en slägt, som inte ville ha' mig, som tyckte att jag var för dålig? Jag trodde du höll af mig bättre än så.

Jag svarade ingenting; och hvad skulle jag svara? Hon hade nog rätt, fastän jag aldrig hade tänkt mig saken på det viset. Jag hade hoppats, att hon aldrig skulle få höra hvad far min tänkte, men det var dumt af mig, för inte kunde det gå på länge som det nu var, inte. Men jag satt och funderade på, hur' hon hade fått reda på saken nu; och tänkte på, hvad jag skulle göra den som satt ofrid i sinnet hos min Marie.

— Farväl med dig Birger, — sa' hon. — Du mente nog väl med mig du, tror jag, fast det hade varit bättre, om du hade sagt ifrån, hur' det stod till. Skulle det bli bättre tider och du håller af mig ännu, så — är jag inte den som byter om; men till dess farväl med dig. Tack för du har varit snäll vid mig. Hur' det än blir, så glömmer jag aldrig det.

Hon vände sig om för att gå.

— Marie, gå inte bort! — ropade jag häftigt. — Det är inte så farligt som du tror. Han ger nog med sig, far min, och gör han det inte, så bry vi oss inte om honom, utan gifta oss ändå. Är det rätt af dig att uppoffra vår hela lycka för en gammal gubbes nyck och fåfänga?

— Du glömmer bort en person, Birger, — svarade hon, — och det är min far. Han har sin stolthet han som andra, fast han inte hör till någon förnäm slägt som ni. Men heldre skulle han se mig dö, än han lät mig gifta mig på det viset, att svärföräldrar inte ville ta' emot mig, och far och son blefve ovänner för min skull.

Hon sa' det så, att jag förstod det var inte värdt att tala mera om'et. Jag längtade rysligt att få veta, hvad det kunde vara för en som hade sprungit och pratat hos henne; men det ville hon inte säga mig på några vilkor.

Vet herrskapet hvem det var? Jag borde ha' kunnat gissa det. Far min sjelf hade varit hos henne (jag fick reda på det sedan), och tiggt och bedt henne inte ta' ifrån honom hans enda son på hans gamla dar, och till sist hade han fått henne till att lofva att aldrig gifta sig med mig emot hans vilja. Då hade gubben blifvit så glad, att han tackade och välsignade henne; men hon sa' helt enkelt, att hon gjorde det för sin fars och sin egen skull, så att hon förtjenade ingen tack, sa' hon.

Allt det der visste jag inte då. Jag var så till mods att jag blef grym emot henne, fast hon

hade nog sorg utan att jag behöft öka på den. Men jag var så bitter, att jag frågade, om den hon talt vid också hade sagt henne hvem det var, som far min hade bestämt att jag skulle gifta mig med.

— Nej, — svarade hon, — det vet jag inte. Är det allaredan bestämdt? — När hon sa' det, så darrade hon på rösten. — Det är så godt du talar om det för mig, så blir allting fullständigt; jag får i alla fall höra det sedan, och då är det bättre nu. Hvem är det?

— Brita Nilsdotter i Storegården.

— Hon som har varit borta så länge och nyss är hemkommen?

— Ja, hon har fått en riktigt fin uppfostran, efter hvad far min säger. Den flickan är han nöjd med, för hon har bara Folkungebönder till förfäder hela raden tillbaka, och då gör det ingenting att hon är liten, ful och mager.

— Stackars flicka! — sa' Marie sakta, — ful är hon inte, men hon ser sjuklig ut, tyckte jag, då jag såg henne härom Söndags i kyrkan.

— Och inte är det möjligt, att han kan mena allvarsamt att jag skall gifta mig med henne, och det när han kunde få en sådan svärdotter som dig Marie! Bara du ville stå fast på min sida! Ack, säg att du ångrar dig, säg att du inte kan lemna mig, att du inte kan —

Hon afbröt mig.

— Du vet knappt hvad jag inte kan, — sade hon.

Som hon sade det sköt hon sakta ut båten i sjön.

— Ro! — fortsatte hon, — ro! jag skall stå qvar här, så länge du syns på sjön. Om jag nu kan se den käraste jag eger på jorden fara ifrån mig, utan att göra ett enda tecken för att kalla honom tillbaka, så tro sedan att det blir som jag sagt, och vänta ingen svaghet ifrån mig. Jag heter Marie Jonsson och inte Marie Folkunge, men kanske man inte behöfver några anor för att kunna handla rätt. Jag skall försöka. Farväl Birger! Gud välsigne dig.

Jag rodde, och hon stod qvar; jag visste nog, att det inte var värdt att hoppas, men jag gjorde det ändå till sista stund. Så länge jag kunde se henne, voro hennes ögon fästade på mig med ett uttryck så obeskrifligt ömt och på samma gång så orubbligt fast, att jag aldrig kunnat tänka mig någonting sådant. Hon såg ut, som om hon hade velat ge hela verlden för att få kalla mig tillbaka och ändå inte velat kalla mig tillbaka, om hon fått hela verlden för att hon hade gjort det.

Jag rodde långt utåt viken och svängde till sluts om en udde. Då jag steg i land kunde jag se henne genom buskarna, fastän hon inte kunde se mig. Förut hade hon stått så stilla och orörlig, att man inte var säker om att hon lefde. Då jag fick syn på henne igen, hade hon flyttat sig ifrån stenen till sjelfva gräsmattan, men hon stod ännu vänd utåt sjön. Jag kunde se, hur' hon satte upp handen

till ögat, och strax derpå kastade hon sig framstupa på gräset. Då skyndade jag mig till båten och rodde om udden igen, men medan jag rodde så reste hon sig, stod stilla ett ögonblick och gick sedan långsamt uppåt hagen samma väg hon hade kommit. Hon såg sig inte om åt sjön mera.

Den natten var jag qvar på sjön. Jag ville inte gå hem och möta far min, efter hvad han hade gjort mig. Jag hade alltid haft ett svårt lynne, och jag kände, att om jag ej lugnade mig förrän jag träffade honom, så kunde det ske, som jag se'n skulle önska ogjordt.

Mot natten friskade vinden; jag spände upp seglen och for omkring på Vettern, hur' som helst, jag brydde mig ej om hvart. Då skummet rök om kölen, och båten flög öfver vågorna, då kändes det bättre inom mig; men jag var ej nöjd ändå. Jag ville ha mera, jag ville ha storm, jag ville ha en fiende att ta' ett tag med, för att ge den rasande sorgen någonting att trötta sig mot.

Och det blef storm, en storm sådan som jag aldrig sett på Vettern, och jag är ändå uppfödd på den sjön. Det var mörkt som en graf; men snart började åskan gå, och blixtarna lyste upp de höga vågorna omkring mig. Min lilla båt, den var som ett nötskal ibland dem. Än låg den högst uppe på spetsen af en skyhög våg, än sjönk den ned som i en brunn. Hur' det kunde gå som det gick, det har jag aldrig förstått. Inte tog jag ned seglet heller, utan tvärtom, så var jag till mods,

att jag surrade fast skotet, och riktigt på trots var det. Masten den böjde sig, så jag trodde den skulle brista i hvart ögonblick, men jag tog inte loss skotet ändå. Jag tyckte det kunde just göra detsamma hvad som hände mig nu, då jag inte skulle få min Marie.

Till sluts tröttnade jag på att segla fördevind, och la' mig i stället att kryssa. Det blåste nästan nordlig vind, kanske en liten smul på vestlig, och jag hade kommit ett godt stycke hemifrån nedåt Vettern då jag började kryssa. Med långa lovar arbetade jag mig uppåt, jag strök i väg öfver vågorna med en sådan fart, att det kändes ibland, som om båten hoppade från den ena vågen rätt öfver djupet till den andra. Kunde någon ha sett mig då, så skulle den väl ha trott att jag var galen, som for så der midt i natten och kryssade på Vettern, i sådant väder till.

Det är svårt att säga hur' länge jag hade varit ute, men nog måste det ha' varit flera timmar, så att tiden var väl tu, tre på natten, då min segling fick ett hastigt slut på en stund.

Jag höll just upp emot östra strand (det var hemsidan det), och tänkte det skulle gå att komma förbi en udde, som sköt ut bra nog långt i sjön. Men det gick inte, och jag hade kommit för nära land, så att båten kom i starkt lä för udden, som hade hög strand och slutade med en stor brant klippa som gick tvär ned i sjön. Jag hade ändå lyckats vända båten och kasta om seglet och skulle

just göra fast skotet igen, då jag kastade ögat bortåt klippan för att se, hur' långt jag hade drifvit. Då var det någonting som såg besynnerligt ut.

Det var som om berget hade haft ett stort rödt öga, så såg det ut, midt på, eller kanske litet högre upp än midten. En eld inuti sjelfva berget, någonting annat kunde det inte vara; men hvem hade tändt den så här dags på natten? Jag blef nyfiken och lade ut en åra, för att ro mig upp emot stranden och se efter hvad det kunde vara.

När man kom litet åt sidan, så syntes inte elden; jag rodde tillbaka och fick syn på den igen; men det var bara på ett enda ställe den syntes, och då kunde jag förstå, att det var djupt inuti berget det brann, så att skenet gick genom ett hål på en tjock bergvägg.

Sedan jag kommit i land och gjort fast båten, sökte jag att komma ut på udden. Det var ingen lätt sak, mörkt som det var. Jag lyckades ändå till slutet komma fram öfver klippblock och stenrös, der visst ingen menniska varit med sin fot förr; men det hjelpte inte mycket, för se'n stod rama klippväggen midt för, och hängde öfver gjorde hon också, så det var rakt omöjligt att komma upp på henne. Jag måste gå längre upp åt land, till dess jag derifrån kunde bestiga åsen som sköt ut i sjön. Den följde jag nu, och trefvade mig varsamt fram emellan de buskar och snår, hvarmed den var beväxt. Att det inte var rätta vägen fram till det ställe der elden var anbragt, derom blef jag

allt mera öfvertygad ju längre ut jag kom. I nästa ögonblick blef det åtminstone alldeles säkert. Jag snafvade med foten, tog ett steg framåt och föll hufvudstupa en 20 fot rätt ifrån berget, som här tycktes ha' remnat och skiljt sig ifrån den öfriga delen, som låg längre ned åt sjön. Öppningen var nästan helt och hållet igenvuxen med buskar och träd, och det gjorde, att jag i mörkret inte hade sett hur' det var, utan föll ned i klyftan.

Se'n jag sansat mig litet efter fallet, som lyckligtvis hade blifvit mindre högt genom de täta buskarna, så att jag icke skadade mig just något, började jag söka mig en utväg derifrån. Efter mycket letande hittade jag på, hvad som möjligen kunde vara, om inte just en väg ut, så åtminstone en väg att komma in till den håla, som jag nu förstod måste ligga i den frånremnade delen af klippan. Med tillhjelp af en trädgren svängde jag mig upp på ett slags steg i berget och derifrån på ett annat, hvarifrån jag med händerna kunde lyfta mig upp på en större afsats. Jag befann mig der tydligen på yttre sidan af grottan, och en liten gångstig såg ut att leda till ingången. Jag hörde vågorna brusa och slå emot foten på berget, medan jag, hållande mig så godt jag kunde i bergväggen, mera kröp än gick utmed stigen, som ledde till öppningen på grottan.

Hade jag inte förut sett skenet ifrån elden, så att jag visste att någon ingång måste finnas, inte skulle jag ha' trott att den fanns der. Jag

måste klämma mig sidlänges emellan två stora, höga stenar, som bildade en slags dörrposter, och sedan gick den smala gången inte rakt, utan krökte sig så, att det inre utaf grottan och elden ännu inte syntes. Men en stark lukt af bränd ved och äfven rök, som slog emot mig, visade att jag nu gick rätt.

Hittills hade jag inte tänkt på att folket i den här underliga bostaden kanske inte skulle tycka om att få besök af objuden gäst, som jag var; men nu i sista stund rann det mig i sinnet hvilken fara jag löpte, och jag knöt ofrivilligt handen fastare om en tjock gren, som jag förut användt för att trefva mig fram i mörkret. Med högra sidan främst, gick, eller snarare drog jag mig sidlänges genom den krokiga gången och kom så in i sjelfva hålan.

Den var tom. Så tyckte jag åtminstone först, innan mina ögon hunnit vänja sig vid eldskenet efter att ha varit så länge i mörkret. Midt i hålan brann en stor eld, och den myckna röken ifrån de våta grenarna spridde sig dels i hålan, smygande sig utefter de skrofliga väggarna, dels sökte den sig upp igenom någon osynlig utgång uti hålans topp. Litet mera bränsle låg bredvid elden färdigt att begagnas, och här och der omkring lågo saker, som jag inte kunde urskilja eller se hvad det var.

När jag ändtligen började kunna klarare urskilja hvad som fanns derinne, blef jag varse, att jag inte var ensam. Längst bort i hålan satt en liten

mörk kropp, hopkrupen på en låg stol eller pall med armbågarna stödda på knäna och hufvudet i händerna. Bredvid låg en hoprullad igelkott. Den lilla menniskan (att det var en menniska det såg jag, men om det var karl eller qvinna det var omöjligt att se), den lilla menniskan satt så orörlig, att jag ett ögonblick trodde att hon inte sett mig; men i detsamma fick jag se ett par ögon, som voro vända rakt på mig, och som tydligen följde mina minsta rörelser med den yttersta uppmärksamhet. Det gick en rysning öfver mig; ingenting är så hemskt i mitt tycke, som då man helt hastigt finner ett par ögon, som stirra på en utan att säga ett ord, isynnerhet om det är mörkt eller skymning. Jag blef stående der jag stod och kunde inte få fram ett enda ord.

Se'n det hade varit så en stund började dverginnan tala, och det med en röst så gäll och skarp, att det klang i hvalfvet, och jag riktigt spratt till der jag stod. Men det var ändå skönt att hon talade, för annars vet jag inte hvad jag skulle ha' gjort.

— Hvad vill han här? — frågade hon. — Hvem söker han?

Jag visste inte riktigt hvad jag skulle svara. När jag började klättra var det bara af nyfikenhet att få reda på, hur' elden kunde brinna inuti berget, och jag tänkte aldrig på hvad jag skulle göra, om det fanns någon menniska der.

Då jag ingenting svarade, började dverginnan igen, och hennes röst lät klagande och vresig.

— Är det ej nog med att inte få någon frid eller ro, när jag någon gång vågar mig ibland menniskor, utan de ska' förfölja mig ända hit upp, för att plåga mig med sina bekymmer och tråka ut mig med sina gräl?

Hon flyttade fram sin pall närmare intill elden, och i det hon utbredde sina långa, magra fingrar emot värmen, fortfor hon med sin klagande röst, mera för sig sjelf än till mig:

— Elaka menniskor! styggt folk! hjertlösa emot den olyckliga; men, ha! ha! ännu hjertlösare emot hvarandra och hjertlösast emot sina barn och sig sjelfva; det kan göra en godt att se, hur' de plåga dem de borde vara som bäst emot. Kunde jag bara vara hälften så elak, som folk tro mig vara, så skulle jag ha' bra roligt; ack om jag kunde vara riktigt elak den här gången, riktigt elak, riktigt elak — — —

Så der satt hon och pratade för sig sjelf, och slutligen dog rösten bort, och det hördes bara ett underligt läte, under det hon vaggade sig på sin stol och nästan tycktes ha' glömt att jag var der.

Jag hade repat mig litet nu, sedan jag fann att det var en stackars vanskaplig, puckelryggig gumma och inte någonting farligare jag hade att göra med.

— Det var en underlig håla det här, mor har slagit sig ned uti — sade jag och försökte att låtsa

vara hemmastadd och se mig omkring litet grand i hålan.

Hon såg upp ifrån sina händer och tittade mig rakt i synen som förut.

— Underligare än han tror — svarade hon och ett ohyggligt grin flög öfver hennes vissnade, fula ansigte. — Stå still, annars kommer han inte att tycka om'et.

Som hon talade, sträckte hon ut sin ena arm bakom sig, en lång, lång arm, som om den tillhörde en stor menniska, och i detsamma var det, som om klippan bakom mig hade öppnat sig. Den stormande sjön syntes derute, och vågorna, hvars brus nyss förut lät doft och aflägset, hördes nu slå emot foten af den branta klippan, vid hvars yttersta kant jag fann att jag hade stått, utan att ana det. Ett enda steg åt sidan och jag hade fallit ibland de rasande vågor, som bröto sig i skum emot de spetsiga klipporna vid bergets fot.

Hon såg min bestörtning och tycktes njuta utaf den.

— Hi! hi! hi! — skrattade hon — han är inte så katig nu, som då han kom klängande på klippan; då var han inte rädd tyckte jag på tagena; och nu hoppar han till för jag öppnar på mitt fönster litet grand. Hi! hi! hi! —

Hade jag vetat, att gumman satt uppe på klippan och såg hur' jag klättrade, så skulle jag visst aldrig ha' kunnat hålla mig fast. De der ögonen i mörkret, det var för otäckt att tänka sig.

Under dessa ord hade den puckelryggiga lemnat sin plats och hasat sig fram till stället der jag stod. Hon såg utåt sjön och tycktes fröjda sig åt stormens tjut och vågornas vilda språng. Då åskan dundrade som hårdast, och blixtarna jagade hvarandra på de svarta molnen, då lyste hennes ögon, och hennes lilla vanställda kropp tycktes svälla och jubla, som om stormen och flammorna varit hennes eget verk.

Efterhand lugnade sig hennes åtbörder och hon blef stående stilla, med ögonen stirrande utåt sjön. Hennes läppar rörde sig och ett och annat ord framkom, hvilket jag icke förstod hennes mening med. Men småningom tycktes det hänga mera tillsammans, och jag kunde höra huru hon halfhögt utsade en slags vers, som alltid slutade med samma ord. Jag tror att jag minns versen ännu, så ofta hörde jag den komma tillbaka på hennes läppar den qvällen.

När sista stormen blåser kall,
Och jorden remnar vid åskans knall,
När rättvis dom enhvar skall få,
Månn' ej krokig och rak bli lika då?
Jo, krokig och rak bli lika då;
lika då. —

Orden tystnade slutligen, och den gamla gumman vände sig inåt hålan och satte sig åter på sin pall, efter att ha' lagt mera bränsle på elden. Hon sträckte återigen ut sin, arm och fönstret slöt sig som det öppnats, ljudlöst och fullkomligt, så att

ingenting utvisade hvar det var beläget. Jag hade dock nu hunnit se, huru detta tillgick, så att det ej förekom mig så underbart som förut. Längs utefter hålan löpte ett snöre eller smalt rep. Med tillhjelp häraf kunde den puckelryggiga ifrån sin stol öppna och stänga fönstret, hvilket icke var annat än en brädskifva invändigt klädd med en tjock stoppning och löpande på rullar. Stoppningen förtog helt och hållet ljudet af vågorna, då luckan var stängd, hvarjemte halfdunklet i hålan och fönstrets ljudlösa rörelse på de väl smorda rullarna gåfvo åt hela tillställningen ett sken af trolleri, hvartill de öfriga omständigheterna äfven bidrogo.

Osäker om hvad jag skulle säga eller företaga mig, stod jag lutad mot väggen och betraktade innebyggaren på detta underliga ställe, som åter börjat sin förra sysselsättning att värma sina långa, magra fingrar vid brasan. Jag trodde nästan, att hon hade glömt bort mig helt och hållet, då hon plötsligen lyftade sitt hufvud och frågade mig:

— Hvad vill han här? Hvasa? Kommer han kanske för att fråga, hur' han ska kunna få den han vill ha' och slippa den han inte vill ha'? Hä!

Jag blef så förvånad, att jag endast efter ett ögonblicks tystnad kunde framstamma någonting om att jag inte kommit dit i den afsigten och inte kunde förstå hur' hon hade reda på mina angelägenheter.

— Då är han den förste, som någonsin kommit till Puckelryggingen på Svarta Berget utan att vilja ha' något råd eller hjelp af henne, och ändå

— tillade hon, och hennes pipiga, vresiga röst antog ett något mildare uttryck — ändå är han den ende, som jag borde ge ett godt råd till, om han också inte betalte mig ett runstycke för'et.

— Hur' så? — frågade jag, ännu mera förundrad. — Känner ni till mig förut? Jag kan inte minnas — men tyst, nu tycker jag nästan —

Det började klarna inom mig, att jag för längesedan verkligen sett denna underliga lilla varelse. En gång, då jag för många år sedan strövade omkring och hade kommit nog långt hemifrån, fann jag en hop okynniga pojkar, som slagit en ring omkring en vanskaplig, puckelryggig gumma, hvilken de på vanligt pojkvis retade och gycklade med. Just då jag anlände var gumman kommen i fullt raseri. Hon skrek och spottade, försökte att slita sig ifrån sina plågare, och hennes gälla röst utöste ymniga förbannelser, hvilka dock endast framkallade nya stickord, åtföljda af skratt och hån. Jag tyckte det var synd om den stackars lilla puckelryggen, och då jag inte på annat sätt kunde befria henne, gaf jag mig i slagsmål med pojkarna, hvarunder hon lyckades undkomma och rädda sig. Jag hade snart glömt bort hela händelsen, men nu kom den mig i minnet vid gummans ord.

— Var det ni mor, som hade råkat ut för de der tjufpojkarna, — sade jag — och kan ni minnas det så länge?

— Jag glömmer aldrig bort någonting — svarade hon; — och kan jag minnas allt hvad folk ha'

gjort mig ondt, så inte är det svårt att minnas hvar gång någon har varit god emot mig; det har inte varit ofta det. Jag kände igen er, strax ni kom in i grottan.

— Och ni kan ge goda råd mor, kan ni det? — frågade jag.

— Här i trakten är det ingen, som gör någonting vigtigt utan att fråga mig till råds; — svarade hon med en viss stolthet. — De tala inte om'et för hvarann, men hit komma de, den ena efter den andra, då ingen ser'et. När ni kom, trodde jag det var för att fråga hur' ni skulle få gifta er med Marie Jonsson, i stället för Brita i Storegården.

Jag gjorde ett utrop af förvåning och hon fortsatte:

— Hi! hi! ni tror inte på mig ännu, ser jag. Jag får välan säga litet mera innan ni tror. Känner ni Brita i Storegården, som far er vill ge er till hustru?

— Nej — svarade jag — jag har inte sett henne ännu, hon har varit borta många år. Jag har hört sägas, att hon har varit i Stockholm för att bli ett riktigt fint fruntimmer; hon är nyss hemkommen.

— *Hvad* säger han? — skrek den puckelryggiga med ett otäckt uttryck i rösten. — *Hvar* har hon varit, sa' han?

— I Stockholm — svarade jag.

Det är omöjligt att beskrifva hur' käringen bar sig åt vid detta svar. Hon hoppade upp och ned på sin pall, hon skrattade så att hon vek sig dub-

bel, och jag trodde hon skulle falla i elden; hennes vanliga hi! hi! hi! uppblandades med alla andra upptänkliga ljud, och det gick om en god stund förrän hennes ohyggliga munterhet lugnade sig tillräckligt, för att tillåta henne att begagna sin vanliga röst. Då detta ändtligen lyckades. upprepade hon med ett hånfullt uttryck, som kom mig att rysa.

— I Stockholm! hi! hi! hi! I Stockholm! hi! hi! hi! — och återigen höll hon på att öfverlåta sig åt sin djefvulska och för mig alldeles oförklarliga munterhet; men jag hejdade den.

— Sitt inte der och skratta! — utbröt jag — om ni inte vill att jag skall kasta er i sjön, för att göra slut på ett sådant odjur som ni. En hexa eller satans egen mor tror jag visst att ni är, utan några vidare bevis på hvad ni kan göra. Var tyst säger jag, och tala om hvarföre ni skrattar på det der helvetiska viset. Så har jag aldrig hört någon skratta förr.

Efterhand hade hon lugnat sig igen, och vid mina sista ord såg hon upp i mitt ansigte och sade:

— Har ni inte hört någon skratta på det viset förr, sa' ni? Ge er bara till tåls, så får ni nog höra det som är värre, tänker jag. Ni är på god väg. Ni tror att er tillämnade fästmö har varit i Stockholm?

— Ja — svarade jag häftigt — jag har ju sagt er det förut.

— Och jag säger er, att hon inte har varit med sin fot i Stockholm — svarade hexan; — hon *har* varit i en stad, och det var i — Vadstena; hon *var* der för att uppfostras, och det var — *på dårhuset!*

När jag återfick min tungas bruk efter dessa förskräckliga ord, svarade jag, men med darrande röst:

— Det är inte sannt! Det är inte möjligt! åtminstone vet inte min far af det, det kan jag svära på.

— Nej, han vet inte af det — svarade hon — men han skall få veta det. Få då se om fåfänga och högmod ska' segra öfver faderskärlek och vanlig mensklighet. Gå nu! Jag har betalt min skuld till er. Vi äro nu qvitt. Ni har kallat mig hexa och odjur, ni som andra. Ni vet inte hvad skäl jag har att skratta i stället för gråta åt menniskors sätt att behandla hvarandra. Kanske ni ska' erfara, att det finnes de, som mera likna satans egen mor än jag, så ful jag är. Jag har bara ett ord till att säga er. Skulle det behöfvas ett sätt att öfvertyga er om, att jag talat sannt; skulle *de* förneka det, så minns hvad jag nu säger er: Nummer 7, nummer 7! Kom ihåg! Och nu, gå! stormen har lugnat sig, och ni är dessutom inte rädd för den. Vänd till höger strax ni kommer ut, så finner ni en bättre väg än den ni kom. Den för er till er båt.

Hennes sätt och röst tycktes mig olika under

dessa sista ord, och jag nästan ångrade min häftighet mot den stackars vanlottade gumman.

Jag kunde emellertid inte göra annat än lyda henne, och jag vände mig om för att gå. Det sista jag såg, då jag lemnade hålan, var den puckelryggiga, som stod vid sitt fönster och skådade ut åt sjön, och de samma orden kommo tillbaka, utsagda med samma enformiga halfsjungande ton som förut:

När sista stormen blåser kall,
Och jorden remnar vid åskans knall,
När rättvis dom enhvar skall få,
Månn' ej krokig och rak bli lika då?
Jo, krokig och rak bli lika då;
lika då. —

Jag följde den anvisning jag fått och lyckades, efter någon stunds sökande men utan några vidare missöden, att återfinna min båt, som legat någorlunda skyddad för vågorna bakom udden. —

Hvad jag gjorde den natten, gjorde jag utan någon egentlig tanke derpå. Jag tillbragte den i en slags vaken dröm. Den rysliga upptäckt jag hade gjort, den ohyggliga lott som skulle blifvit min, om jag hade gifvit efter för min fars böner och gift mig med den han ville, dessa tankar uppfyllde mig så helt och hållet, att det icke fanns rum för någonting annat. Äfven sedan jag kommit hem, hvilket ej var förrän långt fram på den följande dagen, fortfor jag att rufva på samma ämne. Jag återsåg min far, men det var med

en känsla af ovilja, som jag aldrig hade känt förr, och så mycket som möjligt undvek jag honom. Ingen annan fanns det heller, som jag kunde tala till om saker, som rörde oss så nära; utan jag fick reda mig så godt jag kunde ensam.

Ju mera jag tänkte derpå, desto vissare var jag på en sak, och det var att far min inte hade någon aning om, att Brita var eller hade varit svagsint. Den puckelryggiga hade sagt, att han skulle få veta det, och jag beslöt att vänta derpå, för att inte behöfva säga honom det sjelf; det hade varit för ohyggligt. Dag för dag såg jag noga på honom, ifall det skulle märkas någon förändring, något tecken, att han fått veta det; och ändtligen så kunde jag se, att den puckelryggiga hade hållit ord.

Han kom sednare hem en dag än vanligt till middagen, och utan att tala ett ord till någon, gick han in till sig och stängde dörren om sig. Jag kunde se, att han var mycket upprörd. På fråga om middag svarade han, att han inte var hungrig, ett svar, som gjorde vår gamla piga mycket orolig. Mot aftonen kom han ut och försökte vara som vanligt, men försjönk ofta uti tystnad och tankspriddhet. Under den följande tiden var han sig ej heller lik. Mången natt hörde jag honom gå af och an i rummet i stället för att sofva, och det var inte svårt att se, att en svår strid höll på att utkämpas inom honom. Det var den strid gumman på Svarta Berget hade talat om, emellan fåfänga

och högmod å ena sidan och fadershjertat å den andra.

En afton i skymningen satt gubben i stora rummet och gjorde detsamma som han så ofta gjorde nu för tiden; han bara stirrade i brasan och höll sina tankar för sig sjelf.

Han hade suttit så en lång stund och glömde visst bort, att jag var inne jag med, för jag satt inte så han såg mig, och tyst var jag också på mitt håll. Rätt som vi sutto, så började han på att tala, och jag trodde först att det var till mig; men det var det inte, utan han talte för sig sjelf.

— Frisk ska' hon åtminstone vara nu (sa' han), det är inte möjligt annat, om hon också kan ha varit litet klen i hufvudet förut. — Visst ser hon litet enfaldig ut, men nå'n ful flicka är hon inte, och när man för ett så'nt hemman med sig som Storegården, så behöfver man inte vara mycket klippsk för att ta' sig fram. — — Den här gården och Storegården ihop, det skulle bli något te' komma med, det; och bästa slägten är hon af i hela Östergyllen, så allting vore så bra beställdt, om bara pojken ville och — — förb—e hexa! Kanske det är lögn alltihop, och jag sitter här och gör mig olycklig. Jag ska' minsann fara till staden och fråga doktorn, och det i morgon dag. Ger han henne betyg på att vara klok, så gör det väl ingenting hur' hon har varit förr. Det behöfver ingen veta af, hvarken pojken eller nå'n annan, tycker jag. Inte kan den stackars flickan gå ogift

hela lifvet, för det hon har varit litet underlig som barn, inte. Hon har kanske slagit hufvudet i någonting hårdt, och det har varit orsaken till alltihop. Så'nt brukar då alltid gå öfver med åren. Och ta' inte vi henne, så är det nog nä'n ann som håller till godo. För 100,000 riksdaler är det allt de, som gift sig med värre dårhushjon än hvad den här flickan är, det kan jag ge mig hin på. Och dessutom — om det nu skulle vara — — nå ja, jag får ju höra hvad doktorn säger i morgon.

Han rörde om brasan, steg upp och gick ur rummet utan att ha' sett mig.

Så hade jag då fått reda på, hur' det stod till hos far min. Fåfängan, högmodet och girigheten hade segrat öfver allt hvad faderskänsla hette. I stället för att med rysning afböja ett giftermål emellan sin son och en, som var misstänkt för att ha' varit och möjligen ännu en gång kunde bli svagsint, så hade den olyckliga gamla gubben småningom öfvervunnit sina betänkligheter och beslutat uppoffra sin son, för att tillfredsställa sin olycksaliga törst efter börd och rikedomar. Det är sannt, han sökte intala sig sjelf, att det ej var så farligt, att allt skulle gå bra och vore för sonens bästa, men hvem kunde tvifla på att det var som gumman hade sagt: »Högmod och fåfänga emot vanlig mensklighet och faderskärlek».

Under det jag satt qvar den natten vid den slocknande elden, förändrade jag mig mycket. Mitt sinne hårdnade, och jag fattade ett beslut som

kanske kan tyckas grymt nu, och nå'ngång har jag kanske tyckt så sjelf, men som väl inte var underligt, om man vill försöka att sätta sig in i saken.

Jag beslöt att afvakta fars återkomst från Wadstena och se, hvad den resan hade för verkan på honom. Fortfor han att vilja gifta mig med Brita, så skulle jag låtsa småningom ge efter och gå in på hvad han ville, utan att låta honom veta, att jag hade reda på detsamma som han. Se'n skulle jag bida mitt tillfälle och gifva honom en sådan minnesbeta, att han aldrig skulle glömma den; och till slut lemna honom, lemna honom barnlös på sin ålderdom att rufva på sina gäckade förhoppningar och gräma sig åt tanken, att han förstört sitt enda barns lycka och frid.

Men nu måste jag skynda på med min berättelse; jag har hållit på för länge redan, och herrskapet tröttnar nog annars, om de inte äro trötta länge sedan.

Jag skall derföre inte beskrifva utförligt hvad som hände sedan. Far min kom tillbaka ifrån staden. Hvad doktorn hade sagt vet jag inte, men han tycktes fundera ett par dagar, och sedan var det som förut och han började återigen tala med mig om giftermål. Jag gjorde som jag hade tänkt och lät småningom öfvertala mig. Far min blef ytterst belåten, att jag ändtligen ville höra på reson, som han kallade det. Jag gjorde bekantskap med Brita, som tycktes vara en beskedlig, fastän en-

faldig flicka, och som inte skulle varit ful, om hon bara hade haft något uttryck i ögonen. Stackars flicka! jag tyckte ofta att det var synd om henne, fastän jag aldrig kunde komma henne nära utan att känna en rysning, då jag tänkte på den puckelryggigas ord, när hon talade om sitt skratt: »Ni får nog höra det som är värre». Jag fruktade ständigt, att det rysliga dårhusskrattet skulle bryta ut, och de tomma ögonen fyllas med galenskapens eld.

Brita hade ingen far i lifvet, men en mor, som var en storväxt och stel bondfru med ett slutet och tystlåtet sätt samt dessutom namn för att vara den drygaste gumma i hela orten. Emellan henne och far min blef allting noga öfverenskommet och dagen utsatt till förlofningens firande.

Den skulle firas med stor ståt, som bruket är uti gamla rika bondhus, och mycket folk blef bjudet. Jag hade tänkt hålla god min till dess alla voro komna, och förlofningsskålen skulle drickas. Men i sista stund bytte jag om plan. Jag tyckte det var synd om den stackars flickan Brita, som intet ondt hade gjort, och för hennes skull sluppo far min och min tillämnade svärmor med mindre skam än de borde ha' haft, för hvad de hade i sinnet.

Klockan var ½7 om aftonen. Gästerna voro bjudna till kl. 7, men Brita och hennes mor hade kommit tidigare, och de gamla sutto tillsammans uti stora salen, som var prydd och pyntad på bästa vis för kalaset.

Då steg jag in i salen och drog till dörren efter mig. Jag var klädd uti min hvardagsdrägt, densamma som jag hade på mig vid jagt och fiske, med stora stöflar utanpå byxorna.

— Hvad vill det säga Birger? — ropade far min, då han fick se hur' jag var klädd. — Är du inte färdig ännu, och fästmön har varit här en qvart redan; jag vet inte hvar hon håller hus, men kommen är hon, och du går i dina stora stöflar, som om du skulle ut på vandring i stället för att hålla trolofning.

— Och ut på vandring ska' jag också, far, — svarade jag, — och derföre är jag klädd som det passar sig dertill. Den vandring jag börjar i dag, det är den längsta och sorgligaste en menniska kan ha för sig, och det är den, då man lemnar hem och fadershus för alltid. Farväl far! inte har jag alltid varit emot dig som jag borde ha' varit, men inte hade jag väl förtjent, att du skulle vilja gifta mig — så som du nu ville göra. Skulle det kännas tomt någongång i stugan, så kom ihåg att du dref bort den enda son du hade, genom att du tänkte mera på att han skulle bli' rik och förnäm än att han skulle bli lycklig och nöjd.

— Hvad er angår, mor Brita i Storegården, — sade jag och vände mig till henne, som satt stel och upprätt och inte förändrade en min under hela tiden, — hvad er beträffar, så kan jag visst inte skylla någonting på er. Hvar och en sköter om sitt och ni tänkte bara på er dotter, det var helt na-

turligt. Men finge jag ge er ett råd, så vore det, att, då vår Herre har varit så nådig och låtit er dotter få tillbaka förståndet, så skulle ni vara nöjd med det och försörja henne som ogift till döddagar, eftersom ni har råd till det; och inte försöka en gång till att pluttra henne på en stackars karl utan att tala om för honom hur' det är med henne. Hade jag upptäckt det efteråt, så hade jag slagit ihjel först er och så henne och sist mig sjelf; kom ihåg det mor Brita, och tag det till tröst öfver att ni inte fick er dotter gift.

Så sa' jag ungefär, och medan gästerna började på att komma, och de första vagnarna körde upp på gården, fyllda med folk som skulle fira trolofningen, gick fästmannen en bakväg öfver ängarna bort ifrån alltihop. Men aldrig ska' jag glömma, hur' de sutto der uppe i högsätena i ändan på salen, den gamle gubben som hade sjunkit ned med sitt hvita hufvud mellan knäna, så slagen var han stackars gubbe, och hon den styfva gumman som satt i sin stol så rak och torrögd och omöjligt att se hur' hon kände sig till mods inom sig. —

Se'n den dagen har jag försökt litet utaf hvarje, men det har inte gått bra för mig, utan tvärtom blifvit sämre och sämre. Orolig var jag och olycklig till sinnes, och sådant hjelper inte en karl att vara ordentlig. Smedsyrket hade jag lärt mig som pojke för roskull, fast jag inte då trodde att jag skulle behöfva arbeta i'et för mitt uppehälle; men jag hade aldrig ro att vara länge qvar på ett ställe, och då

är det svårt att få arbete, som hvar man vet. Till sist kom jag i lag med en hop folk, som lefde på skogarna, och det tycker man inte är just så farligt i den här skogstrakten, men inte för att jag vill göra någon ursägt för'et inte. Jag slog mig mest på det derföre, att det var litet äfventyrligt och passade lynnet, tyckte jag; men det var dumt gjordt.

Mången gång har jag tänkt, att jag kanske var litet för sträng ändå mot farsgubben, som kanske knappt mente så illa som jag tyckte då. Jag tänker mig honom ibland som jag såg honom sist, med hufvudet nedsjunket så der, och då gör det mig ondt om stackars gubben, som ska' ha' blifvit sjuklig och klen till helsan efter hvad jag hör, och inte har någon att se efter sig. Så jag tänker mig till honom, för att vi åtminstone må bli försonta innan han dör, stackars gubbe. — Och det är allt som jag har till att berätta och får be om ursägt, om det har varit långt och tråkigt; men det får herrskapet skylla sig sjelft för, som ville höra't.

Tjugunionde Kapitlet.

Frieriet. Slut.

Grefvinnan Nordenstjerna och hennes son hade så uppmärksamt åhört Birgers berättelse, att de ej sågo doktor Pulsander, förr än denne hunnit ända fram till platsen der de sutto.

Doktorn kom för att som han sade »köra in unga grefven», hvilken icke fick vara ute sedan solen började blifva mindre kraftig på eftermiddagen.

Denna gång erhöll patienten tillåtelse att *gå* tillbaka till byggningen, för att småningom börja vänja sig vid rörelsen. Uppför trappan blef dock Birger återigen tillsagd att bära honom, ehuru Nordén protesterade och påstod sig mycket väl kunna gå sjelf. Men doktorn var obeveklig.

Då de gingo förbi dörren till förmiddagsrummet hördes muntra röster och skratt derinifrån och Nordén fick mycket lust att komma dit. Birger såg på doktorn, hvilken han lydde som en österländsk slaf lyder sin herre, så snart frågan var om Nordén. Doktorn gaf sitt bifall, ehuru med någon tvekan; och Birger bar således in den unge mannen och satte honom i en ländstol. Der voro förut inne i rummet Carlos, Beatrice, Signe och fröken von Claaken.

Carlos satt vid ett bord midt i rummet, synbarligen mycket upptagen af någonting han var sysselsatt med. Framför sig på bordet hade han ett théfat med åkerjord uti, på hvilken han tid efter annan hällde litet vätska ur en flaska. Hans fästmö stod lutad öfver hans axel, med ett skälmskt uttryck i sitt ansigte, hvilket hvarje ögonblick bebådade samma muntra utbrott, som hade hörts ut i förstugan. Ett litet stycke derifrån stod fröken von Claaken, äfvenledes ditlockad af det muntra samtalet, och betraktade med synbart nöje hvad som föregick. Hon upplyste de sist ankomna, att Carlos trodde sig ha' upptäckt mergel-jord i en åker och att han nu var sysselsatt med att pröfva densamma med ättika. Hittills hade dock profvet icke utfallit efter önskan.

— Det är kanske inte nog ättika, — sade Carlos, och han sköljde återigen öfver jorden ur flaskan. — Se nu på riktigt noga, Signe, om inte du kan observera någon fräsning. Det skall bestämdt vara mergel på det här stället; der växer en sorts blad, som alltid bruka visa hvar det finnes mergel. Titta nu! jag tycker det börjar röra sig; ser du?

Signe böjde åter ned sitt hufvud och en stunds tystnad inträffade, hvarunder myllan noggrannt iakttogs. Spänd väntan hos alla de andra.

Signes ansigte antog småningom ett allt muntrare uttryck, och när slutligen tvenne stycken rödmyror med mycken ansträngning lyckades arbeta sig ut ur den ättikdränkta jorden, och efter deras

frigörelse intet annat spår af ättikans kemiska verkan kunde förmärkas, utbrast hon i ett så hjertligt skratt, att de andra och slutligen äfven Carlos sjelf tvingades att följa henne.

— Ättikan är bestämdt inte nog stark, — sade Carlos; — jag måste försöka med svafvelsyra.

Tante von Claaken ville begagna tillfället och hämnas för alla de gånger Carlos gjort narr af henne

— Hör du kära Carlos, — sade hon, — hvem har sagt dig att mergeln fräser när man slår ättika på honom? Är det samma person som gaf dig upplysningen om ringarna på hornen?

— Så der ja, ska' nu den gamla historien fram igen, — svarade han; — då är det så godt jag räddar mig. Det är tantes bästa käpphäst, som hon alltid hoppar upp på när hon riktigt vill nedgöra mig. Herrskapet ska' veta, att tante tycker mycket om käpphästar; men det är då inte så underligt, för det är den enda sorts hästar hon förstår sig på.

— Åh ja, nog förstår jag mig på dem ungefär så bra som du på kor, — svarade gumman; men Carlos hade redan försvunnit med sitt théfat och lemnat fältet åt tante von Claaken, som nu berättade historien om korna.

Den var helt kort och lydde så:

När Carlos först började sköta Hafsnäs, blef han, som förr aldrig brytt sig om ladugården, mycket ifrig med denna gren af landthushållningen. Han

hade dock märkvärdigt nog så liten bekantskap med kor, att han icke visste huru man skiljer en gammal ko från en ung. Det hindrade honom dock icke att fara ensam till en kreatursmarknad för att köpa kor. Han kom hem sent en afton med en stor tillökning på ladugården; och då han följande morgon bjöd ned sällskapet för att bese de nya djuren, funno de dejan i förtviflan. Grefven tycktes med afsigt ha' valt ut de äldsta korna på hela marknaden. Det var en samling vördnadsvärda matronor han hade fört med sig hem: knappt någon under 17 år; och det misstänktes starkt, ehuru Carlos aldrig riktigt ville erkänna det, att han hade ansett de många ringarna på hornen vara ett tecken till utmärkt beskaffenhet och derföre företrädesvis utvalt alla de kor hvars horn voro alldeles fullsatta med dylika.

Då fröken von Claaken hade slutat sin berättelse, ångade hon af till sina göromål. Signe hade redan förut följt sin fästman och slutligen inträffade, att Beatrice och Nils Nordenstjerna voro ensamna qvar uti hvardagsrummet.

Några ögonblick voro de tysta. De tordes ej se på hvarandra. Hon hade ingenting att göra, intet handarbete, som kunde hjelpa henne i denna afgörande stund. Ett ögonblick hade hon god lust att stiga upp och springa sin väg. Hon hörde sitt eget hjerta slå, allt hårdare och hårdare, och hon började, utan att tänka derpå, räkna dess slag.

Ett, två, tre, fyra, fem, sex, sju, åtta — han drog efter andan som om han tänkte tala, men sade ingenting. Hon fortsatte sin räkning: nio, tio, elfva, tolf — och, då hon kommit till tjuguett, sade han:

— Fröken Beatrice! Jag undrar så ofta, om jag inte gjort mig löjlig i era ögon genom mitt uppförande, — jag menar, genom att komma hit som informator?

Då hon icke svarade, tillade han:

— Det är så svårt att beskrifva hvarföre jag gjorde det, så, att någon annan riktigt förstår mig. Men ännu löjligare bar jag mig åt, då jag — som informator — vågade mig — att — att —

Hon svarade med låg röst:

— Jag skrattade inte åt er.

— Nej, ni skrattade inte åt mig, fröken Beatrice. Ni var skonsam emot mig, mycket mera skonsam än hvad mitt oförsigtiga, oförsynta uppförande förtjenade. Ni bad mig glömma, och lofvade att förlåta mig då jag glömt allt. Minns ni det?

— Ja.

— Jag kan ej glömma.

Åter svarade hon icke ett ord, utan satt som hon suttit förut, med kinden stödd mot venstra handen och ögonens uttryck doldt af de långa nedfällda ögonhåren.

— Det var lätt för er att säga: glömma; men det var omöjligt för mig att göra det.

— Det var ej lätt för mig att säga: glömma.

— Nej, för att ni är så god. Det gjorde er ondt, att alldeles förkrossa mig. Jag förstår.

— Nej grefve Nils, jag tror inte ni förstår riktigt.

Han såg på henne förvånad; ett ljus gick upp för honom.

— Fröken Beatrice! — utropade han, glömde mattighet, doktorn och allt annat, samt sprang upp ur stolen och gick fram och stod midt för henne. — Fröken Beatrice! jag vågar knappast säga hur' jag förstår era ord; kanske jag ännu missförstår er. Var det — var ni? åh, det är inte möjligt! Var det svårt att be mig glömma, för —

Hon såg upp emot honom och smålog.

— För min egen skull också, ja.

Nu låg han på knä framför henne och höljde hennes händer med kyssar.

— Ack Beatrice! älskade du mig redan då? Tala, säg!

Hon lutade sig ned öfver honom.

— Hvad vill — hon tvekade och rodnade — *du* att jag skall säga, mera än jag redan sagt? Jag älskar dig och har älskat dig, länge.

Det hördes knappt hvad han sade; men det var:

— Säg om det, säg om det, tusen gånger! Jag visste ej hvad lycka var förut!

Hon sade likväl ej om det fullt tusen gånger, och han lär ha nöjt sig med en gång mindre.

För öfrigt störddes de snart af doktor Pulsander, som kom för att se efter sin patient. Hans makt var dock nu bruten och Beatrice åtog sig sin fästmans eftersyn och snara återställande till helsan. —

Några dagar derefter sade Beatrice till sin fästman:

— Och nu måste du höra hvad jag har att säga, för det är mycket allvarsamt.

— Allvarsamt! Är det nödvändigt? Det tror jag inte att — mina krafter —

Hon skrattade, tvingade honom att sätta sig beqvämt uti en ländstol och började:

— Det skall snart vara gjordt. Jag vill, att du skall riktigt förstå mitt handlingssätt och hvarken döma mig strängare eller mindre strängt än jag förtjenar.

— Jag lofvar att vara en oväldig domare; men vill sjelf leda ransakningen, åtminstone i början. Hvarför tillät du den här vackra lilla handen (han lyckades få tag uti den medan han talade) att rita en ytterst nedsättande karikatyr af mig, redan innan jag var hitkommen.

— En karikatyr!

— Ja, och — här är den. Svara nu på heder och samvete, är det verkligen likt mig, det här? — och han lemnade henne den teckning, som råkat i hans händer vid första ankomsten till Hafsnäs.

Hon kom nu ihåg allt, men visste blott icke huru han hade fått ritningen.

— Jag trodde den var förstörd längesedan, — sade hon, halft skrattande, halft förlägen. — Hur' har du fått den? Det måste aldrig ha' varit på ärligt sätt. Hvem är det nu, som är brottslig?

Han berättade huru det tillgått.

— Hade jag inte rättighet att taga den? — sade han. — Mitt eget porträtt och mitt eget namn inunder!

— Ditt eget namn? Hvar står det?

— »Herr N. N., en blomma af Sveriges ungdom». N. N., skulle det inte vara Nils Nordén, kanske?

— Jo, du har rätt och orätt på samma gång. N. N. betydde inte Nils Nordén; men jag erkänner, att teckningen skulle vara min föreställning om hur' en student vanligen såg ut.

— Och var det likt mig, tycker du?

Hon såg ifrån ritningen på honom, ifrån honom åter på ritningen, som om hon höll på att jemföra dem.

— Du är ännu så länge en blekare blomma än du var då; men snart får du mera färg, och sedan är likheten fullkomlig. — Men hör nu på hvad jag säger och var allvarsam.

— Hvarföre, tror du, ville jag inte ha' dig — första gången, då du sjöng vid mina fönster? Jag har erkänt, att jag höll af dig redan då.

— Af stolthet?

— Ja, af stolthet och en slags grundsats på samma gång. Jag trodde mig hafva begått ett fel

genom att älska dig, och jag hade så ofta hört att giftermål emellan personer af olika samhällsklasser måste blifva olyckliga, att jag var öfvertygad om att det förhöll sig så.

— Och tror du det ännu?

— Nej. Jag tror att giftermålets lycka beror på andra saker än rikedomen och börden: på uppfostran, tänkesätt, smak, gemensamt mål i lifvet och framför allt derpå, att karaktererna äro, jag vet knappt hur' jag skall säga det, för de behöfva inte vara lika, men — ändå. — Hvad sitter du och ser på, i stället för att hjelpa mig med min förklaring?

— Jag sitter och ser på dig, hur' vacker du är; och jag tänker på: om alla föreläsare vore som du, huru lätt öfvertygade deras åhörare skulle blifva.

— Nå då håller du med mig om hvad jag sade nyss?

— Ja, om allt hvad du sade nyss och allt hvad du någonsin kan komma att säga. Jag trotsar dig att påstå någonting, som jag inte genast erkänner vara sannt.

— Du är en tok!

— Det har jag sagt mig sjelf hundrade gånger här på Hafsnäs, så att det går jag genast in på.

— Nej, var nu allvarsam ett ögonblick. Tyckte du, att jag gjorde rätt, som gaf dig afslag första gången, efter serenaden?

— Ja, utmärkt rätt. Jag har aldrig beundrat dig så mycket som när du lexade upp mig, just här i rummet. Du var bara allt för beskedlig emot mig. Du borde ha' talt om hela saken för Carlos och då hade han kört mig på porten.

— Men jag höll af dig.

— Ack om jag hade vetat det då!

— Du vet ännu inte, att jag alldeles förändrade mig redan innan jag visste att du var en så här rik och förnäm herre. Det var sedan du höll på att förlora lifvet i din dams tjenst, min riddare. Då beslöt jag att, om du ännu ville ha' mig, ge' dig mitt lif i gengåfva, så informator du var, ty under den der förskräckliga tiden blef jag omvänd från många af mina fordna åsigter.

Han slöt henne i sina armar.

— Du starka, stolta, sanna flicka! Du kommer att alltid göra hvad du tycker rätt, hur' svårt det än är för dig sjelf, och hur' mycket än verlden knotar! Gud vare tack, som har skänkt mig en sådan hustru! Med dig vid min sida skall jag ej frukta för något i verlden. Ja,

Arm in Arm mit dir,
So fordr'ich mein Jahrhundert in die Schranken!

Slut.

Innehåll.

		Sid.
Inledning		1.
1.	Fideikommissariens födelsedag	1.
2.	Frukostbordet på Hafsnäs Herregård	6.
3.	Den nya informatorn	23.
4.	Kammarherre Schwarzencronas besök på Hafsnäs	37.
5.	Fröken von Claaken contra Nils Nordén	49.
6.	Lord Macaulay om Judarna	56.
7.	En fejd emot qvast-tjufvar	59.
8.	Barnsagor	69.
9.	Fröken von Claaken stökar hos magister Bogarius	75.
10.	Den nya informatorn på hästryggen	85.
11.	Magister Bogarii commentarier råka i fara	93.
12.	Är det riktigt sannt?	105.
13.	Serenaden på Östersjön	112.
14.	Dagen derpå	121.
15.	Carlos och Signe beundra soluppgången	130.
16.	Kräftsjön och hvad som tilldrog sig der	144.
17.	Doktor Pulsander får sjukbud	164.
18.	Döden och rangordningen	171.
19.	Carlos rider till jernvägs-stationen	180.
20.	I Elfvas rum	195.
21.	Carlos och Beatrice	203.
22.	Magister Bogarius som elefant	211.
23.	Informatorns mor	217.
24.	På kuskbocken. Inuti vagnen. Vid hemkomsten	226.
25.	Kammarherre Schwarzencrona skrifver tvenne bref	237.
26.	I sjukrummet	252.
27.	Auktionen	260.
28.	En Folkunges öden	267.
29.	Frieriet. Slut	306.

Uppsala universitetsbibliotek

16000003054422

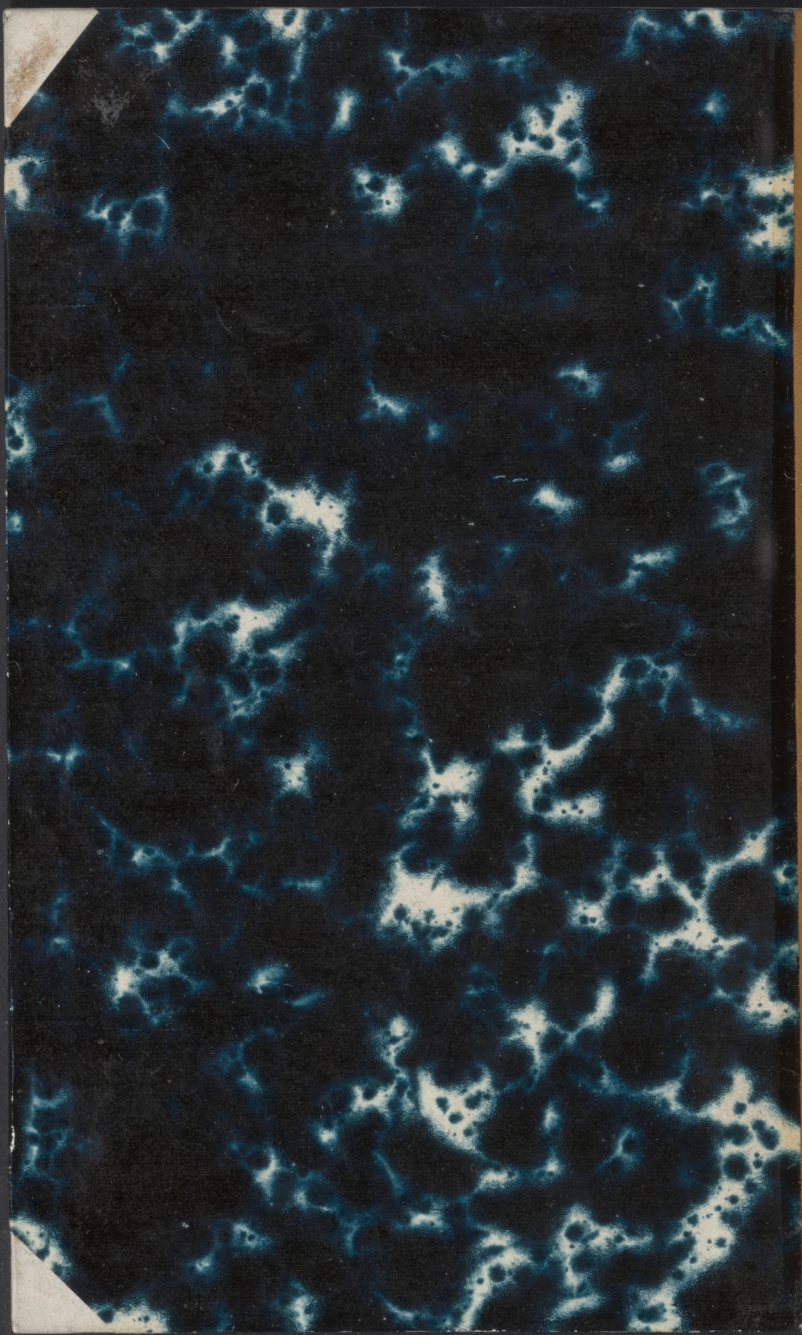

R. v. Koch.

Några Sommarmånader på en Svensk Herregård.

Sthm. 1861.

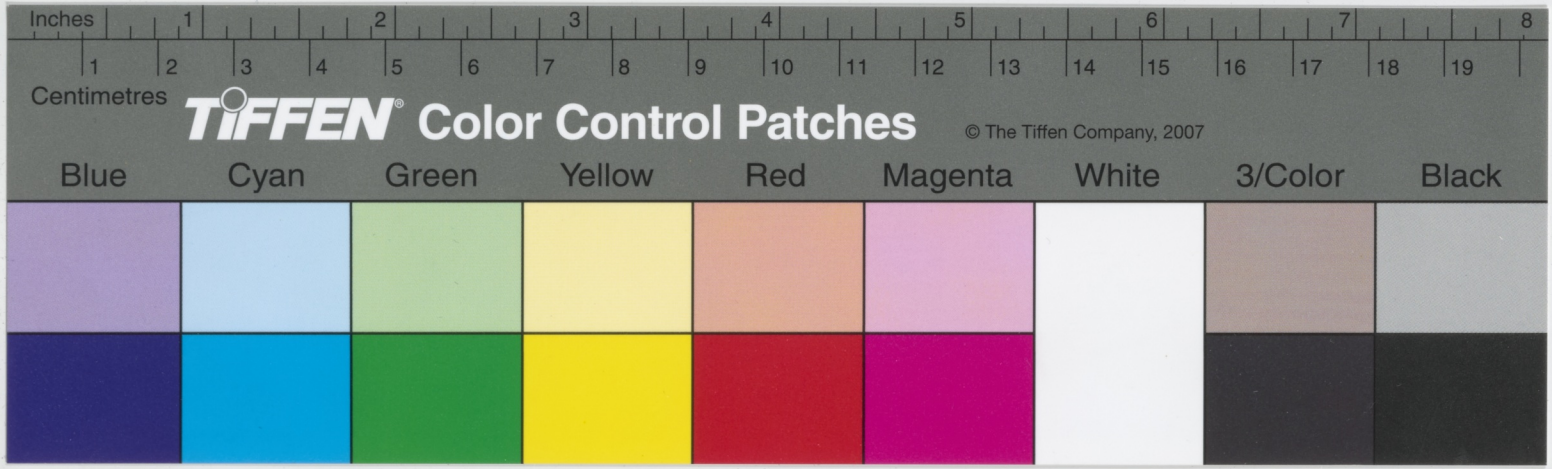
Inches
1
2
3
4
5
6
7
8
Centimetres
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
TIFFEN® Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black